

แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน

กรณีศึกษา: ชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี

บนแนวคิด “คั่นโคมะจิชทีคุรี”

ดวงดาว โยชิตะ

TNI

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

ประจำปีงบประมาณ 2562

แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน

กรณีศึกษา: ชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี

บนแนวคิด “คั่นโคมะจิชทีคุรี”

ดวงดาว โยชิตะ

TNI

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

ประจำปีงบประมาณ 2562

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยฉบับนี้ ได้รับงบประมาณในการสนับสนุนจากสถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น ประจำปีงบประมาณ 2562

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. พิชิต สุขเจริญพงษ์ รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังสรรค์ เลิศในสัตย์ คณบดีคณะบริหารธุรกิจ อาจารย์ชาติชาย โพธิ์พาด ผู้อำนวยการสำนักงานอธิการบดี และ ดร. โกศวัต รัตนทยานนท์ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น ที่ให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานการวิจัยในครั้งนี้ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง ทำให้งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ขวลิย์ ณ ถลาง รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฉันทมัย เจียรกุล ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จนทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอกราบขอบพระคุณ คุณธนกร พูลเพิ่ม ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย คุณวรัญญา อินทรพันธุ์ นักวิเคราะห์และแผนนโยบายชำนาญการ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี คุณวาสนา ภาคสินธุ์ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติการแผนวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี อุษณีย์ วัชรไพศาลกุล อาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คุณสมเนตร แวดคุ้ม นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว ครูบุญมี ล้อมวงษ์ ประธานศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอาว คุณอภิชาติ พานเงิน ประธานกลุ่มโฮมสเตย์บ้านปะอาว คุณเตือนใจ แก้ววงษา ประธานศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพื้นบ้านปะอาว คุณสมชาย เขมเพชร คุณลำพา จันทร์เพ็ญ คุณสมควร สาจันทร์ คุณวิรัตน์ กัลปพฤกษ์ คุณยุทธศักดิ์ พวงจันทร์ และคุณคำพันธ์ พูลภาค ตัวแทนประชาชนของชุมชนบ้านปะอาว สำนักงานอุบลราชธานี ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลและการประเมินคู่มือรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาวจนทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีความสมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอกราบขอบพระคุณ Mr.Yoshida Hirotsugu พลอย อัมพรเพชร ที่อยู่เบื้องหลังแห่งความสำเร็จ ขอขอบคุณที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจตลอดมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้จัดทำขออุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

ดวงดาว โยชิตะ

เรื่อง: แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: ชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดคั่นโคมะจิททีครี

ผู้วิจัย: ดวงดาว โยชิตะ, วิทยานิพนธ์: สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น, 2563

คำสำคัญ: รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว, คั่นโคมะจิททีครี, ชุมชนบ้านปะอาว

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดคั่นโคมะจิททีครี 2) ศึกษาความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดคั่นโคมะจิททีครี 3) ศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดคั่นโคมะจิททีครี 4) ศึกษารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดคั่นโคมะจิททีครี 5) เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดคั่นโคมะจิททีครีที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน การศึกษาเป็นการวิจัยแบบผสม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 385 ชุด และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 12 ชุด ผลการศึกษา พบว่า 1) ทรัพยากรที่ปัจจุบันมีการนำมาใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว ได้แก่ ศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอาว ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพื้นบ้าน ศูนย์เฉลิมราช และโฮมสเตย์บ้านปะอาว 2) ทรัพยากรที่มีศักยภาพในการพัฒนาทางการท่องเที่ยว คือ ศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอาว ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพื้นบ้าน ศูนย์เฉลิมราช 3) ลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ด้านสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 4) นักท่องเที่ยวมีความต้องการท่องเที่ยวในรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวชมผลงานของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านมากที่สุดและมีความต้องการทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเมื่อเดินทางมาถึงชุมชน คือ ต้องการบริการเช่าชุดท้องถิ่นเพื่อถ่ายภาพเป็นที่ระลึกมากที่สุด 5) รูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับบริบทการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว คือ การท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์

Abstract

This research study aims to; 1) Survey the tourism resources of “Ban Pa Ao” Village, Amphoe Mueang, Ubon Ratchathani, based on the concept of ..... 2) To study both the comments and critiques, how public sectors, local business operators and current citizens reflecting back to the concept of 3) To study both demographic characteristics and tourism behavior; for tourists traveling to “Ban Pa Ao” Village based on the concept of ..... 4) To study and in the end, propose the findings on both the tourism patterns and activities, travelers desired when traveling to “Ban Pa Ao” Village based on the concept of ..... 5) To present and suggest the sustainable development guidelines of “Ban Pa Ao” Village, for its the tourism patterns and activities, based on the concept of ..... , what deemed appropriate to the context of the village. This research study is using “mixed methods”, provided with a set of 385 survey questionnaires and 12 set of structured interviews.

Results have shown; 1) The current useful tourism resources, which are; the Village Center of Brass and Silk, OTOP Souvenirs Center, “Chamlermraj” Center, and “Ban Pa Ao” Home-stay. 2) Tourism resources with potential development are; the Village Center of Brass and Silk, OTOP Souvenirs Center, and “Chamlermraj” Center. 3) Demographics characteristics deemed to be related to the tourism behavior, with a significance rate of 0.05, they are; Age, Education, Occupation, Average Household Income, and Marital Status. 4) The findings have shown that travelers desired, and wanted to explore and learn of local knowledge and wisdom at the village’ museum the most. They also wanted to participate in local activities once arrived at the village, for example; a business that rented out local attires and outfit so that travelers can wear and take photographs as their memorable souvenirs. 5) Experiential tourism is appropriate and most suited with the context of “Ban Pa Ao” village community.

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามงานวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดการสร้างเมืองท่องเที่ยว “คันโคมะจิซึทึคุริ”	13
แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว	19
แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์.....	25
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว.....	27
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของฮัม เอช. มาสโลว์.....	30
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) และแนวคิดการกำหนดกลยุทธ์ (TOWS Matrix).....	32
บริบทพื้นที่ชุมชนบ้านปะอาว	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย	51
ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ.....	51
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ	52
การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ	98
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการวิจัยเชิงปริมาณ	57
การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ	58
การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ส่วนที่ 1 ผลการสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึที่คุริ	63
ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ ท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพของ ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึที่คุริ	75
ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมของ นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึที่คุริ	109
ส่วนที่ 4 ผลการศึกษารูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยว ต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราช ธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึที่คุริที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่	117
ส่วนที่ 5 ผลการนำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดค้น โคมะจิซึที่คุริที่เหมาะสมกับชุมชน	180

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 บทสรุป	205
สรุปผลการวิจัย	207
อภิปรายผลการวิจัย	237
ข้อเสนอแนะ	240
บรรณานุกรม	246
ภาคผนวก	260
ภาคผนวก ก ภาพประกอบการลงพื้นที่เก็บข้อมูล	261
ภาคผนวก ข แบบสอบถามสัมภาษณ์	260
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม	271
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา	286
ภาคผนวก จ รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	287
ภาคผนวก ฉ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบและกิจกรรม การท่องเที่ยวชุมชนปะอาว	288
ประวัติผู้วิจัย	281

TNI

สารบัญตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงสรุปผลการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ.....	85
2	แสดงสรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการท้องถิ่น.....	98
3	แสดงสรุปผลการสัมภาษณ์ตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น.....	107
4	แสดงจำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวจำแนกตามลักษณะทาง ประชากรศาสตร์	109
5	แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการ เดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี.....	112
6	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี.....	117
7	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ภายใต้รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวชมผลงานของภูมิปัญญาและ วัฒนธรรมท้องถิ่นในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน.....	119
8	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ภายใต้รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวศึกษาเรียนรู้ ดูนานเกี่ยวกับภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่น.....	121
9	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ภายใต้รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเข้าร่วมชมงานวัฒนธรรมและประเพณี ท้องถิ่น.....	123

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมทางการท่องเที่ยวภายใต้รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์.....	126
11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมทางการท่องเที่ยวภายใต้รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.....	128
12 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนปะอ่าว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี จำแนกตามเพศ.....	130
13 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนปะอ่าว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี จำแนกตามอายุ.....	138
14 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนปะอ่าว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี จำแนกตามการศึกษา.....	14
5.....	
15 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนปะอ่าว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี จำแนกตามอาชีพ.....	152
16 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนปะอ่าว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	159
17 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนปะอ่าว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	166
18 แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนปะอ่าว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี จำแนกตามที่อยู่ปัจจุบัน.....	172

19	แสดงตารางสรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	179
20	แสดงตารางวิเคราะห์ Tows matrix.....	184

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 แสดงภาพเขียนหมากทองเหลืองของชุมชนปะอาว	39
2 แสดงภาพหูกสำหรับการทอผ้าไหมพื้นเมืองบ้านปะอาว	40
3 แสดงภาพศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์บ้านปะอาว	43
4 แสดงภาพโฮมสเตย์บ้านปะอาว.....	44
5 แสดงแผนที่ชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี	45
6 แสดงนาข้าวชุมชนบ้านปะอาว	66
7 แสดงภาพป่าชุมชนดอนชี	67
8 แสดงภาพศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน	67
9 แสดงภาพศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอาว	68
10 แสดงภาพศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองปะอาว	70
11 แสดงภาพการเข้าสัมภาษณ์พระครูสุตบุรพาสถิตเกี่ยวกับประเพณีฮีตสิบสอง ครองสิบสี่	71
12 แสดงภาพโฮมสเตย์บ้านปะอาว.....	73
13 แสดงภาพรถสายอุบลราชธานี-ไปอำเภอเขื่องใน.....	74
14 แสดงภาพแผนที่ชุมชนบ้านปะอาว	75
15 แสดงคิวอาร์โค้ดรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านบ้านปะอาว	237
16 แสดงภาพทางเข้าชุมชนบ้านบ้านปะอาว	254
17 แสดงป่าชุมชนดอนชี	254
18 แสดงภาพสัมภาษณ์ครูบุญมี ล้อมวงศ์.....	255
19 แสดงภาพเครื่องทองเหลืองปะอาว	255
20 แสดงภาพศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองปะอาว	256
21 แสดงภาพสัมภาษณ์แม่เตือนใจ แก้ววงษา.....	256
22 แสดงภาพศูนย์เฉลิมราช	257
23 แสดงภาพสัมภาษณ์มหาครูสุตบุรพาสถิตภริมาจิตรผ่อง	257
24 แสดงภาพโฮมสเตย์บ้านปะอาว.....	258
25 แสดงภาพสัมภาษณ์รองนายก อบจ.อุบลราชธานี	258
26 แสดงภาพสัมภาษณ์คุณวรัญญา อินทรพันธ์ นักวิเคราะห์แผนและนโยบาย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานอุบลฯ.....	259
27 แสดงภาพสัมภาษณ์คุณธนกร พูลเพิ่ม ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	

ไทย สำนักงานอุปฯ	259
28 แสดงภาพสัมภาษณ์คุณวราสนา ภาคสินธุ์ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ พิเศษ.....	260
29 แสดงภาพสัมภาษณ์นายกสมเนตร แวดคุ้ม นายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นปะ อว.....	260

บรรณานุกรม

TNI

บรรณานุกรม

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2544). แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2554). สถิติสำหรับงานวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- กนกวรรณ ดุงศรีแก้ว. (2549). การจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน ศึกษาเฉพาะกรณี: บ้านวังน้ำมอก อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย (ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ
- กิตติทัศน์ ทศกัญญ์. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการตั้งใจซื้อชุดชั้นในวาโก้ของผู้หญิงที่มาใช้บริการในห้างสรรพสินค้าในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย, 6(72), 103-119.
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. (2548). การวางแผนและการพัฒนาตลาดท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาติรี แก้วมา. (2549). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจังหวัดร้อยเอ็ด (ปริญญานิพนธ์วิทยาศาสตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ
- ชาย โพธิ์สีดา. (2554). ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2551). การบริหารผลงานเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ทัศนีย์ มูลจันดา. (2560). การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการของการขยายธุรกิจงานตกแต่งภายในกรณีศึกษา บริษัท คริสเตียนีและนิตเสนไทย จำกัด มหาชน (ปริญญานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. กรุงเทพฯ
- ธนกฤต สังข์เฉย. (2550). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ. เพชรบุรี: คณะวิทยาลัยการจัดการมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาลัยเขตสารสนเทศเพชรบุรี
- นิคม จารุมณี. (2544). การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์.
- นิคม จารุมณี. (2535). การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- นวนลภา อาสนะ. (2559). แนวทางการวางแผนเพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมทางธุรกิจร้านผ้าทอพื้นเมืองกับลูกค้าชาวจีนในเขตจังหวัดชลบุรี (ปริญญานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา. ชลบุรี

- นิศา ชัชกุล. (2555). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Tourism Industry). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิภาพร ทับหุ่น. (2004). เครื่องทองเหลืองหัตถศิลป์สูงค่าจากภูมิปัญญาโบราณ. กิณี, 21(1). สืบค้น 23 ธันวาคม 2562, จาก <http://www.esanpedia.oar.ubu.ac.th/esaninfo/?p=732>
- นฤมล อติเรกโชติกุล. (2548). พฤติกรรมผู้บริโภคในการซื้อข้าวสารบรรจุถุงในกรุงเทพมหานคร (ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ
- บุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์. (2554). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- บุษบา สุธีธร และภัสวดี นิติเกษตรสุนทร. (2541). เจตคติและความประทับใจของชาวต่างประเทศที่ได้มาเยี่ยมประเทศไทย (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- บุญธรรม กิจปรีดาภิสุทธิ์. (2554). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- ประสิทธิ์ ทองอุ่น. (2542). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ: เชิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.
- ปรารธนา จิระชัยอารีย์. (2556). โครงการออกแบบผลิตภัณฑ์ทองเหลืองกับไหม บ้านปะอาว จังหวัดอุบลราชธานี (ปริญญานิพนธ์ศิลปมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ
- พรหมภัสสร ชุณหบุญญทิพย์. (2560). การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไขววน บ้านดอนแดง อำเภอสว่างศรีนคร จังหวัดนครพนม. วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 13(2), 47-62.
- พองจันทร์ หลวงจันทร์ดวง สุรัชย์ กังวล และวราภรณ์ นันทะเสน. (2561). ศักยภาพชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน. วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม, 8(2), 52-83.
- มหาพระครูสุตบุรพาสถิตภิรมจิตร์มิ่ง. (2558). แนวทางการอนุรักษ์และเพิ่มมูลค่าหัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอาว ตำบลปะอาว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 6(2), 48-61.
- รัฐกรณ์ แสงโชติ. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเทศบาลตำบลปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). คณะรัฐศาสตร์. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วรรณ วังวานิช. (2539). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วัชรารณณ์ ระยับศรี. (2551). พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงพุทธของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติที่มาเที่ยววัดในบริเวณเกาะรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร. วารสารมหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 13(2), 201-215.

ศูนย์เพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวและการแก้ไขปัญหาความยากจนแห่งเอเชีย. (2549). แนวทางการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: แสงสว่างเวิลด์เพรส.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์, ศุภร เสรีรัตน์, ปริญลักษณ์ชิตานนท์, งามอาจ ปะทวนิช, ปณิศา มีจินดา, จิระวัฒน์ อนุวิชานนท์, ...อรทัย เลิศวรรณวิทย์. (2552). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: ซีระฟิล์ม.

สักรินทร์ อินทรวงค์ เกรียงศักดิ์ เขียวมัน และศักดิ์ชาย สิกขา (2558). ศิลปหัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอาว: การอนุรักษ์และพัฒนาเพื่อต่อยอดภูมิปัญญาหัตถกรรมชุมชน. วารสารศิลปกรรมสาร, 10(1), 163-192.

สุขุม คงดิษฐ วรรณษา พรหมศิลป์ ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ จิตภาา เร่งมีศรีสุข และธารนีนวิสันธิ. (2560). รูปแบบและกิจกรรมที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวในเขตเกษตรอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนสามเรือน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่, 9(4), 314-326.

สุริยา โชคสวัสดิ์, เจริญ ชุมมวาล, ไทย แสงเทียน, และ Meng, F. L. (2550). เอกสารหัตถกรรมทองเหลือง บ้านปะอาว. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

สุรรัตน์ เตชาทวิวรรณ. (2545). พฤติกรรมนักท่องเที่ยว:เอกสารประกอบการสอนคณะวิทยาลัยการจัดการ. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุรเชษฐ์ เชษฐมาส และดรชนี เอมพันธุ์. (บรรณาธิการ). (2539). อุทยานแห่งชาติกับการอนุรักษ์. ใน การฝึกอบรมหลักสูตรการเป็นวิทยากรด้านการจัดการพื้นที่อนุรักษ์: การบริหารการจัดการพื้นที่อนุรักษ์และการอนุรักษ์ความหลากหลายทางด้านชีวภาพ. กรุงเทพฯ: ไทยพัฒน์พานิช.

สุภางค์ จันทวานิช. (2556). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวีร์ณัสญ์ โสภณศิริ. (2554). การวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: อินทนิล.

สุวิมล ติรภานนท์. (2551). การสร้างเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัยทางสังคมศาสตร์แนวทางการปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อารยา อินคชสาร. (2554). การประเมินศักยภาพของตลาดน้ำวัดกลางคูเวียงเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม

องค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว. (2562). สภาพทั่วไป. สืบค้น 22 ธันวาคม 2562, จาก

<https://www.pa-ao.go.th/index.php/about-us/general>

อิทธิพล โกมลิล. (2553). รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษาบ้านวังน้ำมะมอก จังหวัดหนองคาย (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.

Foucat, Avila V.S. (2002). Community-Based Ecotourism Management Moving towards sustainability, in Ventanilla, Oaxaca, Mexico. *Ocean and Coastal Management*, 45(8), 511-529.

Hori, K., Sato, Y., Murayama, T., Nishikkizawa, S. (2015). The Issue of Collaboration in Tourism-Based Community Development of Beppu City. *Japan Institute of Tourism Research*, 28(1). 97-107.

Khazanie, R. (1996). *Statistics in a world of Applications* (4th ed.). New York: Harpercollins college publishers.

Maslow, A. H. (1970). *Motivation and Personality* (2th ed.). Upper Saddle River, New York: Harper and Row.

Maslow, A. H. (1954). *Motivation and Personality*. New York: Harper and Row.

Mcclelland, D. C. (1965). Toward a theory of motive acquisition. *American Psychologist*, 20(5), 321-333.

Mitz, Robyn. (2006). *A Community Perspective on Tourism Development*. Canada: Royal Roads University Canada.

Nachmias, F. C. and Nachmias, D. (1993). *Research Methods in Social Sciences* (4th ed.). London: St. Martin Press Inc.

Nastasi, B. K. and Schensul, S. L. (2005). Contributions of qualitative research to the validity of intervention research. *Journal of School Psychology*, 43(3), 177-195.

Schiffman, L. G. and Wisenblit, J. (2015). *Consumer Behavior* (12th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.

Schiffman, L. G. and Kanuk, L. L. (2000). *Consumer Behavior* (7th ed.). Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.

Sharareh, A. Dorcheh., Badaruddin M., (2013). Local Perception of Tourism Development: A Conceptual Framework for the Sustainable Cultural Tourism. *Journal of management and Sustainability*. 3(2), 31-39.

公益財団法人日本交通会社 (2016). 観光まちづくり. Retrieved December 10, 2019, From <https://www.mlit.go.jp/toshi/kanko-machi/index.html>

観光まちづくり推進協議会. (2004). 東京都観光まちづくり基本方針東京都. Retrieved December 3, 2019, From https://www.mlit.go.jp/kankocho/page04_000048.html

野原卓. (2008). 観光まちづくりを取り巻く現状と可能性季刊まちづくり. 横浜: 公益財団法人日本交通会社.

観光まちづくり研究会. (2000). 観光まちづくりガイドブック財. 奈良県: アジア太平洋観光交流センター.

日本観光協会. (2001). 21 世紀“世界の交流舞台”を築く. 東京都: 観光地づくりの手法—優秀観光地づくり賞受賞観光地に学ぶ.

大社 充. (2013). 地域プラットフォームによる観光まちづくり. 京都: 学芸出版社.

TNI

THAI - NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

ภาคผนวก

TNI

THAI - JAPANESE INSTITUTE OF TECHNOLOGY

ภาคผนวก ก
ภาพประกอบการลงพื้นที่เก็บข้อมูล

TNI

ภาพที่ 16 ทางเข้าชุมชนบ้านปะอาว

ภาพที่ 17 ป่าชุมชนดอนชี

ภาพที่ 18 สัมภาษณ์ครูบุญมี ล้อมวงศ์

ภาพที่ 19 เครื่องทองเหลืองปะอาว

ภาพที่ 20 ศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองบ้านปะอาว

ภาพที่ 21 สัมภาษณ์แม่เตือนใจ แก้ววงษา

ภาพที่ 22 ศูนย์เฉลิมราช

ภาพที่ 23 สัมภาษณ์มหาครูสุตบุรพาสถิตภิรมจิตรผ่อง

ภาพที่ 24 โฮมสเตย์บ้านปะอาว

ภาพที่ 25 สัมภาษณ์รองนายกอธิชาติ

ภาพที่ 26 สัมภาษณ์คุณวรัญญา อินทรพันธุ์ นักวิเคราะห์แผนและนโยบาย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานอุบลฯ

ภาพที่ 27 สัมภาษณ์คุณธนกร พูลเพิ่ม ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลฯ

ภาพที่ 28 สัมภาษณ์คุณวาสนา ภาคสินธุ์ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษ

ภาพที่ 29 สัมภาษณ์นายกสมเนตร แวคุ้ม นายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นปะอาว

ภาคผนวก ข

TNI

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน บนแนวคิดคันโคมะจิซท์
กรณีศึกษา ชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ. อุบลราชธานี

ชื่อผู้วิจัย

ดร. ดวงดาว โยชิตะ

อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ

สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและบริการเชิงนวัตกรรม

สถาบันเทคโนโลยีไทย - ญี่ปุ่น คณะบริหารธุรกิจ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ชื่อหน่วยงาน.....

ตำแหน่งงาน.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....

เริ่มการสัมภาษณ์เวลา.....น. จบการสัมภาษณ์เวลา .....น.

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านศักยภาพทางการท่องเที่ยวของชุมชน สำหรับ ตัวแทนภาครัฐ

1. ด้านพื้นที่

1.1) ท่านคิดว่าชุมชนปะอาวมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ เพราะเหตุผลใด
และชุมชน

.....

.....

.....

.....

1.2) ท่านคิดว่าอัตลักษณ์ของทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชนปะอาวคืออะไร

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการบริหารจัดการ

2.1) หน่วยงานของท่านทราบจำนวนสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวภายในชุมชนปะ
อาวหรือไม่

2.2) หน่วยงานของท่านมีนโยบายเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน
ปะอาวหรือไม่ (หากมีโปรดระบุโครงการประกอบ)

---

3. ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

ท่านคิดว่าชุมชนบ้านปะอาว มีทรัพยากรท้องถิ่นอะไรบ้างที่สามารถนำมาสร้างแรงดึงดูดใจ
ให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือน (เช่น ทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ฯลฯ) เพราะ
เหตุผลใด

---

4. ด้านศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาว

หน่วยงานของท่านเคยเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว
ร่วมกับภาคเอกชนและชุมชน หรือไม่ (หากเคยเข้าร่วม โปรดระบุโครงการที่ท่านเคยเข้าร่วม)

---

5. ด้านสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก

5.1 ท่านคิดว่าจุดแข็งของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ

5.2 ท่านคิดว่าจุดอ่อนของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ

5.3 ท่านคิดว่าโอกาสของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ

5.4 ท่านคิดว่าโอกาสของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ

TNI

TAHITI - NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน บนแนวคิดคันโคมะจิซท์
 ศรี ภูมิศึกษา ชุมชนบ้านปะอ่าว อ. เมือง จ. อุบลราชธานี

ชื่อผู้วิจัย

ดร. ดวงดาว โยชิตะ

อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ

สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและบริการเชิงนวัตกรรม

สถาบันเทคโนโลยีไทย - ญี่ปุ่น คณะบริหารธุรกิจ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ชื่อหน่วยงาน.....

ตำแหน่งงาน.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....

เริ่มการสัมภาษณ์เวลา.....น. จบการสัมภาษณ์เวลา .....น.

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านศักยภาพทางการท่องเที่ยวของชุมชน สำหรับ ผู้ประกอบการท้องถิ่น

1. ด้านพื้นที่

1.1) ท่านคิดว่าอัตลักษณ์ของทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชนปะอ่าวคืออะไร

.....

.....

.....

.....

1.2) ท่านคิดว่าชุมชนปะอ่าวมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ เพราะเหตุผลใด
 และชุมชน

.....

.....

.....

.....

2. ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

ท่านคิดว่าชุมชนบ้านปะอาว มีทรัพยากรท้องถิ่นอะไรบ้างที่สามารถนำมาสร้างแรงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือน (เช่น ทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ฯลฯ) เพราะเหตุผลใด

---

3. ด้านการมีส่วนร่วม

3.1) หน่วยงานของท่านเคยเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว ร่วมกับภาคเอกชนและชุมชน หรือไม่ (หากเคยเข้าร่วม โปรดระบุโครงการที่ท่านเคยเข้าร่วม)

3.2) หน่วยงานของท่านมีนโยบายหรือโครงการในการร่วมกันพัฒนาทัศนียภาพของชุมชนบ้านปะอาว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ให้ความสวยงาม หรือไม่ (หากมี โปรดอธิบายถึงวิธีการสร้างทัศนียภาพที่สวยงามของท่านว่ามีการดำเนินการอย่างไร)

---

4. ด้านศักยภาพทางการตลาดท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชน

4.1) จุดท่องเที่ยวที่ท่านดูแลมีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณกี่คน และนักท่องเที่ยวที่มาเยือนคือนักท่องเที่ยวกลุ่มไหน (เช่น นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ นักท่องเที่ยวกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา นักท่องเที่ยวกลุ่มข้าราชการ นักท่องเที่ยวทั่วไป เป็นต้น)

4.2) ท่านคิดว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนจุดท่องเที่ยวของท่านมาเพราะเหตุผลใด

4.3) นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนจุดท่องเที่ยวของท่านมาจากที่ไหน และมีวิธีการเดินทางมาอย่างไร

---

5. ด้านสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกชุมชน

5.1) ท่านคิดว่าจุดแข็งของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ

5.2) ท่านคิดว่าจุดอ่อนของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ

5.3) ท่านคิดว่าโอกาสของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ

5.4) ท่านคิดว่าโอกาสของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน บนแนวคิดค่านิยม 6C
 ศิริ ภูมิศึกษา ชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ. อุบลราชธานี

ชื่อผู้วิจัย

ดร. ดวงดาว โยชิตะ

อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ

สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและบริการเชิงนวัตกรรม

สถาบันเทคโนโลยีไทย - ญี่ปุ่น คณะบริหารธุรกิจ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ชื่อหน่วยงาน.....

ตำแหน่งงาน.....

วัน/เดือน/ปี ที่สัมภาษณ์.....

เริ่มการสัมภาษณ์เวลา.....น. จบการสัมภาษณ์เวลา .....น.

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมด้านศักยภาพทางการท่องเที่ยวของชุมชน สำหรับ ตัวแทนประชาชน

1. ด้านพื้นที่

ท่านคิดว่าอัตลักษณ์ของทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชนปะอาวคืออะไร

.....

.....

.....

.....

2. ด้านความต้องการพัฒนา

ท่านคิดว่าชุมชนของท่านสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวกลุ่มไหนได้ง่ายที่สุด เพราะอะไร
 (เช่น นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ นักท่องเที่ยวกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา นักท่องเที่ยวกลุ่มข้าราชการ
 นักท่องเที่ยวทั่วไป เป็นต้น)

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการมีส่วนร่วม

ท่านเคยเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว ร่วมกับภาคเอกชน และชุมชนหรือไม่ (หากเคยเข้าร่วมโปรดระบุโครงการท่านเคยเข้าร่วม)

---

4. ด้านศักยภาพทางด้านการตลาดท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชน

ท่านคิดว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มไหนที่เมื่อเข้ามาชุมชนของท่านแล้วจะส่งผลทำให้ชุมชนของท่านเกิดความยั่งยืน (เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยวกลุ่มอนุรักษ์ นักท่องเที่ยวคุณภาพที่มาใช้จ่ายทางการท่องเที่ยวสูง อื่น ๆ เป็นต้น)

---

5. ด้านสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกชุมชน

5.1) ท่านคิดว่าจุดแข็งของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ

5.2) ท่านคิดว่าจุดอ่อนของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ

5.3) ท่านคิดว่าโอกาสของทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ

5.4) ท่านคิดว่าโอกาสของทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ

THAI

NICHII INSTITUTE OF TECHNOLOGY

TNI

ภาคผนวก ค

TNI

แบบสอบถามความคิดเห็น

เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน บนแนวคิดค้นโคมะจิซึทึริ
กรณีศึกษา ชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี

คำชี้แจง

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาข้อมูลข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ พฤติกรรมและรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีที่นักท่องเที่ยวต้องการ แบบสอบถามชุดนี้ ประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ. จ.อุบลราชธานี

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ. จ.อุบลราชธานีที่นักท่องเที่ยวมีความต้องการ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่กำหนดไว้ตามความเป็นจริง

1. เพศ

☐ 1) ชาย

☐ 2) หญิง

2. อายุ

☐ 1) ต่ำกว่า 20 ปี

☐ 2) 20 – 29 ปี

☐ 3) 30 – 39 ปี

☐ 4) 40 – 49 ปี

☐ 5) 50 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ 1) ต่ำกว่ามัธยมศึกษา

☐ 2) มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา

☐ 3) ปริญญาตรี

☐ 4) สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ

☐ 1) ข้าราชการ

☐ 2) พนักงานบริษัท

☐ 3) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

☐ 4) นักเรียน/นักศึกษา

☐ 5) รับจ้างทั่วไป

☐ 6) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

- ☐ 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท
- ☐ 2) 10,000 – 19,999 บาท
- ☐ 3) 20,000 – 29,999 บาท
- ☐ 4) 30,000 – 39,999 บาท
- ☐ 5) 40,000 บาทขึ้นไป

6. สถานภาพ

- ☐ 1) โสด ☐ 2) สมรส ☐ 3) หย่าร้าง

7. ภูมิลำเนา (ที่อยู่ปัจจุบัน)

- ☐ 1) จังหวัดอุบลราชธานี ☐ 2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยกเว้นจังหวัดอุบลราชธานี
- ☐ 3) จังหวัดกรุงเทพมหานคร ☐ 4) ภาคกลาง ยกเว้นจังหวัดกรุงเทพมหานคร
- ☐ 5) ภาคเหนือ ☐ 6) ภาคใต้
- ☐ 7) ภาคตะวันออก ☐ 8) ภาคตะวันตก

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว อำเภอมือ จังหวัดอุบลราชธานี

8. จำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว อำเภอมือ จังหวัดอุบลราชธานี (ไม่รวมครั้งนี้)

- ☐ 1) ครั้งแรก ☐ 2) 2 ครั้ง
- ☐ 3) 3 ครั้ง ☐ 4) 4 ครั้งขึ้นไป

9. ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว อำเภอมือ จังหวัดอุบลราชธานี (ครั้งล่าสุด)

- ☐ 1) มกราคม-มีนาคม ☐ 2) เมษายน-มิถุนายน
- ☐ 3) กรกฎาคม-กันยายน ☐ 4) ตุลาคม-ธันวาคม

10. ช่วงจำนวนวันพักผ่อนในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว อำเภอมือ จังหวัดอุบลราชธานี ในครั้งนี้ของท่าน (หากท่านเลือก เข้า-เย็นไปกลับ โปรดข้ามไปตอบคำถามข้อที่ 11)

- ☐ 1) เข้า-เย็น ไปกลับ
- ☐ 2) 1 คืน
- ☐ 3) ตั้งแต่ 2 คืนขึ้นไป

11. ประเภทที่พักแรมระหว่างการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว อำเภอมือ จังหวัดอุบลราชธานี ในครั้งนี้ของท่าน

- ☐ 1) โฮมสเตย์บ้านปะอว
- ☐ 2) โรงแรม/รีสอร์ทในอำเภอมือจังหวัดอุบลราชธานี
- ☐ 3) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

12. ผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว อำเภอมือ จังหวัดอุบลราชธานีในครั้งนี้นี้ของท่าน

- ☐ 1) คนเดียว ☐ 2) ครอบครัว/แฟน
- ☐ 3) กลุ่มเพื่อน/คนรู้จัก ☐ 4) หมู่คณะ/องค์กร

13. รูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว อ.มือ จ.อุบลราชธานีครั้งนี้

☐ 1) รถยนต์ส่วนตัว	☐ 2) รถแท็กซี่
☐ 3) รถสามล้อเครื่อง	☐ 4) รถมอเตอร์ไซด์
☐ 5) รถโดยสารประจำทาง	☐ 6) รถจักรยาน
☐ 7) อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

14. ระยะเวลาในการเดินทางมาถึงชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ของท่าน

- ☐ 1) น้อยกว่า 1 ชม.
☐ 2) 1 ชม.
☐ 3) มากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป

15. ประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ของท่าน

☐ 1) น้อยกว่า 1,000 บาท	☐ 2) 1,000 – 1,999 บาท
☐ 3) 2,000 – 2,999 บาท	☐ 4) 3,000 บาทขึ้นไป

16. วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ของท่าน

☐ 1) พักผ่อนในวันหยุด	☐ 2) เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น
☐ 3) วิจัย/ดูงาน	☐ 4) เยี่ยมญาติ
☐ 5) เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น	☐ 6) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

17. ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

1) ศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง	☐
2) พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอาว	☐
3) เส้นทางเดินป่าและพื้นที่ทำนาผลิตข้าวหอมมะลิ	☐
4) ศูนย์ OTOP การย้อมไหมด้วยสีธรรมชาติ และทอผ้าไหม	☐
5) หมู่บ้านโฮมสเตย์	☐

18. ท่านคิดว่าถ้ามีโอกาสท่านจะกลับมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

- ☐ 1) มาอีกครั้ง
☐ 2) ไม่มาอีก
☐ 3) ไม่แน่ใจ

TNI

TAHITI - NICHII INSTITUTE OF TECHNOLOGY

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงหรือสอดคล้องกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด
 เพียงคำตอบเดียว

ระดับความคิดเห็น

5 = มีความต้องการมากที่สุด 4 = มีความต้องการมาก 3 = มีความต้องการปานกลาง
 2 = มีความต้องการน้อย 1 = มีความต้องการน้อยที่สุด

คำถาม	ระดับความต้องการ				
1. รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ					
1.1 การเดินป่าศึกษาธรรมชาติของระบบนิเวศท้องถิ่น	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
1.2 ส่องนก	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
1.3 ถ่ายภาพ	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
1.4 การฝึกทำนาในแปลงสาธิต (ตามฤดูกาลเก็บเกี่ยว)	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
2. รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเข้าร่วมชมงานวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น					
2.1 การฝึกปฏิบัติธรรม บำบัดจิตใจ ในพิธีบุญข้าวกรรม	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
2.2 การเข้าร่วมชมงานประเพณีบุญคูณข้าว โดยคนในท้องถิ่นจัดทำขึ้นเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ข้าวเปลือกซึ่งเป็นพื้นเลี้ยงชีวิตที่มีเทพารักษ์ คือ “แม่โพสพ”	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
2.3 การเข้าร่วมงานตักบาตรข้าวจีบ้นใส่น้ำอ้อยในประเพณีบุญข้าวจี	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
2.4 การเข้าร่วมงานประเพณีฟังเทศน์พระเวสสันดร	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
2.5 การเข้าร่วมงานประเพณีสงกรานต์	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
2.6 การเข้าร่วมงานประเพณีบุญบั้งไฟ โดยคนในท้องถิ่นจัดทำขึ้นเพื่อขอฝนในฤดูทำนา	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
2.7 การเข้าร่วมงานประเพณีข้าสะ (ล้าง) ซึ่งเป็นการทำบุญเพื่อระลึกถึงผู้มีพระคุณ	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
2.8 การเข้าร่วมงานทำบุญตักบาตรในประเพณีวันเข้าพรรษา	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
2.9 การเข้าร่วมงานประเพณีทำบุญข้าวประดับดินเป็นการทำบุญเพื่ออุทิศแก่ญาติผู้ล่วงลับ เพื่อบูชาผีบรรพบุรุษและผีไร้ญาติ	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
2.10 การเข้าร่วมงานประเพณีฟังเทศน์ในประเพณีทำบุญข้าวสาก เพื่อเป็นการอุทิศบุญกุศล	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
2.11 การเข้าร่วมงานประเพณีทำบุญตักบาตรในประเพณีวันออกพรรษา	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
2.12 การเข้าร่วมงานประเพณีทำบุญทอดกฐิน	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
2.13 การเข้าร่วมงานมหกรรมเทศกาลภูมิปัญญาท้องถิ่น	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
2.14 การเข้าร่วมงานมหกรรมเทศกาลอาหารท้องถิ่น	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5

3. รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวชมผลงานของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน					
3.1 มีห้องสำหรับนั่งฟังบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
3.2 มีห้องสำหรับนั่งอ่านหนังสือเกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
3.3 มีจุดสำหรับฝึกทำและให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในศาสตร์ต่างๆ โดยไกด์ที่เป็นคนในท้องถิ่นที่มีความเชี่ยวชาญ	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
3.4 บริการเช่าชุดท้องถิ่นเพื่อถ่ายภาพเป็นที่ระลึก	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
3.5 มีจุดบริการซื้อของฝากของที่ระลึกของท้องถิ่น	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
4. รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวศึกษาเรียนรู้ดูงานเกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น					
4.1 ศึกษาเรียนรู้ ดูงานศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
4.2 ศึกษาเรียนรู้ ดูงานศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
4.3 ศึกษาเรียนรู้ ดูงานเกี่ยวกับวิธีการทำนาข้าวหอมมะลิ	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
4.4 ศึกษาเรียนรู้ ดูงานศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพื้นบ้าน	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
4.5 ศึกษาเรียนรู้ ดูงานเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนในท้องถิ่นผ่านการพักค้างแรมที่โฮมสเตย์	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
5. รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์					
5.1 บายศรีสู่ขวัญ ชมการแสดงต้อนรับของคนในท้องถิ่น	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
5.2 เรียนรู้ ฝึกทำอาหารท้องถิ่นโดยใช้วัตถุดิบที่ผลิตโดยคนในท้องถิ่น	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
5.3 ปั่นจักรยานท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนบ้านปะอาว	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
5.4 นั่งรถไถ่มาเดินตามท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนบ้านปะอาว	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
5.5 นั่งเกวียนท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนบ้านปะอาว	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
5.6 เดินท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนบ้านปะอาว	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5
5.7 กินข้าวพื้นเมืองแบบอีสาน	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4	☐ 5

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

ดร. ดวงดาว โยชิตะ อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจ

สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและบริการเชิงนวัตกรรม สถาบันเทคโนโลยีไทย - ญี่ปุ่น คณะบริหารธุรกิจ

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) จำนวน 3 ท่าน

1. รองศาสตราจารย์ ชวลีย์ ณ ถลาง (อาจารย์หลักสูตรสาขาการจัดการการท่องเที่ยวและโรงแรม คณะวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา)
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธินันท์ พรหมสุวรรณ (อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ)
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฉันทมัย เจียรกุล (ประธานหลักสูตรการจัดการระหว่างประเทศ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น)

TNI

ภาคผนวก จ
รายชื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. คุณธนกร พูลเพิ่ม ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
2. คุณวรัญญา อินทรพันธุ์ นักวิเคราะห์และแผนนโยบายชำนาญการ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี
3. คุณวาสนา ภาคสินธุ์ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษปฏิบัติการแผนวัฒนธรรม จังหวัดอุบลราชธานี
4. คุณสมเนตร แวดคุ้ม นายยกองค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว
5. ครูบุญมี ล้อมวงษ์ ประธานศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอาว
6. คุณอภิชาติ พานเงิน ประธานกลุ่มโฮมสเตย์บ้านปะอาว
7. คุณเตือนใจ แก้ววงษา ประธานศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพื้นบ้านปะอาว
8. คุณสมชาย เขมเพ็ชร
9. คุณลำพา จันทร์เพ็ญ
10. คุณสมควร สาจันทร์

ภาคผนวก ฉ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินผลรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว

1. คุณธนกร พูลเพิ่ม ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
2. คุณวรัญญา อินทรพันธุ์ นักวิเคราะห์และแผนนโยบายชำนาญการ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งประเทศไทย สำนักงานอุบลราชธานี
3. คุณวาสนา ภาคสินธุ์ นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษปฏิบัติการแผนวัฒนธรรม จังหวัดอุบลราชธานี
4. คุณสมเนตร แวดคุ้ม นายยกองค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว
5. ดร. อุษณีย์ วัชรไพศาลกุล อาจารย์ประจำคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. ครูบุญมี ล้อมวงษ์ ประธานศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอาว
7. คุณอภิชาติ พานเงิน ประธานกลุ่มโฮมสเตย์บ้านปะอาว
8. คุณเตือนใจ แก้ววงษา ประธานศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพื้นบ้านปะอาว
9. คุณวิรัตน์ กัลปพฤกษ์
10. คุณยุทธศักดิ์ พวงจันทร์
11. คุณคำพันธ์ พูลภาค

ประวัติผู้วิจัย

TNI

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นามสกุล ดวงดาว โยชิตะ
วัน เดือน ปี เกิด 24 มกราคม 2533
ที่ทำงานปัจจุบัน สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน อาจารย์ประจำ สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและการบริการ
เชิงวัฒนธรรม สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

ประสบการณ์การทำงาน

พ.ศ. 2560 อาจารย์ประจำ สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและการบริการ
เชิงวัฒนธรรม สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
พ.ศ. 2557 อาจารย์ประจำสาขาวิชาการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยกรุงเทพสุวรรณภูมิ, กรุงเทพฯ
อาจารย์พิเศษสาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัย
ราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2556 พนักงานต้อนรับ บริษัทไอโธราคอนซัลต์ติ้งจำกัด
พ.ศ. 2555 เลขานุการผู้ประกอบการ 1 ธนาคารกสิกรไทย

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2557 ศศ.ม. (การจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม),
มหาวิทยาลัยพะเยา, จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2555 ศศ.บ. (อุตสาหกรรมท่องเที่ยว),
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ

ผลงานตีพิมพ์

2019 The Study of Behavior and Brand Awareness of Thailand Health
Tourism Image Among Japanese Tourists.TNI Journal of Business
Administration and Languages, Vol. 7 (2), 100-101.
2562 ปัจจัยผลักดันและดึงดูดที่มีผลต่อนักท่องเที่ยวสูงวัยชาวญี่ปุ่นในการเดินทาง
ท่องเที่ยวประเทศไทย ปีที่ 14(1), 114-124.
2560 แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสะท้อนอัตลักษณ์
ตลาดหัตถ์เข้า การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี
2560 (หน้า 1197-1206)

- 2558 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวพระมหาเจดีย์ชัยมงคลอำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2558 (หน้า 861-868)
- 2558 ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวหมอกมัวของนักท่องเที่ยวชาวไทย การประชุมวิชาการปัญญาวิวัฒน์ ครั้งที่5 ประจำปี 2558 สถาบันการจัดการปัญญาวิวัฒน์ (หน้า A213-A219)

บทความวิชาการ

- 2560 วาปี - ซาปี กับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน วารสารมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปี ที่ 3 ฉบับที่ 2 (มิถุนายน – กันยายน 2560) หน้า 23-30

TNI

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยผลักดันระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่กำลังพัฒนา อาทิ ประเทศไทย โดยจะเห็นได้จากการที่หน่วยงานภาครัฐได้มีการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติขึ้น ซึ่งปัจจุบันใช้แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ทางการท่องเที่ยวไว้ว่า “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานความเป็นไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน” มีเป้าประสงค์ คือ การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันทางการท่องเที่ยว การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างสมดุล กระจายรายได้และผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวสู่ทุกพื้นที่และทุกภาคส่วน และการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีไทย (การท่องเที่ยวและกีฬา, 2559, น. จ-ฉ)

อย่างไรก็ตาม เป้าประสงค์ดังกล่าวอาจจะไม่ประสบความสำเร็จตามที่หน่วยงานภาครัฐกำหนดไว้ เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาด้านการสูญเสียอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากขาดการสืบสานทำนุบำรุงให้เจริญงอกงามจากผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรม (งามนิจ กุลกัน, 2556, น. 18-30) สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์และทุนนิยม ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจระหว่างสังคมเมือง และสังคมชนบท จึงเป็นสาเหตุทำให้ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมีการกระจุกตัวอยู่เพียงแค่นี้ของเมืองหลวงหรือเมืองหลักที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจ เช่น กรุงเทพมหานคร จังหวัดเชียงใหม่ ภูเก็ต พัทยา ชลบุรี เมื่อความเจริญกระจุกตัวขึ้นในพื้นที่ดังกล่าว จึงเป็นเหตุผลทำให้คนในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ด้อยการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมมากกว่าได้มีการอพยพย้ายถิ่นเข้าไปสู่เมืองหลวงหรือเมืองหลักที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจมากกว่าท้องถิ่นของตนที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน โดยมีปัจจัยผลักดันมาจากความยากจน การว่างงาน และการแสวงหางานทำเพื่อหารายได้ที่ดีกว่าในชุมชนของตน (กฤษณา บัวเข้มทอง, 2547) ในขณะที่สังคมชนบทกลับเหลือเพียงแค่ผู้สูงอายุกับความเจ็บสงบ และวัฒนธรรมประเพณีที่ทรงคุณค่าที่ยังขาดผู้มาอนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่เพื่อให้คนรุ่นหลังต่อไปได้ศึกษาและเรียนรู้

ประเทศญี่ปุ่นเป็นแบบอย่างของประเทศที่ประสบความสำเร็จในด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน ภายใต้แนวคิดการสร้างเมืองท่องเที่ยว “คันโคมะจิซึทึคุริ” ตลอดจนประเทศญี่ปุ่นยังได้นำเอาแนวคิดการสร้างเมืองท่องเที่ยว “คันโคมะจิซึทึคุริ” ไปเป็นแนวทางในการฟื้นฟูท้องถิ่นในระดับภูมิภาค (ภัทรา แจ่มใจเจริญ, 2558, น. 79-97) ทั้งนี้เนื่องจากประเทศญี่ปุ่นต้องเผชิญกับปัญหาทางด้านประชากรของประเทศที่มีจำนวนการเกิดลดลง แต่มีจำนวนผู้สูงอายุมากขึ้น ซึ่งหลายเมืองในชนบทของประเทศญี่ปุ่นมีประชากรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ วัยหนุ่มสาวก็จะออกไปทำงานในเมืองหลวงหรือเมืองที่มีความเจริญมากกว่า เพื่อหางานทำ อาทิจึงมีการอพยพย้ายถิ่นไปหางานทำที่กรุงโตเกียว ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศญี่ปุ่น ทำให้เมืองชนบทของประเทศญี่ปุ่นได้รับผลกระทบจากการอพยพย้ายถิ่นฐาน ส่งผลทำให้เมืองในชนบทขาดกลุ่มคนที่มีศักยภาพในการพัฒนาเมืองให้เกิดความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ทำให้กิจกรรมหรืออุตสาหกรรมท้องถิ่นไม่พัฒนา ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้รัฐบาลญี่ปุ่นจึงได้นำแนวคิดการสร้างเมืองท่องเที่ยว “คันโคมะจิซึทึคุริ” (観光まちづくり) มาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยการพัฒนาการท่องเที่ยวควบคู่กับการพัฒนาชุมชนเพื่อสร้างความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้ถูกนำมาใช้กับชุมชนหลายแห่งในประเทศญี่ปุ่นจนทำให้ชุมชนต่าง ๆ เหล่านั้นเกิดความยั่งยืนในมิติต่าง ๆ อาทิจุมชนฮะริเอะคุ (針江区) เมืองทะกะชิมะ (高島市) จังหวัดชิกะ (滋賀県) ซึ่งมีจุดเด่นด้านวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (大社充, 2013, pp. 87-95)

แนวคิดการสร้างเมืองท่องเที่ยว “คันโคมะจิซึทึคุริ” 観光まちづ (kankoumachizukuri) ในภาษาญี่ปุ่น เกิดจากคำ 3 คำ คือคำว่า kankou ที่หมายถึง การท่องเที่ยว machi ที่หมายถึงเมือง และ zukuri ที่หมายถึง การทำหรือการสร้าง ดังนั้น “คันโคมะจิซึทึคุริ” 観光まちづくり (kankoumachizukuri) จึงแปลตรงตัวว่า การสร้างเมืองท่องเที่ยว ซึ่งเป็นวิถีแห่งการออกแบบหรือสร้างสรรค์ชุมชนที่ให้ความสำคัญกับคุณค่าทางจิตใจและจิตวิญญาณของคนในชุมชนมากกว่า การตอบสนองความต้องการด้านที่อยู่อาศัยเพียงด้านเดียว การสร้างเมือง まちづくり (machi zukuri) มีชุดความคิดความเชื่อที่มาจากรากเหง้าทางสังคม และวัฒนธรรม ในขณะที่การท่องเที่ยว 観光 (kankou) ถูกนำมาเป็นเครื่องมือในการรักษารากเหง้าทางสังคม และวัฒนธรรมของชุมชนให้เกิดความยั่งยืน ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการสร้างงาน สร้างอาชีพ ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับชุมชน ลดการอพยพย้ายถิ่นฐานของประชาชนในการเดินทางไปประกอบอาชีพในเมืองหลวงหรือเมืองที่มีความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ (พิธากร ศรีบุตรวงษ์, 2556, น. 11-15) ภายใต้หลักการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมให้ความสำคัญต่อการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวและประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน ตลอดจนให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรของชุมชนอย่างยั่งยืน (野原, 2008, p. 30) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนของประเทศไทย

ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เสริมสร้างความเข้มแข็งยั่งยืนให้กับชุมชนโดยมีเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้ชุมชนสามารถเชื่อมโยงรับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นได้รับการอนุรักษ์และเพิ่มมูลค่า สร้างรายได้เสริมให้กับคนในชุมชน ตลอดจนเพื่อพัฒนาปรับปรุงสิ่งแวดล้อมของชุมชนให้น่าอยู่ คนในชุมชนมีความสุข (สุธรรมมา นิติเกษตรสุนทร, 2558, น. 24-58)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยเป็นภูมิภาคที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่มากที่สุดของประเทศ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 170,218 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรมากที่สุด คิดเป็น 1 ใน 3 ของสัดส่วนประชากรในประเทศ หรือประมาณ 23 ล้านคน คนในภูมิภาคส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมาณร้อยละ 44 ของประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นภูมิภาคที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นสืบทอดต่อกันมาเป็นช่วงเวลายาวนาน แต่ประชากรส่วนใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังคงประสบปัญหาความยากจน โดยพบว่าสัดส่วนผู้ด้อยโอกาสสูงถึงร้อยละ 49.30 เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้ด้อยโอกาสในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ เกษตรกรมากกว่า 1 แสน ครัวเรือนที่ไม่มีที่ดินทำกิน ร้อยละ 23 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของประเทศ ซึ่งทำให้ประชาชนในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือต้องอพยพย้ายถิ่นไปทำงานในภูมิภาคอื่น ๆ โดยเฉพาะการอพยพไปทำงานที่กรุงเทพมหานคร เพื่อแสวงหารายได้ที่ดีกว่าและสังคมที่ดีกว่า ทำให้ปัจจุบันชุมชนต่าง ๆ ในภูมิภาคต้องเผชิญกับปัญหาการขาดผู้สืบสานต่อทางด้านวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น เนื่องจากในชุมชนมีเพียงแค่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่เป็นส่วนใหญ่ (สมเชาวน์ บำรุงชัย, 2559, น. 72) จึงทำให้กิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมประเพณีขาดผู้ที่มาสืบสานต่อ

ชุมชนบ้านปะอาวเป็น 1 ในชุมชนที่ได้นำเอาการท่องเที่ยวเข้ามาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาการอพยพย้ายถิ่น ตลอดจนการนำแนวคิดด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวมาใช้ในการสร้างความยั่งยืนให้กับท้องถิ่น โดยชุมชนปะอาวได้รับคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 5 ของชุมชนต้นแบบด้านการท่องเที่ยวชุมชนประจำภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย (ศูนย์ประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2019) เป็นชุมชนที่สืบสานงานหัตถกรรมมาตั้งแต่สมัยโบราณมานานประมาณมากกว่า 200 ปี จนถึงยุคปัจจุบัน ซึ่งชุมชนปะอาวเป็นชุมชนที่มีพื้นที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีอารยธรรมที่หลากหลายทรงคุณค่า ซึ่งยังคงปรากฏหลักฐานให้คนรุ่นหลังได้ศึกษาและเรียนรู้จนถึงยุคปัจจุบันนี้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าชุมชนปะอาวจะถูกคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 5 ของชุมชนต้นแบบด้านการท่องเที่ยวชุมชนประจำภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยแต่กลับพบว่าชุมชนปะอาวยังมีปัญหาด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยว อาทิ ปัญหาด้านบุคคลที่มาสืบสานต่อทางด้านหัตถกรรมท้องถิ่น ปัญหาด้านการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวของชุมชน ปัญหาด้านการใช้จ่ายทาง

การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในชุมชนที่ค่อนข้างน้อย นักท่องเที่ยวใช้เวลาในการท่องเที่ยวอยู่ในชุมชนน้อย (วรัญญา อินทรพันธุ์, ผู้ให้สัมภาษณ์, 13 สิงหาคม 2562)

ดังนั้น จากปัญหาในข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: ชุมชนปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึทึริ โดยใช้กรอบแนวคิดการสร้างเมืองท่องเที่ยว “ค้นโคมะจิซึทึริ” (観光まちづくり) ของประเทศญี่ปุ่นมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้กับชุมชนปะอาว เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นรูปแบบแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนที่ได้มีการนำไปใช้อย่างแพร่หลายและประสบความสำเร็จมาแล้วในหลาย ๆ ชุมชนในประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเห็นได้จากโครงการต่าง ๆ ที่ทางรัฐบาลไทยร่วมมือกันกับรัฐบาลญี่ปุ่น อาทิ หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยได้สร้างความร่วมมือกับกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ องค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศของญี่ปุ่น และหอการค้าญี่ปุ่น-กรุงเทพฯ จัดกิจกรรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “ท่องเที่ยวชุมชนต้นแบบจากญี่ปุ่น เพื่อส่งเสริมผู้ประกอบการที่ต้องการเรียนรู้ประสบการณ์จริงด้านการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการร้านค้าของฝากของที่ระลึกทางการท่องเที่ยวจากผู้เชี่ยวชาญชาวญี่ปุ่น เพื่อสร้างสรรค์รูปแบบการจัดการร้านค้าใหม่ๆ ให้กับผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยวในประเทศไทย ตลอดจนแนวคิดการสร้างเมืองท่องเที่ยว “ค้นโคมะจิซึทึริ” (観光まちづくり) ยังสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ที่มีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวและสินค้าทางการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุล โดยมีแนวทางในการพัฒนาด้วยการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งในเชิงอัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี และสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวในชนบทให้ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ตลอดจนทำให้ชุมชนเกิดความยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในอนาคต

คำถามงานวิจัย

1. ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึทึริ ประกอบด้วยทรัพยากรประเภทใดบ้าง
2. ความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึทึริมีความคิดเห็นเป็นอย่างไรบ้าง
3. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีหรือไม่

4. รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึทึคุริที่นักท่องเที่ยวต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนปะอาวคือรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีลักษณะอย่างไร

5. แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึทึคุริที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนปะอาวมีลักษณะเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึทึคุริ

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึทึคุริ

3. เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึทึคุริ

4. เพื่อศึกษารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึทึคุริ

5. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึทึคุริที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน

สมมติฐานของการวิจัย

ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน
กรณีศึกษา: ชุมชนปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึทึคุริ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาเป็นการศึกษาวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) โดยข้อมูลในการทำวิจัยในครั้งนี้ประกอบไปด้วยข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยข้อมูลเชิงปริมาณผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาและการตีความเพื่อสร้างข้อสรุป

ขอบเขตทางด้านพื้นที่

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ศึกษา คือ ชุมชนปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากเป็นชุมชนที่ได้รับคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 5 ชุมชนต้นแบบด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประจำปีภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งชุมชนปะอ่าว มีองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวในการรองรับนักท่องเที่ยวมากกว่าพื้นที่ชุมชนอื่นที่ได้ถูกคัดเลือก ได้แก่ ชุมชนบ้านชะยอม หมู่ 7 ต.นาโพธิ์กลาง อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี ชุมชนบ้านภู ต.บ้านเป้า อ.หนองสูง จ.มุกดาหาร ชุมชนบ้านกู่กาสิงห์ ต.กู่กาสิงห์ อ.เกษตรวิสัย จ.ร้อยเอ็ด และชุมชนบ้านปลาข้าว ต.ปลาข้าว อ.เมืองอำนาจเจริญ จ.อำนาจเจริญ (ศูนย์ประสานงานเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน, 2019)

ขอบเขตด้านประชากร

ในการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากการศึกษางานวิจัยเป็นแบบการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยจึงแบ่งขอบเขตด้านประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างประชากร และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวมายังแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมหล่อทองเหลือง แหล่งท่องเที่ยวศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน โสมสแด่ และแหล่งท่องเที่ยวศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน การคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจากประชากรทั้งหมดจึงใช้สูตรในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการหาค่าเฉลี่ยของประชากร (Population Mean, μ) ของคัสซานี (Khazanie, 1996, p. 403) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ 1 ใน 10 ส่วนของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร ได้กลุ่มตัวอย่าง 385 ท่าน โดยการใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling)

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบไปด้วยหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ตัวแทนผู้อำนวยการการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปะอ่าว ซึ่งผู้วิจัยเลือก

กำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง(Purposive Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 4 คน ตามหลักการในการกำหนดขนาดผู้ให้ข้อมูลของงานวิจัยเชิงคุณภาพของนัสทาสี และไซเอ็นซู (Nastasi & Schensul, 2005, pp. 177-195) เนื่องจากหน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย การวางแผน ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐท้องถิ่นที่มีบทบาทหน้าที่ในการรับนโยบายมาปฏิบัติ โดยเลือกบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลได้ครบถ้วน มีเวลาเพียงพอในการให้ข้อมูล และมีส่วนช่วยเหลือและผลักดันในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริงจากตัวแทนความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐในระดับผู้บริหารและระดับปฏิบัติการ

กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการท้องถิ่น ได้แก่ ประธานศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมหล่อทองเหลือง ประธานศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ประธานโฮมสเตย์ ประธานศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ตัวแทนผู้ประกอบการร้านอาหาร จำนวน 5 ท่าน ตามหลักการในการกำหนดขนาดผู้ให้ข้อมูลของงานวิจัยเชิงคุณภาพของนัสทาสี และไซเอ็นซู (Nastasi & Schensul, 2005, pp. 177-195) ซึ่งผู้ประกอบการเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใกล้ชิดนักท่องเที่ยว สามารถให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวของชุมชนปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี และเข้าใจและรับรู้ถึงปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งยังเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่สามารถเป็นตัวแทนในการช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้แก่ชุมชนได้ โดยเลือกบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลได้ครบถ้วน มีเวลาเพียงพอในการให้ข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริงจากตัวแทน

กลุ่มที่ 3 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี จำนวน 5 ท่าน ตามหลักการในการกำหนดขนาดผู้ให้ข้อมูลของงานวิจัยเชิงคุณภาพของนัสทาสี และไซเอ็นซู (Nastasi & Schensul, 2005, pp. 177-195) เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นเป็นเจ้าของพื้นที่ และเป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยตรง โดยเลือกบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลได้ครบถ้วน มีเวลาเพียงพอในการให้ข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริงจากตัวแทน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งขอบเขตด้านเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการท่องเที่ยว แนวคิดค้นโคมะจิซุทึริ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

ส่วนที่ 2 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพทางการท่องเที่ยว แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการท่องเที่ยว แนวคิดค้นโคมะจิซุทึริ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

ส่วนที่ 3 ศึกษาแนวคิดลักษณะทางประชากรศาสตร์ แนวคิดค้นโคมะจิซึทึริ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กับชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายหลักทางการท่องเที่ยวชุมชน

ส่วนที่ 4 ศึกษาแนวคิดพฤติกรรมนักท่องเที่ยว แนวคิดค้นโคมะจิซึทึริ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนด้านการตลาดท่องเที่ยวให้กับชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

ส่วนที่ 5 ศึกษาแนวคิดความต้องการ แนวคิดค้นโคมะจิซึทึริ เพื่อนำไปเป็นแนวทางในการวางแผนและออกแบบรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้กับชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

ส่วนที่ 6 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบทรัพยากรทางการท่องเที่ยว แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการท่องเที่ยว แนวคิดค้นโคมะจิซึทึริ แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพทางการท่องเที่ยว แนวคิดลักษณะทางประชากรศาสตร์ แนวคิดพฤติกรรมนักท่องเที่ยว แนวคิดความต้องการ แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ SWOT Analysis and TOWS แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการกำหนดกลยุทธ์ TOWS Matrix

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แนวทางการพัฒนา หมายถึง แบบแผนในการสร้างรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี

2. รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี ประกอบไปด้วย รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเข้าร่วมชมงานวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวชมผลงานของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวศึกษาเรียนรู้ฐานเกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น และรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ซึ่งแต่ละรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวจะมีกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมระหว่างนักท่องเที่ยวและประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนปะอาว

3. แนวคิด “ค้นโคมะจิซึทึริ” หมายถึง แนวคิดการสร้างเมืองท่องเที่ยวโดยอาศัยการท่องเที่ยวเข้ามาช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเป็นแนวทางในการสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นอย่างสมดุล

4. ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาว หมายถึง ทรัพยากรทางระบบนิเวศ ทรัพยากรด้านวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ทรัพยากรด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน โฮมสเตย์ ร้านอาหารและเครื่องดื่ม สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว

5. ศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว หมายถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวได้ เพื่อทำให้เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของชุมชนปะอาวเกิดความยั่งยืน ในขณะเดียวกันก็เป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางมาเยือน

6. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว หมายถึง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพ และภูมิลำเนาที่อยู่ปัจจุบันของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

7. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว หมายถึง พฤติกรรมภายใน และพฤติกรรมภายนอกของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ได้แก่ ได้แก่ จำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยว ช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว จำนวนวันในการพักผ่อน ประเภทที่พักแรม ผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยว ประเมินการค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยว วัตถุประสงค์การเดินทางท่องเที่ยว โอกาสในการกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง และระดับความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดในชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

8. ความต้องการของนักท่องเที่ยว หมายถึง ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเข้าร่วมชมงานวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวชมผลงานของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวศึกษาเรียนรู้ดูงานเกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

9. รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ชุมชนปะอาว หมายถึง การออกแบบรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่อาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและศึกษาศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในมุมมองความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ข้อมูลด้านรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ SWOT Analysis เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคทางการท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การวางแผนในการกำหนดกลยุทธ์ในการออกแบบรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว ด้วยการวิเคราะห์ TOWS Matrix แล้วนำไปให้อาจารย์ผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่นชุมชนปะอาว ประเมินถึงความเหมาะสม แล้วนำข้อเสนอแนะจากผู้ประเมินมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและนำเสนอแนวทางในการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ.เมือง

จ.อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซทีคิที่เหมาสมกับบริบทชุมชนในขั้นตอนต่อไป

10. ภาครัฐ หมายถึง ตัวแทนผู้เ้าำนวยการการท่องเ้ียวและกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนผู้เ้าำนวยการการท่องเ้ียวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว

11. ผู้ประกอบการ หมายถึง ประธานศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมหล่อทองเหลือง ประธานศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ประธานโฮมสเตย์ ประธานศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพื้นบ้าน ตัวแทนผู้ประกอบการร้านอาหารท้องถิ่นในแหล่งชุมชนปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี

12. ประชาชน หมายถึง คนที่อาศัยอยู่ในชุมชนปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี

13. นักท่องเที่ยว หมายถึง นักท่องเที่ยวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี ประกอบไปด้วย ศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมหล่อทองเหลือง ศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน โฮมสเตย์ ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ทราบถึงทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซทีคิ ว่าประกอบด้วยทรัพยากรประเภทใดบ้าง ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลปะอาวสามารถนำข้อมูลที่ได้จากผลการสำรวจในงานวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและพัฒนารูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวชุมชนปะอาวให้มีความหลากหลายมากขึ้น ตลอดจนการนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน

2. ทราบถึงความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซทีคิ ซึ่งจะทาให้ทราบถึงทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการสร้างรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้กับชุมชนปะอาว เพื่อนำเสนอรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์ดึงดูดใจของท้องถิ่นให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นการตัดสินใจในการเดินทางมาเยือน

3. ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซทีคิ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว และผู้ประกอบการท้องถิ่น สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกลุ่มตลาดเป้าหมายทางการท่องเที่ยว ตลอดจนการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ในการออกแบบรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือน

4. ทราบถึงข้อมูลด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนปะอาว
อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซุทีคุริ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว และ
ผู้ประกอบการท้องถิ่น สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบรูปแบบ
และกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือน เพื่อสร้าง
ความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว

5. นำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว
อ.เมือง จ. อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซุทีคุริที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน ได้แก่
คู่มือการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับชุมชน ซึ่งภายในคู่มือจะประกอบไปด้วย
ประวัติความเป็นมา สถานที่และกิจกรรมทางการท่องเที่ยว โปรแกรมการท่องเที่ยวชุมชน คิวอาร์โค้ด
เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการให้ข้อมูลทางการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว

TNI

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี บนแนวคิด “คั่นโคมะจิชีทีคุรี” ได้ศึกษารวบรวม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลอ้างอิงต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดการสร้างเมืองท่องเที่ยว “คั่นโคมะจิชีทีคุรี”
  - 1.1 ความหมายของการสร้างเมืองท่องเที่ยว
  - 1.2 วัตถุประสงค์ในการสร้างเมืองท่องเที่ยว
  - 1.3 หลักการสำคัญในการสร้างเมืองท่องเที่ยว
  - 1.4 การสำรวจและประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชน
  - 1.5 การตลาดสำหรับการท่องเที่ยวชุมชน
2. แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว
  - 2.1 ความหมายของการท่องเที่ยว
  - 2.2 ความหมายของนักท่องเที่ยว
  - 2.3 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว
3. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์
  - 3.1 ความหมายของประชากรศาสตร์
  - 3.2 องค์ประกอบของลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
  - 4.1 ความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
  - 4.2 ประเภทของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว
  - 4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
5. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของอับราฮัม เอช. มาสโลว์
6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) และแนวคิดการกำหนดกลยุทธ์ (TOW Matrix)
  - 6.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis)
  - 6.2 การกำหนดกลยุทธ์ (TOW Matrix)

7. บริบทพื้นที่ชุมชนบ้านปะอาว

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการสร้างเมืองท่องเที่ยว “คันโคมะจิซึคุริ”

1.1 ความหมายของการสร้างเมืองท่องเที่ยว

แนวคิดนี้เกิดขึ้นครั้งแรกประมาณช่วงหลัง ค.ศ. 1970 เป็นรูปแบบแนวคิดที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาท้องถิ่นใน 3 มิติ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านอนุรักษ์วัฒนธรรม และด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้เกิดความยั่งยืน โดยการใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือเพื่อสร้างความสำเร็จ ภายใต้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคเอกชน และภาคท้องถิ่น “คันโคมะจิซึคุริ” (観光まちづくり) มีรากศัพท์มาจากภาษาญี่ปุ่น 3 คำ คือ คำว่า คันโค (観光 KANKOU) แปลว่าการท่องเที่ยว คำว่า มะจิ MACHI (まち MACHI) แปลว่า เมือง และคำว่า ซึคุริ (づくり ZUKURI) แปลว่า การสร้างหรือการทำ ซึ่ง “คันโคมะจิซึคุริ” อาจกล่าวโดยรวมแล้วหมายถึง การสร้างเมืองท่องเที่ยว ซึ่งได้นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างท่องเที่ยว (ดวงดาว โยชิตะ, กำลังรอตีพิมพ์) ไว้ดังนี้

観光まちづくり推進協議会 (2004) ที่ได้ให้ความหมายของการสร้างเมืองท่องเที่ยว “คันโคมะจิซึคุริ” (観光まちづくり) ไว้ว่าคือ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีเอกลักษณ์ของท้องถิ่นมาสร้างมุมมองทางการท่องเที่ยวใหม่ ๆ แล้วนำไปพัฒนาต่อยอดให้เป็นเมืองที่มีชีวิตชีวา

ในขณะที่日本観光協会ได้ให้ความหมายของการสร้างเมืองท่องเที่ยว “คันโคมะจิซึคุริ” (観光まちづくり) ไว้ว่าเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ เพื่อพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่ โดยอาศัยการสร้างพื้นที่การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีการสร้างบรรยากาศชุมชนให้เกิดความสวยงามกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ (日本観光協会, 2003)

จากความหมายการสร้างเมืองท่องเที่ยว “คันโคมะจิซึคุริ” (観光まちづくり) อาจสามารถนำมาสรุปได้ว่า แนวคิดนี้เป็นแนวคิดที่มุ่งเน้นการนำเอาการท่องเที่ยวเข้ามาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน โดยผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องเอื้อให้ประโยชน์แก่คนในท้องถิ่น และสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำความหมายของการสร้างเมืองท่องเที่ยวมาใช้ในการกำหนดนิยามศัพท์ในงานวิจัย และใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบงานวิจัย

1.2 วัตถุประสงค์ในการสร้างเมืองท่องเที่ยว

野原 (2008, p. 30) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการพัฒนาชุมชนควบคู่กับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ไว้ดังนี้

1. เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยือน สร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่น โดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ทรัพยากรทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น โดยฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันสำรวจและค้นหาจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อนำไปวางแผนและพัฒนาสร้างรูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งจะส่งผลทำให้เศรษฐกิจของท้องถิ่นดีขึ้น

2. เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนอย่าง โดยการสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนาการท่องเที่ยวและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น การพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องไม่ส่งผลกระทบด้านลบต่อชุมชน เช่น การท่องเที่ยวจะต้องไม่ก่อให้เกิดการสูญเสียวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันหรือสูญเสียวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่นก็สามารถได้รับผลประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ เช่น การได้รับความสะดวกสบายจากการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ การมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพ การอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นให้คงอยู่ เป็นต้น

3. เพื่อใช้การท่องเที่ยวช่วยในการอนุรักษ์ฟื้นฟูด้านวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้คงอยู่ โดยชุมชนจะต้องมีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ปี เพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือนให้เกิดความสนใจอยากเดินทางมาเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและในขณะเดียวกันชุมชนท้องถิ่นก็สามารถอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไปในอนาคตได้

4. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นให้ดีขึ้นและลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นฐานเพื่อไปประกอบอาชีพในเมืองอื่นๆ ของคนวัยหนุ่มสาว

จากวัตถุประสงค์การสร้างเมืองท่องเที่ยว“คันโมะจิซึทึริ” (観光まちづくり) อาจสามารถนำมาสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ในการสร้างเมืองท่องเที่ยว ประกอบไปด้วยเหตุผล 4 ประการ ได้แก่ เพื่อสร้างความยั่งยืนให้แก่ชุมชน เพื่อสร้างเศรษฐกิจที่ดีให้แก่ชุมชน เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนให้ดีขึ้น ซึ่งสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำความหมายของการสร้างเมืองท่องเที่ยวมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบงานวิจัย ออกแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านปะอ่าว

1.3 หลักการสำคัญในการสร้างเมืองท่องเที่ยว

แนวคิดการสร้างเมืองท่องเที่ยว “คันโมะจิซึทึริ” (観光まちづくり) เป็นเครื่องมือในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาและนำความเจริญเข้ามาในพื้นที่ ในขณะเดียวกันการท่องเที่ยวยังสามารถนำไปสู่การอนุรักษ์ด้านทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน โดยหลักการการสร้างเมืองท่องเที่ยว “คันโมะจิซึทึริ” (観光まちづくり研究会, 2000, p. 10) มีดังนี้

1.3.1. ส่งเสริมการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในการวางแผนของกลุ่มคนในท้องถิ่นหรือสมาคมและหน่วยงานภาครัฐประจำท้องถิ่น (役所: YAKUSHO) เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ ทุกภาคส่วนจะต้องร่วมกันสร้างกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้คนในท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวว่ามีผลประโยชน์และผลกระทบในด้านใดบ้าง ซึ่งจะนำมาสู่การร่วมกันและคิดแก้ไขปรับปรุง ป้องกัน ปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อให้ท้องถิ่นเกิดการพัฒนายั่งยืน และทุกฝ่ายมีความเข้าใจตรงกันในการบริหารจัดการและการดำเนินงาน ส่งผลทำให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยง่าย เพราะทุกภาคส่วนเกิดการรับรู้แนวทางปฏิบัติในรูปแบบและทิศทางเดียวกัน

1.3.2. การดำเนินงานในการสร้างเมืองท่องเที่ยวจะต้องให้ความสำคัญต่อการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว ประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น และให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานในการสร้างเมืองท่องเที่ยวจะต้องมีการบริหารจัดการที่เน้นการกระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวเกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่น ส่งเสริมและสนับสนุนการทำงานของคนในชุมชน และช่วยสร้างคุณค่าให้แก่คนในท้องถิ่นโดยเฉพาะผู้สูงอายุที่สามารถออกมาทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นของตน เช่น การเป็นอาสาสมัครในการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวผู้มาเยือนเกี่ยวกับความรู้ด้านประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น ตลอดจนองค์ความรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวนำมาซึ่งผลประโยชน์ให้แก่คนในท้องถิ่น นอกจากนี้การสร้าง ความพึงพอใจแก่ผู้เดินทางมาเยือนก็เป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญควบคู่กันกับการสร้างความพึงพอใจให้คนในท้องถิ่น เนื่องจากเป็นผู้ที่มีบทบาทต่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของท้องถิ่น แนวทางในการสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวผู้มาเยือน ได้แก่ การมีมาตรฐานในการให้บริการทางการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการให้ข้อมูลและแชร์ข้อมูลการท่องเที่ยวของท้องถิ่นผ่านสื่อออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวของท้องถิ่นให้กับคนภายนอกได้รู้จักและเกิดความต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่น อย่างไรก็ตามการพัฒนาการท่องเที่ยวควรให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรของท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และควรให้ความสำคัญต่อการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของท้องถิ่น ตลอดจนควรมีการใช้และรักษาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของท้องถิ่นอย่างสมดุล สอดคล้องกับศูนย์เพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวและแก้ไขปัญหาความยากจนแห่งเอเชีย ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวไปเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือในการขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีที่ทรงคุณค่าของท้องถิ่น (ศูนย์เพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวและแก้ไขปัญหาความยากจนแห่งเอเชีย, 2549, น. 2-3)

1.3.3 สร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนผู้ที่พักอาศัยอยู่ในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาท้องถิ่นควรให้ความสำคัญต่อการสร้างความพึงพอใจอย่างสมดุลระหว่างผู้ที่อาศัยในท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และควรใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทางการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนกลุ่มหรือสมาคมและหน่วยงานภาครัฐประจำท้องถิ่น (役所: YAKUSHO) ควรมีการทำความเข้าใจ และให้ข้อมูลทางการท่องเที่ยวในรูปแบบเดียวกัน เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับการท่องเที่ยวภายในท้องถิ่น และป้องกันการสร้างความเข้าใจผิดในข้อมูลให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความไม่พึงพอใจและได้รับประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่ไม่ดีกลับไปหลังจากการเดินทางมาท่องเที่ยว โดยฝ่ายที่มีบทบาทสำคัญในการให้ข้อมูลการท่องเที่ยว คือ กลุ่มหรือสมาคมและหน่วยงานภาครัฐประจำท้องถิ่น (役所: YAKUSHO) ควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เป็นปัจจุบันสอดคล้องกัน

จากหลักการสำคัญในการสร้างเมืองท่องเที่ยวอาจสามารถนำมาสรุปได้ว่า แนวคิดการสร้างเมืองท่องเที่ยว “คันโคมะจิซึทึริ” (観光まちづくり) มีหลักการที่สำคัญในการปฏิบัติ 3 ประการ ได้แก่ การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืน และการสร้างความพึงพอใจให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบงานวิจัย ออกแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านปะอว และการสร้างแบบสอบถามสำหรับสอบถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอว

1.4 การสำรวจและประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชน

วิธีการดำเนินการสำรวจและประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชน (公益財団法人日本交通会社, 2016) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดตั้งหน่วยงานสำหรับมาดูแลเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนขึ้นมาเฉพาะ พร้อมกับกำหนดปรัชญาดำเนินงานและกำหนดกลยุทธ์ในการสร้างแรงกระตุ้นให้มีจำนวนผู้เข้าร่วมอุดมการณ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนที่มีจำนวนเพียงพอต่อการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 2 ค้นหาทรัพยากรในท้องถิ่นที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวได้ เช่น ทรัพยากรทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ กิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งทรัพยากรที่เป็นอุตสาหกรรมท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวโดยบุคคลภายนอกชุมชนและบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีส่วนได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว โดยรัฐบาลท้องถิ่นจะต้องร่วมมือกันในการดำเนินงานร่วมกับกลุ่มอาชีพ NGO ต่าง ๆ ผู้ประกอบการท้องถิ่น สถาบันการศึกษาใน

ท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่นจัดกิจกรรมเกี่ยวกับวัฒนธรรม หรือการจัดแสดงสินค้าที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมในชุมชน แล้วทำการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน อาทิ นักท่องเที่ยว นักวิชาการ หน่วยงานภาครัฐ ประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่บริเวณพื้นที่ใกล้เคียง แล้วในการเข้าร่วมกิจกรรมจะต้องมีการแจกแบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์บุคคลดังกล่าวเกี่ยวกับศักยภาพของทรัพยากรท้องถิ่นมีอะไรบ้างที่มีอัตลักษณ์ที่น่าสนใจและบุคคลที่เข้าร่วมทำกิจกรรมมีความชื่นชอบต่อทรัพยากรท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์หรือไม่ ในขณะเดียวกันการประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวก็ต้องถูกประเมินโดยบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชนด้วยเช่นกัน อาทิ รัฐบาลท้องถิ่น ผู้ประกอบการท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็นมุมมองเกี่ยวกับศักยภาพของทรัพยากรท้องถิ่นของตนเองมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของบุคคลภายนอกหรือไม่ หากความคิดเห็นทั้ง 2 ฝ่ายสอดคล้องกันก็แสดงว่า ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวประเภทนั้นสามารถที่จะนำมาพัฒนารูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้ตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวได้ ตลอดจนทำให้ชุมชนในท้องถิ่นเกิดความตระหนักและหันมาอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นประเภทนั้น ๆ ได้ ซึ่งส่งผลต่อความยั่งยืนของทรัพยากรท้องถิ่นในอนาคต แต่ถ้าหากความคิดเห็นทั้ง 2 ฝ่ายขัดแย้งกัน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องทำการค้นหาและสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเพื่อทำการประเมินอีกครั้งจนกว่าเกิดความพึงพอใจและมีความเห็นสอดคล้องกันทั้ง 2 ฝ่าย แล้วจึงดำเนินการในขั้นตอนต่อไป (日本観光協会, 2001, pp. 1-16) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ศึกษาสถานการณ์ทางการตลาดท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยการวิเคราะห์ความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย ลักษณะการเดินทางท่องเที่ยว ตลอดจนการศึกษาความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร และต้องมีการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบันว่ารูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในตอนนี้คืออะไร
2. กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยคณะทำงานจะต้องเข้าใจเป้าหมายในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนว่าชุมชนมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออะไรและมีวิธีการปฏิบัติที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างไรบ้าง
3. สร้างทัศนียภาพที่สวยงามภายในชุมชน โดยมีการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าร่วมประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างทัศนียภาพที่สวยงามให้แก่ท้องถิ่นว่าควรทำอย่างไร เพื่อสร้างทัศนียภาพที่สวยงามและต้องมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น

ทั้งนี้การบริหารจัดการไม่ควรเร่งรีบพัฒนาจนมากเกินไปแต่การบริหารจัดการควรให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับทรัพยากรท้องถิ่น

จากแนวทางในข้างต้น อาจสามารถนำมาสรุปได้ว่า การสำรวจและประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชนมีขั้นตอนการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมา

รับผิดชอบดูแลการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ขั้นที่สองคือการค้นหาทรัพยากรท้องถิ่นที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวได้ และขั้นตอนสุดท้ายคือขั้นตอนประเมินผลทรัพยากรที่ค้นหามาได้ว่ามีศักยภาพหรือไม่ ซึ่งสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบงานวิจัย ออกแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านปะอว และการสร้างแบบสอบถามสำหรับสอบถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอว ตลอดจนใช้ในการเป็นแนวทางในการสร้างคู่มือในการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับชุมชนบ้านปะอว

1.5 การตลาดสำหรับการท่องเที่ยวชุมชน

ได้อธิบายเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการตลาดสำหรับการท่องเที่ยวชุมชนไว้ว่า การทำการตลาดจะต้องให้ความสำคัญต่อความต้องการของชุมชนเป็นหลักว่าชุมชนต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อวัตถุประสงค์ใด แล้วชุมชนต้องการนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายคือกลุ่มใด ซึ่งนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายจะต้องเป็นกลุ่มที่เมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวแล้วจะต้องสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน นอกเหนือจากรายได้ เช่น นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวแล้ววัฒนธรรม ประเพณี อุตสาหกรรมท้องถิ่นได้รับการอนุรักษ์ และได้รับการพัฒนา ซึ่งจะมีความแตกต่างจากหลักการพัฒนาการตลาดในธุรกิจอื่น ๆ หรือการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวในรูปแบบอื่น โดยขั้นตอนมีขั้นตอนในการดำเนินการ (大社充, 2013, pp. 39,49) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สำรวจความต้องการของชุมชนว่านักท่องเที่ยวกลุ่มไหนที่ควรค่าแก่การเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนของตน และเมื่อนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าวเข้ามาท่องเที่ยวแล้วจะส่งผลประโยชน์ต่อชุมชนในด้านใดบ้าง อาทิ ด้านรายได้ให้กับชุมชน ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมอุตสาหกรรมท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาพฤติกรรมและความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ การศึกษาว่านักท่องเที่ยวคือเพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ สถานภาพสมรสใดที่เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนมากที่สุด และเข้ามาท่องเที่ยวจำนวนกี่คน วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเดินทางมาจากไหน ด้วยวิธีการในรูปแบบใด เช่น เดินทางโดยเครื่องบิน รถไฟ รถยนต์ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การออกแบบโปรแกรมท่องเที่ยวสำหรับการท่องเที่ยวชุมชนต้องอาศัยข้อมูลจากการสำรวจและประเมินผลของทรัพยากรท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์นำมาจัดบรรจุลงในกิจกรรมทางการท่องเที่ยว และภายในโปรแกรมจะต้องมีรายละเอียดที่ระบุไว้ชัดเจน เช่น ชื่อโปรแกรม รายละเอียดกิจกรรม ราคาสำหรับ 1 ท่าน ราคาสำหรับ 2 ท่าน ราคาสำหรับกลุ่มเล็ก ราคาแบบแพ็คเกจ และราคาสำหรับบริษัททัวร์ โดยหลักการออกแบบโปรแกรมท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงหลัก 6W2H1S ได้แก่ นักการตลาดต้องรู้ว่าขายทรัพยากรอะไรให้นักท่องเที่ยว 何を(What) ฤดูกาล

ท่องเที่ยวคือช่วงไหน いつ (When) มีจุดท่องเที่ยวที่ไหนบ้างที่จะส่งเสริมด้านการตลาดท่องเที่ยว どこ (Where) นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายคือใคร 誰が (Who) สรรหาบุคลากรในการทำงานด้านการตลาดท่องเที่ยว 誰に対して (Whom) ทำไมต้องขายทรัพยากรทางการท่องเที่ยวประเภทนี้ なぜ (Why) วิธีการในการส่งเสริมด้านการตลาดท่องเที่ยวเป็นอย่างไร どうやって (How) ราคาโปรแกรมทัวร์เท่าไร いくらで (How much) และมีการรักษาความปลอดภัยบริการนักท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง セイフティー (Safety)

ขั้นตอนที่ 4 ส่งเสริมโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวด้วยสื่อออนไลน์โดยอาศัยแพลตฟอร์มที่เชื่อมโยงกันเพื่อนำเสนอข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เป็นปัจจุบัน และง่ายต่อการใช้งานสำหรับนักท่องเที่ยวและฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

จากแนวทางในข้างต้น อาจสามารถนำมาสรุปได้ว่า การพัฒนาและส่งเสริมด้านการตลาดท่องเที่ยวชุมชนควรให้ความสำคัญต่อประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับมากกว่าปัจจัยด้านอื่น ๆ ซึ่งสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างกรอบงานวิจัยออกแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านปะอ่าว และการสร้างแบบสอบถามสำหรับสอบถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอ่าว ตลอดจนใช้ในการเป็นแนวทางในการสร้างคู่มือในการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับชุมชนบ้านปะอ่าว

2. แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

2.1 ความหมายของการเดินทางท่องเที่ยว

ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการทางด้านการท่องเที่ยวได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของการท่องเที่ยวในมุมมองต่าง ๆ ดังนี้

นิศา ชัชกุล (2555, น. 2) ให้ความหมายของการเดินทางท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างน้อย 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการเดินทาง กิจกรรมการพักค้างแรม และกิจกรรมการกินอาหารนอกบ้าน เช่นเดียวกับกนกวรรณ ดุงศรีแก้ว ที่ได้กล่าวว่า “การเดินทางท่องเที่ยวเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ที่เดินทางและผู้ให้บริการ” (กนกวรรณ ดุงศรีแก้ว, 2549, น. 12-13)

ในขณะที่ชาติรี แก้วมา กล่าวว่า “การเดินทางท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังสถานที่อีกแห่งหนึ่งทั้งในระยะใกล้หรือระยะไกล โดยไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อหารายได้ระหว่างการเดินทางในครั้งนั้น และไม่ใช่อะไรเพื่อการประกอบอาชีพหรือไปพักผ่อนอาศัยอยู่ประจำ เช่นเดียวกับนิคม จารุมณี ได้ให้ความหมายของการเดินทางท่องเที่ยวไว้ 3 ประการ (ชาติรี แก้วมา, 2549, น. 11) คือ

ประการที่ 1 เป็นเดินทางจากแหล่งอาศัยไปยังอีกสถานที่หนึ่งเพื่อการชั่วคราว

ประการที่ 2 เป็นการเดินทางด้วยการอาสาและไม่มีการบังคับ (นิคม จารุมณี, 2544, น. 2)

ประการที่ 3 เป็นการเดินทางเพื่อวัตถุประสงค์ในการพักผ่อนมิใช่เพื่อการหารายได้ ซึ่งสอดคล้องกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นการออกเดินทางเพื่อการทำกิจกรรมหรือผ่อนคลายความเครียด แสวงหาประสบการณ์แปลกใหม่ โดยมีเงื่อนไขว่าการเดินทางนั้นเป็นการเดินทางเพียงชั่วคราว ผู้เดินทางจะต้องไม่ถูกบังคับให้เดินทาง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544, น. 15)

จากความหมายของการท่องเที่ยวในข้างต้นนั้นอาจกล่าวได้ว่า การเดินทางท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางของบุคคลจากภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันไปยังพื้นที่อื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อผ่อนคลายความเครียดจากภารกิจต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ออกเดินทางเพื่อหาประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้แก่ชีวิตของตน ซึ่งในการเดินทางท่องเที่ยวมักจะมีธุรกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้องสำหรับอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลที่เดินทางท่องเที่ยว อาทิ ธุรกิจการขนส่งผู้โดยสาร ธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจร้านอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น ซึ่งนิยามความหมายของการท่องเที่ยวสำหรับการศึกษาในงานวิจัยในครั้งนี้ หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี ตลอดจนผู้วิจัยได้นำนิยามความหมายของการเดินทางท่องเที่ยวนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ด้วย

2.2 ความหมายของนักท่องเที่ยว

ชนกฤต สังข์เฉย (2550, น. 9-10) ได้ให้ความหมายว่า นักท่องเที่ยวคือ ผู้ที่มาเยือน (Visitor) ซึ่งสามารถจำแนกได้ 2 ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ 1 นักท่องเที่ยว (Tourist) คือ ผู้มาเยือนชั่วคราวที่มาพักอยู่ในประเทศที่มาเยือนอยู่อย่างน้อย 24 ชั่วโมง และมีการพักค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน แต่ไม่เกิน 1 ปี และเป็นการมาเยือนด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ได้แก่ การพักผ่อนหย่อนใจ การติดต่อธุรกิจ การศึกษา การประชุมสัมมนา เยี่ยมญาติมิตร การศาสนา การกีฬา เป็นต้น แต่มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพ การหารายได้หรือไม่อยู่ประจำ ซึ่งได้แก่

1. ผู้ที่ไม่มีถิ่นพำนักอยู่สถานที่ที่ไปเยือน
2. ผู้มีสัญชาติของประเทศนั้น หรือเดิมเป็นคนถิ่นนั้นแต่ปัจจุบันไม่ได้มีถิ่นพำนักอยู่ ณ สถานที่ที่ไปเยือนนั้นแล้ว เช่น คนที่มีสัญชาติไทยแต่ไปอยู่สหรัฐอเมริกาและเดินทางกลับมาเที่ยวประเทศไทย เป็นต้น
3. ลูกเรือ (พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่บนเครื่องบินหรือเรือโดยสาร) ซึ่งมีได้มีถิ่นพำนัก ณ สถานที่ที่ไปเยือน และเข้าไปพักค้างคืน ณ สถานที่ที่ไปเยือนนั้น

ประเภทที่ 2 นักทัศนาจร (Excursionist) หมายถึง ผู้มาเยือนชั่วคราวที่เข้าไปอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง และได้พักค้างคืน ได้แก่

1. ผู้โดยสารเรือสำราญหรือเรือเดินสมุทร ซึ่งแวะพักชั่วคราว และไม่ได้พักค้างคืน
2. ผู้มาเยือนที่เดินทางออกจากสถานที่นั้นภายในวันเดียวกัน
3. ผู้ที่เป็นลูกเรือ (พนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่บนเครื่องบินหรือเรือโดยสาร) ซึ่งมีได้มีถิ่นที่อยู่อาศัย ณ ประเทศหรือสถานที่นั้น และแวะพักเพียงชั่วคราว ในเวลาไม่เกิน 24 ชั่วโมง

ในขณะที่แนวคิดของบุษบา สุริธร และภัสวลี นิติเกษตรสุนทร ได้แบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ เช่นเดียวกัน แต่ในการจัดแบ่งประเภทของนักท่องเที่ยวจะแบ่งตามลักษณะทางภูมิประเทศที่อาศัยอยู่ปัจจุบันของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก (บุษบา สุริธร และภัสวลี นิติเกษตรสุนทร, 2541, น. 6) ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวต่างประเทศ (foreign tourist หรือ international tourist) คือ โดยคำนิยามนี้คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญทางสถิติของสันนิบาตชาติได้ประชุมกันในปี พ.ศ. 2480 ว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติ หมายถึง บุคคลที่เดินทางไปยังประเทศใดประเทศหนึ่งอันมิใช่ประเทศที่พำนักปัจจุบันของตน และต้องพำนักอยู่ไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง

2. นักท่องเที่ยวในประเทศ (domestic tourist) หมายถึง นักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในประเทศของตนโดยพำนักอาศัยอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งคณะกรรมการทบทุนทรัพยากรการท่องเที่ยวของสหรัฐอเมริกา ได้พิมพ์นิยามศัพท์ความหมายของคำว่า นักท่องเที่ยวในประเทศออกเผยแพร่ในปี พ.ศ. 2516 ซึ่งหมายถึงบุคคลผู้ที่เดินทางออกจากบ้านอย่างน้อย 50 ไมล์ เพื่อการเดินทางติดต่อธุรกิจและแสวงหาความเพลิดเพลิน ซึ่งกิจกรรมนั้นจะต้องไม่เป็นการกระทำด้วยแสวงหารายได้หรือทำงาน โดยจะพักค้างคืนหรือไม่พักก็ได้ นอกจากนี้แนวคิดดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดของนิคม จารุมณี ที่ได้กล่าวถึงผู้มาเยือน หมายรวมถึง ผู้เดินทาง 2 ประเภท คือ

1. นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน (Tourists) ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราว ซึ่งพักอยู่ในประเทศผู้มาเยือน ตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป และเดินทางมาเยือนเพื่อพักผ่อน พักผ่อน ทักษะศึกษา และประกอบศาสนกิจ รวมการแข่งขันกีฬา ติดต่อธุรกิจ ร่วมการประชุมสัมมนา เป็นต้น

2. นักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน (Excursionist) ได้แก่ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราว และอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง (นิคม จารุมณี, 2535, น. 2)

จากความหมายของนักท่องเที่ยวในข้างต้นนั้นอาจกล่าวได้ว่า นักท่องเที่ยวคือบุคคลที่เดินทางจากภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันของตนเพื่อวัตถุประสงค์ในการพักผ่อนหย่อนใจ การติดต่อธุรกิจ การศึกษา การประชุมสัมมนา เยี่ยมญาติมิตร การศาสนา การกีฬา เป็นต้น แต่มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพ มีการพักค้างแรมหรือไม่พักค้างแรมก็ได้ ซึ่งนิยามความหมายของนักท่องเที่ยวสำหรับการศึกษานงานวิจัยในครั้งนี้ หมายถึง บุคคลที่เดินทางท่องเที่ยวมายังแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่มีใช้เพื่อประกอบอาชีพ และมีการพักค้างแรมหรือไม่พักค้างแรมก็ได้ ตลอดจนผู้วิจัยได้นำนิยามความหมายของการเดินทางท่องเที่ยวมาเป็น

แนวทางในการกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ และเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ด้วย

2.3 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีขนาดใหญ่ที่ต้องอาศัยหลาย ๆ ธุรกิจและปัจจัยที่เกี่ยวข้องเนื่องหลายปัจจัย โดยมีนักวิชาการได้อธิบายถึงองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

อารยา อินทชสาร (2554, น. 18-25) กล่าวว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งประกอบไปด้วย 8 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านนักท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของธุรกิจการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นบุคคลที่ก่อให้เกิดรายได้ทางการท่องเที่ยวและเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

2. องค์ประกอบด้านสินค้าท่องเที่ยวและบริการ ประกอบไปด้วยสินทางการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ สถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พักแรม ร้านอาหาร ของฝากของที่ระลึก และสินค้าที่มีลักษณะเป็นนามธรรมที่ไม่สามารถจับต้องได้แต่สามารถสัมผัสได้ด้วยความรู้สึก ได้แก่ การให้บริการของธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งส่งผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

3. องค์ประกอบด้านการคมนาคมขนส่ง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยวนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจและธุรกิจการท่องเที่ยวสามารถดำเนินต่อไปได้ ซึ่งในเรื่องการคมนาคมจะต้องพิจารณาถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

3.1 รูปแบบของการคมนาคมขนส่ง ต้องคำนึงถึงความต้องการของนักท่องเที่ยว เนื่องจากการคมนาคมขนส่งแต่ละรูปแบบก็จะมีรูปแบบการให้บริการที่แตกต่างกันไปตามรูปแบบของประเภทธุรกิจ

3.2 การคมนาคมขนส่งสู่แหล่งท่องเที่ยว สภาพการเดินทางต้องมีความสะดวก ปลอดภัย รวดเร็ว และมีมาตรฐานที่ดี

3.3 การคมนาคมขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว เช่น รถนำเที่ยวต้องมีจำนวนเพียงพอ คุณภาพและมาตรฐานของยานพาหนะ ตลอดจนต้องสามารถอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวได้

3.4 แบบแผนการเดินทางของนักท่องเที่ยว ต้องพิจารณาว่าควรมีลักษณะเป็นแบบใด เช่น แบบเป็นหมู่คณะ กลุ่มเล็กหรือกลุ่มใหญ่ ยานพาหนะที่ใช้เป็นของส่วนตัวหรือของสาธารณะถึงจะเหมาะสมต่อกลุ่มของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม

3.5 บริเวณสถานที่ให้บริการแก่ผู้โดยสารหรืออุปกรณ์อำนวยความสะดวก ต่าง ๆ ต้องมีอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น สถานีขนส่งหรือบริการต้นทาง ระหว่างทาง และปลายทาง เป็นต้น

4. องค์ประกอบด้านข้อมูลการให้ข่าวสารด้านการให้บริการ แก่นักท่องเที่ยว เพื่อชักจูงให้นักท่องเที่ยวเกิดการตัดสินใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น เช่น หนังสือแนะนำเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว แผนที่ และเอกสารแนะนำต่าง ๆ เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์เพื่อชักจูงให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยว การส่งเสริมและให้ความรู้ใหม่ ๆ โดยเผยแพร่เอกสารการนำเที่ยวแก่ชุมชน การอบรมการนำเที่ยวหรือมีคฤหาสน์เป็นการให้ความรู้แก่บุคคลที่สนใจในอาชีพการจูงนำเที่ยว และเพื่อให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่นักท่องเที่ยว รายละเอียดเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง จัดพิมพ์เป็นเอกสารแก่นักท่องเที่ยว และการจัดทำแผนที่เส้นทางและแผนที่ท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง จัดพิมพ์เป็นเอกสารเผยแพร่เพื่อใช้เป็นคู่มือประกอบการเดินทางท่องเที่ยว

5. องค์ประกอบด้านความปลอดภัยและสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับบริการนักท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่ธุรกิจการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงมากที่สุด โดยสามารถทำได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ อาทิ การแนะนำเจ้าของท้องถิ่นให้ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวเมื่อได้รับความเดือดร้อน การแนะนำนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับเรื่องการรักษาความปลอดภัยและระมัดระวังตนเพื่อมิให้ได้รับอันตรายในด้านต่าง ๆ กำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

6. องค์ประกอบทางโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำประปา การสื่อสาร ความสามารถในการกำจัดขยะ โรงพยาบาล เป็นองค์สนับสนุนให้การท่องเที่ยวดำเนินไปได้ด้วยดี และก่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินธุรกิจ

7. องค์ประกอบด้านการสนับสนุนอื่น ๆ เช่น การเงินการธนาคาร ระเบียบต่าง ๆ ความร่วมมือระหว่างประเทศ มิตรไมตรีของของผู้ให้บริการและผู้รับบริการ

ในขณะที่แนวคิดของสุรเชษฐ์ เชษฐมาส และดรชนิ เอมพันธุ์ กล่าวว่าถึง องค์ประกอบของการท่องเที่ยวไว้ว่า องค์ประกอบทางการท่องเที่ยวจะต้องประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านนักท่องเที่ยว องค์ประกอบด้านการตลาดท่องเที่ยว องค์ประกอบด้านขนส่งทางการท่องเที่ยว องค์ประกอบด้านทรัพยากรท่องเที่ยว และองค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะนำมาช่วยในการจัดการและพัฒนากิจการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จได้ (สุรเชษฐ์ เชษฐมาส และดรชนิ เอมพันธุ์, 2539, น. 1-29) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. นักท่องเที่ยว (Tourist) นักท่องเที่ยวถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพราะหากไม่มีนักท่องเที่ยวการท่องเที่ยวก็ไม่สามารถที่จะดำรงอยู่ได้

2. การตลาดท่องเที่ยว (Tourism marketing) การตลาดท่องเที่ยวมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการเพิ่มหรือลดจำนวนนักท่องเที่ยว เพราะเนื่องจากการที่นักท่องเที่ยวเกิดการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวจะต้องอาศัยกระบวนการทางด้านการตลาดมาช่วยแนะนำให้เกิดการเดินทาง โดยสามารถทำได้ 2 วิธี ได้แก่

2.1 การให้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวนั้น ๆ ไปเยือนหรือจะเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแผนที่เส้นทางในการไปยังจุดต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

2.2 การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกระบวนการทางการสื่อสาร ข้อมูลข่าวสารทางด้านท่องเที่ยวไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จดหมาย อินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อเชิญชวน กระตุ้น เร่งเร้าให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเกิดความสนใจเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวของตน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวยังได้สอดคล้องกับแนวคิดของวรรณา วงษ์วานิช ที่กล่าวว่าการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวจะต้องอาศัยการตลาดในการชักนำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว โดยการตลาดการท่องเที่ยวทำได้ 2 วิธี คือ การให้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว และการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว (วรรณา วงษ์วานิช, 2539, น. 49-52)

3. องค์ประกอบด้านการขนส่ง (Transportation) การขนส่งเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ช่วยในการนำส่งนักท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปสู่แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวประสงค์ที่จะเดินทางไปท่องเที่ยว โดยอาศัยพาหนะ เช่น รถยนต์ รถถีบ เรือ เครื่องบิน ฯลฯ กล่าวคือ เมื่อนักท่องเที่ยวตัดสินใจจะไปท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวใดแล้วก็ต้องมีบริการขนส่งนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยว นั้น ๆ

4. องค์ประกอบด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism resources) ทรัพยากรการท่องเที่ยว ถือได้ว่าเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญมากเป็นอันดับต้น ๆ ในการตัดสินใจเลือกมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีผลทำให้เกิดปัจจัยดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้แบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

4.1 ทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่ก่อเกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติโดยมิได้ถูกสร้างขึ้นโดยฝีมือของมนุษย์ ซึ่งมีความงดงามตระการตา สามารถดึงดูดคนให้ไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำพุร้อน ถ้ำ น้ำตก บ่อน้ำร้อน ทะเล ชายหาด เป็นต้น

4.2 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และโบราณวัตถุ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้นด้วยฝีมือของมนุษย์ตามความต้องการ หรือประโยชน์ของมนุษย์เองทั้งที่เป็นมรดกเมื่อครั้งในอดีตและสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาใหม่ในปัจจุบัน แต่สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่สามารถเป็นจุดดึงดูดให้คนหลั่งไหลไปเยือน หรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น พระราชวัง ศาสนาสถาน ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์ กำแพงเมือง อุทยานประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน เป็นต้น

4.3 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ในอีกกระบวนการหนึ่งของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมนั้น ๆ ซึ่งได้ยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาเป็นเวลานานจากอดีตมาจนถึงยุคปัจจุบัน รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการดึงดูดใจให้คนเดินทางไปเยือน หรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น สภาพชีวิตในชนบท หมู่บ้านชาวเขา ตลาดน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม สวนสนุก การแสดงสินค้าพื้นบ้าน การแข่งขันกีฬา งานเทศกาลประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น

5. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว (Tourism facilities) หมายถึง สิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในช่วงระหว่างการเดินทาง เพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัย

จากความหมายของนักท่องเที่ยวในข้างต้นนั้นอาจกล่าวได้ว่า องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ๆ ได้แก่ นักท่องเที่ยว ธุรกิจและบุคคลผู้ให้บริการในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหรือนอกพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว การตลาดท่องเที่ยว การรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวมาเป็นแนวทางในกำหนดประเด็นในการสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ร่วมกับแนวคิดการสร้างเมืองท่องเที่ยว “คันโคมะจิซทีครี” ตลอดจนผู้วิจัยยังได้นำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอว เพื่อนำไปสู่การนำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดคันโคมะจิซทีครีที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนบ้านปะอว

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

3.1 ความหมายของประชากรศาสตร์

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2548, น. 22) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับประชากรศาสตร์ (Demographic Factor) ไว้ว่า ลักษณะของประชากร ประกอบไปด้วย ลักษณะของขนาดของครอบครัว เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ ระดับรายได้ อาชีพ เชื้อชาติ สัญชาติ ซึ่งโดยรวมแล้วจะมีผลต่อรูปแบบของอุปสงค์และปริมาณการซื้อผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ Schiffman และ Kanuk ที่กล่าวถึงลักษณะทางประชากรศาสตร์ไว้คล้ายคลึงว่าลักษณะทางประชากรศาสตร์เป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคล เช่น อายุ เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ศาสนา และเชื้อชาติ ซึ่งมีอิทธิพลต่อ

พฤติกรรมผู้บริโภค โดยทั่วไปนักการตลาดมักจะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการแบ่งส่วนตลาด (Shiffman & Kanuk, 2000, p. 200)

จากความหมายของนักท่องเที่ยวในข้างต้นนั้นอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ คือ ลักษณะของบุคคลที่ประกอบไปด้วยขนาดของครอบครัว เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ ระดับรายได้ อาชีพ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาความหมายของประชากรศาสตร์มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

3.2 องค์ประกอบของลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยว

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2550, น. 57-59) ที่ได้กล่าวว่า ข้อมูลทางด้านประชากรศาสตร์สามารถนำไปใช้ในการแบ่งส่วนทางการตลาดได้ ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านเพศ (Sex) เพศหญิงและเพศชายมีแนวโน้มที่จะมีความแตกต่างกันในด้านทัศนคติและพฤติกรรม
2. ปัจจัยด้านอายุ (Age) กลุ่มอายุที่แตกต่างกันมักจะมี ความชอบ รสนิยมที่ต่างกัน บุคคลจะมีรสนิยมแตกต่างกันตามวัย
3. ระดับการศึกษา (Education) ผู้ที่ได้รับการศึกษาในระดับสูงจะส่งผลต่อการบริโภคสินค้าที่มีคุณภาพรวมทั้งมีราคาสูงกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า
4. อาชีพ (Occupation) บุคคลที่มีอาชีพแตกต่างกันจะมีความต้องการในด้านสินค้าและบริการที่ต่างกัน
5. รายได้ (Income) ผู้ที่มีรายได้ปานกลางหรือมีรายได้ต่ำจะมีจำนวนมากกว่าผู้ที่มีรายได้สูง ดังนั้นสินค้าและบริการต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีการแบ่งส่วนตลาดตามรายได้

ในขณะที่ Schiffman และ Wisenblit ได้กล่าวว่า นอกเหนือการแบ่งส่วนตลาดประชากรทำได้โดยการแบ่งกลุ่มผู้บริโภคตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ (Schiffman & Wisenblit, 2015, p.5) ดังเช่นแนวคิดของศิริวรรณ เสรีรัตน์ ที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นแล้ว ยังสามารถพิจารณาถึงปัจจัยทางด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประชากรได้ เนื่องจากภูมิศาสตร์เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่เป็นตัวกำหนดลักษณะทางพฤติกรรมของวัฒนธรรมของกลุ่มบุคคลได้

จากองค์ประกอบของลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวในข้างต้นนั้นอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้าน เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ และภูมิศาสตร์ที่นักท่องเที่ยวอาศัยอยู่ปัจจุบันที่ต่างกัน ส่งผลต่อพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวไปใช้ในการเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.

อุบลราชธานี เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยทางลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี แล้วนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดค้นคว้าวิจัยที่คู่ควรที่เข้ากับบริบทชุมชนบ้านปะอาว

4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

4.1 ความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548, น. 20-29) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวไว้ว่า เป็นปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นจากการได้รับข่าวสารทางการท่องเที่ยวผ่านสื่อต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลทำให้เกิดความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวขึ้นภายในจิตใจของนักท่องเที่ยวแต่ละคน โดยในการส่งสารทางการท่องเที่ยวภายใต้การส่งผ่านด้านสิ่งจูงใจ (Motivation) เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวอยากท่องเที่ยว ซึ่งเกิดจากปัจจัย 2 ประการคือ Push Factor เป็นแรงผลักดันให้เกิดความอยากท่องเที่ยวและ Pull Factor เป็นแรงดึงดูดใจให้ไปชมแหล่งท่องเที่ยวที่นั่น ๆ สอดคล้องกับ สุรรัตน์ เตชาทวีวรรณ ที่ได้กล่าวว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยวหรือ Tourist Behavior หมายถึง การแสดงออกลักษณะการกระทำของนักท่องเที่ยวที่นั่น ๆ (สุรรัตน์ เตชาทวีวรรณ, 2545, น. 71) ซึ่งสอดคล้องกับ Abraham H. Maslow ที่กล่าวถึงปัจจัยหลักไว้ว่า “คนจะมีพฤติกรรมแสดงออกต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของตนเอง” ดังนั้นความต้องการที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวแต่ละคนจึงเป็นปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมแสดงออกของนักท่องเที่ยว (Abraham H. Maslow, 1954, p. 80) ได้แก่

1. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการที่จะผ่อนคลายความเครียดและต้องการที่จะได้รับความสะดวกสบายความสนุกสนาน ความบันเทิง ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการทางกาย (Physiological Need)
2. นักท่องเที่ยวต้องการพาหนะเดินทาง ที่พัก สถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหารที่ปลอดภัยและสะอาด นอกจากนี้ต้องการให้ผู้บริการมีความซื่อสัตย์จริงใจและสามารถให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่ถูกต้อง ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัยและมั่นคง (Safety Need)
3. นักท่องเที่ยวคาดหวังที่จะให้ผู้บริการทักทายหรือให้ความสำคัญกับการปรากฏตัวของตน อยู่เสมอและคาดหวังให้ผู้บริการสามารถจดจำชื่อ-นามสกุล ข้อมูลส่วนตัวของตนได้อย่างถูกต้อง เพราะแสดงถึงการเป็นที่ยอมรับและยกย่องนับถือในสังคมนั้น ๆ (Social Need and Esteem Need)
4. นักท่องเที่ยวบางคนเดินทางท่องเที่ยว เพื่อให้ได้เห็นได้ยินได้ลองสิ่งแปลกใหม่ของสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ และได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการที่มีคุณภาพ เพื่อสะสมประสบการณ์ที่เสริมสร้างความเชื่อมั่นและศักดิ์ศรีของตนเอง (Esteem Need)

5. นักท่องเที่ยวบางคนนิยมเดินทางและสำรวจท้องถิ่นต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยไม่สนใจว่าท้องถิ่นนั้นจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกและอยู่ใกล้เมืองหรือไม่ นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะเรียนรู้หรือพยายามทำความเข้าใจวัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นและมักจดหรือบันทึกสิ่งที่ตนได้พบเห็นเพื่อเป็นการบันทึกประสบการณ์และความสำเร็จของตน (Self-actualization Need)

ในขณะที่ สุวีริณส์สฤษฎ์ โสภณศิริ ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวไว้ในอีกมุมมองหนึ่งที่แตกต่าง คือ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวคือการกระทำทุกอย่างของนักท่องเที่ยวไม่ว่าการกระทำนั้นนักท่องเที่ยวจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ตามหรือบุคคลอื่นจะรู้สึกถึงพฤติกรรมนั้นหรือไม่ก็ตาม (สุวีริณส์สฤษฎ์ โสภณศิริ, 2554, น. 74)

จากความหมายพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวคือการกระทำที่นักท่องเที่ยวแสดงออกมาทั้งที่นักท่องเที่ยวจะรู้สึกตัวหรือไม่รู้สึกตัว โดยพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวจะเกิดจากปัจจัยผลักดัน Push Factor และปัจจัยดึงดูด Pull Factor ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการตีความหมายของความหมายพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวไปใช้ในการเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

4.2 ประเภทของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ประสิทธิ์ ทองอุ่น (2542, น. 115) กล่าวว่า พฤติกรรมสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) คือ พฤติกรรมที่เจ้าของพฤติกรรมเท่านั้นที่รู้ได้ บุคคลอื่นที่มีไม่ใช่เจ้าของพฤติกรรมที่จะไม่สามารถรับรู้ได้โดยตรงถ้าไม่แสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก บุคคลอื่นจะรู้พฤติกรรมภายในของบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ก็โดยสันนิษฐานหรือคาดเดาเท่านั้นเอง พฤติกรรมภายในนั้นเป็นกระบวนการการทำงานของสมอง (Mental Process) ซึ่งหมายถึงขั้นตอนการทำงานของสมองในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การคิด การตัดสินใจ ค่านิยมและแรงบันดาลใจ เป็นต้น สอดคล้องกับศิริวรรณ เสรีรัตน์, ปริญธลักษณ์ชานนท์ และศุภร เสรีรัตน์ ที่ได้กล่าวถึงพฤติกรรมภายในของผู้บริโภคว่ามีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อสินค้าของบุคคล โดยปัจจัยภายในที่มีผลกระทบประกอบไปด้วย แรงจูงใจ การรับรู้ การเรียนรู้ ทัศนคติ บุคลิกภาพ วัฒนธรรม ครอบครัวยุค (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2552, น. 18) ในขณะที่กิตติทัศน์ ทศกฤษณ์ มีความคิดเห็นว่าความตั้งใจซื้อของผู้บริโภคนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงได้เสมอ เช่นทัศนคติของบุคคล ทั้งด้านบวกและด้านลบ (กิตติทัศน์ ทศกฤษณ์, 2559, น. 113-119)

2. พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) คือ พฤติกรรมที่บุคคลอื่นนอกเหนือจากเจ้าของพฤติกรรมสามารถที่จะรู้ได้และบางพฤติกรรมเจ้าของพฤติกรรมยังไม่วู้ถึงพฤติกรรมนั้นของตนเอง บุคคลอื่นจะรู้ได้ต้องอาศัยการสังเกต (Observation) ไม่ว่าจะใช้ประสาทสัมผัสโดยตรงหรือใช้เครื่องมือ (Instrument) ช่วยในการสังเกตเพื่อให้ได้ข้อมูล สอดคล้องกับ นฤมล อติเรกโชติกุล ที่กล่าว

ว่าปัจจัยภายนอกเป็นสิ่งที่นักการตลาดส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ เพื่อที่จะจัดสิ่งกระตุ้นให้จูงใจผู้บริโภค (นฤมล อติเรกโชติกุล, 2548, น. 9)

จากประเภทของนักท่องเที่ยวอาจกล่าวได้โดยสรุปว่า พฤติกรรมนักท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ พฤติกรรมนักท่องเที่ยวภายใน และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวภายนอก ซึ่งทั้ง 2 ประเภทมีลักษณะที่เหมือนกัน คือ เป็นการกระทำที่นักท่องเที่ยวอาจรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวก็ได้ แต่ส่วนที่แตกต่างกัน คือ พฤติกรรมภายในของนักท่องเที่ยวจะเกิดจากความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีพื้นฐานนำไปสู่ความรู้สึกต่าง ๆ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากความต้องการ ความชอบ ทักษะคติ ส่วนบุคคล เฉพาะแล้วแสดงออกมาในรูปแบบต่าง ๆ หรือไม่แสดงออกก็ได้ นักการตลาดต้องอาศัยการสังเกตที่ดี ในขณะที่พฤติกรรมภายนอกของนักท่องเที่ยวจะแสดงออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งต้องอาศัยการสังเกตที่ดีเช่นเดียวกัน โดยพฤติกรรมภายนอกมักจะมีแรงผลักดันมาจากพฤติกรรมภายใน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการตีความหมายของประเภทของพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวไปใช้ในการเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เพื่อนำไปสู่การนำเสนอแนวทางในการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิชที่คุรีที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนบ้านปะอาว

4.3 ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

สุรวิรัตน์ เตชาทวิวรรณ (2545, น. 71) พฤติกรรมที่แสดงออกมาของนักท่องเที่ยวกลุ่มต่าง ๆ มีปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ได้แก่

1. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Factor) เศรษฐกิจเป็นปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวและสามารถบ่งบอกถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว สอดคล้องกับ วัชรภรณ์ ระยาศรี กล่าวไว้ว่า ประเทศใดที่มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีย่อมเอื้ออำนวยให้คนในประเทศนั้นมีอำนาจทางการซื้อสูง (High purchasing power) และมีโอกาสเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้มาก (วัชรภรณ์ ระยาศรี, 2551, น. 201-215)
2. ปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ (Demographic Factor) ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ที่แตกต่างกันก็จะมีพฤติกรรมทั้งภายในและภายนอกแตกต่างกัน
3. ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ (Geographic Factor) มีผลต่อการแสดงออกของนักท่องเที่ยว เนื่องจากแต่ละภูมิศาสตร์มักจะมีวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่แตกต่างกัน
4. ปัจจัยทางการเมือง (Political Factor) ปัจจัยทางการเมืองเป็นปัจจัยที่กระทบต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยเฉพาะต่อนักท่องเที่ยวด้วยเหตุที่นักท่องเที่ยวโดยมากเดินทางท่องเที่ยวด้วยเหตุผลหลักคือการพักผ่อนหย่อนใจ ดังนั้นนักท่องเที่ยวย่อมไม่นิยมที่จะเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดปัญหาทางการเมือง

5. ปัจจัยทางสื่อมวลชน (Media Factor) ในยุคโลกาวิวัฒน์ ปัจจัยด้านสื่อมวลชนเข้ามามีบทบาทและส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารกันทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ อินเทอร์เน็ตหรือสื่อทางดาวเทียมและอื่น ๆ ปัจจัยด้านสื่อมวลชนสามารถสร้างเสริมและทำลายการท่องเที่ยวได้ทั้งทางตรงและอ้อม เช่น เหตุการณ์เมื่อกลางเดือน มีนาคม พ.ศ. 2541 เมื่อทางกระทรวงสาธารณสุขฮ่องกงที่เดินทางกลับบ้านจากประเทศไทยได้ติดเชื้อหวัดโรค ทำให้เสียภาพพจน์ด้านการท่องเที่ยวของไทยตกต่ำไปในทันที ทั้งที่ในความเป็นจริงประเทศไทยได้ปลอดภัยจากเชื้อหวัดโรคแล้วกว่า 20 ปี

6. ปัจจัยทางเวลาสถานะและสุขภาพ (Factor of Timing, Situation and Healthy) ปัจจัยด้านนี้มีผลต่อการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวมากด้วยนักท่องเที่ยวจะวางแผนการท่องเที่ยวหรือเดินทางแต่ละครั้งปัจจัยทั้งสามอย่างจะต้องพร้อม หากมีปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งไม่พร้อมก็อาจจะกระทบต่อการเดินทางทันที อาจก่อให้เกิดปัญหาต่อการเดินทางท่องเที่ยว

7. ปัจจัยทางเทคโนโลยี (Technology Factor) ปัจจัยทางเทคโนโลยี ได้แก่ ปัจจัยในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว รวมถึงการให้บริการด้านความสะดวกสบายต่อนักท่องเที่ยวด้วย เช่น เทคโนโลยีทางการสื่อสาร อันได้แก่ระบบการจองสำรองที่นั่งเครื่องบิน การออกบัตรโดยสารของสายการบินต่าง ๆ ซึ่งใช้ระบบคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า CRs (Computer Reservation System) ส่งผลถึงความสะดวก รวดเร็ว นักท่องเที่ยวย่อมมีความมั่นใจและแสดงถึงความมั่นคงของผู้ให้บริการด้วย

จากปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในช่วงต้น อาจกล่าวได้โดยสรุปว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ด้านประชากรศาสตร์ ด้านภูมิศาสตร์ ด้านการเมือง ด้านสื่อมวลชน ด้านเวลาสถานะและสุขภาพ และด้านเทคโนโลยีส่งผลต่อกระทบต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอก ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เพื่อนำไปสู่การนำเสนอแนวทางในการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดค่านิยมจริยวัตรที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนบ้านปะอาว

5. ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

5.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ

อับราฮัม เอช. มาสโลว์ (Abraham H. Maslow, 1970, p. 170) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ว่ามนุษย์เริ่มมีความต้องการเป็นระดับขั้น โดยระดับขั้นที่ต่ำที่สุด คือ ความต้องการในขั้นพื้นฐานทางกายภาพและชีวภาพ (Basic Physiological and Biological Needs) ไป

จนถึงระดับความต้องการในขั้นที่สูงที่สุดก็คือ ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ (Self-Actualization Needs) ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. มนุษย์มีความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่มีอำนาจมากที่สุดและสังเกตเห็นได้ชัดที่สุดจากความต้องการทั้งหมดเป็นความต้องการที่ช่วยการดำรงชีวิต ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม ออกซิเจน การพักผ่อนนอนหลับ ความต้องการทางเพศ ความต้องการความอบอุ่น ตลอดจนความต้องการที่จะถูกกระตุ้นจากอวัยวะรับสัมผัส แรงขับของร่างกายเหล่านี้จะเกี่ยวข้องโดยตรงกับความอยู่รอดของร่างกายและของอินทรีย์ ความพึงพอใจที่ได้รับในขั้นนี้จะกระตุ้นให้เกิดความต้องการในขั้นที่สูงกว่าและถ้าบุคคลใดประสบความล้มเหลวที่จะสนองความต้องการพื้นฐานนี้ก็จะไม่ได้รับการกระตุ้นให้เกิดความต้องการในระดับที่สูงขึ้น

2. มนุษย์มีความต้องการความปลอดภัย (Safety needs) ความต้องการทางด้านร่างกายได้รับความพึงพอใจแล้วบุคคลก็จะพัฒนาการไปสู่ขั้นใหม่ต่อไป ซึ่งขั้นนี้เรียกว่าความต้องการความปลอดภัยหรือความรู้สึกมั่นคง (Safety or Security) Maslow กล่าวคือ มนุษย์มีความต้องการความปลอดภัย

3. มนุษย์มีความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and Love needs) ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของเป็นความต้องการขั้นที่ 3 ความต้องการนี้จะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายและความต้องการความปลอดภัยได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลต้องการได้รับความรักและความเป็นเจ้าของโดยการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวหรือกับผู้อื่น สมาชิกภายในกลุ่มจะเป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับบุคคล สอดคล้องกับ McClelland ที่กล่าวว่า บุคคลมีรูปแบบการจูงใจความต้องการพื้นฐานอยู่ 3 ประการ คือ ความต้องการอำนาจ (Needs for Power) ความต้องการผูกพัน (Needs for Affiliation) ความต้องการความสำเร็จ (Needs for Achievement) (McClelland, 1965, p. 321-333)

4. มนุษย์มีความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง (Self-Esteem needs) เมื่อความต้องการได้รับความรักและการให้ความรักแก่ผู้อื่นเป็นไปได้อย่างมีเหตุผลและทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจแล้ว พลังผลักดันในขั้นที่ 3 ก็จะลดลงและมีความต้องการในขั้นต่อไปมาแทนที่ กล่าวคือ มนุษย์ต้องการที่จะได้รับความนับถือยกย่องออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นความต้องการนับถือตนเอง (Self-respect) ส่วนลักษณะที่ 2 เป็นความต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น (Esteem from others)

5. มนุษย์มีความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self-Actualization needs) ถึงลำดับขั้นสุดท้าย ถ้าความต้องการลำดับขั้นก่อนๆ ได้ทำให้เกิดความพึงพอใจอย่างมีประสิทธิภาพ ความต้องการเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงก็จะเกิดขึ้น ซึ่งเป็นความปรารถนาในทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งบุคคลสามารถจะได้รับอย่างเหมาะสม บุคคลที่ประสบผลสำเร็จในขั้นสูงสุดนี้จะใช้พลังอย่างเต็มที่ในสิ่งที่

ท้าทายความสามารถและศักยภาพของเขาและมีความปรารถนาที่จะปรับปรุงตนเอง พลังแรงขับของเขาจะกระทำพฤติกรรมตรงกับความสามารถของตน

จากทฤษฎีความต้องการของอับราฮัม เอช. มาสโลว์ในข้างต้น อาจกล่าวได้โดยสรุปว่า มนุษย์มีความต้องการไม่มีวันสิ้นสุด และความต้องการส่งผลต่อความพึงพอใจของบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เพื่อนำไปสู่การนำเสนอแนวทางในการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดค่านิยมจริยธรรมที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนบ้านปะอาว

6. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) และแนวคิดการกำหนดกลยุทธ์ (TOWS Matrix)

6.1 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis)

นวนลภา อาสนะ (2559, น. 18-20) ได้ศึกษาทฤษฎีของอัลเบิร์ต ฮัมฟรีย์ (Albert Humphrey) เกี่ยวกับการวิเคราะห์ SWOT Analysis ว่าเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกขององค์กร ทำให้ผู้บริหารทราบถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับองค์กร ทั้งที่เกิดขึ้นแล้วหรือมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า วิสัยทัศน์คือภาพที่ชัดเจนที่มองเห็นอนาคต สะท้อนความปรารถนา ความฝันและความตั้งใจที่จะไปถึงภาพนั้นด้วยความเชื่อมั่นว่าจะสามารถไปถึงได้ ซึ่งการกำหนดวิสัยทัศน์จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ อาทิ ข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร องค์ความรู้ของบุคคลในองค์กร ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความคาดหวังขององค์กร ผสมผสานเข้ากับศักยภาพและความสามารถขององค์กรจะนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินงานตามกลยุทธ์ขององค์กรที่เกิดความเหมาะสม และต้องมีการกำหนดเป้าประสงค์ และตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน เพื่อประเมินว่าองค์กรนั้น ๆ ประสบความสำเร็จหรือสามารถดำเนินงานตามวิสัยทัศน์ และเป้าประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงธุรกิจให้ประสบความสำเร็จต่อไปในอนาคต ในขณะที่ณรงค์วิทย์ แสนทอง ได้อธิบายเกี่ยวกับลักษณะการกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมด้วยการวิเคราะห์ SWOT Analysis ว่าเป็นเครื่องมือในการประเมินสถานการณ์สำหรับการประกอบธุรกิจ ซึ่งช่วยให้ผู้บริหารรู้ถึงจุดแข็งและจุดอ่อนจากสภาพแวดล้อมภายใน มองเห็นโอกาสและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจทุกประเภท เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมในขั้นตอน

การกำหนดกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix โดยการวิเคราะห์ SWOT (ณรงค์วิทย์ แสันทอง, 2551, น. 22-23) ประกอบไปด้วย

1. การวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) หรือจุดเด่น (ข้อได้เปรียบ) เป็นผลดีซึ่งเกิดจากปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในธุรกิจ โดยบริษัทจะต้องใช้ประโยชน์จากจุดแข็งในการกำหนดกลยุทธ์การตลาด
2. การวิเคราะห์จุดอ่อน (Weaknesses) หรือจุดด้อย เป็นข้อบกพร่องที่เกิดจากปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในธุรกิจ ซึ่งธุรกิจจะต้องหาวิธีในการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือจัดให้หมดไปอันจะเป็นประโยชน์ต่อบริษัท
3. การวิเคราะห์โอกาส (Opportunities) เป็นผลที่เกิดจากการที่สภาพแวดล้อมภายนอกเอื้อประโยชน์หรือส่งเสริมการดำเนินงานของธุรกิจ โอกาสแตกต่างจากจุดแข็งตรงที่โอกาสเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายนอก แต่จุดแข็งเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมภายใน ผู้ประกอบการที่ดีจะต้องแสวงหาโอกาสอยู่เสมอ โดยการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีและการแข่งขันในตลาดและใช้ประโยชน์จากโอกาสนั้น
4. การวิเคราะห์อุปสรรค (Threats) เป็นข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ เช่น ราคาน้ำมันที่สูงขึ้น อัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้น สภาพเศรษฐกิจที่ชะลอตัว ผู้ประกอบการจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ทางการตลาดให้สอดคล้องและพยายามขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

6.2 การกำหนดกลยุทธ์ (TOWS Matrix)

ทศนีย์ มูลจินดา (2560, น. 38-44) กล่าวถึง TOWS Matrix ไว้ว่า เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ประเภทต่าง ๆ ในขณะที่ยังมีพร น้ำแก้ว ได้กล่าวว่า แนวคิดและทฤษฎี TOWS Matrix จะทำการวิเคราะห์หลังจากการประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) เกี่ยวกับจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคแล้วถึงจะนำมาวิเคราะห์ในรูปแบบความสัมพันธ์แบบแมทริกซ์ โดยใช้ตารางที่เรียกว่า “TOWS Matrix” ในการวิเคราะห์เพื่อกำหนดกลยุทธ์ต่าง ๆ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่ระเียบดในทุกแง่มุม
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งและโอกาส จุดแข็งและอุปสรรค จุดอ่อนกับโอกาส และจุดอ่อนกับอุปสรรค ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในข้อมูลแต่ละคู่จะนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ 4 ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ 1 กลยุทธ์เชิงรุก (SO Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรุก

ประเภทที่ 2 กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและอุปสรรคมาพิจารณาร่วมกัน โดยองค์กรใช้จุดแข็งที่มีอยู่ในการป้องกันอุปสรรคที่เกิดจากภายนอก เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงป้องกัน

ประเภทที่ 3 กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงแก้ไข โดยใช้โอกาสมาแก้ไขจุดอ่อนขององค์กร

ประเภทที่ 4 กลยุทธ์เชิงรับ (WT Strategy) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและอุปสรรคมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะนำมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงรับ ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาที่เกิดจากภายนอกที่ควบคุมไม่ได้

สรุปจากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis) และแนวคิดการกำหนดกลยุทธ์ (TOWS Matrix) อาจกล่าวสรุปได้ว่าการวิเคราะห์ SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นภายในและภายนอกองค์กร ณ ช่วงเวลาปัจจุบัน และที่สถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ส่วนการวิเคราะห์ TOWS Matrix เป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ SWOT Analysis โดยการวิเคราะห์เป็นรายคู่ เพื่อให้ได้มาซึ่งกลยุทธ์เชิงรุก เชิงป้องกัน เชิงแก้ไข และเชิงรับ ซึ่งผลการวิเคราะห์ทั้ง 2 รูปแบบสามารถนำไปกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าประสงค์ และตัวชี้วัดความสำเร็จให้กับองค์กรได้ ซึ่งในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT analysis) และทาวซ์เมทริกซ์ (TOWS matrix) เพื่อให้ทราบถึงจุดแข็ง (Strengths) ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนบ้านปะอ่าว เพื่อนำไปกำหนดกลยุทธ์เชิงรุกและกลยุทธ์เชิงรับในการวางแผนด้านการท่องเที่ยวของชุมชนให้สร้างความดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้ทราบถึงจุดอ่อน (Weaknesses) ที่ควรปรับปรุงแก้ไขทางการท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่ขั้นตอนการวางแผนด้านกลยุทธ์เชิงแก้ไขและเชิงป้องกัน และนอกจากนี้ยังเป็นการวิเคราะห์ถึงโอกาส (Opportunities) ทางการท่องเที่ยวของชุมชนว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้การท่องเที่ยวชุมชนปะอ่าวสามารถกลายเป็นจุดหมายปลายทางหลักที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนได้และทำให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวสูงสุด ตลอดจนการวิเคราะห์เกี่ยวกับอุปสรรค (Threats) ทางการท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชน เพื่อนำไปวางแผนกลยุทธ์เชิงรับ เพื่อรับมือกับอุปสรรคที่เกิดขึ้น และกลยุทธ์เชิงป้องกันที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต ตลอดจนนำแนวคิดดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้กับชุมชนในการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวชุมชนให้เกิดความยั่งยืนให้แก่ชุมชนปะอ่าวได้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ภายใต้แนวคิด “ค้นโคมะจิชทีครี” ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำเป็นคู่มือการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวชุมชนปะอ่าวขึ้น เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนปะอ่าวขึ้น ทั้งนี้คู่มือฉบับนี้ได้ผ่านการตรวจประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ตัวแทนผู้อำนวยการการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่ง

ประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี นายกองการบริหารส่วนตำบลปะอาว ประธานศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมหล่อทองเหลือง ประธานศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ประธานโฮมสเตย์ ประธานศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ตัวแทนผู้ประกอบการร้านอาหาร และตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนปะอาว จำนวนทั้งสิ้น 11 ท่าน

7. ประวัติของชุมชนบ้านปะอาว

สุริยา โชคสวัสดิ์ และคณะ (2550, น. 13) ได้เขียนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติของชุมชนบ้านปะอาวไว้ว่าบ้านปะอาวเริ่มต้นก่อตั้งขึ้นมาพร้อม ๆ กับกำเนิดของเมืองอุบลราชธานี มีอายุราว ๒๐๐ กว่าปีมาแล้วโดยตามตำนานเล่าว่าบรรพบุรุษเป็นชาวลาวเวียงจันทน์มีพระวอพระตาเป็นผู้นำไพร่พลอพยพหนีราชภัยมาจากกรุงศรีสัตนาคนหุต (ล้านช้าง) เข้ามาตั้งบ้านแปงเมืองที่หนองบัวลุ่มภู (ปัจจุบันคือจังหวัดหนองบัวลำภู) โดยตั้งชื่อเมืองว่า นครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน ต่อมาเกิดศึกสงครามพระเจ้ากรุงสัตนาคนหุตได้ตามมารุกรานทำให้พระวอพระตาตายในที่รบ ท้าวคำผงบุตรของพระตาและพลพรรคได้รวบรวมไพร่พลอพยพหนีมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ ดอนมดแดง และห้วยแจะระแม อันเป็นที่ตั้งของจังหวัดอุบลราชธานีในปัจจุบัน โดยในสมัยพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกฯ ได้ยกฐานะห้วยแจะระแม เป็นเมืองอุบลราชธานีศรีวนาลัย ในปี พ.ศ. 2335 ต่อมาได้ย้ายมาอยู่ที่บริเวณดังอยู่ั้งในพื้นที่ใกล้เคียงอันเป็นที่ตั้งของจังหวัดอุบลราชธานีในปัจจุบัน

ท่านขุนใหญ่และขุนน้อยได้อพยพติดตามมาพร้อมกับท้าวคำผงและได้พาไพร่พลส่วนหนึ่งแยกย้ายออกไปหาทำเลที่ตั้งหมู่บ้านเพื่ออยู่อาศัยและได้มาถึงทำเลแห่งหนึ่งเป็นที่ลุ่มอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเป็นที่อยู่อาศัยและทำมาหากินเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้เป็นพี่จึงมอบให้ผู้เป็นน้องรวมทั้งไพร่พลส่วนหนึ่งตั้งหลักปักฐานอยู่ ณ สถานที่แห่งนี้ และได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า "บ้านปะอาว" จนถึงปัจจุบัน (คำว่า ปะอาว เพี้ยนมาจาก ป่าอาว ออกสำเนียงเป็นภาษาอีสาน ซึ่งคำว่า ป่า หมายถึง ป่า ปล่อยทิ้งไว้ ส่วนคำว่า อาว หมายถึง อา คือ ผู้ที่มีศักดิ์ เป็นน้องของพ่อหรือเทียบเท่า

ดังนั้น บ้านปะอาวจึงหมายถึง บ้านที่ผู้เป็นพี่ชายปล่อยให้น้องชายอยู่ที่นี่) ส่วนผู้เป็นพี่ชายได้พาสมัครพรรคพวกอีกส่วนหนึ่งอพยพขึ้นไปทางเหนือและได้พบทำเลที่เป็นชัยภูมิที่เหมาะสมจึงได้ตั้งหลักปักฐานก่อตั้งเป็นบ้าน มีชื่อว่า บ้านโพนเมือง อยู่เขตพื้นที่ตำบลหนองเล่า อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานีในปัจจุบัน

7.1 สภาพภูมิศาสตร์ของชุมชน

ผู้วิจัยทำการสำรวจข้อมูลทางด้านสภาพภูมิศาสตร์ของชุมชนปะอาวจากการลงพื้นที่สำรวจพื้นที่ด้วยตนเองและค้นหาข้อมูลทางสื่อออนไลน์ของเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว เกี่ยวกับสภาพและข้อมูลพื้นฐานของชุมชน (องค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว, 2562) โดยมีรายละเอียดข้อมูล ดังนี้

7.1.1 ที่ตั้ง ถนนแจ้งสนิท- ยโสธร บ้านปะอ่าว หมู่ 4 อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานีเป็น 1 ใน 11 ตำบลในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี โดยตำบลปะอ่าวตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองอุบลราชธานี เป็นระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร

7.1.2 อาณาเขตพื้นที่ติดต่อ

ทิศเหนือ	มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลหนองเหล่า ตำบลโพนแพง และตำบลหนองไข่นก อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี
ทิศตะวันออก	มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลหนองไข่นก อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี และตำบลหนองซอน อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
ทิศตะวันตก	มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลหัวดอน อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี
ทิศใต้	มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลหนองซอน อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
ขนาดพื้นที่	ตำบลปะอ่าว มีพื้นที่ตำบลตามประกาศกระทรวงมหาดไทยประมาณ 27,500 ไร่ หรือ 44 ตารางกิโลเมตร

7.2 ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ของตำบลปะอ่าว เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีฝนตกชุกในฤดูฝน และมีปริมาณน้ำฝนมาก

7.3 ด้านสภาพสังคม

7.3.1 ด้านอาชีพ ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนปะอ่าวส่วนมากประกอบอาชีพของประชาชนในตำบลปะอ่าวประกอบไปด้วย ดังนี้

- 1) เกษตรกรรม-ทำนา 1,823 คน คิดเป็นร้อยละ 42.39 %
- 2) เกษตรกรรม-ทำสวน 2 คิดเป็นร้อยละ 0.05 %
- 3) รับราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ 117 คิดเป็นร้อยละ 2.72 %
- 4) พนักงานรัฐวิสาหกิจ 6 คิดเป็นร้อยละ 0.14 %
- 5) พนักงานบริษัท 61 คิดเป็นร้อยละ 1.42 %
- 6) รับจ้างทั่วไป 776 คิดเป็นร้อยละ 18.04 %
- 7) ค้าขาย 115 คิดเป็นร้อยละ 2.67 %
- 8) ธุรกิจส่วนตัว 315 คิดเป็นร้อยละ 7.32 %

9) อาชีพอื่น (นอกเหนือที่กล่าวแล้ว) 116 คิดเป็นร้อยละ 2.70 %\

10) กำลังศึกษา 873 คิดเป็นร้อยละ 20.30 %

11) ไม่มีอาชีพ 97 คิดเป็นร้อยละ 2.26 %

7.3.2 ประชากร จากข้อมูลสำนักบริหารการทะเบียนกรมการปกครอง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ณ วันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ของตำบลปะอ่าว พบว่าจำนวนประชากรของชุมชนปะอ่าว มีจำนวนทั้งสิ้น 5,389 คน จำแนกเป็นชาย 2,687 คน หญิง 2,702 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 122.47 คนต่อตารางกิโลเมตร และมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,518 ครัวเรือน ซึ่งจะได้จากตารางเปรียบเทียบจะเห็นได้ว่าจำนวนประชากรภายในตำบลปะอ่าว มีอัตราที่เปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ได้แก่ จำนวนชาย ปี 2558 เพิ่มขึ้นจากปี 2557 จำนวน 9 คน จำนวนหญิง ปี 2558 เพิ่มขึ้นจากปี 2557 จำนวน 22 คน

7.3.3 การศาสนา ประชาชนในตำบลปะอ่าว ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

7.3.4 สถานบริการด้านการศึกษา ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลปะอ่าว มีโรงเรียนในพื้นที่ระดับประถมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านชำโคม และ โรงเรียนบ้านหนองสร้างหมากแข้ง โรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านปะอ่าว

7.3.5 การสาธารณสุข ตำบลปะอ่าว มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านปะอ่าว ตั้งอยู่ที่ บ้านปะอ่าว หมู่ที่ 6 ตำบลปะอ่าว อ.เมืองอุบลราชธานี จ.อุบลราชธานี

7.3.6 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน) ประกอบไปด้วย

7.3.6.1 การคมนาคม ตำบลปะอ่าวมีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญคือ ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 23 ถนนแจ้งสนิทเป็นเส้นทางหลัก เชื่อมระหว่างจังหวัดอุบลราชธานีกับจังหวัดยโสธรและอีกหลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และยังมีจำนวนเส้นทางคมนาคมที่เป็นถนนลูกรัง ถนนดิน ถนนหินคลุก ถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และจำนวนถนนอื่น ๆ เชื่อมระหว่างหมู่บ้านและตำบลอื่น ๆ โดยการขนส่งในเขตตำบลปะอ่าว ประชาชนนิยมใช้ยานพาหนะ ได้แก่ รถจักรยานยนต์ รถประจำทาง รถยนต์ส่วนบุคคล ตามลำดับ รถประจำทางที่ประชาชนโดยสารจากหมู่บ้านถึงอำเภอเมืองอุบลราชธานี ได้แก่ รถประจำทางสายอุบล-ปะอ่าว รถประจำทางสายอุบล-ท่าวารี รถประจำทางสายอุบล-เขื่องใน รถประจำทางสายอุบล-ยโสธร เป็นต้น

7.3.6.2 การโทรคมนาคม หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน จำนวน 8 แห่ง

7.3.6.3 การไฟฟ้า เขตตำบลปะอ่าว มีระบบการไฟฟ้าขยายทั่วถึงทั้งตำบล ประชากรมีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือนทำให้ประชาชนมีสิ่งอำนวยความสะดวก คือมีเครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ เกือบครบทุกครัวเรือน

7.3.6.4 ระบบประปา ประชาชนในตำบลปะอว ส่วนใหญ่ได้รับการบริการด้านการประปาจากระบบประปาหมู่บ้าน จำนวน 689 คร้วเรือน จำนวนครัวเรือนที่ไม่มีน้ำประปาใช้ จำนวน 768 คร้วเรือน จำนวนน้ำประปาที่ผลิตได้ 200 ลบ.ม./วัน จำนวนน้ำประปาที่มีการใช้ 200 ลบ.ม./วัน

7.7 ข้อมูลด้านสถานที่ท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว

7.1 ศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอว

สุริยา โชคสวัสดิ์ และคณะ (2550, น. 18) ได้กล่าวถึงเรื่องราวเกี่ยวกับงานหัตถกรรมหล่อทองเหลืองบ้านปะอวไว้ว่า ตามคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่ในสมัยก่อนที่บรรพบุรุษได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานที่ชุมชนบ้านปะอวได้มีการนำเอาวิชาการด้านงานช่างหล่อโลหะมาด้วย ซึ่งมีความเป็นไปได้ว่าอาจจะได้รับการถ่ายทอดมาจากชุมชนหนองบัวลุ่มภู ซึ่งมีอาณาบริเวณใกล้เคียงกับชุมชนบ้านเชียงซึ่งน่าจะเป็นศูนย์กลางของการเผยแพร่วัฒนธรรมการทำหัตถกรรมหล่อทองเหลือง โดยวิธีขึ้นฝั้่งหายโดยชุมชนบ้านปะอวเป็นชุมชนที่มีการสืบสานงานหัตถกรรมโดยวิธีโบราณด้วยวิธีขึ้นฝั้่งหายนี้มานานกว่า ๒๐๐ ปีเศษหรือเข้าสู่รุ่นที่ ๔ ของอายุคนแล้ว ส่งผลให้ชื่อเสียงของงานหัตถกรรมทองเหลืองแพร่กระจายเป็นที่รู้จักของคนไทยทั่วทั้งประเทศและยังไปไกลถึงต่างประเทศ

ต่อมา พ.ศ. 2925 หน่วยงานของรัฐเริ่มให้ความสำคัญและเข้ามาส่งเสริมสนับสนุนและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภูมิปัญหาด้านการหล่อทองเหลืองด้วยวิธีขึ้นฝั้่งหายของชุมชนบ้านปะอวผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งทางวิทยุและโทรทัศน์ โดยเฉพาะสื่อทางโทรทัศน์ ซึ่งมีผลทำให้คนทั่ว ๆ ไปที่อยู่ต่างถิ่น ต่างจังหวัดได้รู้จักงานหัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอวทำให้มีผู้คนสนใจแวะมาเยี่ยมชมอยู่ตลอดเห็นได้จากนิภาพร ทับหุ่น ที่ได้เขียนบทความเรื่อง "เครื่องทองเหลือง หัตถศิลป์สูงค่าจากภูมิปัญญาโบราณ" เป็นบทความที่เขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และนอกจากนี้ในวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ.2543 คุณกมลวรรณ หรอดเกตุ ศิลปกรรมของบริษัทพร้อมมิตร โปรดักชั่น จำกัด และ อาจารย์ พลทิพย์ เตาเงิน โรงเรียนศรีปทุมพิทยาคารเป็นผู้ติดต่อประสานงานในการทำเขียนหมากทองเหลืองสำหรับใช้ประกอบฉากภาพยนตร์ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช โดยช่างบุญมี ล้อมวงศ์ เป็นหัวหน้าฝ่ายช่างดำเนินงานผลิต (นิภาพร ทับหุ่น, 2004)

ภาพที่ 1 เชี่ยนหมากทองเหลืองของชุมชนบ้านปะอาว

ผลิตภัณฑ์หล่อทองเหลืองของชุมชนบ้านปะอาว แบ่งออกได้เป็นสองส่วนคือ ผลิตภัณฑ์หลักและผลิตภัณฑ์เสริม ผลิตภัณฑ์หลักเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นของดั้งเดิมคือชุดเชี่ยนหมากหรือชุดที่ใส่อุปกรณ์สำหรับกินหมากของคนสมัยก่อน ภายในชุดชุดเชี่ยนหมากส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วย ถาดรอง 1 ชุด เต้าปูน 1 อัน ตะบันหมาก 1 อัน ผอบ 2-3 อัน ต่างขนาดที่ใส่พลู 1 อัน ซึ่งปกติแล้วมักจะทำออกมาเป็น 3 ขนาด คือ เล็ก กลาง และ ใหญ่

อย่างไรก็ตาม ผลิตภัณฑ์แต่ละอย่างมีการแยกจำหน่ายและมีการใช้สอยต่างกันไป โดยลวดลายที่ใช้พิมพ์ลงบนขี้ผึ้ง เพื่อสร้างลายให้เกิดขึ้นบนผิวของเครื่องทองเหลืองที่เป็นของดั้งเดิมแท้ ๆ มี 2 ลายด้วยกัน ได้แก่ ลายอิงหมากหวาย/ลายหมากหวาย และลายกลีบบัวโดยลายอิงหมากหวาย เกิดขึ้นจากการเลียนแบบ (Analogy) ความงามของธรรมชาติ (ลูกหวาย) ส่วนอีกลาย คือ กลีบบัว นั้นเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี โดยลายทั้งสองได้แกะลงบนเขาควาย ซึ่งทางช่างหล่อทองเหลืองได้ให้เหตุผลของการใช้เขาควายนั้น เพราะมีคุณสมบัติที่เด่น คือ ไม่ติดกับขี้ผึ้งทำความสะดวกได้ง่าย โดยวิธีการจุ่มน้ำขี้ผึ้งก็จะหลุดออกไปเอง จากแบบ 2 แบบนั้น สามารถที่จะสร้างรูปแบบ (Pattern) ของหลายได้หลากหลายรูปแบบ สำหรับลายของบักหึ่งหรือกระพรุนนั้นเกิดขึ้นจากการนำเส้นขี้ผึ้งมาขดทำให้เกิดลวดลายโดยไม่มีการตกแต่งเพิ่มเติมแต่อย่างใด ซึ่งกรรมวิธีการหล่อทองเหลืองแบบโบราณแบบสูญขี้ผึ้งหรือขี้ผึ้งหายมีทั้งหมด 18 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมดิน
2. การปั้นหุ่นดินแม่แบบหรือต้นพิมพ์
3. การประกอบหุ่นเข้ากับไม้มอนและแท่นกลิ้ง
4. การกลิ้งพิมพ์และเสียนพิมพ์
5. การต้มขี้ผึ้งและการเส้นขี้ผึ้ง

6. การพันขี้ผึ้งหรือเคียนขี้ผึ้ง
7. การกลิ้งขี้ผึ้งและเสียนขี้ผึ้ง
8. การพิมพ์ลาย
9. การติดขนวน
10. การโอบเพชร
11. การติดพวงหรือติดแซง
12. การโอบเข้า
13. การสุมเข้าหรืออุ่นเข้า
14. การหลอมน้ำทอง
15. การเททอง
16. การแกะแบบ
17. การกลิ้งแต่งหรือการเสียน
18. การตกแต่งเก็บรายละเอียด

7.2 ศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองบ้านปะอาว

ภาพที่ 2 หูกสำหรับการทอผ้าไหมพื้นเมืองบ้านปะอาว

ผ้าไหมเป็นที่รู้จักในประเทศไทยสืบย้อนไปถึงสมัยประวัติศาสตร์ยุคบ้านเชียงตามที่ได้มีการขุดค้นศิลปวัตถุบ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี ได้หลายอย่างและในจำนวนนั้นมีกำไลที่มีเศษผ้าไหมติดอยู่ด้วย ฉะนั้นจึงไม่เป็นที่แปลกใจในการที่ชาวภาคอีสานรู้จักการทอผ้าไหมใช้สืบทอดกันมาหลายชั่วคนผ้าไหมแต่ละชิ้นนั้นต้องใช้เวลาและความประณีต จัดเรียงเส้นไหมให้สม่ำเสมอที่คุณภาพของผ้าไหมอยู่ที่เส้นไหม เส้นไหมที่เล็กละเอียดเป็นไหมที่คุณภาพสูง ผ้าไหม ของชาวอีสาน มีข้อมูลทางวัฒนธรรมบ่งชี้ให้เห็นว่า ชาวอีสานมีการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และใช้ผ้าไหมกันมานานแล้วการผลิตผ้าไหมของชาวอีสานผลิตเพื่อการใช้สอยและมีบทบาททางสังคมด้วย เพราะขึ้นชื่อในด้านความ

ประณีตละเอียด และงดงามผ้าไหมถือว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาวบ้านปะอาวมาช้านาน เนื่องจากเป็นผ้าทอพื้นบ้านที่มีการทอมาแต่โบราณ เสื้อผ้าไหมของบ้านปะอาวมีเอกลักษณ์เฉพาะเป็นของตนเองโดยเฉพาะผ้าไหมเหยียบ ใช้ตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกายในโอกาสต่างๆ และใส่ทำงานได้ ที่สำคัญคือผ้าไหมมัดหมี่ซึ่งมีความสวยงามประณีตด้วยสีสัน ลวดลาย และสัมผัสอันงดงามทำให้ผ้าไหมมัดหมี่ เป็นผ้าผืนที่มีมูลค่าที่สูงตามคุณค่าไปด้วย อีกทั้งสมบัติของผ้าไหมมัดหมี่ที่มีความละมุนจึงเหมาะแก่การตัดเย็บเป็นเสื้อผ้าอันเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่มีได้มีความหมายเพียงแค่เป็นเครื่องนุ่งห่มเท่านั้น แต่ยังเป็นผืนผ้าแห่งวัฒนธรรมของชาวอุบลราชธานีอีกด้วย (ปรารธนา จิระชัยอารีย์, 2556, น. 13)

กรรมวิธีการผลิตผ้าไหม

การทอผ้าไหมแต่ละชิ้นนั้นต้องดำเนินการด้วยกันหลายขั้นตอนตามลำดับคือ

1. การสาวไหม นำรังไหมมาต้มเพื่อสาวให้เป็นเส้นไหม
2. ใจไหม นำเส้นไหมที่สาวแล้วมาทำเป็นใจ หรือเปีย เส้นไหมที่ได้จะมีสีเหลือง เรียกว่าไหมดิบและมีเส้นแข็ง
3. การฟอกไหม นำไหมดิบไปฟอกให้นิ่ม และเป็นสีขาว โดยใช้กาบ หรือใบกล้วย จวงตาล หรือผัก มาผ่านให้บาง ตากแดดให้แห้ง แล้วสุ่มไฟจนมอดเป็นขี้เถ้า นำเถ้าไปแช่น้ำทิ้งไว้ให้นอนกันรินเอาน้ำ นำไหมแช่ลงในน้ำที่เป็นด่าง โดยทุบเส้นไหมให้อ่อนตัวเพื่อให้ซึมน้ำได้ง่าย แช่จนไหมนิ่มและขาว นำไปตากแดดให้แห้ง จากนั้นนำไปตีเกลียวเพื่อควบเส้นไหม
4. ย้อม นำเส้นไหมไปย้อมสี อาจต้องย้อมซ้ำหลายครั้งแล้วแต่สี
5. กรอ เมื่อย้อมเสร็จแล้วตัดเชือกที่มัดออก นำเส้นไหมมากรอใส่หลอด
6. เส้นไหมยีน เป็นความยาวของผืนผ้า นำมากรอเข้าหลอด หวี และเข้าฟืมนำมาขึ้นกี่หรือ “หูก”
7. การทอกรอเส้นพุ่งใส่หลอดและเข้ากระสวยใช้มือในการพุ่งกระสวยโดยตรงแทนการใช้วิธี

กระตุก

ลักษณะเฉพาะลวดลาย

ผ้าไหมมัดหมี่ของจังหวัดอุบลราชธานี มีลายผ้าจำนวนมากมายหลายลาย ที่แต่ละกลุ่มการทอผ้าของจังหวัด ได้คิดค้นลวดลาย ซึ่งบางลาย เป็นลายที่ใช้ในสมัยโบราณ และบางลายเป็นลายประยุกต์ขึ้นใหม่ โดยต่างมีความหมาย เช่น

1. ลายบักจับ (กระจับ) ต้นแบบมาจากฝักของกระจับที่ขึ้นในน้ำ
2. ลายโคม มีทั้ง ลายโคมห้า ลายโคมเจ็ด ลายโคมเก้า ลายโคมสิบเอ็ด ลายโคมสิบสาม ลายโคมสิบเก้า ลายโคมต่างๆ เหล่านี้ ต้นแบบมาจากโคมที่ชาวอีสานนิยมปล่อย หรือจุดเวลาออกพรรษา เช่น มัดหมี่ห้าลำ เรียกว่า โคมห้า มัดหมี่เจ็ดลำ เรียกว่า โคมเจ็ด เป็นการเรียกตามมัดหมี่ที่มัด

3. ลายดอกแก้วหรือลายหนังเสือ มีต้นแบบมาจากต้นดอกแก้วหรือส่วนหน้าของเสือลาย
 แมงสีเสียด เป็นสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังอาศัยในน้ำ ตัวเล็ก มีปีก ชาวบ้านนิยมจับไปทำอาหารลายขอ
 ก่องข้าว ต้นแบบมาจากขอที่ใช้แขวนก่องข้าวในสมัยโบราณ ด้านบนใช้เชือกผูกแขวนไว้กับหลังคา
 ห้อยครีว ด้านล่างใช้แขวนก่องข้าว

4. ลายขาเป๋ย ต้นแบบมาจากขาเป๋ยซึ่งเป็นอุปกรณ์ในการกรอฝายออกจากในที่ใช้ในสมัย
 โบราณ

5. ลายขอแถม ต้นแบบมาจากแม่ แคม้า เป็นคำภาษาถิ่นอีสานใช้เรียกบังเหียนม้า

6. ลายนาถเกี้ยว ต้นแบบมาจากบันไดโบสถ์หรือบันไดวัดในสมัยโบราณมักประดิษฐ์เป็นรูป
 ตัวนาถ โดยทางนาถจะทอดลงมาจากตัวโบสถ์ หัวนาถจะอยู่บันไดนั้นลงสุด ซึ่งของลวดลายบนผืนผ้าใน
 ทุกท้องถิ่น มักจะมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. เกิดจากอิทธิพลความเชื่อในพระพุทธศาสนา ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิต ช่างทองจึงได้แรงบันดาลใจ
 ใจจากงานศิลปะของโบสถ์ วิหาร มาดัดแปลง เป็นลวดลายบนผืนผ้า

2. เกิดจากอิทธิพลของสภาพแวดล้อม ประกอบไปด้วย

2.1 ลายที่เกี่ยวกับสัตว์มักจะถอดแบบมาจากสัตว์ที่รู้จัก เช่น ลายเสือ ลายสิงโต
 ลายย้อย ลายนกยูง ลายไก่ ลายเป็ด ลายแมงกอด (แมงป่อง) ลายแมงมุม ลายงูเห่า ลายเขี้ยวปลา
 ลายปีกไก่

2.2 ลายที่เกี่ยวข้องกับพืช คนในสมัยก่อนมีความคุ้นเคยกับพืชพันธุ์ต่างๆเป็นอย่างดีอัน
 เป็นที่มาของลวดลายพันธุ์ไม้บนเนื้อผ้า เช่น ลายหมากบก (กระบก) ดอกพุทธรักษา ลายงา ลายเนื้อไม้
 ลายเม็ดแตง ลายดอกแก้ว ลายพิกุล ลายดอกจัน ลายดอกต่าง (ดอกไม้เถาชนิดหนึ่งมีกลิ่นหอม)
 ลายดอกหนามแท่ง (คล้ายดอกพิกุล) ลายดอกสร้อย และลายดอกผักแว่น

2.3 ลายที่เกี่ยวกับเครื่องมือ เครื่องใช้ และเครื่องประดับ เช่น ลายขันหมาก ลายบัง
 หลาม (กระบอกข้าวหลาม) ลายขนมเปียกปูน ลายกรรไกร ลายขาเป๋ย ลายคันไถ ลายกระจอน (ตุ้มหู)
 ลายจี้เพชร

2.4 ลายที่เกี่ยวกับสภาพธรรมชาติ เช่น ลายภูเขา ลายแม่น้ำ ลายคลื่นน้ำ เป็นต้น

7.3 ศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอาว

ภาพที่ 3 ศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอาว

กองกิจการเครือข่ายทางวัฒนธรรม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม ได้จัดตั้งศูนย์เฉลิมราชขึ้น เพื่อเป็นสถานที่รวบรวมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งมีคุณค่าต่อชุมชน ควรค่าแก่การอนุรักษ์สืบทอดสู่คนในท้องถิ่น โดยศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอาว เริ่มก่อตั้งมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2537 มีการเก็บรวบรวมเครื่องมือเครื่องใช้โบราณ และเริ่มเปิดจัดนิทรรศการให้บุคคลทั่วไปเข้าเยี่ยมชมในช่วง พ.ศ. 2540 พิพิธภัณฑ์ของชุมชนบ้านปะอาว ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของวัดบูรพา โดยดัดแปลงตัวอาคารของพิพิธภัณฑ์มาจากชั้นล่างของกุฏิพระสงฆ์ให้เป็นพื้นที่ในการจัดแสดงวัตถุ โบราณต่าง ๆ ภายใต้การดูแลของหลวงพ่อดุสิตบูรพาภิกขุ เจ้าอาวาส ซึ่งวัตถุที่จัดแสดง มีหลากหลายชนิดวางบนชั้นไม้ และในตู้กระจก อาทิ กำไลสำริดยุคก่อนประวัติศาสตร์ ตะขอคานหาม สำริดเขมรโบราณ คนโทสำริดราวสมัยพุทธศตวรรษที่ 20-21 ภาชนะเครื่องปั้นดินเผายุคก่อน ประวัติศาสตร์ เครื่องปั้นดินเผาลายเขียนสี อายุประมาณ 3,000 – 2,000 ปี คนที่และหม้อก้นกลม ปากผาย อายุราวพุทธศตวรรษที่ 15 – 17 ตู้พระคัมภีร์ อาสนะ เครื่องมือทอผ้า ที่ปักไผ่และออก ไผ่ไหมของตัวหม่อน โองกระบอง โปม (ลาดใส่ข้าวเหนียว) กระตืบข้าว กระตัง เงินฮาง เครื่อง ทองเหลือง ฟานหมาก ตะเกียง เป็นต้น มีป้ายคำอธิบายสองภาษา ได้แก่ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (พระครูสุตบุรพาภิกขุ, การสัมภาษณ์, 26 พฤษภาคม 2562)

7.4 โฮมสเตย์บ้านปะอาว

ภาพที่ 4 โฮมสเตย์บ้านปะอาว

โฮมสเตย์บ้านปะอาวเกิดจากการร่วมกลุ่มกันของคนในชุมชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งพื้นที่บ้านส่วนหนึ่งของตนไว้สำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักแรม พร้อมทั้งมีการให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม ตลอดจนการให้บริการด้านการนำเที่ยวในชุมชน โดยมีบ้านเรือนที่เข้าร่วมโครงการโฮมสเตย์ จำนวน 10 หลัง ซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 90 - 100 คน โดยมีรายละเอียดของกิจกรรมการท่องเที่ยวพร้อมราคา (อภิชาติ พานเงิน, การสัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2562) ดังนี้

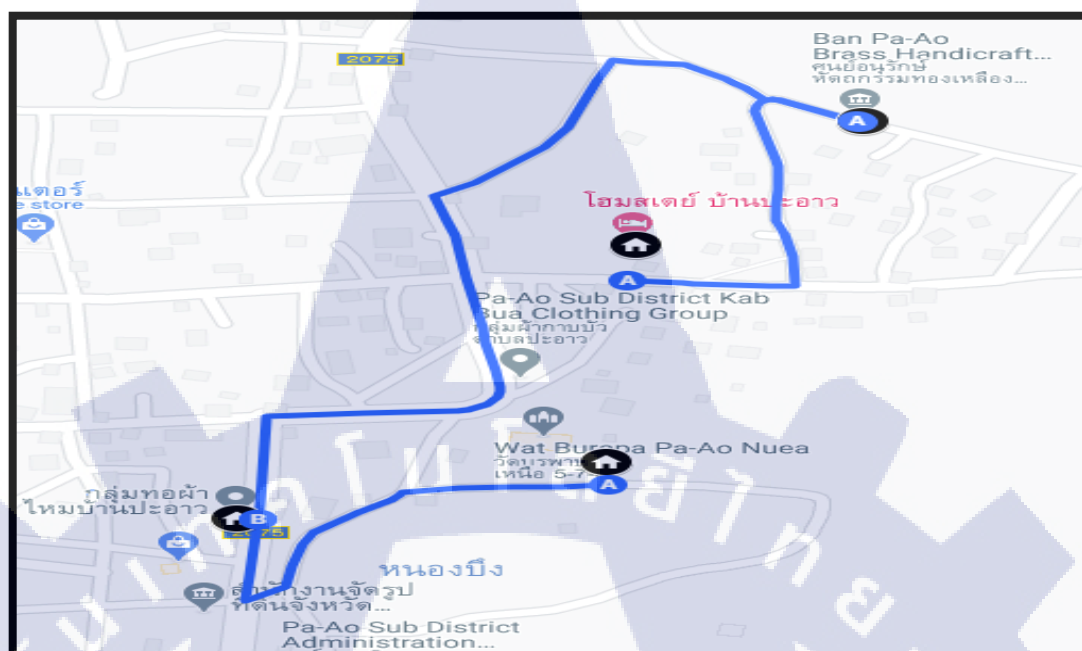
อัตราค่าบริการ

1. อัตราค่าที่พัก 250 บาท / คน พร้อมอาหารเช้า 1 มื้อ
2. อัตราค่าที่พักตั้งแต่ 30 คน ขึ้นไป 200 บาท พร้อมอาหารเช้า 1 มื้อ
3. การจัดเลี้ยงพาแลง (อาหารต้องตกลงกันก่อนขึ้นอยู่กับความต้องการของนักท่องเที่ยว)

บริการเสริม

1. การจัดบายศรีสู่ขวัญ ชุดละ 2,000 บาท
2. การพ้อนรำของเยาวชนปะอาว ชุดละ 2,000 บาท
3. การพ้องรำกลองตุ้ม ชุดละ 2,000 บาท
4. วงพินแคนพร้อมการแสดง ชุดละ 1,500 บาท
5. ไร่บายศรีสู่ขวัญ ชุดละ 2,000 บาท
6. สาธิตการหล่อทองเหลือง ชุดละ 2,000 บาท
7. ชมศูนย์เฉลิมราช 1,000 บาท
8. การทอผ้าไหม ย้อมไหม (ที่ศูนย์ OTOP) ชุดละ 2,000 บาท

7.5 แผนที่การเดินทางจากอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานีมาชุมชนบ้านปะอาว

ภาพที่ 5 แผนที่ชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

พงษ์จันทร์ หลวงจันทร์ดวง สุรัชย์ กังวล และวราภรณ์ นันทะเสน (2561) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ศักยภาพชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนที่มีศักยภาพ และความพร้อมในการพัฒนาให้เป็น "แหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน" โดยได้นำตัวชี้วัดของการท่องเที่ยวชุมชนสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นวิธีการสร้างหรือพัฒนาตัวบ่งชี้ โดยอาศัยข้อกำหนดเชิงทฤษฎีที่ได้สังเคราะห์มาแล้วทั้งหมด 5 องค์ประกอบได้แก่ (1) การจัดการด้าน การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว /ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยว (2) การจัดการด้าน กิจกรรมการท่องเที่ยว (3) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว (4) การจัดการสิ่งแวดล้อมความสะอาดขั้นพื้นฐาน และศูนย์บริการข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และ (5) บุคลากรและนักท่องเที่ยว ความหมายท้องถิ่น แต่ละองค์ประกอบจะประกอบด้วยตัวชี้วัด รวมทั้งหมด 28 ตัวชี้วัด นำมาวิเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยว 5 ชุมชน โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกได้ชุมชนที่มีศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาเป็น "การท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน" คือ ชุมชนบ้านแม่กาบอง จังหวัดเชียงใหม่, ชุมชนบ้านสามขา จังหวัดลำปาง ชุมชนดังกล่าวมีศักยภาพอย่างชัดเจน ตามองค์ประกอบ และตัวชี้วัด สามารถที่จะใช้เป็นชุมชนตัวอย่างเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนา และเสริมสร้างชุมชนอื่นๆ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนสร้างสรรค์ได้อย่างยั่งยืน

สุขุม คงศิษฐ์ วรรณษา พรหมศิลป์ ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ จิตาภา เร่งมีศรีสุข และธารณี นวัสนธิ (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบและกิจกรรมที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยววิถีเกษตรอย่างมีส่วนร่วม ของชุมชนสามเรือน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษา พบว่า การท่องเที่ยววิถีเกษตรของชุมชนสามเรือน เป็นการท่องเที่ยวเฉพาะฤดูกาลที่เห็ดดับเต่าให้ผลผลิต ระหว่างเดือนเมษายน ถึงเดือนสิงหาคม รูปแบบการท่องเที่ยววิถีเกษตรของชุมชนสามเรือนขึ้นอยู่กับลักษณะ กิจกรรมการท่องเที่ยว และประเภทของนักท่องเที่ยว โดยมี 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) การสาธิตให้ความรู้ กิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ สาธิตให้ความรู้ การผลิตเห็ดดับเต่า การ แปรรูป การทำอาหารและของหวานจากเห็ดดับเต่า 2) การจำหน่ายสินค้าชุมชนและผลิตภัณฑ์เกษตร กิจกรรมการ ท่องเที่ยว ได้แก่ จำหน่ายสินค้าและแปรรูปผลิตภัณฑ์เกษตร เช่น น้ำเชื้อเห็ดดับเต่า 3) การให้รู้ทางด้านธุรกิจเกษตร กิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ การให้ความรู้เชิงลึกด้านธุรกิจเกษตร และ 4) การท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชีวิต และวัฒนธรรมชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน ร่วมประเพณีอาบน้ำคื่นเพ็ญ และงานเห็ดดับเต่างามที่สามเรือน ชมวิถีชีวิตและทัศนียภาพ และการพักผ่อนในชุมชน โดยจำแนกนักท่องเที่ยว ได้ 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) นักท่องเที่ยวที่มาทัศนศึกษาและศึกษาดูงานเป็นหมู่คณะ 2) นักท่องเที่ยวทั่วไป ที่ต้องการเยี่ยมชม แหล่งท่องเที่ยวชุมชน และ 3) นักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อนในชุมชน เพื่อสัมผัสวิถีชุมชนอย่างลึกซึ้ง

พรหมภัสสร ชุนบุญญทิพย์ (2560) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไขววน บ้านดอนแดง อำเภอสรีสงคราม จังหวัดนครพนม ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่เห็นว่าการท่องเที่ยวชุมชนก่อให้เกิดประโยชน์เชิงเศรษฐกิจมากที่สุด คือเกิดรายได้เพิ่มขึ้น รองลงมาคือ ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น ผลการทดสอบสมมุติฐาน ปรากฏว่าการได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวชุมชนและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไขววนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นในข้อเสนอแนะจากงานวิจัยครั้งนี้ รัฐจึงควรตระหนักถึงการได้รับผลประโยชน์ด้านรายได้ของชุมชนอย่างเท่าเทียมควบคู่ไปกับการให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแก่ชุมชน อันจะนำไปสู่การท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนในที่สุด

สักรินทร์ อินทรวงศ์ เกรียงศักดิ์ เขียวมัน และศักดิ์ชาย สิกขา (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ศิลปหัตถกรรมทองเหลือง บ้านปะอาว: การอนุรักษ์และพัฒนาเพื่อต่อยอดภูมิปัญญาหัตถกรรมชุมชน ผลการศึกษาพบว่า หัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอาวแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ หัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอาวแบบดั้งเดิม และรูปแบบใหม่ โดยมีลวดลายที่ใช้ลูกกลิ้งพิมพ์ลายและแท่นพิมพ์ในการออกแบบ ลวดลายทั้งแบบดั้งเดิมและแบบใหม่ ด้วยวัสดุต่าง ๆ เช่น เขาควายซึ่งเป็นวัสดุดั้งเดิม และโลหะซึ่งเป็นวัสดุแบบใหม่ โดยกรรมวิธีแบบสูญขี้ผึ้ง รวมทั้งหมด 18 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนล้วนแต่เป็นงานที่ต้องอาศัยฝีมือในการทำทั้งสิ้น ซึ่งผลิตภัณฑ์ต้นแบบหัตถกรรมทองเหลืองได้ผลงานการออกแบบ 4 รูปแบบ คือ รูปแบบเครื่อง

ตกแต่ง เครื่องใช้สอย เครื่องประดับ และประติมากรรมแบบลอยตัวจากแนวคิดแบบโบราณเป็นการต่อยอด ภูมิปัญญาหัตถกรรมชุมชน

พระครูสุตบุรพาสดีภิรมจิตร์ผ่อง (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการอนุรักษ์และ เพิ่มมูลค่าหัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอาว ตำบลปะอาว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษา พบว่า บ้านปะอาวขึ้นกับตำบลหนองซอน แบ่งการปกครองเป็นตำบลปะอาว เมื่อปี 2538 ซึ่งกล่าวขานเป็น ตำนานสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่าตาทวดว่าบ้านปะอาวมีเชื้อชาติเดิมเป็นลาวเวียงจันทร์ เชื้อชาติกุลา เป็นลาวแท้ ๆ สมัยนั้นที่นครเวียงจันทร์ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศลาวได้เกิดกบฏขึ้นกลางเมือง มีกองทัพ กลุ่มหนึ่งพากันอพยพหนีข้ามลำน้ำโขงมาฝั่งไทย โดยตั้งถิ่นอาศัยอยู่ที่หนองบัวลำภู จังหวัดอุดรธานี (ปัจจุบัน คือจังหวัดหนองบัวลำภู) โดยหัตถกรรมทองเหลืองมีวิธีการหล่อแบบภูมิปัญญาโบราณ มีลวดลาย การออกแบบ 2 ประเภท ได้แก่ ลวดลายแบบโบราณ และลวดลายแบบใหม่ ซึ่งอัตลักษณ์ของหัตถกรรม ทองเหลือง คือ กรรมวิธีในการทำแบบโบราณที่มีการอนุรักษ์สืบทอดของคนในชุมชน ผู้วิจัยได้นำเสนอ แนวทางสำหรับการเพิ่มมูลค่าให้กับหัตถกรรมทองเหลือง ได้แก่ จัดทำคู่มือการประกอบเครื่องหัตถกรรม ทองเหลือง จัดกิจกรรมในรูปแบบการเรียนการสอนในหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับการประกอบหัตถกรรม ทองเหลืองและควรให้มีการเรียนการสอนในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน อธิบายถึงความคุ้มค่าและประโยชน์ใน การผลิตเครื่องทองเหลือง การอนุรักษ์การผลิตที่อยู่ร่วมกับสภาพแวดล้อมที่ต้องอาศัยระบบนิเวศน์ ส่งเสริม สนับสนุนอาชีพเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาหัตถกรรมทองเหลืองโดยอาศัยหลักการตลาดในการเพิ่มมูลค่า และ การสร้างเครือข่าย

ปรารภนา จิระชัยอารีย์ (2556) ได้ทำการศึกษาโครงการวิจัยเรื่อง การออกแบบผลิตภัณฑ์ ทองเหลืองกับไหม บ้านปะอาว จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า หัตถกรรมหล่อทองเหลืองบ้านปะ อาวมีศักยภาพในตัวเองสูงสามารถพัฒนาได้ เนื่องจากมีความเป็นเอกลักษณ์แบบดั้งเดิม ความเป็นงานฝีมือ มี เรื่องราวที่น่าสนใจ และมีคุณค่าเชิงนิเวศ สอดคล้องกับกระแสนิยมและความสนใจของผู้บริโภคในปัจจุบัน ตลอดจนมีศักยภาพในการพัฒนาร่วมกันระหว่างเครื่องทองเหลืองกับผ้าไหม โดยนำลวดลายใบบัวมา ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้เป็นลวดลายบนเครื่องทองเหลืองทำให้ผลิตภัณฑ์มีสีสันลวดลายที่แปลกใหม่มีอรรถิพล

อรรถิพล โกมล (2553) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: กรณีศึกษา บ้านวังน้ำมอก จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษา พบว่า รูปแบบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พบว่า เกิดการรวมกลุ่มโฮมสเตย์โดยอาศัยทุนทางสังคมที่เป็นจุดขาย อันได้แก่ ทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ใน ชุมชน โดยให้นักท่องเที่ยวได้เข้าพักอาศัยและเก็บค่าที่พักและค่าตอบแทนตามความเหมาะสม เพื่อให้กลุ่ม ตั้งอยู่ได้อย่างยั่งยืน ชุมชนมีส่วนร่วมต่อการกระบวนการตั้งแต่การรับรอง การลงทะเบียน การบายศรีสู่ขวัญ ต้อนรับ การร่วม กิจกรรมท่องเที่ยวตามที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ชุมชนมีรายได้และตระหนักเห็นความสำคัญของ ทรัพยากรธรรมชาติเกิดความรู้สึกหวงแหนและต้องการอนุรักษ์ไว้ชุมชนมีอาชีพ รายได้และเกิดความเข้มแข็ง สำหรับแนวทางการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควรดำเนินการใน ๓ ด้าน คือด้านที่พักอาศัย ควรมีการปรับปรุงห้องสุขา และจัดหาที่ทิ้งขยะให้ดีขึ้น ด้านสถานที่ท่องเที่ยวและบริการ ควรจัดทำป้ายบอก ทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ต่าง ๆ ให้ชัดเจน และควรมีการเพิ่มบริการด้านการนวดแผนโบราณ นวดสปาและ

ด้านบุคลากร ควรมีการจัดอบรมหรือประชุมให้ความรู้เรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และเกิดความยั่งยืน นอกจากนี้ควรสนับสนุนและส่งเสริมให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชนกับการจัดการท่องเที่ยวดังกล่าว เพราะเด็กจะได้ สืบทอดการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นี้ต่อไป

รัฐกรณ์ แสงโชติ (2554) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในเทศบาลตำบลปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่ม มีระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษา พบว่า ประชาชนดั้งเดิมไม่ค่อยมีโอกาสมิมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ถึงแม้ประชาชนกลุ่มดังกล่าวจะได้รับผลกระทบมากที่สุดจากการขยายตัวการท่องเที่ยว เนื่องจากไม่มีโอกาสได้เป็นคณะกรรมการในการจัดการท่องเที่ยวของเทศบาลปาย แต่กลุ่มผู้ประกอบการกลับได้มีโอกาสเข้าร่วมมากกว่า จากการศึกษา หน่วยงานภาครัฐยังให้ความสนใจกับผู้ประกอบการธุรกิจมากกว่าประชาชนดั้งเดิม อย่างไรก็ตามทั้งกลุ่มประชาชนดั้งเดิมและกลุ่มผู้ประกอบการยังเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในระดับน้อยถึงปานกลาง ส่วนกลุ่มประชาชนที่อพยพมาอยู่ใหม่ พบว่า การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสในการเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลปาย มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะต่อที่ประชุมหรือไม่ และถึงแม้ว่าจะได้เข้าร่วมประชุม ประชาชนกลุ่มนี้ไม่เคยได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบติดตามโครงการ หรือเป็นคณะกรรมการในการจัดการท่องเที่ยวแต่อย่างใด กลุ่มสุดท้าย คือ กลุ่มเจ้าหน้าที่ภาครัฐในพื้นที่ พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีระดับปานกลาง พบว่า ลักษณะการมีส่วนร่วมทั้งการแสดงทางความคิด การเข้าร่วมปฏิบัติและการร่วมติดตามผล เห็นได้จากการเข้าร่วมปฏิบัติตามกฎระเบียบ นโยบายหรือมาตรการในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวอำเภอปาย

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Sharareh and Vadaruddin (2013) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การรับรู้ของชุมชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จ เมื่อชุมชนมีความเข้าใจและตระหนักต่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จะนำมาซึ่งการพัฒนาที่สอดคล้องกับการดูแลรักษาและดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาในระยะยาว

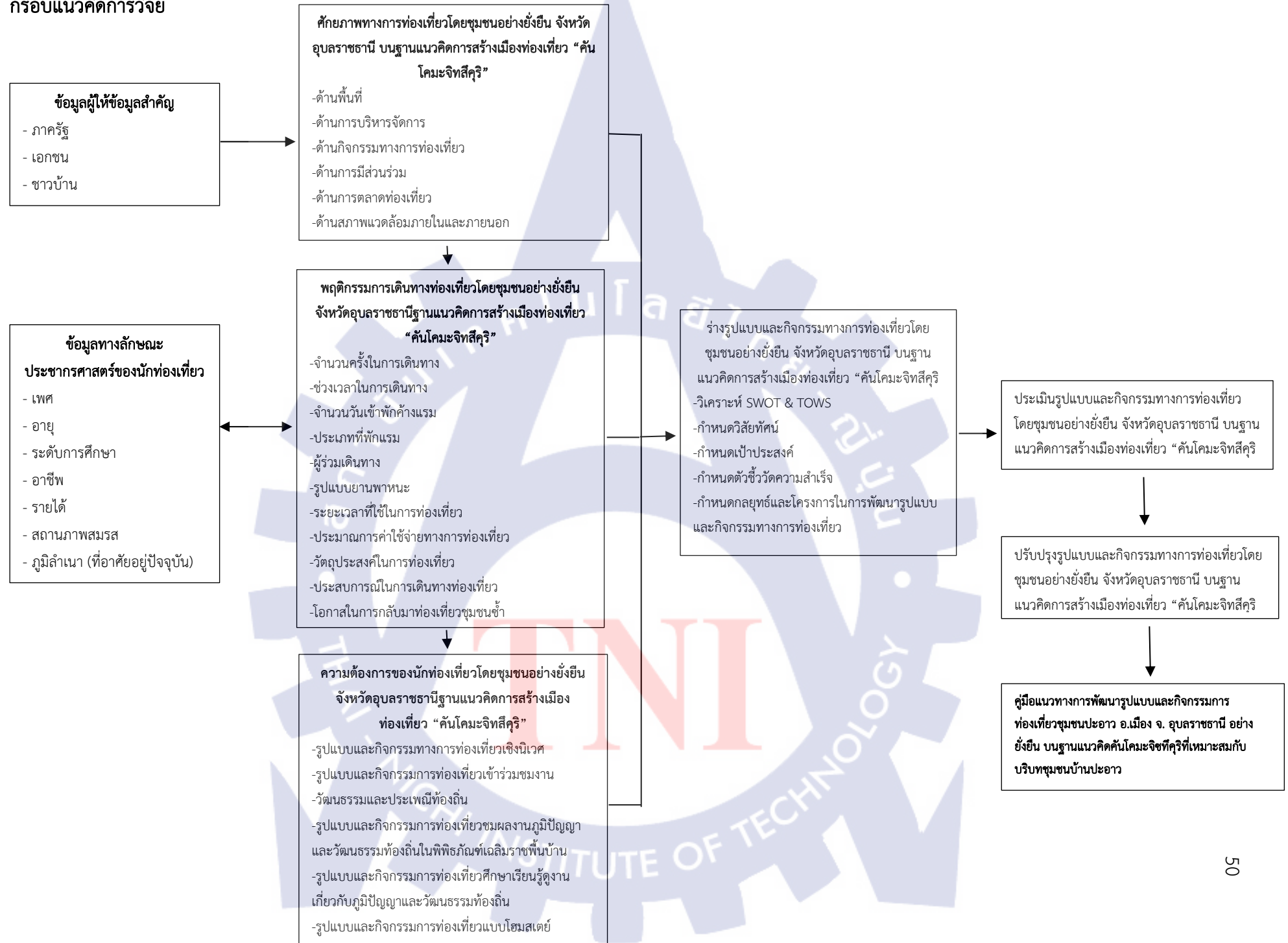
Faucat (2002) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของชุมชนสู่ความยั่งยืนของชุมชนเวทานิลลา (Ventanilla) ซึ่งตั้งอยู่ ณ ชายฝั่งด้านใต้ของมหาสมุทรแปซิฟิก ประเทศเม็กซิโก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ทั้งการ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้างซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้จัดทำขึ้นในช่วงปี ค.ศ.1999 และปี ค.ศ.2000 เพื่อที่จะได้สถิติประชากรทางสังคมศาสตร์ของชุมชน การบริการในชุมชนที่ถูกนำมาใช้ในการหาผลประโยชน์และความสัมพันธ์และสังคมกับเศรษฐกิจของชุมชน รวมถึงข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติ ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ทำให้สามารถระบุถึงตัวชี้วัดที่จะทำ ให้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนดำรงอยู่ต่อไปได้ ซึ่งการวิจัยที่ชุมชน เวทานิลลา

(Ventanilla) ในครั้งนี้ถือเป็นนวัตกรรมใหม่ของการวิจัยที่นำเอาการประสานทัศนวิสัยของการบริหารจัดการ แลกขายฝั่งมาใช้ในการประเมินการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในแหล่งชุมชนพร้อม ๆ กับการใช้ ตัวชี้วัดต่าง ๆ

Mitz (2006) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวผลจากการสำรวจโดยเฉพาะจากการสำรวจการท่องเที่ยวในชุมชน จากการเก็บข้อมูลจากบุคคลที่มีส่วนร่วมทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ผลลัพธ์ที่ได้มีทั้งผลดีและผลเสีย การที่ชุมชนมีรากฐานที่มั่นคงแข็งแรงควบคู่กับการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวไปด้วยจะเป็นแนวทางที่มีประโยชน์ในการบริหารการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพในการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

Hori Keiko Sato Yuriko Murayama Takehiko and Nishikizawa Shigeo (2015) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนของเมืองเบ็บปู ผลการศึกษาพบว่า เมืองเบ็บปูเป็นเมืองที่มีบ่อน้ำร้อนขนาดใหญ่ มีความเข้มแข็งในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม โดยเน้นรูปแบบการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมที่เน้นการสร้างแบรนด์และการพัฒนาชุมชนควบคู่กัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิด “คั่นโคมะจิชทีครี” เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณ และคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการในขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบและ กิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านปะอาว. เมือง จ. อุบลราชธานี บน ฐานแนวคิด “คั่นโคมะจิชทีครี” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยใน ข้อ1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 5 คือ เพื่อสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยว เพื่อศึกษาความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่นท้องถิ่นท้องถิ่นท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่อการประเมิน ศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐาน แนวคิดคั่นโคมะจิชทีครี และเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชน บ้านปะอาว.เมือง จ.อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดคั่นโคมะจิชทีครีที่เหมาะสมกับบริบท ชุมชนบ้านปะอาว

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ออกเป็น 3 กลุ่ม จำนวน 12 ท่าน ประกอบไปด้วย หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่นท้องถิ่นท้องถิ่น ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น โดยได้แบ่งวิธีการคัดเลือกกลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำคัญ ออกเป็น 2 วิธี ประกอบไปด้วยการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำคัญแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ตามแนวคิดของบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2554, น. 227) และสุมกลุ่มตัวอย่างของนัสทาสี และไซเอ็นซูล (Nastasi & Schensul, 2005, pp. 177-195) โดยมี รายละเอียด ดังนี้

กลุ่มที่ 1 หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ตัวแทนผู้อำนวยการการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด

อุบลราชธานี ตัวแทนผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว ซึ่งผู้วิจัยเลือก กำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวนทั้งสิ้น 4 คน เนื่องจาก หน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย การวางแผน ตลอดจนหน่วยงาน ภาครัฐท้องถิ่นที่มีบทบาทหน้าที่ในการรับนโยบายมาปฏิบัติ โดยเลือกบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลได้ ครบถ้วน มีเวลาเพียงพอในการให้ข้อมูล และมีส่วนช่วยเหลือและผลักดันในการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริงจากตัวแทนความคิดเห็นของ หน่วยงานภาครัฐในระดับผู้บริหารและระดับปฏิบัติการ

กลุ่มที่ 2 ผู้ประกอบการท้องถิ่นท้องถิ่นท้องถิ่นท้องถิ่น ได้แก่ ประธานศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรม หล่อทองเหลือง ประธานศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ประธานโฮมสเตย์บ้านปะอาวบ้านปะอาว บ้านปะอาว ประธานศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ตัวแทนผู้ประกอบการท้องถิ่นท้องถิ่นท้องถิ่น ร้านอาหาร ซึ่งผู้วิจัยเลือกกำหนดวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 ท่าน ซึ่งผู้ประกอบการท้องถิ่นท้องถิ่นท้องถิ่นเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำคัญที่ใกล้ชิดนักท่องเที่ยว สามารถให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี และเข้าใจและรับรู้ถึงปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งยังเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำคัญสำคัญที่สามารถเป็นตัวแทนในการช่วยประชาสัมพันธ์การ ท่องเที่ยวให้แก่ชุมชนได้ โดยเลือกบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลได้ครบถ้วน มีเวลาเพียงพอในการให้ข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริงจากตัวแทน

กลุ่มที่ 3 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำคัญแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) จำนวน 3 ท่าน เนื่องจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นเป็นเจ้าของพื้นที่ และเป็นกลุ่มบุคคลที่ได้รับผลกระทบที่เกิด จากการท่องเที่ยวโดยตรง โดยเลือกบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลได้ครบถ้วน มีเวลาเพียงพอในการให้ ข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริงจากตัวแทน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพในครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (semi-structure) ซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมภาษณ์จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากแนวคิดและทฤษฎี ที่เกี่ยวข้อง เอกสารทางวิชาการ และตำรา ตลอดจนผลงานวิจัยประเภทต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลจากการ ค้นคว้าทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อนำมาใช้ในกระบวนการสร้างพื้นฐาน ขององค์ความรู้อย่างบูรณาการในทางวิชาการในเบื้องต้นก่อน หลังจากนั้นก็ดำเนินการสร้างเครื่องมือ การวิจัยที่ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการจะศึกษา แล้วนำเสนอพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาของ

เครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบไปด้วยแนวคำถามสำหรับหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่นท้องถิ่นท้องถิ่นท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอ่าว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์สำหรับหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ตัวแทนผู้อำนวยการการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปะอ่าว จำนวนทั้งสิ้น 4 ท่าน โดยแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ ศักยภาพด้านพื้นที่ ศักยภาพด้านการบริหารจัดการ ศักยภาพด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วม ศักยภาพด้านสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เป็นต้น

2. แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ประกอบการท้องถิ่นท้องถิ่นท้องถิ่น ได้แก่ ประธานศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมหล่อทองเหลือง ประธานศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ประธานโฮมสเตย์บ้านปะอ่าว บ้านปะอ่าวบ้านปะอ่าว ประธานศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ตัวแทนผู้ประกอบการท้องถิ่นท้องถิ่นท้องถิ่นท้องถิ่นร้านอาหาร จำนวนทั้งสิ้น 5 ท่าน โดยแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ ศักยภาพด้านพื้นที่ ศักยภาพด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วม ด้านการตลาดท่องเที่ยว ศักยภาพด้านสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เป็นต้น

3. แบบสัมภาษณ์สำหรับตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี จำนวนทั้งสิ้น 3 ท่าน โดยแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น โดยแบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ได้แก่ ศักยภาพด้านพื้นที่ ศักยภาพด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ศักยภาพด้านการมีส่วนร่วม ด้านการตลาดท่องเที่ยว ศักยภาพด้านสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เป็นต้น

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเชิงคุณภาพ

การวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) โดยวิธีการเปลี่ยนบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำคัญสำคัญ (Investigator triangulation) แล้วนำมาตรวจสอบว่า เมื่อมีการเปลี่ยนบุคคลผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำคัญสำคัญจากบุคคลหนึ่งเป็นอีกบุคคลหนึ่งภายใต้ข้อคำถามที่เหมือนกันจะมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่แล้วทำการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านวิธีการเก็บข้อมูล (Methodological triangulation) ซึ่งผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ควบคู่กับการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม พร้อมทั้งศึกษาข้อมูลจากเอกสารประกอบที่ได้มีการค้นคว้า โดยทำการตรวจสอบแบบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) เพื่อตรวจสอบว่า ผู้วิจัยใช้แนวคิดและทฤษฎีที่แตกต่างไปจากเดิมจะทำให้การตีความข้อมูลมีความแตกต่างกันเพียงใด (สุรางค์ จันทวานิช, 2556, น. 129)

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยโดยการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (semi-structure) กับหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่นท้องถิ่น ท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี โดยวิธีการบันทึกเสียงและการจดบันทึก เพื่อประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ตามทฤษฎีของ Miles and Huberman 1994 (อ้างอิงใน ชาย โพธิ์สีตา, 2554, น. 337) โดยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การจัดระเบียบข้อมูล (Data Organizing) เป็นการจัดข้อมูลอย่างเป็นระบบ อยู่ในสถานะที่พร้อมจะนำไปใช้งานได้ทันที โดยการจัดระเบียบข้อมูลซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านกายภาพ และข้อมูลด้านกายภาพ โดยจะมีการดำเนินการเป็นระยะ ๆ

1.1 ข้อมูลด้านกายภาพ ได้แก่ ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกเสียงและจดบันทึกโดยมีการถอดข้อความและจัดระเบียบเก็บไว้ เนื่องจากหากจำเป็นต้องมีการแก้ไขขัดเกลาข้อมูลเพื่อความเหมาะสม สละสลวยในภาษาก็สามารถแก้ไขได้แต่จะต้องยังคงความหมายเดิมและอารมณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้

1.2 ข้อมูลด้านเนื้อหา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและรวบรวมนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากเอกสารแบบสอบถามที่ยังไม่ได้ตีความหรือวิเคราะห์มาจัดเรียงจัดประเภทหรือเปรียบเทียบเพื่อนำมาวิเคราะห์หาว่าข้อมูลต่าง ๆ มีความหมายอะไรที่น่าจะตรงประเด็นกับเรื่องงานวิจัย

2. การแสดงข้อมูล (Data display) ผู้วิจัยมีการนำเสนอข้อมูลโดยวิธีการพรรณนา หลังจากขั้นตอนการจัดระเบียบข้อมูลและการเชื่อมโยงข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้วก็ทำการจัดกลุ่มข้อมูล และแสดงข้อมูลเป็นคำร้อยละเพื่อความเข้าใจง่ายในการวิเคราะห์ข้อมูล

3. การหาข้อสรุป ผู้วิจัยทำการสรุป ตีความ และการตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นของผลการศึกษาวิจัย (Conclusion, Interpretation, Verification) โดยการบรรยายถึงข้อมูลที่ค้นพบแล้วจึงนำมาตีความและตรวจสอบก่อนที่จะเสนอผลการศึกษาต่อไป ซึ่งขั้นตอนในการตรวจสอบจะใช้วิธีการตรวจสอบภายในเพื่อทบทวนข้อมูล วิธีการได้มาของข้อมูล กระบวนการวิเคราะห์ว่า มีความเหมาะสมถูกต้องมากน้อยเพียงใด แต่ในกรณีที่ข้อมูลไม่สมบูรณ์หรือไม่ตรงประเด็น ผู้วิจัยได้มีการจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่สมบูรณ์

การวิจัยเชิงปริมาณ

ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ. อุบลราชธานี บนฐานแนวคิด “คั่นโคมะจิชทีคุรี” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยใน ข้อ 3 ข้อที่ 4 คือ ใช้ในการศึกษาแนวทางในการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดคั่นโคมะจิชทีคุรี และการศึกษารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดคั่นโคมะจิชทีคุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักท่องเที่ยวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี ประกอบไปด้วย ศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมหล่อทองเหลือง ศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน โฮมสเตย์บ้านปะอาว ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน การคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจากประชากรทั้งหมด จึงใช้สูตรในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการหาค่าเฉลี่ยของประชากร (Population Mean, μ) ของคัสซานี (Khazanie, 1996, p.) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% และยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ 1 ใน 10 ส่วนของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร ได้กลุ่มตัวอย่าง 385 คน โดยการใช้วิธีการสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling) ในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ประกอบไปด้วย ศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมหล่อทองเหลือง ศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน โฮมสเตย์บ้านปะอาว ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน

การกำหนดขนาดตัวอย่างเชิงปริมาณ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยหาค่าเฉลี่ยประชากร (Population Mean, μ) ซึ่งผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนประชากร ดังนั้น จึงได้ใช้สูตรในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการหาค่าเฉลี่ยของประชากร (Population Mean, μ) ของคัสซานี โดยมีการกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ $(1-\alpha)$ 100% โดยมีค่าประมาณจากกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่าง (n) จะไม่มีความต่างจากค่าเฉลี่ยด้านประชากร (μ) มากเกินกว่าปริมาณ E ที่กำหนดไว้ ดังนี้ (Khazanie, 1996, p. 403)

$$n = \left(\frac{Z\alpha / 2\phi}{E} \right)^2$$

โดยกำหนดให้ n = จำนวนตัวอย่าง

$Z\alpha/2$ = คะแนนมาตรฐาน โดยการศึกษาวิจัยในครั้งนี้กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95% จะได้ $\alpha = .05$ จาก $(1-.05)100\% = 95\%$ จะได้ $Z\alpha/2 = 1.96$

ϕ = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

E = ความคลาดเคลื่อนจากค่าเฉลี่ยที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

แต่เนื่องจากผู้วิจัยไม่ทราบส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (ϕ) และยังไม่ได้ทำการศึกษาวิจัยจึงยังไม่ทราบส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวอย่าง (S) ที่จะนำมาใช้แทนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานได้ ดังนั้น จึงกำหนดค่าความคลาดเคลื่อน (E) เป็น 1 ใน 10 ส่วนของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนประชากร (ϕ) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2554, น. 116) โดยใช้สูตรดังนี้

จากเดิม
$$n = \frac{Z\alpha / 2\phi^2}{E}$$

ถอดวงเล็บออกจะได้
$$n = \frac{Z^2\alpha / 2\phi^2}{E^2}$$

แทนค่า $E = 1/10$ ของ ϕ (หรือ $\phi/10$) จะได้
$$n = \frac{Z^2\alpha / 2\phi^2}{(\phi / 10)^2}$$

ถอดวงเล็บที่เป็นตัวหารจะได้
$$n = \frac{Z^2\alpha / 2\phi^2}{\phi^2 / (10)^2}$$

นำส่วนของตัวหาร ขึ้นมาเป็นตัวคูณจะได้ ดังนี้

$$n = \frac{Z^2\alpha / 2\phi^2(10)^2}{\phi^2}$$

ตัด ϕ^2 ออกทั้งข้างบนและข้างล่าง

$$n = Z^2\alpha / 2(10)^2$$

หรือ
$$n = Z^2\alpha / 2(100)$$

จากนั้น จึงแทนค่าด้วย $n = Z^2 \alpha / 2 = 1.96$ จะได้ ดังนี้

$$n = (1.96)^2 (100)$$

$$n = (3.8416) (100)$$

$$n = 384.16$$

$$n = 385$$

จากการคำนวณข้างต้นจึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ จำนวน 385 คน โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95 เปอร์เซนต์ และยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ 1 ใน 10 ส่วนของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามจากการศึกษาข้อมูลจากทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงนำมาประยุกต์ปรับให้เข้ากับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยเนื้อหาของแบบสอบถามจะประกอบไปด้วยคำถาม 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส ภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist questionnaire)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ได้แก่ คำถามเกี่ยวกับจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยว ช่วงเวลาในการเดินทางท่องเที่ยว จำนวนวันในการพักผ่อนในชุมชนบ้านปะอาวประเภทที่พักแรม ผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยว ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชนปะอาวประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาววัตถุประสงค์การเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาวประสบการณ์ในการเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละจุดในชุมชนบ้านปะอาว และโอกาสในการกลับมาท่องเที่ยวชุมชนปะอาวอีกครั้ง ลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist questionnaire)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี ได้แก่ ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการด้านรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเข้าร่วมชมงานวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวชมผลงานของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวศึกษาเรียนรู้ดูงานเกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์บ้านปะอาว ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ลักษณะแบบสอบถามปลายเปิด (Open Form)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเชิงปริมาณ

แบบสอบถาม

1. การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นมาไปทดสอบความตรง (Test of Validity) ด้วย IOC (Index of item objective congruence) (สุวิมล ติรภานนท์, 2551, น. 147-148) โดยได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยได้รับการตรวจทานจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจสอบข้อคำถามและแสดงความคิดเห็นเป็นรายข้อ โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แล้วผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจสอบข้อคำถาม และแสดงความคิดเห็นเป็นรายข้อ

$$\text{โดยใช้สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC	หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence)
R	หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ท่าน
ค่า +1	หมายถึง ข้อคำถามสามารถนำไปวัดได้
ค่า 0	หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสามารถวัดได้
ค่า -1	หมายถึง ข้อคำถามไม่สามารถนำไปวัดได้
N	หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน

หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจสอบข้อคำถามและแสดงความคิดเห็นเป็นรายข้อ ซึ่งผลการตรวจสอบค่า IOC ทุกข้อมีค่ามากกว่า 0.06 (สุวิมล ติรภานนท์, 2551, น. 147-148)

2. นำแบบสอบถามไปทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) กับกลุ่มตัวอย่างประชากร 30

คน ที่ไม่ใช่กลุ่มกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาแต่มีลักษณะใกล้เคียงกันเพื่อทดสอบความเข้าใจในข้อคำถามของกลุ่มตัวอย่าง รวมถึงการเก็บข้อมูลและการนำข้อมูลมาหาค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability of the best) โดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา Cronbach's Alpha ได้เท่ากับ 0.83 มากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดค่ายอมรับอยู่ที่ค่า 0.70 ขึ้นไป จึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2554, น. 75)

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้วิธีแบบสุ่มแบบสะดวก (Convenience Sampling) พร้อมกับอธิบายแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามได้ครบ

ตามจำนวนที่กำหนด คือ 385 ชุด (Nachmias & Nachmias, 1993, pp. 177-185)

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามโดยการใช้เกณฑ์คะแนน 1-5 ในแบบสอบถามที่ได้กำหนดขึ้นดังกล่าว สามารถจัดช่วงคะแนนด้วยสูตรเฉลี่ยได้ 5 ช่วง ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.80\end{aligned}$$

ดังนั้น จะได้เกณฑ์การวัดแบ่งเป็น 5 ช่วง ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21–5.00 หมายถึง ระดับความต้องการมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41–4.20 หมายถึง ระดับความต้องการมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61–3.40 หมายถึง ระดับความต้องการปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81–2.60 หมายถึง ระดับความต้องการน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00–1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ผู้วิจัยใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลและอธิบายข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติทางสังคมศาสตร์ ซึ่งสถิติที่ใช้ประกอบด้วย รายละเอียดดังต่อไปนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2554, น. 36)

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ซึ่งมีลักษณะของข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist questionnaire) และแบบจัดอันดับความสำคัญ (Rank Order questionnaire) โดยใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ซึ่งมีลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ภายใต้ข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการด้านรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเข้าร่วมชมงานวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น รูปแบบการ

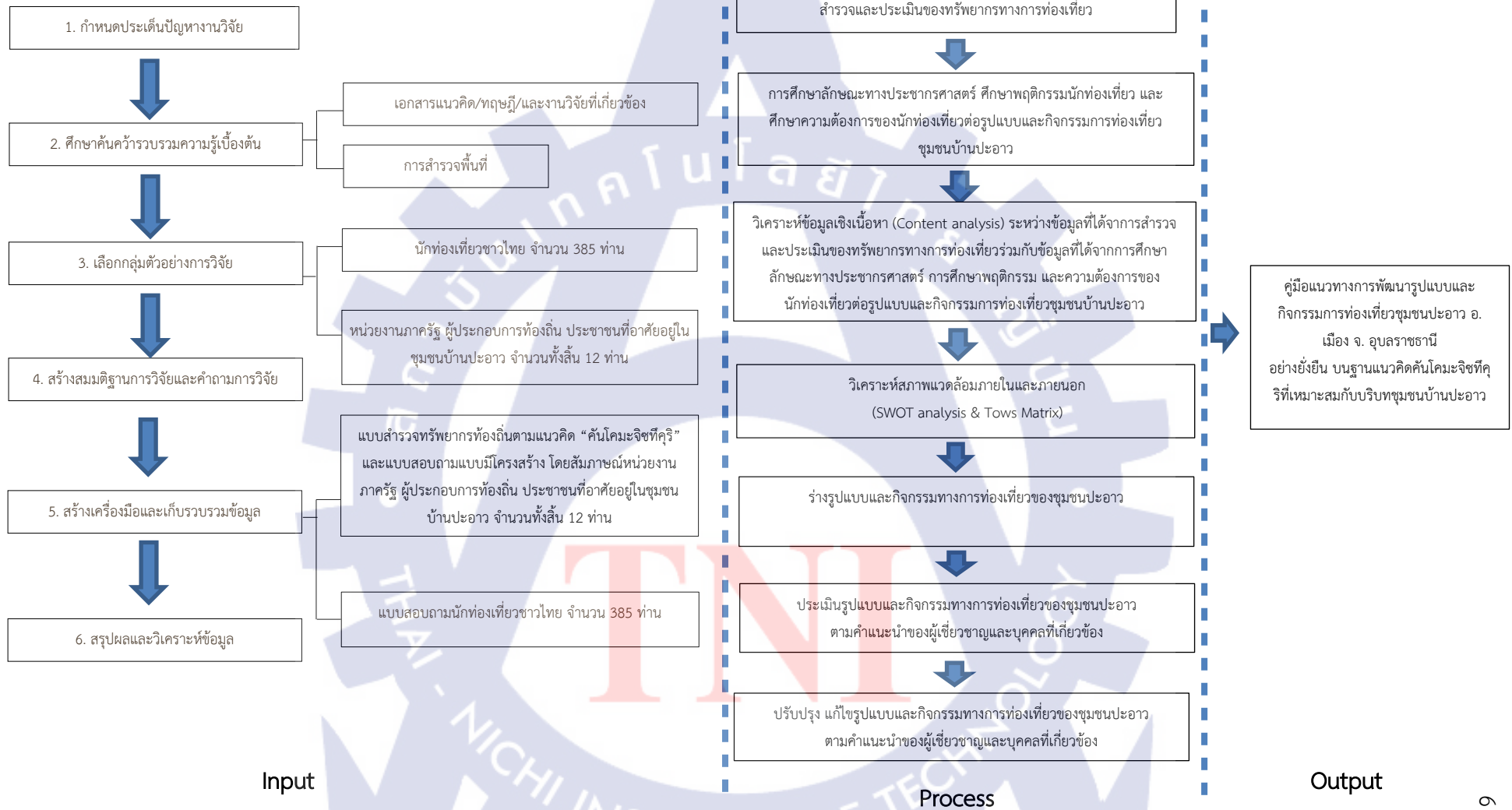
เดินทางท่องเที่ยวชมผลงานของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวศึกษาเรียนรู้ดูงานเกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์บ้านปะอาว โดยใช้วิธีการหาจำนวนหรือความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) ใช้ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพ และภูมิลาเนาที่อยู่ปัจจุบัน และตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมและความต้องการรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี โดยผู้วิจัยทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05 โดยใช้วิธีการทดสอบแบบไคสแควร์ (Chi-square Test)

TNI

TAH - NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

สรุปขั้นตอนการวิจัย

แผนภาพที่ 1 สรุปขั้นตอนการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: ชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี บนแนวคิด “คั่นโคมะจิชทีคุรี” ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาเป็นการศึกษาวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอ่าว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดคั่นโคมะจิชทีคุรี
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอ่าว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดคั่นโคมะจิชทีคุรี
3. เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านปะอ่าว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดคั่นโคมะจิชทีคุรี
4. เพื่อศึกษารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดคั่นโคมะจิชทีคุรี
5. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดคั่นโคมะจิชทีคุรีที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
X^2	แทน	ค่าไคสแควร์ (Chi-Square)
P	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิจัยในบทนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 รายงานผลสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึคุริ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1

ผลการสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติของชุมชน ด้านสภาพภูมิศาสตร์ ด้านสภาพสังคม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชนบ้านปะอว อาทิ บทความวิจัย บทความวิชาการ วิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลทางสื่อออนไลน์ ตลอดจนผู้วิจัยได้ลงสำรวจพื้นที่ด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องมือแบบสำรวจทรัพยากรของชุมชนตามแนวคิด “ค้นโคมาจิซึคุริ” ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอผลการรายงานผลการสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอว จำแนกตามประเภทของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ประกอบไปด้วย ด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ด้านกิจกรรมวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น และด้านทรัพยากรบริการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

รายงานทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

ประวัติของชุมชนปะอว

ชุมชนปะอวเริ่มต้นก่อตั้งขึ้นมาพร้อม ๆ กับการกำเนิดเมืองอุบลราชธานี มีอายุราว 200 กว่าปี ตามตำนานเล่าว่าบรรพบุรุษของประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นเป็นชาวลาวเวียงจันทร์ โดยมี พระวอ พระตาเป็นผู้นำไพร่พลอพยพหนีราชภัยมาจากกรุงศรีสัตนาคนหุต (ล้านช้าง) เข้ามาตั้งบ้านแปงเมืองที่หนองบัวลุ่ม (ปัจจุบันคือจังหวัดหนองบัวลำภู) โดยตั้งชื่อเมืองว่า นครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน ต่อมาเกิดศึกสงครามพระเจ้ากรุงสัตนาคนหุตได้ตามมารุกรานทำให้พระวอ พระตาตายในที่รบ ท้าวคำผงบุตรของพระตาและพลพรรคได้รวบรวมไพร่พลอพยพหนีมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ดอนมดแดง และห้วยแระแม อันเป็นที่ตั้งของจังหวัดอุบลราชธานีในปัจจุบัน โดยในสมัยพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกฯ ได้ยกฐานะห้วยแระแม เป็นเมืองอุบลราชธานีศรีวนาลัย ในปี พ.ศ. 2335 ต่อมาได้ย้ายมาอยู่ที่บริเวณดงผู้ผึ้งในพื้นที่ใกล้เคียง อันเป็นที่ตั้งของจังหวัดอุบลราชธานีในปัจจุบัน

ต่อมาท่านขุนใหญ่และขุนน้อยได้อพยพติดตามมาพร้อมกับท้าวคำผง และได้พาไพร่พลส่วนหนึ่งแยกย้ายออกไปหาทำเลที่ตั้งหมู่บ้านเพื่ออยู่อาศัยและได้มาถึงทำเลแห่งหนึ่งเป็นที่ลุ่มอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเป็นที่อยู่อาศัยและทำมาหากินเป็นอย่างดีผู้เป็นพี่ (ขุนใหญ่) จึงมอบให้ผู้เป็นน้อง (ขุนน้อย) รวมทั้งไพร่พลส่วนหนึ่ง ตั้งหลักปักฐานอยู่ ณ หมู่แห่งหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า “ป่าอว” ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า “ปะอว” จนถึงปัจจุบัน โดยคำว่า ปะอว เพี้ยนมาจาก ป่าอว ออกเสียงเป็นภาษาอีสาน (ป่า หมายถึง ปล่อยทิ้งไว้ ส่วนคำว่า อว คือ ผู้ที่มีศักดิ์เป็นน้องของพ่อ หรือเทียบเท่า)

ดังนั้น บ้านปะอวจึงหมายถึง บ้านซึ่งผู้ที่เป็นพี่ชายปล่อยให้น้องชายอยู่ที่นี้ ส่วนผู้ที่เป็นพี่ชายได้พาสมัครพรรคพวกอีกส่วนหนึ่งอพยพขึ้นไปทางเหนือและได้พบทำเลที่เป็นชัยภูมิที่เหมาะสม

จึงได้ตั้งหลักปักฐานก่อตั้งเป็นบ้าน มีชื่อว่า บ้านโพนเมือง อยู่เขตพื้นที่ตำบลหนองเล่า อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานีในปัจจุบัน (สุรียา โชคสวัสดิ์ และคณะ, น. 13 2551)

สภาพภูมิศาสตร์ของชุมชน

ผู้วิจัยทำการสำรวจข้อมูลทางด้านสภาพภูมิศาสตร์ของชุมชนปะอาวจากการลงพื้นที่สำรวจพื้นที่ด้วยตนเองและค้นหาข้อมูลทางสื่อออนไลน์ของเว็บไซต์ขององค์การบริหารส่วนตำบลปะอาวเกี่ยวกับสภาพและข้อมูลพื้นฐานของชุมชน (องค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว, 2562) โดยมีรายละเอียดข้อมูล ดังนี้

ที่ตั้ง ถนนแจ้งสนิท- ยโสธร บ้านปะอาว หมู่ 4 อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานีเป็น 1 ใน 11 ตำบลในเขตอำเภอเมืองอุบลราชธานี โดยตำบลปะอาวตั้งอยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอเมืองอุบลราชธานี เป็นระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร

อาณาเขตพื้นที่ติดต่อ

ทิศเหนือ	มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลหนองเหล่า ตำบลโพนแพง และตำบลหนองไข่นก อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี
ทิศตะวันออก	มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลหนองไข่นก อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี และตำบลหนองขอน อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
ทิศตะวันตก	มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลหัวดอน อำเภอเมืองใน จังหวัดอุบลราชธานี
ทิศใต้	มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลหนองขอน อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
ขนาดพื้นที่	ตำบลปะอาว มีพื้นที่ตำบลตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ประมาณ 27,500 ไร่ หรือ 44 ตารางกิโลเมตร
ลักษณะภูมิประเทศ	พื้นที่ของตำบลปะอาว เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีฝนตกชุกในฤดูฝนและมีปริมาณน้ำฝนมาก

ด้านอาชีพ ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนปะอาวส่วนมากประกอบอาชีพของประชาชนในตำบลปะอาวประกอบไปด้วย ดังนี้

- 1) เกษตรกรรม-ทำนา 1,823 คน คิดเป็นร้อยละ 42.39 %
- 2) เกษตรกรรม-ทำสวน 2 คิดเป็นร้อยละ 0.05 %
- 3) รับราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ 117 คิดเป็นร้อยละ 2.72 %
- 4) พนักงานรัฐวิสาหกิจ 6 คิดเป็นร้อยละ 0.14 %
- 5) พนักงานบริษัท 61 คิดเป็นร้อยละ 1.42 %

- 6) รับจ้างทั่วไป 776 คิดเป็นร้อยละ 18.04 %
- 7) ค้าขาย 115 คิดเป็นร้อยละ 2.67 %
- 8) ธุรกิจส่วนตัว 315 คิดเป็นร้อยละ 7.32 %
- 9) อาชีพอื่น (นอกเหนือที่กล่าวแล้ว) 116 คิดเป็นร้อยละ 2.70 %
- 10) กำลังศึกษา 873 คิดเป็นร้อยละ 20.30 %
- 11) ไม่มีอาชีพ 97 คิดเป็นร้อยละ 2.26 %

ประชากร จากข้อมูลสำนักบริหารการทะเบียนกรมการปกครอง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ณ วันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ของตำบลปะอาว พบว่า จำนวนประชากรของชุมชนบ้านปะอาว มีจำนวนทั้งสิ้น 5,389 คน จำแนกเป็นชาย 2,687 คน หญิง 2,702 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 122.47 คนต่อตารางกิโลเมตร และมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,518 ครัวเรือน ซึ่งจะดูได้จากตารางเปรียบเทียบจะเห็นได้ว่าจำนวนประชากรภายในตำบลปะอาว มีอัตราที่เปลี่ยนแปลงเล็กน้อย ได้แก่ จำนวนชาย ปี 2558 เพิ่มขึ้นจากปี 2557 จำนวน 9 คน จำนวนหญิง ปี 2558 เพิ่มขึ้นจากปี 2557 จำนวน 22 คน

การศาสนา ประชาชนในตำบลปะอาว ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

สถานบริการด้านการศึกษา ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว มีโรงเรียนในพื้นที่ระดับประถมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านชำโคม และ โรงเรียนบ้านหนองสร้างหมากแข้ง โรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านปะอาว

การสาธารณสุข ตำบลปะอาว มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านปะอาว ตั้งอยู่ที่ บ้านปะอาว หมู่ที่ 6 ตำบลปะอาว อ.เมืองอุบลราชธานี จ.อุบลราชธานี

ด้านโครงสร้างพื้นฐาน (ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน)

การคมนาคม ตำบลปะอาวมีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญคือ ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 23 ถนนแจ้งสนิทเป็นเส้นทางหลัก เชื่อมระหว่างจังหวัดอุบลราชธานีกับจังหวัดยโสธรและอีกหลายจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และยังมีจำนวนเส้นทางคมนาคมที่เป็นถนนลูกรัง ถนนดิน ถนนหินคลุก ถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และจำนวนถนนอื่น ๆ เชื่อมระหว่างหมู่บ้านและตำบลอื่น ๆ โดยการขนส่งในเขตตำบลปะอาว ประชาชนนิยมใช้ยานพาหนะได้แก่ รถจักรยานยนต์ รถประจำทาง รถยนต์ส่วนบุคคล ตามลำดับ รถประจำทางที่ประชาชนโดยสารจากหมู่บ้านถึงอำเภอเมืองอุบลราชธานี ได้แก่ รถประจำทางสายอุบล-ปะอาว รถประจำทางสายอุบล-ท่าวารี รถประจำทางสายอุบล-เขื่องใน รถประจำทางสายอุบล-ยโสธร เป็นต้น

การโทรคมนาคม หอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน จำนวน 8 แห่ง

การไฟฟ้า เขตตำบลปะอาว มีระบบการไฟฟ้าขยายทั่วถึงทั้งตำบล ประชากรมีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือนทำให้ประชาชนมีสิ่งอำนวยความสะดวก คือมีเครื่องใช้ไฟฟ้าต่าง ๆ เกือบครบทุกครัวเรือน

ระบบประปา ประชาชนในตำบลปะอาว ส่วนใหญ่ได้รับการบริการด้านการประปาจากระบบประปาหมู่บ้าน จำนวน 689 ครัวเรือน จำนวนครัวเรือนที่ไม่มีน้ำประปาใช้ จำนวน 768 ครัวเรือน จำนวนน้ำประปาที่ผลิตได้ 200 ลบ.ม./วัน จำนวนน้ำประปาที่มีการใช้ 200 ลบ.ม./วัน

ด้านทรัพยากรท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. ด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ

1.1) นาข้าว

ภาพที่ 6 นาข้าวชุมชนปะอาว

ที่ตั้ง ตำบลปะอาว อำเภอเมืองอุบลราชธานี อุบลราชธานี 34000

ลักษณะสภาพแวดล้อม

ทุ่งนามีลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ชาวบ้านชุมชนปะอาวนิยมปลูกข้าวหอมมะลิในแปลงทุ่งนา นิยมปลูกข้าวแบบนาปีมากกว่านาปรัง (การทำนานอกฤดูการ) ช่วงเวลาในการหว่านข้าวจะทำในช่วงประมาณปลายเดือนกรกฎาคมถึงประมาณช่วงเดือนสิงหาคม โดยอาชีพหลักของชุมชนบ้านปะอาว คือ การปลูกข้าว (อภิชาติ พานเงิน, การสัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2562)

อัตราค่าธรรมเนียมเข้าสถานที่ (ขายเป็นแพ็คเกจรวมกับกิจกรรมการเข้าพักโฮมสเตย์บ้านปะอาว ทั้งนี้ราคาค่าธรรมเนียมเข้าร่วมกิจกรรมขึ้นอยู่กับรายการนำเที่ยวต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวเลือก)

วันเวลาที่เปิดให้บริการทุกวัน ในช่วงฤดูการทำนาเท่านั้น

1.2) ป่าชุมชนดอนชี

ภาพที่ 7 ป่าชุมชนดอนชี

ที่ตั้ง อยู่ในพื้นที่ของศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมหล่อทองเหลืองชุมชนบ้านปะอว ตำบลปะอว อำเภอมะนัง อุดรราชธานี 34000

สภาพแวดล้อม

พื้นที่ประกอบไปด้วยป่าไม้เบญจพรรณ โดยมีการอนุรักษ์พันธุ์ไม้เคยเป็นสถานที่ท่องเที่ยว สวนสัตว์เปิด เป็นสถานที่ศึกษาของนักเรียนนักศึกษา แต่ปัจจุบันป่าชุมชนได้ปิดการให้บริการ นักท่องเที่ยวลงไปแล้ว (บุญมี ล้อมวงศ์, การสัมภาษณ์, 26 พฤษภาคม 2562)

2. ด้านทรัพยากรทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.1) ศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอว

ภาพที่ 8 ศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอว

ที่ตั้ง วัดบูรพา บ้านปะอว ต.หนองซอน อ.เมือง จ.อุดรราชธานี 34000

สภาพแวดล้อม

ศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอว เริ่มก่อตั้งมาตั้งแต่ พ.ศ. 2537 โดยมีการเก็บรวบรวมเครื่องมือเครื่องใช้โบราณ และเริ่มเปิดจัดนิทรรศการให้บุคคลทั่วไปเข้าเยี่ยมชมในช่วง พ.ศ.

2540 พิพิธภัณฑ์ของชุมชนบ้านปะอว ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ของวัดบูรพา โดยดัดแปลงตัวอาคารของพิพิธภัณฑ์มาจากชั้นล่างของกุฏิพระสงฆ์ให้เป็นพื้นที่ในการจัดแสดงวัตถุโบราณต่าง ๆ ภายใต้การดูแลของหลวงพ่อบุญศรีสุตบุรพาสถิต เจ้าอาวาส ซึ่งวัตถุที่จัดแสดงมีหลากหลายชนิดวางบนชั้นไม้ และในตู้กระจก อาทิ กำไลสำริดยุคก่อนประวัติศาสตร์ ตะขอกานหามสำริดเขมรโบราณ คนโทสำริดราวสมัยพุทธศตวรรษที่ 20-21 ภาชนะเครื่องปั้นดินเผายุคก่อนประวัติศาสตร์ เครื่องปั้นดินเผาลายเขียนสี อายุประมาณ 3,000 – 2,000 ปี คนทีและหม้อก้นกลมปากผาย อายุราวพุทธศตวรรษที่ 15 – 17 ตู้พระคัมภีร์ อาสนะ เครื่องมือทอผ้า ที่ปักไขและออกใยไหมของตัวหม่อน โส้กระบอง โปม (ถาดใส่ข้าวเหนียว) กระติบข้าว กระดิ่ง เงินฮ้าง เครื่องทองเหลือง พานหมาก ตะเกียง เป็นต้น มีป้ายคำอธิบายสองภาษา ได้แก่ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีบริการห้องน้ำ 1 ห้องภายในตัวอาคารของพิพิธภัณฑ์ (ไม่รวมห้องน้ำของวัดบูรพา) และมีสถานที่สำหรับจอดรถได้ ประมาณ 5-10 คัน สามารถจอดรถบัสได้ประมาณ 5-6 คัน ต่อครั้งในการเข้าเยี่ยมชม (พระครูสุตบุรพาสถิต, การสัมภาษณ์, 26 พฤษภาคม 2562)

อัตราค่าธรรมเนียมเข้าสถานที่ ฟรี

เปิดให้บริการทุกวัน (แต่ต้องแจ้งล่วงหน้าก่อนการเข้าเยี่ยมชม)

2.2) การทำทองเหลืองโบราณ

ภาพที่ 9 ศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอว

ที่ตั้ง ศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอว หมู่ 5 ต.ปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

34000

สภาพแวดล้อม

ศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอวเป็นอาคารปูนชั้นเดียว ประกอบไปด้วยอาคารสาธิตวิธีการทำทองเหลือง อาคารจำหน่ายของที่ระลึกจากทองเหลือง อาคารพักผ่อนสำหรับสมาชิกของศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมทองเหลือง มีห้องน้ำบริการ 2 ห้อง แยกเป็นห้องน้ำชาย ห้องน้ำหญิง มีสถานที่สำหรับจอดรถได้ ประมาณ 4-5 คัน สามารถจอดรถบัสได้ประมาณ 3-4 คัน ต่อครั้งใน

การเข้าเยี่ยมชม โดยภูมิปัญญาการทำทองเหลืองของชุมชนปะอ่าวได้รับการสืบสานต่อมารุ่นต่อรุ่น นานมากกว่า 200 ปี โดยมีการสันนิษฐานว่าภูมิปัญญาการทำทองเหลืองของชุมชนปะอ่าวได้รับอิทธิพล มาจากชุมชนหนองบัวลุ่มภูเป็นชุมชนที่มีอาณาเขตพื้นที่ติดต่อกับชุมชนบ้านเชียง จ. อุดรธานี ซึ่งเป็น ศูนย์กลางของวัฒนธรรมการทำเครื่องทองเหลืองในสมัยโบราณด้วยวิธีการหล่อแบบขี้ผึ้งหาย

ปัจจุบันศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอ่าวได้กลายเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับบุคคล ที่มีความสนใจในงานหัตถกรรม นอกจากนี้หน่วยงานภาครัฐยังเล็งเห็นความสำคัญและเข้ามาสนับสนุน โฆษณาประชาสัมพันธ์ภูมิปัญญาหัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอ่าว ผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งทางวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ ให้บุคคลทั่วไปได้รู้จัก เนื่องจากงานหัตถกรรมทองเหลืองเป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของ ไทย ประกอบไปด้วย ชุดเขียนหมาก ชันน้ำพร้อมพานรอง ลูกกระพรวนหรือบักหิ้งขนาดต่าง ๆ กระดิ่ง คันโทน้ำ แจกัน เชิงเทียน กาน้ำ เป็นต้น โดยหัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอ่าวใช้ลวดลายในการพิมพ์ ลงบนขี้ผึ้ง 2 ลาย ได้แก่ ลายอิงหมากหวาย ลายกลีบบัว ลายฟันปลา ลายลูกสน ลายไข่ปลา และลาย ลูกกลิ้ง จากคำบอกเล่าของพ่อบุญมี ล้อมวงษ์ ถึงที่มาของลายอิงหมากหวาย ลายฟันปลา ลายลูกสน ลายไข่ปลา และลายลูกกลิ้งนั้นมาจากการเลียนแบบความงามของธรรมชาติ (ลูกหวาย) ส่วนลายกลีบ บัวนั้นเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งวัสดุที่ใช้เป็นแม่พิมพ์จะใช้เขาคาวยที่ซอยออกตาม แนวยาว ทั้งนี้เนื่องจากเขาคาวยมีคุณสมบัติไม่ติดกับขี้ผึ้ง ทำความสะอาดง่ายโดยวิธีการจุ่มน้ำ ขี้ผึ้งก็ จะหลุดออกง่าย ในส่วนของกรรมวิธีการทำหัตถกรรมทองเหลืองจะต้องประกอบไปด้วยวัสดุ เครื่องมือ ที่สำคัญ คือ ดินโพนหรือดินจอมปลวก มูลวัวใช้ผสมกับดินโพนหรือดินจอมปลวก มอนน้อยเป็น อุปกรณ์สำหรับใช้กลึงแต่งพิมพ์ บั้งเดียวทำด้วยกระบอกไม้ไผ่กลวงใช้สำหรับฉีดขี้ผึ้งเหลวให้ออกมา เป็นเส้น ลูกกลิ้งพิมพ์ ขี้ผึ้งและส่วนผสม อุปกรณ์ต้มหลอมขี้ผึ้ง เบ้าหลอม เป็นต้น (บุญมี ล้อมวงษ์, การสัมภาษณ์, 26 พฤษภาคม 2562)

อัตราค่าธรรมเนียมเข้าสถานที่ ฟรี (ยกเว้นการเข้าชมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีผู้บรรยาย ให้ความรู้ สาธิตวิธีการทำหัตถกรรมทองเหลือง ร่วมกับกิจกรรมเวิร์คช็อป ซึ่งจะมีค่าใช้จ่ายแต่ทั้งนี้ ราคาขึ้นอยู่กับกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวเลือก)

เปิดให้บริการทุกวันตั้งแต่เวลา 08.00 – 17.00 น.

2.3) การทอผ้าไหมด้วยกรรมวิธีการย้อมจากสีธรรมชาติ

ภาพที่ 10 ศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองปะอาว

ที่ตั้ง 36 หมู่ที่ 5 ตำบลปะอาว อ. เมืองอุบลราชธานี จ. อุบลราชธานี 34000

สภาพแวดล้อม

ศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองปะอาวเป็นสถานที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้าไหมพื้นเมืองของท้องถิ่นและเป็น 1 ในโครงการ “ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน OTOP นวัตกรรม” เป็นอาคารปูนชั้นเดียว 3 อาคารเชื่อมต่อกัน ได้แก่

- 1) อาคารเรียนรู้ด้านการฟอกย้อมสีเส้นไหมจากสีธรรมชาติ เช่น เปลือกไม้ ผลไม้ รากไม้ รวมทั้งเป็นสถานที่สาธิตการทอผ้าไหมพื้นเมืองของท้องถิ่นปะอาว
- 2) อาคารแสดงสินค้าพื้นเมืองปะอาวจำหน่ายผ้าไหมลวดลายต่าง ๆ ของท้องถิ่น
- 3) อาคารสำนักงานของศูนย์การเรียนรู้ชุมชน OTOP นวัตกรรม” โดยมีสถานที่ให้บริการสำหรับจอดรถได้ ประมาณ 4-5 คัน สามารถจอดรถบัสได้ประมาณ 3-4 คัน ต่อครั้งในการเข้าเยี่ยมชม มีห้องน้ำบริการ 1 ห้อง แบบรวม โดยบริเวณนอกตัวอาคารจะมีโซนในการปลูกต้นหม่อนไหม (เตือนใจ แก้ววงษา, การสัมภาษณ์, 26 พฤษภาคม 2562)

หัตถกรรมทอผ้าไหมบ้านปะอาวเริ่มแรกเกิดขึ้นจากการทอผ้าไหมสำหรับใช้ในครัวเรือนมีการถ่ายทอดและสืบสานวัฒนธรรมการทอผ้าไหมมาแบบรุ่นต่อรุ่น จึงทำให้มีผู้ที่มีความสามารถและทักษะในการทอผ้าฝีมือหลายคนที่อาศัยอยู่ในชุมชน ส่วนมากเป็นผู้สูงอายุเพศหญิงจึงได้มีการรวมกลุ่มสตรีในชุมชนที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในการทอผ้าไหม โดยได้มีการจัดตั้งเป็นสหกรณ์ปะอาวขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการตั้งกลุ่ม เพื่อผลิตผ้าไหมทอมือออกจำหน่ายและสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก ตั้งแต่ปี 2530 เป็นต้นมา ซึ่งมีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ คือ กรรมวิธีการย้อมผ้าไหมจากสีธรรมชาติที่ได้จากส่วนต่าง ๆ ของพืช เช่น สีเขียวจากใบหูกวาง สีเขียวอ่อนจากใบดอกแก้ว สีเขียวอ่อนจากต้นสบู่เลือด สีน้ำตาลจากเปลือกต้นอะกลาง สีน้ำตาลเข้มจากเปลือกก่อ สีน้ำตาลแดงจากเปลือกประดู่ สีเหลืองจากแก่นขนุน แก่นเข หรือสีแดงจากครั่ง เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่าลวดลายของผ้าไหมปะอาวยังมี

เอกลักษณ์ที่โดดเด่น ได้แก่ ผ้าไหมกาบบัว ผ้าไหมลายลูกแก้วซึ่งเป็นผ้าไหมลายพื้นบ้านแบบดั้งเดิมของชุมชนบ้านปะอาว (ปรารณา จิระชัยอารีย์, 2556, น. 13-14)

อัตราค่าธรรมเนียมเข้าสถานที่ ฟรี (ยกเว้นการเข้าชมที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีผู้บรรยายให้ความรู้ สาธิตวิธีการทอผ้าไหม ซึ่งจะมีค่าใช้จ่ายแต่ทั้งนี้ราคาขึ้นอยู่กับกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวเลือก)

เปิดให้บริการทุกวันตั้งแต่เวลา 08.00 – 17.00 น. (เวลาอาจมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นอยู่กับความสะดวกของสมาชิก)

2.4) ด้านทรัพยากรประเพณีฮีตสิบสองและครองสิบสี่

ภาพที่ 11 สัมภาษณ์พระครูสุตบุรพาสถิตเกี่ยวกับประเพณีฮีตสิบสองครองสิบสี่

ที่ตั้ง วัดบูรพา บ้านปะอาว ต.หนองซอน อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000

สภาพแวดล้อม

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอาว ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธเป็นหลักจึงทำให้การจัดงานประเพณีต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชนเกี่ยวข้องกับความเชื่อในศาสนาพุทธเป็นหลัก ได้แก่ ประเพณีฮีตสิบสองครองสิบสี่ที่ชาวบ้านยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน (พระครูสุตบุรพาสถิต, การสัมภาษณ์, 26 พฤษภาคม 2562) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ฮีตสิบสอง มีกิจกรรมประจำเดือน ดังนี้

เดือนอ้าย ประเพณีทำบุญ ภาษาอีสานเรียกว่า “บุญเข้ากรรม” ซึ่งชาวบ้านจะไปวัดทำบุญกับพระสงฆ์ มีการเลี้ยงผีแถน (เทวดา) และผีบรรพบุรุษ

เดือนยี่ ประเพณีบุญคูณลาน เป็นประเพณีความเชื่อของชาวบ้านปะอาวเกี่ยวกับการขอมาต่อแม่โพสพ (ข้าว) หลังจากที่บ้านพาดข้าวในลาน คนข้าวเหลือขึ้นเล้า (ยั้งฉาง) เสร็จเรียบร้อย เพื่อความเป็นสิริมงคลต่อการประกอบอาชีพทำนาซึ่งเป็นอาชีพหลักของชุมชนบ้านปะอาว

เดือนสาม ประเพณีบุญข้าวจี ชาวบ้านจะทำพิธีบูชาเจ้าที่นา ซึ่งชาวอีสานเรียกว่าตาแฮก

และทำบุญแผ่ส่วนกุศลให้ผีปู่ ผีย่า ผีตา และผียาย โดยเป็นการแสดงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ โดยการทำข้าวจี๋ (ข้าวเหนียวปั้นเป็นก้อนสอดไส้น้ำตาลหรือน้ำอ้อยชุบไข่ปิ้งจนเหลือง) นำไปถวายพระ พร้อมอาหารคาวหวานต่าง ๆ

เดือนสี่ ประเพณีบุญพระเวส เป็นการทำบุญในศาสนาพุทธ ซึ่งชาวบ้านได้ยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยชาวบ้านจะนำอาหารคาวหวานต่าง ๆ ไปทำบุญที่วัด แล้วช่วงบ่ายจะมีการฟังเทศน์ เรื่องเวสสันดรชาดก

เดือนห้า ประเพณีบุญสงกรานต์ หรือเทศกาลสงกรานต์ ชาวบ้านจะไปถวายจันทน์เข้า-เพล ตอนบ่ายมีการสงกรานต์พระ รดน้ำผู้ใหญ่ผู้เฒ่าก่อนเจดีย์ทราย

เดือนหก ประเพณีบุญบั้งไฟ ชาวบ้านจะจัดงานบุญบั้งไฟ (บุญขอฝน) เป็นการทำบุญบูชาตาเถน (เทวดา) เพื่อขอให้ฝนตกต้องตามฤดูกาลและความอุดมสมบูรณ์ของข้าวปลาอาหารในปีต่อไป และเป็นงานประเพณีบุญวิสาขบูชาซึ่งเป็นประเพณีสำคัญทางพุทธศาสนา ชาวบ้านนิยมไปทำบุญฟังเทศน์และเวียนเทียน เนื่องจากมีความเชื่อว่าการทำบุญในช่วงบุญวิสาขบูชาจะสร้างอานิสงส์ให้ตนเองในภพหน้า

เดือนเจ็ด ประเพณีบุญข้าฮေး มีพิธีเลี้ยงตาแฮก (เทวดาประจำท้องถิ่น) งานบุญเบิกบ้าน เบิกเมือง ซึ่งจะทำหลังจากที่ชาวบ้านหว่านข้าวกล้าดำนาเสร็จ มีการทำพิธีเช่นสรงตาแฮก เพื่อความเป็นสิริมงคลให้ข้าวกล้าในนางอกงาม

เดือนแปด ประเพณีบุญเข้าพรรษา ชาวบ้านจะช่วยกันจัดทำพิธีหล่อเทียนพรรษา มีการประดับต้นเทียนให้มีความสวยงาม จัดขบวนแห่ต้นเทียนนำไปถวายเป็นพุทธบูชา มีการทำบุญถวายภัตตาหาร และผ้าอาบน้ำฝนแก่พระสงฆ์ที่วัด เพื่อพระสงฆ์จะได้นำไปใช้ตลอดเทศกาลเข้าพรรษา

เดือนเก้า ประเพณีข้าวประดับดิน จัดงานวันแรม 14 ค่ำ เดือน 9 นับแต่เข้ามิด ชาวบ้านชุมชนปะอวจะจัดอาหารคาวหวาน หมากพลู ยาเส้น ใส่กระทงเล็กๆ นำไปวางไว้ตามลานบ้าน ใต้ต้นไม้ ข้างพระอุโบสถ เพื่อเป็นการให้ทานแก่เปรตหรือวิญญาณที่ตกทุกข์ได้ยากตอนสายมีการทำบุญที่วัดและฟังเทศน์

เดือนสิบ ประเพณีบุญข้าวสาก ชาวบ้านมักจะจัดงานประเพณีบุญข้าวสากขึ้นในวันเพ็ญเดือน 10 ของทุกปี โดยชาวบ้านชุมชนปะอวจะนำอาหารคาวหวานพร้อมกับข้าวสาก(กระยาสาร) ไปทำบุญที่วัด พร้อมกับมีการถวายผ้าอาบน้ำฝนและเครื่องไทยทาน แต่ก่อนที่จะถวายนั่นจะทำสลากติดไว้ ซึ่งพระสงฆ์องค์ใดจับสลากใดได้ก็รับถวายจากเจ้าของสำรับนั้น ตอนบ่ายชาวบ้านจะมีการฟังเทศน์เพื่อเป็นอานิสงส์

เดือนสิบเอ็ด บุญออกพรรษา ชาวบ้านชุมชนปะอวจะมีทำบุญตักบาตรเทโว พิธีกวนข้าวทิพย์ มีการถวายผ้าห่มหนาวแด่พระพุทธรูปพระสงฆ์ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา

เดือนสิบสอง บุญกฐิน ชาวบ้านจะถวายกฐิน โดยการนำข้าวใหม่พร้อมทั้งอาหารคาวหวานต่าง ๆ ไปถวายแด่พระสงฆ์ที่วัด แล้วตอนบ่ายชาวบ้านจะมีการไปฟังเทศน์ที่วัดเพื่อเป็นอันสงฆ์

ครองสิบสี่

สำหรับครองสิบสี่ ตามคติการถือปฏิบัติของชาวอีสานนั้นถือเป็นหลักกรรมในการครองบ้านครองเรือนที่ควรปฏิบัติ ซึ่งชาวบ้านในชุมชนปะอ่าวได้ยึดถือปฏิบัติกันมาอย่างเคร่งครัด ได้แก่ ชาวบ้านชุมชนปะอ่าวเป็นบุคคลที่มีการพูดจาไพเราะอ่อนหวาน มีศีลธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีมิตรไมตรีจิตที่ดี และมีทศพิธราชธรรม

4. ด้านทรัพยากรบริการ

4.1) สถานที่พักแรม

ภาพที่ 12 โฮมสเตย์บ้านปะอ่าว

ที่ตั้ง 190 หมู่ 5 ต.ปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000

สภาพแวดล้อม

โฮมสเตย์บ้านปะอ่าวเกิดจากการร่วมกลุ่มกันของคนในชุมชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งพื้นที่บ้านส่วนหนึ่งของตนไว้สำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักแรม พร้อมทั้งมีการให้บริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม ตลอดจนการให้บริการด้านการนำเที่ยวในชุมชน โดยมีบ้านเรือนที่เข้าร่วมโครงการโฮมสเตย์ จำนวน 10 หลัง ซึ่งสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 90 - 100 คน โดยมีรายละเอียดของกิจกรรมการท่องเที่ยวพร้อมราคา (อภิชาติ พานเงิน, การสัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2562) ดังนี้

อัตราค่าบริการ

1. อัตราค่าที่พัก 250 บาท / คน พร้อมอาหารเช้า 1 มื้อ
2. อัตราค่าที่พักตั้งแต่ 30 คน ขึ้นไป 200 บาท พร้อมอาหารเช้า 1 มื้อ
3. การจัดเลี้ยงพาแลง (อาหารต้องตกลงกันก่อนขึ้นอยู่กับความต้องการของ

นักท่องเที่ยว)

บริการเสริม

1. การจัดบายศรีสู่ขวัญ ชุดละ 2,000 บาท
2. การฟ้อนรำของเยาวชนปะอาว ชุดละ 2,000 บาท
3. การฟ้อนรำกลองตุ้ม ชุดละ 2,000 บาท
4. วงพินแคนพร้อมการแสดง ชุดละ 1,500 บาท
5. บายศรีสู่ขวัญ ชุดละ 2,000 บาท
6. สาธิตการหล่อทองเหลือง ชุดละ 2,000 บาท
7. ชมศูนย์เฉลิมราช 1,000 บาท
8. การทอผ้าไหม ย้อมไหม (ที่ศูนย์ OTOP) ชุดละ 2,000 บาท

4.2) การคมนาคมขนส่ง

ภาพที่ 13 รถสายอุบลราชธานี - ไปอำเภอเขื่อนใน

1. รถยนต์ส่วนตัว

สามารถเดินทางโดยรถยนต์ไปยังชุมชนบ้านปะอาว ซึ่งมีระยะทางห่างจากตัวเมืองออกไป 20 กม. โดยใช้ทางหลวงหมายเลข 23 (อุบลราชธานี - ยโสธร) เมื่อถึง กม. ที่ 273 เลี้ยวขวาไปประมาณ 3 กม. ก็จะถึงบ้านปะอาว

2. แท็กซี่ส่วนบุคคล

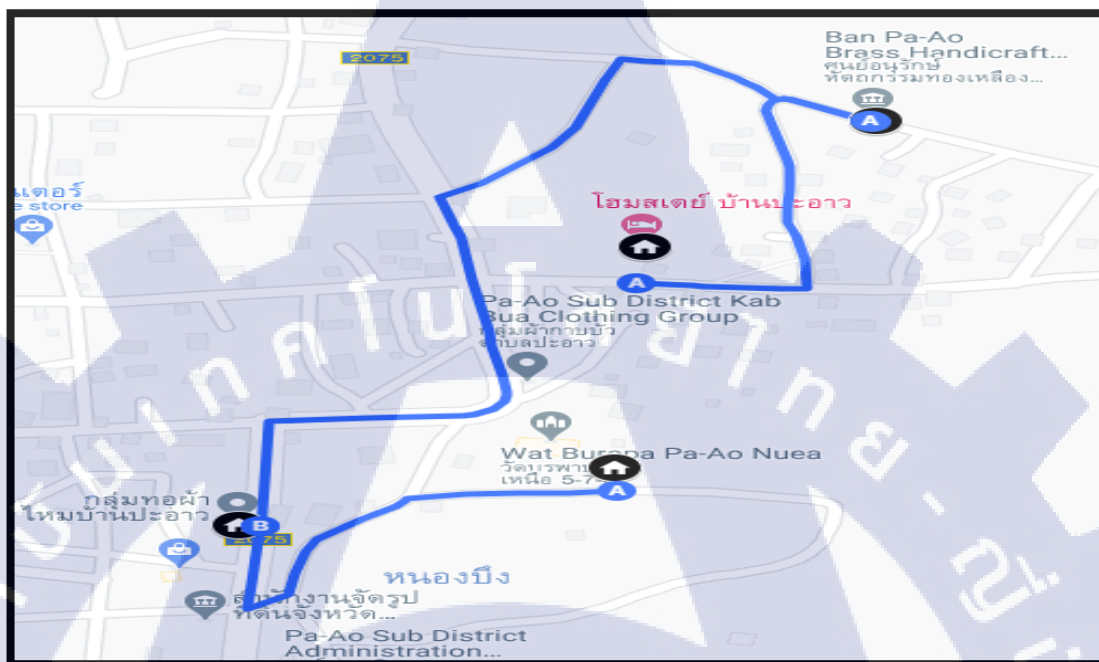
สามารถเดินทางโดยแท็กซี่ส่วนบุคคลจากสนามบินไปยังชุมชนบ้านปะอาว ราคามิเตอร์เริ่มต้น 37 บาท นอกจากนี้ยังมีบริการเรียกแท็กซี่ผ่านแอปพลิเคชัน Taxi-Beam

3. รถเช่า

มีบริการเช่ารถทั้งขับเอง หรือมีบริการพร้อมคนขับจากสนามบินไปยังชุมชนปะอาว

4. รถโดยสารจากตัวเมือง

มีบริการรถโดยสารจาก บขส. ตัวเมืองไปยังคิวรถสี่แยกกิโลศูนย์ สายอุบลราชธานี – เขื่องใน เวลาเดินรถ 11.00 – 12.00 น. ระยะทางประมาณ 25 กิโลเมตร ค่าโดยสารคนละ 20 บาท

ภาพที่ 14 แผนที่ชุมชนบ้านปะอาว

ส่วนที่ 2 ผลการประเมินศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว ในมุมมองของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นของชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี

ผลการประเมินศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยว ในมุมมองของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นของชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi-structure) จำนวนทั้งหมด 12 ท่านประกอบไปด้วย

1. หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ตัวแทนผู้อำนวยการการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว จำนวนทั้งสิ้น 4 ท่าน
2. ผู้ประกอบการท้องถิ่น ได้แก่ ประธานศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมหล่อทองเหลือง ประธานศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ประธานโฮมสเตย์ ประธานศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ตัวแทนผู้ประกอบการร้านอาหาร จำนวน 5 ท่าน
3. ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี จำนวน 3 ท่าน

การนำเสนอผลการศึกษาในวัตถุประสงค์นี้ แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 กลุ่ม ตามการแสดงความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi-structure) กับหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ตัวแทนผู้อำนวยการการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว จำนวนทั้งสิ้น 4 ท่าน ซึ่งสามารถสรุปผลจากการสัมภาษณ์ได้ 5 ประเด็น จากการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านศักยภาพและอัตลักษณ์ของพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐต่อด้านศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนปะอาวมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว เนื่องจากชุมชนปะอาวมีพื้นที่ตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากตัวเมืองอุบลราชธานีใช้ระยะเวลาในการเดินทางจากตัวเมืองไปยังชุมชนไม่นาน แต่ถ้าเป็นการขนส่งโดยสารรถแดงจะมีจำนวนแถวแคว้นละรอบ และชุมชนมีความโดดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น คือ เอกลักษณ์ด้านหัตถกรรมทองเหลือง และการทอผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวไว้ว่า

“ผมคิดว่า การเดินทางมาเที่ยวชุมชนของเรามาง่าย สะดวกสบาย ใช้เวลาในการเดินทางจากตัวเมืองเข้ามาถึงบ้านเราใช้เวลาไม่นาน มีรถยนต์บริการทั้งแท็กซี่มอเตอร์จากสนามบินมายังบ้านเรา รถเช่าเป็นรายวันพร้อมคนขับก็มีให้เลือกใช้บริการ แต่ถ้าเป็นการเดินทางโดยรถแดงสายอุบลราชธานี – เขื่องในจะมีแคว้นละรอบเท่านั้น ชุมชนของเรามีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของบ้านเราคือเครื่องทองเหลืองนี้แหละที่เป็นภูมิปัญญาที่พวกเราได้สืบทอดต่อกันมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษที่เราภูมิใจมาก และมีการทอผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือซึ่งจะมีลักษณะออกสีด้าๆ หน่อย สีดำที่ได้มาจากสีของมะเกลือซึ่งเป็นจุดเด่นของบ้านเรา”

“หากมองในระดับพื้นที่ทางเรามองว่าชุมชนปะอาวก็นับว่ามีศักยภาพในการเป็นชุมชนท่องเที่ยว เพราะเขาทำการท่องเที่ยวชุมชนมาแล้วประมาณ 10 กว่าปีมาแล้ว เป็นชุมชนแรก ๆ ที่เริ่มเปิดการท่องเที่ยวชุมชน โดยเอกลักษณ์ของท้องถิ่นของเขาที่ใคร ๆ ต่างรู้จักกันเป็นอย่างดีก็คือ เครื่องทองเหลืองที่มีกรรมวิธีในการทำแบบดั้งเดิมสืบทอดต่อกันมารุ่นต่อรุ่นจนถึงปัจจุบันนี้ และชุมชนเขายังได้รับคัดเลือกให้เป็น 1 ในโครงการหมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม ซึ่งในอุบลฯ มีอยู่ประมาณ 75 แห่ง แต่มีศักยภาพจริง ๆ มีอยู่ประมาณ 5-10 แห่งเท่านั้น ซึ่งรวมหมู่บ้านปะอาวเข้าไปด้วย”

“พื้มีความคิดเห็นว่าการท่องเที่ยวชุมชนปะอาวมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว ทำให้ถึงบอกว่ามีศักยภาพก็เพราะว่าทุกปีชุมชนปะอาวจะเป็นชุมชนต้น ๆ ที่ได้รับคัดเลือกอยู่เสมอจาก ททท. ในการส่งเสริมและให้การสนับสนุนในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ล่าสุด ททท. ได้ทำโมเดล ควาย

ทองเหลืองซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของชุมชนเขาไปจัดแสดงที่กรรมการท่องเที่ยวที่กรุงเทพฯ ส่วนผ้าไหมปะอาก็มีเอกลักษณ์มีวิธีการย้อมที่มีความโดดเด่น คือ ใช้สีย้อมผ้าไหมจากสีธรรมชาติ แต่ถ้าเทียบกับหัตถกรรมทองเหลืองแล้วความโดดเด่นของเครื่องทองเหลืองจะโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์มากกว่า ส่วนด้านศักยภาพในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวก็นับว่ามีความสะดวกสบายเพราะมีบริการรถขนส่งที่เข้าถึง ใช้เวลาในการเดินทางจากตัวเมืองไปยังชุมชนไม่นาน ไม่น่าเกิน 30 นาที”

“ฟึกคิดว่าชุมชนปะอามีความพร้อมในการต้อนรับกลุ่มนักท่องเที่ยวเพราะด้วยบริบทของพื้นที่ ชุมชนเขามีความเข้มแข็งด้านวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น มีกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนซึ่งชุมชนปะอามีอัตลักษณ์ของท้องถิ่นเขาคือ เครื่องทองเหลืองปะอว ผ้าไหมย้อมจากสีธรรมชาติ และมีศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชปะอวซึ่งเป็นสถานที่รวบรวมภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นของเขา ส่วนการเดินทางไปยังชุมชนก็สะดวกสบาย เพราะเนื่องจากชุมชนปะอาวอยู่ไม่ไกลจากตัวเมือง”

ประเด็นที่ 2 ด้านศักยภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐต่อด้านศักยภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่ได้มีการเก็บข้อมูลด้านสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวตามจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชนบ้านปะอว จึงเป็นสาเหตุทำให้หน่วยงานภาครัฐไม่ได้รับข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมด้านการตลาดท่องเที่ยวชุมชนปะอวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลตามจุดสถานที่ท่องเที่ยวภายในชุมชนปะอวไม่ได้มีการบันทึกจัดเก็บสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ

แต่อย่างไรก็ตาม พบว่า หน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับท้องถิ่นและส่วนกลางได้มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว อาทิ โครงการหมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม โครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น โครงการกระตุ้นการท่องเที่ยวภาคอีสาน ภายใต้แคมเปญ “อีสานเขียว เที่ยวหน้าฝน” โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอว โครงการสนับสนุนให้งบประมาณในการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว โครงการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาและออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์ของชุมชนบ้านปะอว โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชน และโครงการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โครงการสนับสนุนเกี่ยวกับงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพในชุมชน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวไว้ว่า

“ทางหน่วยงานของเราได้ช่วยเหลือการท่องเที่ยวโดยชุมชนปะอวในด้านการเขียนงบประมาณ เพื่อใช้ในการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นจากกระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งชุมชนปะอวได้รับการสนับสนุนงบประมาณประมาณหนึ่งล้านกว่าบาท แบ่งงบประมาณไปใช้ในด้านต่าง ๆ เช่น ใช้ในการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายใต้โครงการหมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม การฝึกอบรมด้านการพัฒนาสินค้าหัตถกรรมทองเหลือง ซึ่งรอการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกทางวัฒนธรรม การทอผ้า การดนตรี

นาฏศิลป์ ตลอดจนเวลาที่กระทรวงวัฒนธรรมมีการจัดงานเกี่ยวกับด้านวัฒนธรรมต่าง ๆ เขาก็จะติดต่อมาทางหน่วยงานเราซึ่งหากมีการติดต่อมาเราก็จะนำเสนอวัฒนธรรมการทำหัตถกรรมทองเหลือง การทอผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติของชุมชนปะอ่าวเป็นอันดับแรก ๆ”

“ปะอ่าวเป็น 1 ในจุดหมายปลายทางที่เราได้บรรจุลงในโปรแกรมนำเที่ยวภาคอีสานในช่วงฤดูฝน ซึ่งของเราได้จัดแคมเปญ อีสานเขียว เทียวหน้าฝน และทุก ๆ ปี เราพยายามบรรจุการท่องเที่ยวชุมชนของปะอ่าวเข้าไปในโปรแกรมนำเที่ยวที่ทางเราทำการส่งเสริมโปรโมทอย่างสม่ำเสมอ โดยที่ผ่านมาทางหน่วยงานของพี่ได้เคยนำทัวร์ไปลงที่ชุมชนปะอ่าวหลายครั้ง ทั้งทัวร์ในลักษณะ 1 วันเต็ม ครึ่งวัน และ 2 วัน 1 คืน แต่บางครั้งต้องดูความพร้อมของชุมชนเขาด้วย ล่าสุดทางหน่วยงานของพี่ได้มีการให้กลุ่มทองเหลืองของพ่อบุญมีทำโมเดล ควายทองเหลืองขึ้น เพื่อไปจัดแสดงที่สำนักงานใหญ่ที่กรุงเทพฯ ด้วยเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนของเขา”

“ทางหน่วยงานของเราได้มีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเขียนของบประมาณว่าชุมชนอยากพัฒนาท้องถิ่นของตัวเองในด้านใดบ้าง ภายใต้งบประมาณ 100,000 บาท หรือไม่เกิน 120,000 บาท ซึ่งแต่ละชุมชนเขาจะขอในสิ่งที่เขาต้องการ บางชุมชนเขาก็ขอประมาณในการไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก บางชุมชนก็ขอไปศึกษาดูงานท่องเที่ยวในชุมชนอื่น ๆ ส่วนชุมชนปะอ่าวเขามีความต้องการงบประมาณไปใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ป้ายบอกทาง ห้องน้ำ มากกว่าการนำงบประมาณไปใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ซึ่งทางเราก็มั่นใจดี เพราะเราคิดว่าสิ่งที่ยั่งยืนที่สุดคือการตอบสนองความต้องการของชุมชน”

“บ้านปะอ่าวเรามีโครงการในการทำความสะอาดปรับปรุงภูมิทัศน์ โดยเกิดจากการร่วมมือร่วมใจกันของคนในหมู่บ้านเรา ช่วยกันทำความสะอาดถนนหนทาง ตัดหญ้าที่ขึ้นรกรุงรังตามเส้นทางสายวัฒนธรรม ถ้าหากถามถึงโครงการที่มาสสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชนของเราก็จะมีโครงการ อบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนช่วยเหลือนักท่องเที่ยวหากเกิดภัยต่าง ๆ เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว และทางเราได้มีการแบ่งสรรปันส่วนงบประมาณของเราส่วนหนึ่งในการไปสนับสนุนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ด้วย”

ประเด็นที่ 3 ด้านศักยภาพในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอ่าว

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐต่อด้านศักยภาพในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอ่าว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าชุมชนปะอ่าวมีศักยภาพในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ด้านการทำหัตถกรรมทองเหลือง การทอผ้าไหมย้อมสีจากธรรมชาติ และพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวไว้ว่า

“สำหรับหน่วยงานของพี่ทางเราได้มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของปะอ่าวในลักษณะของการเป็นเมืองสินค้า OTOP ที่มีชื่อเสียงทางด้านเครื่องทองเหลืองผ่านสื่อออนไลน์ต่าง ๆ และมีการ

บรรจุกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวชุมชนปะอ่าวเข้าเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมท่องเที่ยวของจังหวัด ได้แก่ กิจกรรมชมการสาธิตทำเครื่องทองเหลือง กิจกรรมชมการสาธิตและซื้อของที่ระลึกผ้าไหมพื้นบ้านปะอ่าว และพาไปชมพิพิธภัณฑ์เฉลิมราชปะอ่าวที่เป็นสถานที่รวบรวมประวัติศาสตร์ความเป็นมาและภูมิปัญญาท้องถิ่นของเขา”

“ชุมชนปะอ่าวจะมีศูนย์สาธิตการทำทองเหลืองที่มีนักท่องเที่ยวนิยมไปเที่ยวเยาะ โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียน นักศึกษา หรือจะเป็นกลุ่มของภาครัฐ ซึ่งจะเป็นในลักษณะการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการทำเครื่องทองเหลือง โดยจะมีพ่อใหญ่บุญมีเป็นวิทยากรคอยให้ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำทองเหลือง แล้วก็มีบางกลุ่มไปศึกษาเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ศูนย์พิพิธภัณฑ์เฉลิมราช และไปเรียนรู้วิธีการทอผ้าไหมย้อมสีจากธรรมชาติ นับได้ว่าหากนักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมชุมชนปะอ่าวสถานที่เดียวได้ท่องเที่ยวครบรส”

“ในมุมมองของด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวต้องยอมรับว่าชุมชนปะอ่าวส่วนใหญ่กิจกรรมทางการท่องเที่ยวของเขาจะเน้นการเป็นแหล่งศึกษาดูงานมากกว่าการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลิน เช่น กิจกรรมเรียนรู้การทำเครื่องทองเหลือง แต่มันจะต้องเป็นกลุ่มที่เขาสนใจจริง ๆ แต่ชุมชนเขาก็ยังมีกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นอยู่บ้าง เช่น การพักโฮมสเตย์แต่เขามีปัญหาวานักท่องเที่ยวไม่ค่อยนิยมพักค้างแรมเท่าไร อาจจะเนื่องจากอยู่ใกล้ตัวเมืองคนส่วนใหญ่ก็เลยตัดสินใจพักในเมืองมากกว่า และโฮมสเตย์บ้านปะอ่าวยังไม่ได้มาตรฐานโฮมสเตย์ที่ตรงตามมาตรฐานของทางหน่วยงานภาครัฐกำหนด”

“ผมจะเล่าให้ฟังว่าเวลาที่นักท่องเที่ยวมาปะอ่าวเขามักจะไปดูภูมิปัญญาชาวบ้านก็คือไปดูการทอผ้าไหม การทำทองเหลืองซึ่งเขาจะเปิดทุกวัน แต่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาจะเป็นย้อม ๆ แต่มาทุกวัน ไม่ได้มาเป็นขบวนคราวละหลายคน แล้วบ้านเรายังมีศูนย์เฉลิมราชโดยมีหลวงพ่เป็นคนดูแล มีเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติแต่ตอนนี้ไม่ได้เปิดให้บริการ”

ประเด็นที่ 4 ด้านศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอ่าว

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐต่อด้านศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอ่าว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชนปะอ่าวตามพันธกิจของหน่วยงานนั้น ๆ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“หน่วยงานของเราจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ประสานงานด้านการนำเอาสินค้าชุมชนไปจัดแสดงตามงานเทศกาลต่าง ๆ และมีโครงการที่หน่วยงานที่ไปทำกับชุมชนปะอ่าวคือ โครงการศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านที่วัดบูรพา ปะอ่าวเหนือ”

“เราจะเข้าไปร่วมในส่วนของการทำ PR ให้กับการท่องเที่ยวชุมชนปะอ่าวตลอดผ่านสื่อต่าง ๆ บรรจุการท่องเที่ยวชุมชนปะอ่าวเข้าเป็นส่วนหนึ่งในโปรแกรมนำเที่ยวของเส้นทางท่องเที่ยวของ

จังหวัดอุบลฯ ของเรา”

“สำหรับหน่วยงานของเรามีส่วนช่วยในการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนปะอาวเป็นหลัก”

“หน่วยงานของเราถือว่าเป็นภาระหน้าที่ที่เราต้องทำอยู่แล้วในส่วนของการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวของเรา เช่น เรามีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ให้ชุมชนของเรามีความสวยงาม น่าอยู่ พัฒนาดนหนทาง ลาดยาง มีการวางแผนและสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชนในลักษณะต่าง ๆ เช่น โครงการจัดตั้งกลุ่มโฮมสเตย์ของชาวบ้าน โครงการจัดตั้งศูนย์ทอผ้าไหมปะอาวที่ปัจจุบันกลายเป็นศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองตั้งอยู่ใกล้ ๆ กับศูนย์ท่องเที่ยวของพ่อบุญมี ซึ่งเป็นศูนย์เรียนรู้ที่สำคัญของชุมชนปะอาวของเรา ในส่วนอื่น ๆ เราก็ไม่ละเลย ถ้าหากมีสิ่งไหนขาดเหลือต้องการงบประมาณในการไปพัฒนาเราก็จะดำเนินการจัดสรรให้ตามแต่สมควร”

ประเด็นที่ 5 ด้านศักยภาพภายในและภายนอกของการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐต่อด้านศักยภาพภายในและภายนอกของการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนปะอาวมีศักยภาพภายในและภายนอกที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ดังนี้

ด้านจุดแข็ง

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐต่อด้านจุดแข็งของการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนปะอาวมีจุดแข็ง คือ ด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานมากกว่า 200 ปี มีสิ่งดึงดูดใจและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่น่าสนใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาหัตถกรรมทอเหลือง ผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติ ซึ่งภูมิปัญญาทั้ง 2 ประเภทได้กลายมาเป็นผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกประจำท้องถิ่น เนื่องจากมีเอกลักษณ์สะท้อนความเป็นท้องถิ่นของชุมชนบ้านปะอาว โดยได้รับการสืบทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับงานหัตถกรรมการทำทองเหลืองและการทอผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติมาจากรบรรพบุรุษ และนอกจากนี้ชุมชนปะอาวยังมีจุดแข็งด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมีโครงการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขึ้น เพื่อเป็นสถานที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“เราต้องยอมรับว่าชุมชนปะอาวเรามีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์คือเครื่องทองเหลืองที่มีชื่อเสียงโด่งดัง ด้วยวิธีการทำที่เขาสืบทอดต่อกันมาหลายรุ่น มีลวดลายเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนใคร”

“ชุมชนปะอาวมีการอนุรักษ์การแต่งกายและภูมิปัญญาแบบดั้งเดิมให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้ เช่น การใส่ชุดผ้าไหมย้อมมะเกลือซึ่งเป็นวิธีการย้อมผ้าไหมจากสีธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น”

“เอกลักษณ์ของชุมชนเราคือมีวัฒนธรรมที่หลากหลาย เช่น การทำเครื่องทองเหลือง การทอผ้าไหมจากมะเกลือลายลูกแก้วซึ่งเป็นลายประจำท้องถิ่นของเราแบบดั้งเดิม มีศูนย์วัฒนธรรมเฉลิม

ราชที่เป็นสถานที่เก็บรวบรวมวัตถุมงคล โบราณวัตถุตั้งแต่สมัยโบราณหลายร้อยปี”

“หน่วยงานของเรามีการโปรโมทกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวช่วงฤดูฝน โดยมีกิจกรรมให้นั่งท่องเที่ยวไปชมการสาธิตวิธีการดำนนา เสร็จแล้วก็พาไปดูการสาธิตทำเครื่องทองเหลือง และไปซื้อปิ้งผ้าไหมปะอาว”

ด้านจุดอ่อน

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐต่อด้านจุดอ่อนของการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนปะอาวมีจุดอ่อน คือ กิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวมีจุดเด่นดึงดูดใจและมีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นแต่ขาดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ขาดความหลากหลายและความทันสมัยของผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึก ชุมชนปะอาวยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ขาดโปรแกรมนำเที่ยวที่ชัดเจน ขาดบุคลากรในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยว จุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวขาดการจัดเก็บข้อมูลด้านสถิติของนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และโฮมสเตย์ไม่มีมาตรฐานตรงตามข้อกำหนดของมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยที่รัฐบาลกำหนดจึงทำให้นักท่องเที่ยวขาดความเชื่อมั่นในการให้บริการ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“พวกงานสินค้าที่ระลึกของปะอาวเขายังไม่มีความหลากหลายและทันสมัยเท่าไร แต่ก็มีหลายหน่วยงานยื่นมือเข้าไปช่วย เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลฯ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในการพัฒนาออกแบบแพคเกจจิ้งให้มีความสวยงามทันสมัย เดิมทำกระดิ่ง กระพรวน ตอนนี้มีการพัฒนาทำปิ่นปักผม แจกัน และทางเราไม่ได้มีการจัดเก็บสถิตินักท่องเที่ยวเพราะเรื่องนี้น่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเขาเป็นคนเก็บเอง”

“โฮมสเตย์บ้านปะอาวยังไม่มีความพร้อมในการจะรองรับนักท่องเที่ยวเพราะเขายังไม่ผ่านการตรวจสอบมาตรฐาน และชุมชนปะอาวยังเป็นที่รู้จักสำหรับนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มเท่านั้น ส่วนมากที่รู้จักก็เฉพาะกลุ่มศึกษาดูงานเพียงเท่านั้น นักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ๆ ไม่ค่อยเห็นมากนัก เวลาที่หน่วยงานเราจัดโปรแกรมทัวร์ลงที่บ้านปะอาวบางทีกิจกรรมบางอย่าง เช่น การทำนา การจัดอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวเขาก็ยังไม่ค่อยมีความพร้อมเท่าไร ขาดคนมาช่วยงานเวลาที่ทัวร์ลง โดยเฉพาะช่วงฤดูการทำนา ซึ่งถ้าถามถึงโปรแกรมท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวมีไหม ส่วนมากนักท่องเที่ยวจะต้องเป็นคนร้องขอเข้าไปเองว่าอยากชมการสาธิตอะไร ต้องการรายละเอียดอะไรบ้าง เช่น อาหาร กิจกรรมการท่องเที่ยว ส่วนในเรื่องของสถิตินักท่องเที่ยวของปะอาวเฉพาะพื้นที่เราไม่มี แต่เราจะมีข้อมูลในภาพรวมทั้งจังหวัด”

“โฮมสเตย์ชุมชนปะอาวไม่ค่อยได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเท่าไร เพราะอยู่ใกล้เมืองเวลานักท่องเที่ยวมาเขาก็จะพักในเมืองมากกว่า แต่ถ้านักท่องเที่ยวต้องการพักเขาก็ยังมีการเปิดให้บริการ แต่ในส่วนของคุณข้อมูลทางหน่วยงานของเราไม่ได้รับผิดชอบเรื่องนี้ ถ้าเป็นเรื่องของการจัดเก็บ

ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวก็เป็นเรื่องของสถานที่ท่องเที่ยวที่นั่น ๆ ไป”

“กิจกรรมของชุมชนปะอวส่วนมากก็แบบเดิม ๆ ไม่มีความหลากหลาย ซึ่งจริงเขาสามารถที่จะเพิ่มกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น กิจกรรมการทำอาหารท้องถิ่น เพื่อเพิ่มความหลากหลายมากขึ้น โดยก็ต้องมาดูว่าอาหารท้องถิ่นของเขาคืออะไร และเขาอยากได้นักท่องเที่ยวกลุ่มไหน”

ด้านโอกาส

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐต่อด้านโอกาสของการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอว พบว่า ชุมชนปะอวเป็น 1 ในชุมชนท่องเที่ยวเมืองรองที่หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว ได้รับคัดเลือกให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มีหน่วยงานภาครัฐส่งเสริมและสนับสนุนด้านการสร้างเครือข่ายทางการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค หัตถกรรมทองเหลืองได้ถูกคัดเลือกให้เป็นผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกของจังหวัดอุบลราชธานีในการไปจัดแสดงสินค้าตามงานมหกรรมต่าง ๆ มีหน่วยงานภาครัฐส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดฝึกอบรมทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้กับชุมชนบ้านปะอว มีหน่วยงานภาครัฐคอยให้ความช่วยเหลือประสานงานด้านการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว มีหน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ สถาบันทางการเงินเข้าไปทำกิจกรรม CSR ปรับปรุงภูมิทัศน์ในจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชนบ้านปะอว ได้แก่ ศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง ศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองบ้านปะอว และศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช นักธุรกิจเข้ามาลงทุนในจังหวัดอุบลราชธานีเพิ่มขึ้นทำให้ชุมชนปะอวมีโอกาสในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อเพิ่มโอกาสในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในเชิงพาณิชย์ ชุมชนปะอวใช้ระยะเวลาไม่นานในการเดินทางจากตัวเมืองเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวทำให้การเดินทางมายังชุมชนมีความสะดวกสบาย เข้าถึงง่าย ชุมชนปะอวได้รับความสนใจจากสื่อระดับประเทศและสื่อระดับท้องถิ่น และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อบต.) มีงบประมาณในการสนับสนุนสำหรับการไปศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยว ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“เรามองว่าชุมชนปะอวเป็นอีก 1 จุดหมายปลายทางที่ควรบรรจุลงในโปรแกรม ซึ่งเราได้มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนปะอวผ่านสื่อออนไลน์ในช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ สารคดีเครื่องทองเหลืองปะอวทางสื่อโทรทัศน์ ทุก ๆ ปีก็จะพากลุ่มทองเหลืองไปจัดแสดงสินค้าโชว์ที่สนามหลวง และไม่ว่าจะอย่างไรก็ตามชุมชนปะอวจะถูกเลือกเป็นอันดับแรก ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนหลายฝ่ายมีการเข้าไปช่วยเหลือและสนับสนุนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวตลอดจนด้านผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึก ซึ่งในขณะนี้จังหวัดอุบลฯ เริ่มมีนักธุรกิจเข้ามาลงทุนทำธุรกิจเพิ่มมากขึ้น หากมองในมุมทางด้านพาณิชย์ก็ถือว่าเป็นโอกาสที่ดีสำหรับธุรกิจของฝากของที่ระลึกของชุมชนปะอวในการนำเสนอผลิตภัณฑ์ชุมชนต่อนักลงทุนได้ง่าย เพราะมีพื้นที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมือง”

“ชุมชนปะอาวเป็น 1 ในชุมชนท่องเที่ยวเมืองรองที่หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว ได้รับคัดเลือกให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ถ้าเข้าไปศูนย์เฉลิมราชจะเห็นป้ายของหลายหน่วยงานที่เข้าไปสนับสนุนและส่งเสริมพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น กลุ่มของธนาคารที่เขาเข้าไปทำ CSR ทาสี ซ่อมกำแพงให้ในแหล่งท่องเที่ยว เช่นศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองปะอาว ศูนย์เฉลิมราช และศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองบ้านปะอาว ส่วนในเรื่องการรักษาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ทางหน่วยงานจะเป็นคนติดต่อประสานงานไปยังหน่วยงานของตำรวจท่องเที่ยวหรือหน่วยงานต่าง ๆ แล้วแต่ว่านักท่องเที่ยวต้องการความช่วยเหลือด้านใด”

“เราได้ร่วมคัดเลือกชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ซึ่งชุมชนปะอาวก็เป็น 1 ในชุมชนที่เราเลือก เนื่องจากเขามีผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์คือทองเหลืองของพ่อบุญมีที่เขามีการสาธิตการทำทองเหลืองด้วยกรรมวิธีแบบโบราณและทำจำหน่ายทั่วไป มีสินค้าผ้าไหมที่มีลวดลายเฉพาะถิ่นของเขา และหน่วยงาน อบต. ผู้นำที่เราเรียกว่า บวร บ้าน วัด โรงเรียน เขามีความเข้มแข็ง”

“เราจะมึงงบประมาณในการสนับสนุนสำหรับการไปศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยวชุมชนที่เขาประสบความสำเร็จทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน”

ด้านอุปสรรค

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐต่อด้านอุปสรรคของการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว พบว่า หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนเมืองรองที่มีพื้นที่ติดกับการท่องเที่ยวเมืองหลักมากกว่าการท่องเที่ยวชุมชนเมืองรองที่มีพื้นที่ไม่ติดกับการท่องเที่ยวเมืองหลัก ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนารูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกันแบบมีส่วนร่วม การแซกเซกราคาและการควบคุมการผลิตในการผลิตผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกทางการท่องเที่ยวของท้องถิ่น ส่งผลทำให้ชุมชนไม่สามารถผลิตผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกของท้องถิ่นสำหรับจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนได้ เนื่องจากกระบวนการในการผลิตเป็นงานแฮนด์เมดที่ต้องใช้เวลาและใช้เวลานานในการผลิตสินค้าออกมาในแต่ละชิ้น ขาดที่พักแรมที่ได้มาตรฐานที่เป็นไปตามมาตรฐานที่พักแรมที่รัฐบาลกำหนดทำให้นักท่องเที่ยวขาดความเชื่อถือในการเข้ารับบริการ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“หน่วยงานภาครัฐได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง 55 จังหวัด ซึ่ง 1 ในนั้นคือจังหวัดอุบลฯ โดยเมืองรองที่เริ่มขายจะเป็นเมืองที่ติดกับเมืองหลักทางการท่องเที่ยว ดังนั้นจังหวัดอุบลฯ จึงเป็นจังหวัดที่ไม่ค่อยได้รับการส่งเสริมการท่องเที่ยวมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับเมืองรองที่มีพื้นที่ติดต่อกับเมืองหลัก”

“เราทำโปรแกรมนำเที่ยวในฤดูฝน ซึ่งเราได้บรรจุกิจกรรมการทำนาของชุมชนปะอาวเข้ามาในโปรแกรมแต่กลับพบอุปสรรคในช่วงฤดูการทำนา เพราะเขาจะไม่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมทำ

กิจกรรมกับนักท่องเที่ยว เอาอะไรมาแลกก็ไม่ยอม นอกจากเขาจะเสร็จสิ้นภาระกิจการดำเนินสำเร็จเรียบร้อยแล้ว และเวลาที่พานักท่องเที่ยวลงพื้นที่เช่นกลุ่มทอผ้าไหมเขาก็มักจะไม่มีเวลา มาสาธิตการทอผ้าให้นักท่องเที่ยวดูเท่าไร และชาวบ้านบางกลุ่มรับทอผ้าไหมจากนายทุนเป็นหลักจึงทำให้ไม่มีเวลา มาสาธิตการทอผ้าไหมให้นักท่องเที่ยวดู และราคาผ้าไหมค่อนข้างแพง ในขณะที่ด้านที่พักโฮมสเตย์ของเขายังไม่ผ่านมาตรฐานโฮมสเตย์ที่รัฐบาลกำหนดจึงทำให้นักท่องเที่ยวอาจไม่เกิดความเชื่อมั่นในการเข้าไปใช้บริการ”

“ศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองบ้านปะอาวเขาจะมีผ้าไหมจำหน่ายและเป็นสถานที่ทอผ้าไหม เขาจัดตั้งเป็นกลุ่มทอผ้าไหมขึ้น ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ทอที่ศูนย์กับทอที่บ้านของเขาเองแล้วแต่ใครจะสะดวก แต่ถ้าหากนักท่องเที่ยวอยากซื้อผ้าไหมกลับก็สามารถซื้อได้ที่ศูนย์หรือสามารถไปซื้อได้ที่ศูนย์จำหน่ายสินค้า OTOP ในเมืองได้”

จากผลการสรุปผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi-structure) กับหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ตัวแทนผู้อำนวยการการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว จำนวนทั้งสิ้น 4 ท่าน สามารถนำมาสรุปเป็นตารางสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังต่อไปนี้

TNI

ตารางที่ 1 แสดงสรุปผลการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ

คำถาม	ททท. สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี	การท่องเที่ยว และกีฬาแห่งประเทศไทยสำนักงาน อุบลราชธานี	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	อบต.ปะอาว
1. ด้านศักยภาพและอัตลักษณ์ของพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว				
1.1) ท่านคิดว่าชุมชนปะอาวมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ เพราะเหตุใด และชุมชน	มีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น	มีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น การเดินทางเข้าถึงง่าย สะดวกสบาย	มีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น	มีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น การเดินทางเข้าถึงง่าย สะดวกสบาย
1.2) ท่านคิดว่าอัตลักษณ์ของทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชนปะอาวคืออะไร	หัตถกรรมทองเหลือง	หัตถกรรมทองเหลืองและการทอผ้าไหม ลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ	หัตถกรรมทองเหลือง การทอผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ ศูนย์เฉลิมราช	หัตถกรรมทองเหลือง การทอผ้าไหมลายลูกแก้วย้อม มะเกลือ ศูนย์เฉลิมราช
2. ด้านศักยภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยว				
2.1) หน่วยงานของท่านทราบจำนวนสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวภายในชุมชนปะอาวหรือไม่	ไม่ทราบ	ไม่ทราบ	ไม่ทราบ	ไม่ทราบ
2.2) หน่วยงานของท่านมีนโยบายเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนปะอาวหรือไม่ (หากมีโปรดระบุโครงการประกอบ)	โครงการ“อีสานเขียว เที่ยวหน้าฝน”	โครงการสนับสนุนให้งบประมาณในการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว	-โครงการหมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม -โครงการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาและออกแบบบรรจุภัณฑ์	-โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชน -โครงการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน -โครงการสนับสนุนเกี่ยวกับการงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพในชุมชน

คำถาม	ททท. สำนักงานจังหวัดอุบลฯ	การท่องเที่ยว และกีฬาแห่งประเทศไทยสำนักงาน อุบลฯ	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลฯ	อบต.ปะอาว
3. ด้านศักยภาพในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาว				
ท่านคิดว่าชุมชนบ้านปะอาว มีทรัพยากรท้องถิ่นอะไรบ้างที่สามารถนำมาสร้างแรงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือน (เช่น ทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ฯลฯ) เพราะเหตุใด	-การทำหัตถกรรมทองเหลือง การทอผ้าไหมย้อมสีจากธรรมชาติ เพราะมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่มีการสืบทอดกรรมวิธีการทำมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ และมีลวดลายเฉพาะถิ่น -ศูนย์เฉลิมราชที่เป็นสถานที่เก็บรวบรวมวัฒนธรรมท้องถิ่น	-การทำหัตถกรรมทองเหลือง การทอผ้าไหมย้อมสีจากธรรมชาติ เพราะมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่มีการสืบทอดกรรมวิธีการทำมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ และมีลวดลายเฉพาะถิ่น -ศูนย์เฉลิมราชที่เป็นสถานที่เก็บรวบรวมวัฒนธรรมท้องถิ่น	-การทำหัตถกรรมทองเหลือง การทอผ้าไหมย้อมสีจากธรรมชาติ เพราะมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่มีการสืบทอดกรรมวิธีการทำมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ และมีลวดลายเฉพาะถิ่น -ศูนย์เฉลิมราชที่เป็นสถานที่เก็บรวบรวมวัฒนธรรมท้องถิ่น	-การทำหัตถกรรมทองเหลือง การทอผ้าไหมย้อมสีจากธรรมชาติ เพราะมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่มีการสืบทอดกรรมวิธีการทำมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษและมีลวดลายเฉพาะถิ่น -ศูนย์เฉลิมราชที่เป็นสถานที่เก็บรวบรวมวัฒนธรรมท้องถิ่น
4. ด้านศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว				
หน่วยงานของท่านเคยเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว ร่วมกับภาคเอกชนและชุมชน หรือไม่ (หากเคยเข้าร่วม โปรดระบุโครงการที่ท่านเคยเข้าร่วม)	มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวตามพันธกิจของหน่วยงาน ภายใต้โครงการ“อีสานเขียวเที่ยวหน้าฝน”	มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวตามพันธกิจของหน่วยงาน ภายใต้โครงการสนับสนุนให้งบประมาณในการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว	มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวตามพันธกิจของหน่วยงาน ภายใต้โครงการหมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม และโครงการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาและออกแบบบรรจุภัณฑ์	มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวตามพันธกิจของหน่วยงาน ภายใต้โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชน โครงการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและโครงการสนับสนุนเกี่ยวกับการงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพในชุมชน

คำถาม	ททท. สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี	การท่องเที่ยว และกีฬาแห่งประเทศไทยสำนักงาน อุบลราชธานี	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	อบต.ปะอาว
5. ด้านศักยภาพภายในและภายนอกของการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว				
1) ด้านศักยภาพภายใน				
1.1) ด้านจุดแข็ง				
ท่านคิดว่าจุดแข็งของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ	ภูมิปัญญาหัตถกรรมทองเหลือง ผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติ เนื่องจากเป็นภูมิปัญญาที่มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ ประมาณ 200 กว่าปี และมีความเป็นเอกลักษณ์	ภูมิปัญญาหัตถกรรมทองเหลือง ผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติ เนื่องจากเป็นภูมิปัญญาที่มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ ประมาณ 200 กว่าปี และมีความเป็นเอกลักษณ์	ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกประจำมีเอกลักษณ์ และมีศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นซึ่งเป็นสถานที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นของชุมชนปะอาว	ภูมิปัญญาหัตถกรรมทองเหลือง ผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติ เนื่องจากเป็นภูมิปัญญาที่มีการสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณประมาณ 200 กว่าปี และมีศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราชพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นซึ่งเป็นสถานที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ทางด้านวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นของชุมชน
1.2) ด้านจุดอ่อน				
ท่านคิดว่าจุดอ่อนของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ	-ขาดโปรแกรมนำเที่ยวที่ชัดเจน -ขาดบุคลากรในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยว -จุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวขาดการจัดเก็บข้อมูลด้านสถิติของนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ	-กิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวมีจุดเด่นดึงดูดใจและมีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นแต่ขาดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย -ขาดความหลากหลายและความทันสมัยของผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึก	-กิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวมีจุดเด่นดึงดูดใจและมีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นแต่ขาดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย -ขาดความหลากหลายและความทันสมัยของผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึก	-ชุมชนปะอาวยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว -ขาดการจัดเก็บข้อมูลด้านสถิติของนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ

คำถาม	ททท. สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี	การท่องเที่ยว และกีฬาแห่งประเทศไทยสำนักงาน อุบลราชธานี	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	อบต.ปะอาว
	-โฮมสเตย์ไม่มีมาตรฐานตรงตาม ข้อกำหนดของมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ที่รัฐบาลกำหนด	-ชุมชนปะอาวยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักของ นักท่องเที่ยว -ชุมชนปะอาวขาดการจัดเก็บข้อมูลด้าน สถิติของนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ - โฮมสเตย์ไม่มีมาตรฐานตรงตาม ข้อกำหนดของมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยที่ รัฐบาลกำหนด	-ขาดการจัดเก็บข้อมูลด้านสถิติของ นักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ	
5.2) ด้านศักยภาพภายนอก				
2.1) โอกาส				
ท่านคิดว่าโอกาสของทรัพยากรทางการ ท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวคืออะไร พร้อมให้ เหตุผลประกอบ	-มีเครือข่ายทางการท่องเที่ยวระดับ ภูมิภาค -หัตถกรรมทองเหลืองได้ถูกคัดเลือกให้ เป็นผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกของจังหวัด อุบลราชธานีในการไปจัดแสดงสินค้า ตามงานมหกรรมต่าง ๆ -มีหน่วยงานรักษาความปลอดภัยให้แก่ นักท่องเที่ยว -นักธุรกิจเข้ามาลงทุนในจังหวัด อุบลราชธานีเพิ่มขึ้นทำให้ชุมชนมี นำเสนอผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเพื่อเพิ่ม โอกาสในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในเชิง พาณิชย์	-ท่องเที่ยวเมืองรองที่หน่วยงานภาครัฐ ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว -เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี -มีหน่วยงานรักษาความปลอดภัยให้แก่ นักท่องเที่ยว -มีสถาบันทางการเงิน เข้าไปทำกิจกรรม CSR ปรับปรุง ภูมิทัศน์ในจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ -ระยะทางจากตัวเมืองไปยังชุมชน ใช้เวลาไม่นาน	-เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี -หัตถกรรมทองเหลืองได้ถูกคัดเลือกให้เป็น ผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกของจังหวัด อุบลราชธานีในการไปจัดแสดงสินค้าตาม งานมหกรรมต่าง ๆ -มีหน่วยงานจัดฝึกอบรมทักษะในการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้กับชุมชน บ้านปะอาว	-ท่องเที่ยวเมืองรองที่หน่วยงาน ภาครัฐส่งเสริมและสนับสนุน ด้านการท่องเที่ยว -เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี -มีหน่วยงานรักษาความ ปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยว -มีสถาบันทางการเงิน เข้าไปทำกิจกรรม CSR ปรับปรุงภูมิทัศน์ในจุดท่องเที่ยว ต่าง ๆ -ระยะทางจากตัวเมืองไปยัง ชุมชนใช้เวลาไม่นาน

คำถาม	ททท. สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี	การท่องเที่ยว และกีฬาแห่งประเทศไทยสำนักงาน อุบลราชธานี	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	อบต.ปะอาว
	-ระยะทางจากตัวเมืองไปยังชุมชนใช้เวลาไม่นาน -สื่อในระดับประเทศและท้องถิ่นให้ความสนใจ			-มีหน่วยงานจัดฝึกอบรมทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้กับชุมชนปะอาว
2.2) อุปสรรค				
ท่านคิดว่าโอกาสของทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ	-ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนา รูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว -การแซกเซราราคาและการควบคุมการผลิตในการผลิตผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกทางการท่องเที่ยวของท้องถิ่น ส่งผลทำให้ชุมชนไม่สามารถผลิตผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกของท้องถิ่นสำหรับจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนได้ เนื่องจาก -กระบวนการในการผลิตเป็นงานแฮนด์เมคที่ต้องใช้ความละเอียดอ่อนและใช้เวลานานในการผลิตสินค้าออกมาในแต่ละชิ้น -ขาดที่พักแรมที่ได้มาตรฐานที่เป็นไปตามมาตรฐานที่พักแรมที่รัฐบาลกำหนด	-หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนเมืองรองที่มีพื้นที่ติดกับการท่องเที่ยวเมืองหลักมากกว่าการท่องเที่ยวชุมชนเมืองรองที่มีพื้นที่ไม่ติดกับการท่องเที่ยวเมืองหลัก -ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนา รูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว -ขาดที่พักแรมที่ได้มาตรฐานที่เป็นไปตามมาตรฐานที่พักแรมที่รัฐบาลกำหนดให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในการเข้ารับบริการ	-ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนา รูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	อยู่ใกล้ตัวเมืองทำให้นักท่องเที่ยวเลือกพักแรมในตัวเมืองมากกว่าพักที่ชุมชนเนื่องจากมีรูปแบบที่พักแรมให้เลือกหลากหลาย

กลุ่มที่ 2 ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการท้องถิ่น

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi-structure) กับผู้ประกอบการท้องถิ่น ได้แก่ ประธานศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมหล่อทองเหลือง ประธานศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ประธานโฮมสเตย์ ประธานศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ตัวแทนผู้ประกอบการร้านอาหารจำนวน 5 ท่าน ซึ่งสามารถสรุปผลจากการสัมภาษณ์ได้ 5 ประเด็น จากการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านศักยภาพและอัตลักษณ์ของพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ของผู้ประกอบการท้องถิ่นต่อด้านศักยภาพและอัตลักษณ์ของพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว พบว่า ศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมหล่อทองเหลือง ศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน และโฮมสเตย์บ้านปะอามีการจัดเก็บสถิตินักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมแบบลงรายชื่อในสมุดแต่ไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสถิตินักท่องเที่ยวในระบบคอมพิวเตอร์ทำให้ผู้ประกอบการและหน่วยงานภาครัฐไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวร่วมกัน ส่วนศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน และตัวแทนผู้ประกอบการร้านอาหารไม่ได้มีการจัดเก็บสถิตินักท่องเที่ยวไว้

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าชุมชนของตนอัตลักษณ์ที่โดดเด่นคือ หัตถกรรมทองเหลือง รองลงมา คือ หัตถกรรมการทอผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมารุ่นสู่รุ่นจนมาถึงปัจจุบันนี้ ด้านศักยภาพด้านพื้นที่ พบว่าชุมชนปะอามีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวด้านสถานที่จอดรถให้บริการอย่างเพียงพอ ด้านพื้นที่ในการรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ ประมาณ 100 คน ต่อครั้ง แต่ยังขาดศักยภาพด้านการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านห้องน้ำที่แยกบริการชายหญิง ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวไว้ว่า

“นักท่องเที่ยวที่เข้ามาศูนย์ของเราส่วนมากจะมาเป็นคนๆเพื่อมาศึกษาดูงานการทำหัตถกรรมทองเหลือง เขามีหนังสือมาแจ้งล่วงหน้า แต่ถ้าเป็นนักท่องเที่ยวทั่วไปไม่ต้องแจ้งก่อนเข้ามา ส่วนใหญ่ช่วงเข้าพรรษาแขกจากต่างประเทศจะมาเยอะมาประมาณ 1,100 -1,200 คนต่อปี นักเรียนนักศึกษาอยู่ประมาณ 3,000 -4,000 คนต่อปี ซึ่งเราทำสมุดเข้าเยี่ยมชมให้นักท่องเที่ยวเขาลงสมุดเยี่ยมเมื่อเขามาดูงาน เราไม่ได้กำหนดจำนวนคนเข้าต่อรอบ แต่รอบหนึ่งเราสามารถรับได้ที่ 80-100 คน”

“จุดเด่นที่คนมาแล้วมาดูมาชมก็คงต้องเป็นทองเหลืองและผ้าไหมปะอามีเท่านั้น ลายผ้าไหมที่เป็นลายพื้นบ้านจริง ๆ ของเราคือลายลูกแก้ว มีสมาชิกเป็นคนทอ ย้อมไหมจากสีธรรมชาติ แต่อย่างอื่นก็มี เช่น พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านศูนย์เฉลิมราช ศูนย์ของเรามีพื้นที่กว้างขวางรองรับรถได้ 2-3 คันสบายมาก”

“สำหรับศูนย์เฉลิมราชถ้าอาตมาอยู่อาตมาก็จะให้นักท่องเที่ยวเขาเซนต์ซื้อผู้เข้าเยี่ยมชมเฉลี่ยจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนค่อนข้างน้อยแต่ก็มีมาทุกเดือน ส่วนมากเป็นคณะนักศึกษาที่เขามาหาข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน ภูมิปัญญาต่าง ๆ ส่วนในเรื่องของอัตลักษณ์ของชุมชนเราที่โดดเด่นก็น่าจะเป็นเครื่องทองเหลือง”

“จุดเด่นของปะอ่าวถ้าจะบอกตอนนี้ก็คงต้องเป็นเครื่องทองเหลือง สาเหตุคือเป็นงานฝีมือทำด้วยมือทุกชิ้น และแต่ละชิ้นมีเพียงชิ้นเดียวในโลก และยังมีการการันตีรางวัลปราชญ์ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมท้องถิ่นให้พ่อบุญมีและมีรางวัลอื่น ๆ อีกมากมาย นั้นแสดงว่าหัตถกรรมทองเหลืองเป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นที่มีความสำคัญและโดดเด่น สำหรับโฮมสเตย์ของเรากียังคงมีนักท่องเที่ยวมาพักเรื่อย ๆ แต่ไม่เยอะ เพราะเนื่องด้วยบ้านเราอยู่ใกล้เมืองเขาก็เลยเข้าไปพักในเมืองเป็นส่วนใหญ่ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เขามาพักก็มีการให้เขาลงชื่อในสมุดเข้าพักแต่บางคนก็ไม่ลง”

“ถ้าใครมาบ้านเราส่วนมากเขาก็จะดูการทำทองเหลือง การทำผ้าไหมเป็นหลัก เพราะอย่างอื่นก็ไม่มีอะไรที่เป็นจุดเด่น”

ประเด็นที่ 2 ด้านศักยภาพในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอ่าว

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการท้องถิ่นต่อด้านศักยภาพในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอ่าว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าชุมชนปะอ่าวมีศักยภาพในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวด้านการให้บริการนำเที่ยว ด้านการให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม ด้านกิจกรรมสาธิตกรรมวิธีในการทำเครื่องทองเหลืองด้วยวิธีโบราณ การสาธิตการทอผ้าไหมย้อมสีธรรมชาติ กิจกรรมการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นของชุมชน ณ ศูนย์เฉลิมราช และโฮมสเตย์ปะอ่าว ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวไว้ว่า

“โฮมสเตย์ของเราก็มีการจัดกิจกรรมไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยว เช่น การตักบาตรพระในตอนเช้า การพาไปดูการสาธิตการทำเครื่องทองเหลืองของประธานกลุ่มพ่อบุญมี พาไปซื้อปิ้งผ้าไหมพื้นเมืองของบ้านเรา ชมการสาธิตการทอผ้าไหม การย้อมผ้าไหมจากสีธรรมชาติ พาไปศูนย์เฉลิมราชเพื่อดูวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน และมีการกินอาหารเย็นแบบพาแลง มีการบายศรีสู่ขวัญ แต่แล้วแต่นักท่องเที่ยวจะร้องขออยากได้อะไรบ้างเราก็สามารถจัดหามาให้ได้”

“อาคารหลังนี้มี 3 ชั้น เราแบ่งออกเป็นชั้นที่ 1 เป็นการจาดนิทรรศการเกี่ยวกับโบราณวัตถุ ชั้นที่ 2 เครื่องกลาง ของคลัง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และชั้น 3 เป็นที่เก็บพระไตรปิฎก เรามีห้องน้ำ 1 ห้องไว้บริการนักท่องเที่ยวอยู่ชั้น 1 เพื่อรับนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชม”

“กิจกรรมของศูนย์เรา นักท่องเที่ยวโดยส่วนมากเขามาดูการทอ การย้อม การสาวไหม ก็แล้วแต่นักท่องเที่ยวอยากดูอะไร ถ้าอยากดูทุกขั้นตอนเขาก็จะระบุมาบอก”

“กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวมาทำส่วนมากเป็นการมาเรียนรู้และดูการสาธิตการทำเครื่องทองเหลือง แต่ก็ยังมีบางกลุ่มที่ลองมาฝึกทำเรียนรู้จริงแล้วให้เราส่งเครื่องทองเหลืองที่เขาทำกลับไปให้ เช่น กลุ่มนักศึกษาที่มาจากมหาวิทยาลัยศิลปากรที่กรุงเทพฯ”

“พี่ไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวโดยตรง แต่พี่จะขายอาหารให้นักท่องเที่ยวแทน ซึ่งอาหารส่วนมากก็จะเป็นอาหารบ้าน ๆ เรา เช่น อาหารตามสั่ง ก๋วยเตี๋ยว”

ประเด็นที่ 3 ด้านศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนากิจการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการท้องถิ่นต่อด้านศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนากิจการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนากิจการท่องเที่ยวร่วมกันจึงทำให้รูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวไม่มีความเชื่อมโยงกัน ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวไว้ว่า

“ส่วนมากเราก็จะทำของเราในส่วนของกลุ่มอื่น ๆ เราก็ไม่รู้ข้อมูลของเขา”

“เราไม่ได้เข้าไปร่วมวางแผนอะไรกับเขาเท่าไร แต่ถ้า อบต. เขามีโครงการอะไรให้เราทำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเราก็ทำ”

“การร่วมกันวางแผนพัฒนากิจการท่องเที่ยวส่วนมากจะเป็นในลักษณะหารือในการต้อนรับแขกสำคัญที่เข้ามาเที่ยวบ้านเรา เช่น กลุ่มรัฐมนตรีต่าง ๆ พวกชาวบ้านก็จะมาใช้ศาลาการเปรียญในการเป็นที่ประชุม บ้านเรายังไม่ได้มีการร่วมกันวางแผนพัฒนากิจการท่องเที่ยวอย่างจริงจังเท่าไรนัก”

“การวางแผนร่วมกันแบบจริงจังก็ยังไม่ มี แต่จะเป็นในลักษณะของความร่วมมือมากกว่า เช่น โฮมสเตย์ส่วนมากก็จะไปขอความช่วยเหลือจากศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองในการสาธิตการทำทองเหลืองให้นักท่องเที่ยวดู”

“สำหรับพี่ไม่ได้มีการเข้าไปร่วมในการวางแผนด้านการท่องเที่ยว โดยส่วนมากถ้ามีนักท่องเที่ยวมาพวกประธานกลุ่มต่าง ๆ เขาจะมาบอกให้พี่ทำอาหารไปส่งเขาเพื่อให้กับนักท่องเที่ยว”

ประเด็นที่ 4 ด้านศักยภาพทางด้านการตลาดท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชน

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการท้องถิ่นต่อด้านศักยภาพทางด้านการตลาดท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนปะอาวมีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 3,000-4,000 คน ต่อปี โดยคิดจากสถิติของจุดท่องเที่ยวหลักภายในชุมชนปะอาวที่มีการประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุด คือ จุดท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง นักท่องเที่ยวโดยส่วนมากที่มาเยือนชุมชน คือ นักท่องเที่ยวกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา เพศหญิง โดยมีวัตถุประสงค์ทางการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาดูงานด้านงานหัตถกรรมทองเหลือง และการทอผ้าไหมพื้นเมืองของชุมชน ใช้วิธีการเดินทางมายังจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ โดย

ส่วนมากเป็นรถยนต์ส่วนตัว จุดท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวของตนสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาได้มากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวอื่น จุดท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองและศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้าน ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวของตนสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาได้มากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น โฮมสเตย์บ้านปะอาวผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวของตนสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการมาศึกษาดูงานได้มากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวของตนสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 50 กว่าปีขึ้นไปได้มากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น และผู้ประกอบการร้านอาหารผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าธุรกิจของตนสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวกลุ่มทั่วไปได้ เพราะให้บริการอาหารท้องถิ่นที่นักท่องเที่ยวมีความคุ้นเคย ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้กล่าวไว้ว่า

“แยกจากต่างประเทศจะมามีประมาณ 1,100 - 1,200 คนต่อปี นักเรียนนักศึกษาอยู่ประมาณ 3,000 - 4,000 คนต่อปี เนื่องจากกลุ่มนักศึกษาเขาเข้ามาเอาข้อมูลไปทำงานส่งอาจารย์ที่มหาลัย เวลาเขามาเขาจะมารอส่วนตัว”

“กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นพวกนักเรียนเขามาทำรายงาน มาเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชนเรา เพราะศูนย์เฉลิมราชเป็นที่เก็บรวบรวมทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมประเพณี โบราณวัตถุสมัยเก่าที่มีอายุเป็นพันปี สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวถ้าหากดูตามที่เขาเซนต์ซื้อเข้าเยี่ยมชมก็ประมาณ ปีละ 700 – 800 คนได้ โดยส่วนมาขับรถมาเอง”

“นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้ามาพักโฮมสเตย์ของเราส่วนมากเป็นหน่วยงานภาครัฐเขามีงบประมาณเกี่ยวกับศึกษาดูงานเขาก็มาพักอยู่กับเราเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต เรียนรู้งานทองเหลือง การทอผ้าไหมเพื่อนำไปปรับประยุกต์ใช้ในชุมชนเขาซึ่งเราก็อินดี จำนวนนักท่องเที่ยวต่อปีตอนนี้ นับจากสองสามปีที่แล้วประมาณตกปีละ 500 - 600 คนได้ วิธีการเดินทางมาส่วนมาเขาเหมารถเช่ามากันเป็นหมู่คณะ”

“นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เขามากก็เขามากก็เป็นคนทั่วไปมีทุกเพศทุกวัย เวลาเขามาเขาจะมาซื้อผ้าไหมเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าเป็นพวกนักเรียนเขาจะมาดูวิธีการทอผ้า การย้อมผ้าเป็นส่วนใหญ่ จำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 1,000 – 1,200 คน ต่อปีที่เข้ามาที่ศูนย์เรา ไม่รวมการจำหน่ายผ้าไหมในช่องทางอื่น วิธีการเดินทางมาส่วนมาเขาขับรถมาเอง”

“ลูกค้าที่เข้าใช้บริการส่วนใหญ่เป็นคนทั่วไปทั้งคนในท้องถิ่นและต่างถิ่นที่เข้ามาเที่ยว วันหนึ่งรับลูกค้าประมาณ 40 – 50 คนได้ วิธีการเดินทางมาที่ร้านส่วนมากขับมอเตอร์ไซด์มา”

ประเด็นที่ 5 ด้านศักยภาพภายในและภายนอกของการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการท้องถิ่นต่อด้านศักยภาพภายในและภายนอกของการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนปะอาวมีศักยภาพภายในและภายนอกที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ดังนี้

ด้านจุดแข็ง

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการท้องถิ่นต่อด้านจุดแข็งของการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนปะอาวมีจุดแข็ง คือ ภูมิปัญญาหัตถกรรมเครื่องทองเหลือง ผ้าไหมพื้นบ้านปะอาวที่มีลวดลายเฉพาะถิ่น ประวัติความเป็นมาของชุมชน และประเพณีฮีต 12 คอง 14 ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“ชุมชนเราเป็นชุมชนที่ยังคงยึดมั่นถือมั่นประเพณีวัฒนธรรมฮีต 12 คอง 14 ที่คนเผ่าคนแก่เขาได้ปฏิบัติสืบทอดกันมา ฮีตก็คือจารีตธรรมเนียมประเพณีซึ่งจะเป็นการจัดงานบุญเกี่ยวกับศาสนาพุทธของเรา ส่วนคอง 14 ก็คือ แนวทางคุณธรรมที่ผู้ครองเมืองต้องปฏิบัติตาม ชุมชนของเราเป็นชุมชนที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานเกือบ 200 ปี บรรพบุรุษของเราอพยพมาจากประเทศลาว เป็นชาวลาวเวียง ละชาวกุลา เก่งค้าขายเป็นนายฮ้อยอพยพมาตามร่องน้ำโขง ร่องน้ำชี ร่องน้ำมูล มาถึงบ้านทรายมูล อำเภอบึงสามพันจึงทำให้ชุมชนเราเป็นชุมชนเป็นชุมชนที่มีวัฒนธรรม 2 เชื้อชาติ ได้แก่ ไทย ลาว มีการใช้อักษรลาวในการเรียนธรรม มีบ้านเฮือนลาว และนอกจากนี้จุดเด่นทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำเครื่องทองเหลืองปะอาวเราก็ดูไม่แพ้ใคร เพราะเป็นงานฝีมือที่ชาวบ้านยังคงทำสืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้”

“จุดแข็งของบ้านเราก็คงเป็นเครื่องทองเหลืองที่เราสืบทอดต่อกันมาเป็นระยะเวลามากกว่า 200 ปี และมีงานทอผ้าที่เป็นอัตลักษณ์ของบ้านเรา เพราะเขาจะมีการย้อมโดยใช้สีธรรมชาติ ส่วนอีกก็คือศูนย์เฉลิมราชของหลวงพ่อกี้ที่เป็นสถานที่รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ให้คนทั่วไปและนักท่องเที่ยวไปดู”

“เราต้องยอมรับว่าเรามีทุนทางวัฒนธรรมมาช้านาน เช่นวัฒนธรรมประเพณีที่เราสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน เรื่องภูมิปัญญาเราก็ดูสืบทอดกันมายังไงก็ต้องมีคนมาสืบทอดต่อ ซึ่งภูมิปัญญาดั้งเดิมของเราคืองานฝีมือการทำเครื่องทองเหลืองและการทอผ้าไหมย้อมธรรมชาติสีมะเกลือ หรือบางที่ชาวบ้านเขาก็จะใช้สีที่มาจากพวกเปลือกไม้ต่าง ๆ ที่หาได้ในท้องถิ่น”

“จุดเด่นของปะอวาก็จะมีเครื่องทองเหลืองและการทอผ้า เราสาวไหมเอง เลี้ยงไหมเอง สาวด้วยมือแล้วย้อมมะเกลือที่มีสีดำเหมือนกับที่ดั่งโง้วและเป็นการย้อมสีจากธรรมชาติทั้งหมด เช่นมัดหมี่กาบบัว แต่ลายดั้งเดิมของบ้านเราคือ ลายลูกแก้ว”

“จุดเด่นของชุมชนเราคือ เครื่องทองเหลืองของพ่อใหญ่บุญมี กลุ่มผ้าไหมของยายเตือนใจ และศูนย์เฉลิมราช”

ด้านจุดอ่อน

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการท้องถิ่นต่อด้านจุดอ่อนของการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นจุดอ่อน คือ ราคาของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกมีราคาค่อนข้างแพงไม่มีความหลากหลาย และกิจกรรมทางการท่องเที่ยวขาดการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในการเข้าชม รูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวไม่มีความหลากหลาย ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“นักท่องเที่ยวบอกว่าผ้าไหมเราขายแพงไป ป้าเลยบอกเขาไปว่าที่แพงเพราะสินค้าเราต้องใช้เวลาในการทำนาน การทำหลายขั้นตอน และเวลาที่นักท่องเที่ยวเขาจะมาดูการสาธิตเขาก็รอดูทุกขั้นตอนไม่ได้เพราะมันต้องใช้เวลา แม่เคยเสนอไปว่าอยากให้ผู้สูงอายุในบ้านเราเขามาจัดตั้งกลุ่มทำสินค้าที่มีราคาจับต้องได้ เช่น การนำเศษผ้ามาทำเป็นกระเป๋า หรือตัดเศษผ้ามาทำผ้าเช็ดหน้าให้นักท่องเที่ยวชม แต่มันก็ไม่สำเร็จก็ไม่มีใครมาทำ”

“สินค้าของเราต้องยอมรับว่าเป็นอย่างไรก็เป็นอย่างนั้นมาโดยตลอดแต่ไม่ใช่ที่เราไม่อยากจะเปลี่ยนก็มีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเขามาช่วยในการออกแบบ แต่พอมาแล้วมาเปลี่ยนโน้นเปลี่ยนนี้เราไม่เอา บ้างก็ให้ทำเป็นธุรกิจเชิงพาณิชย์ไปเลยเราเลยบอกไปว่าไม่เอาเพราะงานเราเป็นงานฝีมือหากจะมีข้อจำกัดเยอะมันจะทำให้เราสูญเสียอัตลักษณ์ไป”

“จุดอ่อนก็คือชุมชนเรามีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวน้อย”

“เรายังไม่ได้มีการกำหนดเกี่ยวกับการจำกัดคนเข้าชมต่อรอบ และราคาเข้าชมเรายังไม่กำหนด”

“แหล่งท่องเที่ยวของบ้านเรามันไม่มีความหลากหลาย ซึ่งเรามีแค่วิถีชีวิต ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติไม่สวยงามเหมือนช่องเม็กแต่เราก็อยู่ได้”

ด้านโอกาส

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการท้องถิ่นต่อด้านโอกาสของการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว พบว่า ชุมชนปะอาวมีเครือข่ายทางการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค องค์การบริหารส่วนตำบลมีการจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวให้กลุ่มอาชีพในชุมชน

มีแหล่งท่องเที่ยวใหม่เกิดขึ้น 1 แห่ง คือ หนองน้ำปะอาว มีการเดินทางจากตัวเมืองไปยังชุมชน สะดวกสบาย เข้าถึงง่าย การบรรจุหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นการทำหัตถกรรมทองเหลืองเพื่อถ่ายทอดให้นักเรียนในโรงเรียนของชุมชน มีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนด้านการจัดฝึกอบรมด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้ชุมชน มีหน่วยงานภาคเอกชนเข้าทำ CSR ช่วยพัฒนาพื้นที่ และมีสื่อทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่นให้ความสนใจในการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“ตอนนี้กระทรวงการท่องเที่ยวเขาได้เน้นหนักเรื่องการท่องเที่ยวชุมชน ล่าสุดพอก็ไปประชุมกับเครือข่ายภาคอีสานที่บ้านปราสาทมีการเลือกตั้งคณะบริหารของสมาคมการท่องเที่ยวภาคอีสานก็ได้พื่อเป็นอุปนายกคนที่ 1 เพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวในภาคอีสาน”

“มีคนมาถ่ายทำสารคดีการทำหัตถกรรมทองเหลืองลงทางทีวี ยูทูบ และมีนักศึกษามหาวิทยาลัยอุบลฯช่วยทำเฟสบุ๊คให้แต่ผมก็ไม่ค่อยได้เข้าไปใช้ดูเท่าไร และทางกลุ่มของเราก็ได้รางวัลเกี่ยวกับการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีครั้งหนึ่งนักศึกษาญี่ปุ่นมาจากเมืองอะโระมิจิมาไม่ได้เขาเข้ามาเรียนรู้การทำเครื่องทองเหลืองกับเราและมาแลกเปลี่ยนความรู้กัน ซึ่งสำหรับศูนย์เราถือว่าโชคดีมากเพราะหลายหน่วยงานยื่นมือเข้ามาช่วยสนับสนุน เช่น ธนาการเขาก็มาช่วยสร้างห้องน้ำ ทาสีรั้วให้ และมีทางวัฒนธรรมจังหวัดเขาก็มาช่วยในเรื่องออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้มันดูสวยงาม นอกจากนี้ทางกลุ่มเรายังได้ถูกเชิญให้ไปถ่ายทอดสอนภูมิปัญญาการทำทองเหลืองให้กับเด็กที่โรงเรียนปะอาว โดยเขาบรรจุเข้าในหลักสูตรที่ต้องสอนเลยนะครับ”

“สำหรับโอกาสทางการท่องเที่ยวน่าจะเป็นการเดินทางที่สะดวกสบาย นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาง่ายเพราะอยู่ใกล้กับตัวเมือง”

“โอกาสก็คงเป็นการที่ชุมชนเรามีภูมิปัญญาที่มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และการเดินทางมาง่ายใกล้เมือง”

“เราได้รับเงินสนับสนุนบางส่วนมาจาก อบต. และเร็ว ๆ นี้ เราจะมีการเปิดสถานที่ท่องเที่ยวใหม่ทำเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจที่หนองน้ำปะอาว”

ด้านอุปสรรค

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของผู้ประกอบการท้องถิ่นต่อด้านอุปสรรคของการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าอุปสรรคทางการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว คือ ราคาของที่ระลึกมีราคาแพง ขาดการสนับสนุนเรื่องการศึกษาดูงานจากหน่วยงานภาครัฐงบประมาณสนับสนุนทางการท่องเที่ยวมีจำกัด ที่พักแรมไม่ผ่านมาตรฐานที่พักโฮมสเตย์ที่รัฐกำหนดจึงทำให้นักท่องเที่ยวขาดความเชื่อมั่น และอุปสรรคทางด้านเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ดังผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“นักท่องเที่ยวบอกราคาผ้าไหมของเราแพง ตัวหนึ่งก็ประมาณ 1,800 บาท แต่แม่ก็บอกเขาไปว่าที่แพงเพราะต้องใช้เวลาในการทำงาน”

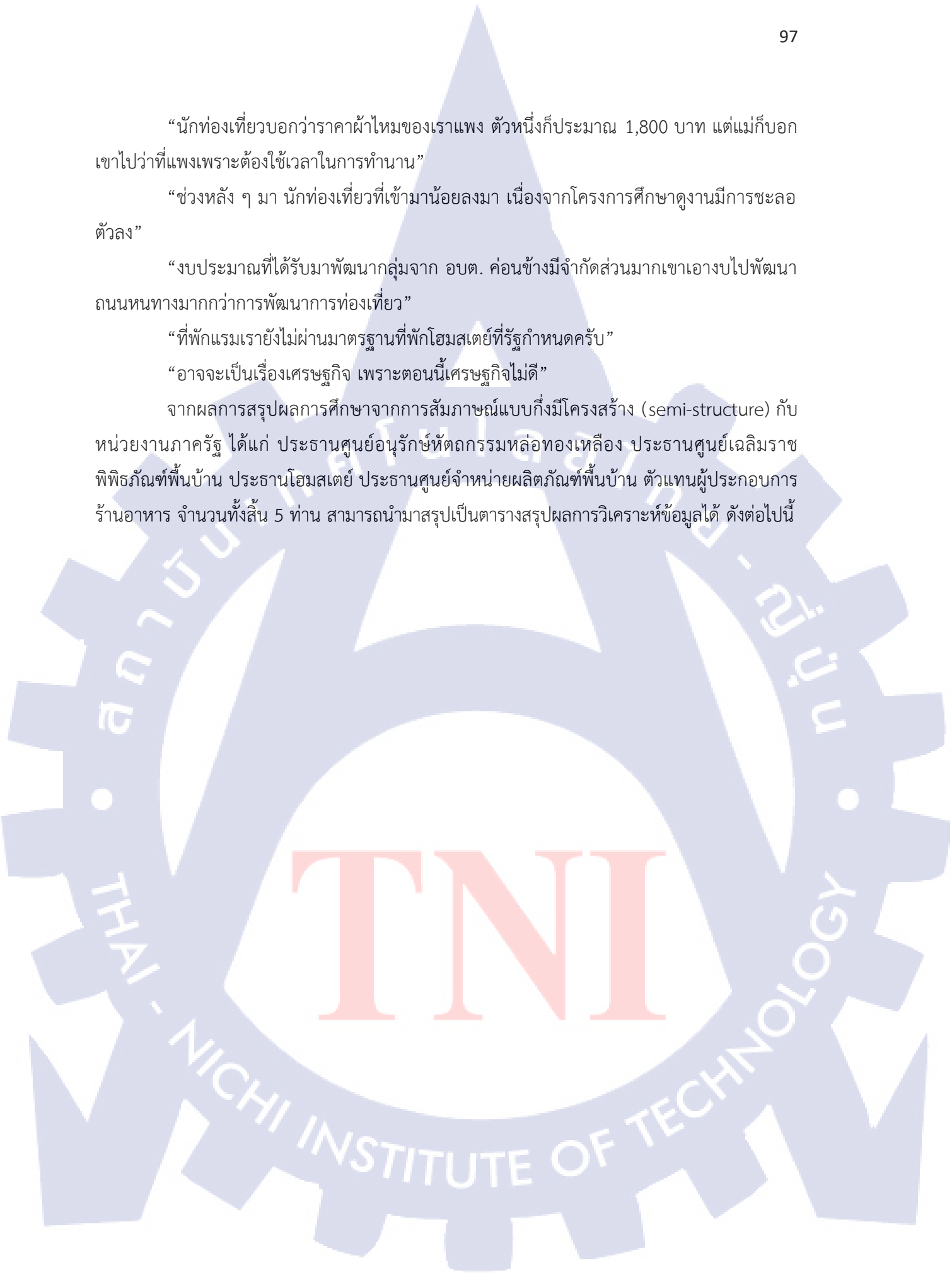
“ช่วงหลัง ๆ มา นักท่องเที่ยวที่เข้ามาน้อยลงมา เนื่องจากโครงการศึกษาดูงานมีการชะลอตัวลง”

“งบประมาณที่ได้รับมาพัฒนากลุ่มจาก อบต. ค่อนข้างมีจำกัดส่วนมากเขาเองจะไปพัฒนาถนนหนทางมากกว่าการพัฒนาการท่องเที่ยว”

“ที่พักแรมเรายังไม่ผ่านมาตรฐานที่พักโฮมสเตย์ที่รัฐกำหนดครับ”

“อาจจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ เพราะตอนนี้เศรษฐกิจไม่ดี”

จากผลการสรุปผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi-structure) กับหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ ประธานศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมหล่อทองเหลือง ประธานศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ประธานโฮมสเตย์ ประธานศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ตัวแทนผู้ประกอบการร้านอาหาร จำนวนทั้งสิ้น 5 ท่าน สามารถนำมาสรุปเป็นตารางสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังต่อไปนี้

TNI

ตารางที่ 2 แสดงสรุปผลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการท้องถิ่น

คำถาม	ประธานศูนย์อนุรักษ์ หัตถกรรมทองเหลือง	ประธานศูนย์เฉลิมราช พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน	ประธานโฮมสเตย์	ประธานศูนย์จำหน่าย ผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	ตัวแทนผู้ประกอบการ ร้านอาหาร
1. ด้านศักยภาพและอัตลักษณ์ของพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว					
1.1) ท่านคิดว่าอัตลักษณ์ของทรัพยากร ท้องถิ่นของชุมชนปะอาวคืออะไร	หัตถกรรมทองเหลือง	หัตถกรรมทองเหลือง	หัตถกรรมทองเหลือง	หัตถกรรมทองเหลือง	หัตถกรรมทองเหลือง
1.2) ท่านคิดว่าชุมชนปะอาวมีความพร้อม ในการรองรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ เพราะ เหตุผลใดและชุมชน	-มีศักยภาพในการรองรับ นักท่องเที่ยวด้านกิจกรรม ทางการท่องเที่ยวด้านภูมิ ปัญญาท้องถิ่น -มีศักยภาพด้านพื้นที่ในการ รองรับจำนวนนักท่องเที่ยว กลุ่มใหญ่ ประมาณ 100 คน ต่อครั้ง	-มีศักยภาพในการรองรับ นักท่องเที่ยวด้านด้าน สถานที่จอดรถที่เพียงพอ แต่ยังขาดศักยภาพด้าน การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกด้าน ห้องน้ำที่ แยกบริการชายหญิง	-มีศักยภาพในการรองรับ นักท่องเที่ยวด้าน กิจกรรมทางการ ท่องเที่ยวแบบภูมิปัญญา ท้องถิ่น และวิถีชีวิต	-มีศักยภาพในการรองรับ นักท่องเที่ยวด้านสถานที่จอดรถ ที่เพียงพอ	-มีศักยภาพในการรองรับ นักท่องเที่ยวด้านบริการอาหาร ท้องถิ่นและเครื่องดื่มให้บริการ นักท่องเที่ยว
2. ด้านศักยภาพในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาว					
ท่านคิดว่าชุมชนบ้านปะอาว มีทรัพยากรท้องถิ่นอะไรบ้างที่สามารถนำมา สร้างแรงดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทาง มาเยือน (เช่น ทรัพยากรทางธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี ฯลฯ) เพราะเหตุผลใด	-การทำหัตถกรรมทองเหลือง การทอผ้าไหมย้อมสีจาก ธรรมชาติ เพราะมีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่นที่มีการสืบทอด กรรมวิธีการทำมาตั้งแต่สมัย บรรพบุรุษและมีลวดลาย เฉพาะถิ่น	-การทำหัตถกรรม ทองเหลือง เพราะมี เอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่มี การสืบทอดกรรมวิธีการ ทำมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ และมีลวดลายเฉพาะถิ่น	-การทำหัตถกรรม ทองเหลือง การทอผ้า ไหมย้อมสีจากธรรมชาติ เพราะมีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่นที่มีการสืบทอด กรรมวิธีการทำมาตั้งแต่ สมัยบรรพบุรุษและมีลวดลาย เฉพาะถิ่น	-การทำหัตถกรรมทองเหลือง การทอผ้าไหมย้อมสีจาก ธรรมชาติ เพราะมีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่นที่มีการสืบทอด กรรมวิธีการทำมาตั้งแต่สมัย บรรพบุรุษและมีลวดลาย เฉพาะถิ่น	-การทำหัตถกรรมทองเหลือง การทอผ้าไหมย้อมสีจาก ธรรมชาติ เพราะมีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่นที่มีการสืบทอด กรรมวิธีการทำมาตั้งแต่สมัย บรรพบุรุษและมีลวดลาย เฉพาะถิ่น

คำถาม	ประธานศูนย์อนุรักษ์ หัตถกรรมหล่อทองเหลือง	ประธานศูนย์เฉลิมราช พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน	ประธานโฮมสเตย์	ประธานศูนย์จำหน่าย ผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	ตัวแทนผู้ประกอบการ ร้านอาหาร
	-ศูนย์เฉลิมราชที่เป็นสถานที่ เก็บรวบรวมวัฒนธรรม ท้องถิ่น	-ศูนย์เฉลิมราชที่เป็น สถานที่เก็บรวบรวม วัฒนธรรมท้องถิ่น	สมัยบรรพบุรุษและมี ลวดลายเฉพาะถิ่น	-ศูนย์เฉลิมราชที่เป็นสถานที่เก็บ รวบรวมวัฒนธรรมท้องถิ่น	
3. ด้านศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอ่าว					
หน่วยงานของท่านเคยเข้าไปมีส่วนร่วมในการ วางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะ อ่าว ร่วมกับภาคเอกชนและชุมชน หรือไม่ (หากเคยเข้าร่วม โปรดระบุโครงการที่ท่าน เคยเข้าร่วม)	วางแผนและพัฒนาเฉพาะจุด ท่องเที่ยวของตนและวางแผน และพัฒนาร่วมกับกับโฮม สเตย์บ้านปะอ่าวแต่เป็นแบบ อาศัยความร่วมมือเป็นครั้ง คราว	วางแผนและพัฒนาเฉพาะ จุดท่องเที่ยวของตนและ วางแผนและพัฒนาร่วมกับ กับโฮมสเตย์บ้านปะอ่าว แต่เป็นแบบอาศัยความ ร่วมมือเป็นครั้งคราว	วางแผนและพัฒนาการ ท่องเที่ยวร่วมกับศูนย์ หัตถกรรมทองเหลือง ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ พื้นบ้าน และศูนย์เฉลิม ราช ในการวางแผน กิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนแต่เป็นแบบขอ ความร่วมมือเป็นครั้ง คราว	วางแผนและพัฒนาเฉพาะจุด ท่องเที่ยวของตนและวางแผน และพัฒนาร่วมกับกับโฮมสเตย์ บ้านปะอ่าวแต่เป็นแบบอาศัย ความร่วมมือเป็นครั้งคราว	วางแผนและพัฒนาเฉพาะธุรกิจ ของตนและวางแผนและพัฒนา ร่วมกับกับโฮมสเตย์บ้านปะอ่าว แต่เป็นแบบอาศัยความร่วมมือ เป็นครั้งคราว
4. ด้านศักยภาพทางด้านการตลาดท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชน					
4.1) จุดท่องเที่ยวที่ท่านดูแลมีจำนวน นักท่องเที่ยวประมาณกี่คน และนักท่องเที่ยว ที่มาเยือนคือนักท่องเที่ยวกลุ่มไหน (เช่น นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ นักท่องเที่ยวกลุ่ม นักเรียน/นักศึกษา นักท่องเที่ยวกลุ่ม ข้าราชการ นักท่องเที่ยวทั่วไป เป็นต้น)	-นักท่องเที่ยวต่างประเทศจะ มาเยอะมาเดือนละประมาณ 1,100 -1,200 คนต่อปี และ นักเรียนนักศึกษาประมาณ 3,000 -4,000 คนต่อปี	- นักท่องเที่ยวประมาณปี ละ 700 – 800 คน -นักท่องเที่ยวที่มาเยือน มากที่สุด คือ กลุ่ม นักท่องเที่ยวกลุ่มนักเรียน/ นักศึกษา	-นักท่องเที่ยวประมาณปี ละ 500 -600 คน -นักท่องเที่ยวที่มาเยือน มากที่สุด คือ หน่วยงาน ภาครัฐ	-จำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 1,000 – 1,200 คน ต่อปี -นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีทุกเพศ ทุกวัย	-มีจำนวนลูกค้าประมาณ 40 50 คน ต่อวัน - ลูกค้าที่เข้าใช้บริการส่วนใหญ่ เป็นคนทั่วไปทั้งคนในท้องถิ่น และต่างถิ่นที่เข้ามาเที่ยว

คำถาม	ประธานศูนย์อนุรักษ์ หัตถกรรมหล่อทองเหลือง	ประธานศูนย์เฉลิมราช พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้าน	ประธานโฮมสเตย์	ประธานศูนย์จำหน่าย ผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	ตัวแทนผู้ประกอบการ ร้านอาหาร
	-นักท่องเที่ยวที่มาเยือนมาก ที่สุด คือ กลุ่ม นักท่องเที่ยว กลุ่มนักเรียน/นักศึกษา				
4.2) ท่านคิดว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือน จุดท่องเที่ยวของท่านมาเพราะเหตุผลใด	มาศึกษาดูงาน	มาศึกษาดูงาน	มาศึกษาดูงาน	ซื้อผ้าไหม	รับประทานอาหาร
4.3) นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยือนจุดท่องเที่ยว ของท่านมาจากที่ไหน และมีวิธีการเดินทาง มาอย่างไร	รถยนต์ส่วนตัว	รถยนต์ส่วนตัว	รถยนต์เช่า	รถยนต์ส่วนตัว	รถจักรยานยนต์
5. ด้านศักยภาพภายในและภายนอกของการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว					
1) ด้านศักยภาพภายใน					
1.1) ด้านจุดแข็ง					
ท่านคิดว่าจุดแข็งของทรัพยากรทางการ ท่องเที่ยวของชุมชนปะอวคืออะไร พร้อมให้ เหตุผลประกอบ	-ภูมิปัญญาหัตถกรรมเครื่อง ทองเหลือง -ภูมิปัญญาหัตถกรรมการทอ ผ้าไหมพื้นบ้านปะอวที่มี ลวดลายเฉพาะถิ่น	-ภูมิปัญญาหัตถกรรม เครื่องทองเหลือง -ภูมิปัญญาหัตถกรรมการ ทอผ้าไหมพื้นบ้านปะอวที่ มีลวดลายเฉพาะถิ่น -ประวัติความเป็นมาของ ชุมชน และประเพณีฮีต 12 ครอง 14	-ภูมิปัญญาหัตถกรรม เครื่องทองเหลือง -ภูมิปัญญาหัตถกรรมการ ทอผ้าไหมพื้นบ้านปะอว ที่มีลวดลายเฉพาะถิ่น	-ภูมิปัญญาหัตถกรรมเครื่อง ทองเหลือง -ภูมิปัญญาหัตถกรรมการทอผ้า ไหมพื้นบ้านปะอวที่มีลวดลาย เฉพาะถิ่น	-ภูมิปัญญาหัตถกรรมเครื่อง ทองเหลือง -ภูมิปัญญาหัตถกรรมการทอผ้า ไหมพื้นบ้านปะอวที่มีลวดลาย เฉพาะถิ่น

คำถาม	ประธานศูนย์อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมท้องถิ่น	ประธานศูนย์เฉลิมราช พิพิธภัณฑสถานบ้าน	ประธานโฮมสเตย์	ประธานศูนย์จำหน่าย ผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	ตัวแทนผู้ประกอบการ ร้านอาหาร
1.2) ด้านจุดอ่อน					
ท่านคิดว่าจุดอ่อนของทรัพยากรทางการ ท่องเที่ยวของชุมชนปะทิวคืออะไร พร้อมให้ เหตุผลประกอบ	ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกไม่มี ความหลากหลาย	กิจกรรมทางการท่องเที่ยว ขาดการกำหนดขีด ความสามารถในการ รองรับนักท่องเที่ยวในการ เข้าชม	รูปแบบและกิจกรรม ทางการท่องเที่ยวไม่มี ความหลากหลาย	ราคาของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกมี ราคาค่อนข้างแพง	รูปแบบและกิจกรรมทางการ ท่องเที่ยวไม่มีความหลากหลาย
5.2) ด้านศักยภาพภายนอก					
1) โอกาส					
ท่านคิดว่าโอกาสของทรัพยากรทางการ ท่องเที่ยวของชุมชนปะทิวคืออะไร พร้อมให้ เหตุผลประกอบ	-การบรรจุหลักสูตรภูมิปัญญา ท้องถิ่นการทำหัตถกรรม ท้องถิ่นในโรงเรียน -มีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุน ด้านการจัดฝึกอบรมด้านการ ออกแบบผลิตภัณฑ์ของที่ ระลึกให้ชุมชน -มีหน่วยงานภาคเอกชนเข้า ทำ CSR ช่วยพัฒนาพื้นที่ -มีสื่อทั้งในระดับประเทศและ ท้องถิ่นให้ความสนใจในการ ท่องเที่ยวชุมชนปะทิว	มีจุดเด่นเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น	ชุมชนปะทิวมีเครือข่าย ทางการท่องเที่ยวใน ระดับภูมิภาค	-มีงบประมาณในการสนับสนุน ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ กลุ่มอาชีพในชุมชน -มีแหล่งท่องเที่ยวใหม่	มีการเดินทางจากตัวเมืองไปยัง ชุมชนสะดวกสบาย เข้าถึงง่าย

คำถาม	ประธานศูนย์อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมท้องถิ่น	ประธานศูนย์เฉลิมราช พิพิธภัณฑสถานบ้าน	ประธานโฮมสเตย์	ประธานศูนย์จำหน่าย ผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	ตัวแทนผู้ประกอบการ ร้านอาหาร
2) อุปสรรค					
ท่านคิดว่าโอกาสของทรัพยากรทางการ ท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวคืออะไร พร้อมให้ เหตุผลประกอบ	-ขาดการสนับสนุนเรื่อง การศึกษาดูงานจากหน่วยงาน ภาครัฐ	-งบประมาณสนับสนุน ทางการท่องเที่ยวมีจำกัด	-ขาดการสนับสนุนเรื่อง การศึกษาดูงานจาก หน่วยงานภาครัฐ -ที่พักแรมไม่ผ่าน มาตรฐานที่พักโฮมสเตย์ ที่รัฐกำหนดจึงทำห้ นักท่องเที่ยวขาดความ เชื่อมั่น	-ราคาของที่ระลึกมีราคาแพง -งบประมาณสนับสนุนทางการ ท่องเที่ยวมีจำกัด	เศรษฐกิจที่ตกต่ำ

กลุ่มที่ 3 ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์ตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชน ปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

ผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi-structure) กับตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี จำนวน 3 ท่าน เกี่ยวกับการศึกษาในด้านจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น ด้านความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว ด้านศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนากการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว ด้านศักยภาพทางด้านการตลาดท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชน และด้านศักยภาพภายในและภายนอกของการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว ซึ่งสามารถสรุปผลจากการสัมภาษณ์ได้ 5 ประเด็น จากการสัมภาษณ์ได้ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นของชุมชนปะอาว

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีต่อจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นของชุมชนบ้านปะอาว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าหัตถกรรมทองเหลืองคือสิ่งที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนบ้านปะอาว ดังผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“ผมคิดว่าสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนปะอาวของเราคือหัตถกรรมทองเหลือง ผ้าไหมปะอาว”

“ผมคิดว่าสิ่งที่เป็นตัวแทนของชุมชนที่ใคร ๆ ก็รู้จักคือเครื่องทองเหลือง”

“พี่คิดว่าเครื่องทองเหลืองเพราะเขาทำมานานตั้งแต่สมัยพ่อแม่ปู่ย่าตายายแล้ว และมีชื่อเสียง”

ประเด็นที่ 2 ด้านความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานีต่อด้านความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความต้องการอยากได้กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีความเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีการใช้จ่ายทางการท่องเที่ยวภายในชุมชน ดังผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“ผมต้องการกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เขาสนใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของเราจริง ๆ และมีการใช้จ่ายเงินซื้อสินค้าของที่ระลึกของชุมชนเพราะสร้างรายได้”

“ผมต้องการนักท่องเที่ยวที่เข้ามาแล้วไม่ทำลายความเสียหายให้วัฒนธรรมท้องถิ่น”

“พี่ต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาซื้อของชุมชนเยอะ ๆ จะทำให้คนในชุมชนมีรายได้เสริม”

ประเด็นที่ 3 ด้านศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนากองทุนที่เกี่ยวข้องของชุมชนปะอว

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีต่อด้านศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนากองทุนที่เกี่ยวข้องของชุมชนบ้านปะอว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนากองทุนที่เกี่ยวข้องของชุมชน ดังผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“ผมเป็นสมาชิกของกลุ่มหัตถกรรมทองเหลืองซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการรวมกลุ่มกันเพื่อทำเครื่องทองเหลืองเพื่อจำหน่ายทั่วไปและจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว”

“ผมไม่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนากองทุนที่เกี่ยวข้อง”

“พี่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนากองทุนที่เกี่ยวข้องเท่าไรนัก ส่วนมากพี่จะช่วยในเรื่องการต้อนรับนักท่องเที่ยวเวลามีกลุ่มหรือคณะมามากกว่าการวางแผนงาน”

ประเด็นที่ 4 ด้านศักยภาพทางการตลาดท่องเที่ยวท้องถิ่นชุมชน

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีต่อด้านศักยภาพทางการตลาดท่องเที่ยวท้องถิ่นชุมชน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนปะอวสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวกลุ่มนักเรียน/นักศึกษามากที่สุดและเป็นกลุ่มที่ทำให้ชุมชนของท่านเกิดความยั่งยืนทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“ผมคิดว่าชุมชนเราเหมาะจะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แล้วดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มนักเรียนนักศึกษาเข้ามาเที่ยวเพราะพวกเขาเป็นกำลังสำคัญในการสืบทอดทางวัฒนธรรม”

“ผมคิดว่าชุมชนเราน่าจะเป็นที่เที่ยวสำหรับศึกษาดูงานเพราะเห็นกลุ่มนักเรียนนักศึกษาเขามาหาข้อมูลเยอะแล้วมันทำให้เขาซึมซับความเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นของเรา”

“พี่คิดว่าบ้านปะอวเราเหมาะกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพราะเรามีเอกลักษณ์เรื่องทองเหลือง ผ้าไหม และกลุ่มนักท่องเที่ยวนักเรียนนักศึกษาน่าจะเป็นกลุ่มที่ทำให้วัฒนธรรมของเรายังคงอยู่ต่อไป”

ประเด็นที่ 5 ด้านศักยภาพภายในและภายนอกของการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีต่อด้านศักยภาพภายในและภายนอกของการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนปะอวมีศักยภาพภายในและภายนอกที่เป็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ดังนี้

ด้านจุดแข็ง

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีต่อด้านจุดแข็งของการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนปะอวมีจุดแข็ง คือ ภูมิปัญญาหัตถกรรมเครื่องทองเหลือง ผ้าไหมพื้นบ้านปะอวที่มีลวดลายเฉพาะถิ่น ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“จุดแข็งของชุมชนเราคือภูมิปัญญาชาวบ้านครับ เช่นพวกเครื่องทองเหลือง ผ้าไหมปะอว”

“จุดแข็งของชุมชนเราคือวัฒนธรรมการทำเครื่องทองเหลืองของพ่อบุญมี แล้วก็มีผ้าไหมที่เขาย้อมผ้าจากสีธรรมชาติ”

“จุดแข็งที่มีชื่อเสียงของบ้านเราคือมีวัฒนธรรมภูมิปัญญาที่ได้รับการถ่ายทอดและยังมีการอนุรักษ์ไว้ คือ การทำทองเหลือง เขาก็จะมีทองเหลืองแบบกระดิ่ง กระพรวนที่เห็นอยู่ทุกวันนี้”

ด้านจุดอ่อน

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีต่อด้านจุดอ่อนของการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ชุมชนปะอวมีจุดอ่อน คือ รูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวไม่หลากหลายขาดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“จุดอ่อนของการท่องเที่ยวชุมชนเราคือไม่ค่อยมีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ไม่มีรถรับส่งจากทางเข้าหมู่บ้านมายังจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ผลผลิตของที่ระลึกไม่มีความหลากหลาย”

“จุดอ่อนการท่องเที่ยวของปะอวเราคือกิจกรรมการท่องเที่ยวมีแค่เรื่องวัฒนธรรมอย่างเดียวทำให้นักท่องเที่ยวที่เขามาเที่ยวเขาดูได้แค่อย่างเดียวเมื่อเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอื่น ๆ ที่เขามีชื่อเสียง”

“จุดอ่อนก็มีเรื่องของความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว เพราะมีอยู่ไม่กี่รูปแบบ”

ด้านโอกาส

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีต่อด้านโอกาสของการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าชุมชนปะอวมีโอกาสทางการท่องเที่ยว คือ สถานที่ท่องเที่ยวตั้งอยู่ใกล้ตัวเมืองทำให้การเดินทางสะดวกสบาย หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอว ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“มีหน่วยงานภาครัฐเขามาช่วยในการฝึกอบรมการออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน”

“บ้านเราตั้งอยู่ใกล้ตัวเมือง คนที่มาเขาก็เดินทางมาง่าย สะดวกสบาย”

“โอกาสน่าจะเป็นการที่ชุมชนเราใช้เวลาเดินทางมาได้ง่าย ใช้เวลาประมาณไม่เกิน 20 นาที จากตัวเมืองอุบลฯ”

ด้านอุปสรรค

ผลการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นของตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานีต่อด้านอุปสรรคของการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าชุมชนปะอาวมีอุปสรรคทางการท่องเที่ยว คือ ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผน และพัฒนาการท่องเที่ยว ดังที่ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวไว้ว่า

“อุปสรรคที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวคือการมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับอบต.ในการทำโครงการต่าง ๆ เพราะพวกเราไม่ค่อยรู้เรื่องว่ามีโครงการอะไรบ้าง รู้อีกทีตอนที่เขามาขอความร่วมมือขอแรงไปช่วยงาน”

“กลุ่มอาชีพในชุมชนต่างคนต่างทำ ไม่มีการช่วยเหลือกัน”

“คนในชุมชนขาดความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวและไม่เห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเพราะทุกคนไม่เห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวว่ามันสร้างประโยชน์ให้แก่ตนเองอย่างไรบ้าง”

จากผลการสรุปผลการศึกษาจากการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi-structure) กับตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี จำนวน 3 ท่าน สามารถนำมาสรุปเป็นตารางสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังต่อไปนี้

TNI

ตาราง 3 แสดงสรุปผลการสัมภาษณ์ตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอ่าว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี

คำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3
1. ด้านจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นของชุมชนปะอ่าว			
ท่านคิดว่าอัตลักษณ์ของทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชนปะอ่าวคืออะไร	ภูมิปัญญาหัตถกรรมเครื่องทองเหลือง	ภูมิปัญญาหัตถกรรมเครื่องทองเหลือง	ภูมิปัญญาหัตถกรรมเครื่องทองเหลือง
2. ด้านความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนปะอ่าว			
ท่านคิดว่าจุดท่องเที่ยวของท่านสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวกลุ่มไหนได้ง่ายที่สุด เพราะอะไร (เช่น นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ นักท่องเที่ยวกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา นักท่องเที่ยวกลุ่มข้าราชการ นักท่องเที่ยวทั่วไป เป็นต้น)	กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เขาสงใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นจริง ๆ และมีการใช้จ่ายเงินซื้อสินค้าของที่ระลึกของชุมชน	กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้ามาแล้วไม่ทำลายความเสียหายให้วัฒนธรรมท้องถิ่น	นักท่องเที่ยวเข้ามาซื้อของชุมชนทำให้คนในชุมชนมีรายได้เสริม
3. ด้านศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนปะอ่าว			
ท่านเคยเข้าไปมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าว ร่วมกับภาคเอกชนและชุมชน หรือไม่ (หากเคยเข้าร่วม โปรดระบุโครงการที่ท่านเคยเข้าร่วม)	เคย	ไม่เคย	เคย
4. ด้านศักยภาพทางการตลาดท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชน			
ท่านคิดว่านักท่องเที่ยวกลุ่มไหนที่เมื่อเข้ามาชุมชนของท่านแล้วจะส่งผลทำให้ชุมชนของท่านเกิดความยั่งยืน (เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทย นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยวกลุ่มอนุรักษ์ นักท่องเที่ยวคุณภาพที่มาใช้จ่ายทางการท่องเที่ยวสูง อื่น ๆ เป็นต้น)	กลุ่มนักเรียนนักศึกษา	กลุ่มนักเรียนนักศึกษา	กลุ่มนักเรียนนักศึกษา
5. ด้านศักยภาพภายในและภายนอกของการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าว			

คำถาม	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3
1) ด้านศักยภาพภายใน			
1.1) ด้านจุดแข็ง			
ท่านคิดว่าจุดแข็งของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ	ภูมิปัญญาหัตถกรรมเครื่องทองเหลือง ผ้าไหมพื้นบ้านปะอวที่มีลวดลายเฉพาะถิ่น	ภูมิปัญญาหัตถกรรมเครื่องทองเหลือง ผ้าไหมพื้นบ้านปะอวที่มีลวดลายเฉพาะถิ่น	ภูมิปัญญาหัตถกรรมเครื่องทองเหลือง
1.2) ด้านจุดอ่อน			
ท่านคิดว่าจุดอ่อนของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ	ขาดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว	รูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวไม่หลากหลาย	รูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวไม่หลากหลาย
2) ด้านศักยภาพภายนอก			
2.1) โอกาส			
ท่านคิดว่าโอกาสของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ	สถานที่ท่องเที่ยวตั้งอยู่ใกล้ตัวเมืองทำให้การเดินทางสะดวกสบาย หน่วยงานภาครัฐส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชนปะอว	สถานที่ท่องเที่ยวตั้งอยู่ใกล้ตัวเมืองทำให้การเดินทางสะดวกสบาย	สถานที่ท่องเที่ยวตั้งอยู่ใกล้ตัวเมืองทำให้การเดินทางสะดวกสบาย
2.2) อุปสรรค			
ท่านคิดว่าโอกาสของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอวคืออะไร พร้อมให้เหตุผลประกอบ	ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยว	ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยว	ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยว

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดคั่นโคมะจิชที่คุริ

ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 385 คน เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 14 สิงหาคม 2562-15 มกราคม 2563 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถาม จำนวน 385 ชุด ซึ่งผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส และภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน

ประเด็นที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

ประเด็นที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส และภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว

ข้อมูลทางลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	101	26.20
2) หญิง	284	73.80
รวม	385	100
2. อายุ		
1) ต่ำกว่า 20 ปี	50	13.00
2) 20-29 ปี	234	60.80
3) 30-39 ปี	39	10.10
4) 40-49 ปี	40	10.40
5) 50 ปีขึ้นไป	22	5.70
รวม	385	100
3. ระดับการศึกษา		
1) ต่ำกว่ามัธยมศึกษาศึกษาตอนปลาย	12	3.10
2) มัธยมศึกษาตอนปลาย/โรงเรียนอาชีวศึกษา	78	20.30

ข้อมูลทางลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
3) ปริญญาตรี/อนุปริญญา	289	75.10
4) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	6	1.60
รวม	385	100

4. อาชีพ

1) ข้าราชการ	10	2.60
2) พนักงานบริษัท	38	9.90
3) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	18	4.70
4) นักเรียน/นักศึกษา	209	54.30
5) รับจ้างทั่วไป	36	9.40
6) อื่น ๆ (โปรดระบุ)	74	19.20
รวม	385	100

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1) ต่ำกว่า 10,000 บาท	255	66.20
2) 10,000–19,999 บาท	65	16.90
3) 20,000–29,999 บาท	35	9.10
4) 30,000–39,999 บาท	17	4.40
5) 40,000 บาทขึ้นไป	13	3.40
รวม	385	100

6. สถานภาพสมรส

1) โสด	342	88.80
2) สมรส	37	9.60
3) หย่าร้าง	6	1.60
รวม	385	100

7. ภูมิลำเนา (ที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน)

1) จังหวัดอุบลราชธานี	359	93.20
2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยกเว้นจังหวัดอุบลราชธานี	19	4.90
3) กรุงเทพมหานคร	7	1.80
4) ภาคกลาง ยกเว้นกรุงเทพมหานคร	0	0.00

ข้อมูลทางลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ
5) ภาคเหนือ	0	0.00
6) ภาคใต้	0	0.00
7) ภาคตะวันออก	0	0.00
8) ภาคตะวันตก	0	0.00
รวม	385	100

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย ข้อมูลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน สถานภาพสมรส และภูมิลำเนา (ที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน) โดยแจกแจงเป็นความถี่หรือจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

ด้านเพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 73.80 และเพศชาย จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 26.20 ตามลำดับ

ด้านอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีช่วงอายุ 20-29 ปี จำนวน 234 คิดเป็นร้อยละ 60.80 รองลงมา คือ ช่วงอายุที่ต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 50 คิดเป็นร้อยละ 13.00 ช่วงอายุ 40-49 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.40 ช่วงอายุ 30-39 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.10 และ ช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.70 ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี/อนุปริญญา จำนวน 289 คน คิดเป็นร้อยละ 75.10 รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/โรงเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 20.30 ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.10 และระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60 ตามลำดับ

ด้านอาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 54.30 รองลงมา คือ อื่น ๆ (โปรดระบุ) จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 พนักงานบริษัท จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.90 รับจ้างทั่วไป จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.40 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.70 และข้าราชการ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.60 ตามลำดับ

ด้านรายได้ต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 66.20 รองลงมา คือ 10,000-19,999 บาท จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.90 20,000-29,999 บาท จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9.10 30,000-39,999 บาท จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.40 และ 40,000 บาทขึ้นไป จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.40 ตามลำดับ

ด้านสถานภาพสมรส ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีสถานภาพโสด จำนวน 342 คน คิดเป็นร้อยละ 88.80 รองลงมา คือ แต่งงาน จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.60 และหย่าร้าง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.60 ตามลำดับ

ด้านภูมิลำเนา (ที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 359 คน คิดเป็นร้อยละ 93.20 รองลงมา คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยกเว้นจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.90 และอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 ตามลำดับ

ประเด็นที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

พฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
1. จำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ไม่รวมครั้งนี้)		
1) ไม่เคยมา	180	46.80
2) เคยมา 1 ครั้ง	163	42.30
3) เคยมา 2 ครั้ง	28	7.30
4) เคยมา 3 ครั้งขึ้นไป	14	3.60
รวม	385	100
2. ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ครั้งล่าสุด)		
1) มกราคม-มีนาคม	69	17.90
2) เมษายน-มิถุนายน	96	24.90
3) กรกฎาคม-กันยายน	122	31.70
4) ตุลาคม-ธันวาคม	98	25.50
รวม	385	100
3. ช่วงจำนวนวันพักผ่อนในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้		
1) เข้า-เย็น ไปกลับ	274	71.20

พฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
2) 1 คืน	102	26.50
3) มากกว่า 1 คืนขึ้นไป	9	2.30
รวม	385	100

4. ประเภทที่พักแรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะ
อ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้

1) โฮมสเตย์บ้านปะอ่าว	82	21.30
2) โรงแรม/รีสอร์ทในอ.เมือง จ.อุบลราชธานี	119	30.90
3) อื่น ๆ (โปรดระบุ)	184	47.80
3.1) บ้านญาติ	(145)	(78.80)
3.2) บ้านเพื่อน	(39)	(21.20)
รวม	385	100

5. ผู้ร่วมเดินทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะ
อ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้

1) คนเดียว	40	10.40
2) ครอบครัว/แฟน	60	15.60
3) กลุ่มเพื่อน/คนรู้จัก	186	48.30
4) หมู่คณะขององค์กร/บริษัท	99	25.70
รวม	385	100

6. รูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้าน
ปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้

1) รถยนต์ส่วนตัว	289	75.10
2) รถแท็กซี่	85	22.10
3) รถสามล้อเครื่อง	4	1.00
4) รถมอเตอร์ไซด์	7	1.80
5) รถโดยสารประจำทาง	0	0.00
6) อื่น ๆ (โปรดระบุ)	0	0.00
รวม	385	100

พฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
7. ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว		
อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้		
1) น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	144	37.40
2) 1 ชั่วโมง	218	56.60
3) มากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป	23	6.00
รวม	385	100
8. ประเมินการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยว		
ภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้/คน		
1) น้อยกว่า 1,000 บาท	257	66.80
2) 1,000 – 1,999 บาท	76	19.70
3) 2,000 – 2,999 บาท	30	7.80
4) 3,000 บาทขึ้นไป	22	5.70
รวม	385	100
9. วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง		
จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้		
1) พักผ่อนในวันหยุด	77	20.00
2) เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น	38	9.90
3) วิจัย/ดูงาน	255	66.20
4) เยี่ยมญาติ	10	2.60
5) เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น	3	0.80
6) อื่น ๆ (โปรดระบุ) (ข้อกระดิ่ง)	2	0.50
รวม	385	100
10. ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว		
ภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี		
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
1) ศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง	205	36.30
2) พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอาว	128	22.70
3) ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	66	11.70
4) โฮมสเตย์บ้านปะอาว	165	29.30

พฤติกรรม	จำนวน	ร้อยละ
รวม	564	100
11. โอกาสในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว		
อ.เมือง จ. อุบลราชธานีอีกครั้ง		
1) มาอีกครั้ง	237	61.60
2) ไม่มาอีก	16	4.20
3) ไม่แน่ใจ	132	34.30
รวม	385	100

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ประกอบไปด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนครั้ง ช่วงเวลา จำนวนวันพักผ่อน ประเภทที่พักแรม ผู้ร่วมเดินทาง รูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชน ประเมินการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทาง วัตถุประสงค์ในการเดินทาง ประสบการณ์ในการเดินทาง และโอกาสในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี โดยแจกแจงเป็นความถี่หรือจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า

ด้านจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนปะอาวมาก่อน (ไม่รวมครั้งนี้) จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 46.80 รองลงมา คือ เคยมา 1 ครั้ง จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 42.30 เคยมา 2 ครั้ง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.30 และเคยมา 3 ครั้ง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.60 ตามลำดับ

ด้านช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ครั้งล่าสุด) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนในช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 31.70 รองลงมา คือ ช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 เดือนเมษายน-มิถุนายน จำนวน 96 คน จำนวน 24.90 และช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 17.90 ตามลำดับ

ด้านช่วงจำนวนวันพักผ่อนในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางเข้า-เย็น ไปกลับ จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 71.20 รองลงมา คือ 1 คืน จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 และ มากกว่า 1 คืน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 ตามลำดับ

ด้านประเภทที่พักแรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ในครั้งนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่พักโรงแรม/รีสอร์ทใน อ. เมือง จ. อุบลราชธานี จำนวน

119 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90 รองลงมา คือ พักแรมประเภทอื่นๆ จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 47.80 ประกอบไปด้วยที่พักแรมประเภทบ้านญาติ บ้านเพื่อน เป็นต้น และพักแรมโฮมสเตย์บ้านปะอาว จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 21.30 ตามลำดับ

ด้านผู้ร่วมเดินทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ในครั้งนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวพร้อมกับกลุ่มเพื่อน/คนรู้จัก จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 48.30 รองลงมา คือ เดินทางพร้อมกับหมู่คณะขององค์กร/บริษัท จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.70 เดินทางพร้อมกับครอบครัว/แฟน จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.60 และเดินทางท่องเที่ยวคนเดียว จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.40 ตามลำดับ

ด้านรูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยรถยนต์ จำนวน 289 คิดเป็นร้อยละ 75.10 รองลงมา คือ รถแท็กซี่ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 22.10 รถมอเตอร์ไซด์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.80 และรถสามล้อเครื่อง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.00 ตามลำดับ

ด้านระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้เวลาในการท่องเที่ยวภายในชุมชน 1 ชั่วโมง จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 56.60 รองลงมา คือ น้อยกว่า 1 ชั่วโมง จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 37.40 และ มากกว่า 2 ชั่วโมง จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 ตามลำดับ

ด้านประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้/คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้จ่ายประมาณน้อยกว่า 1,000 บาท จำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 66.80 รองลงมา คือ 1,000 – 1,999 บาท จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 19.70 2,000 – 2,999 บาท จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 7.80 และ 3,000 บาทขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.70 ตามลำดับ

ด้านวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ในครั้งนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อวิจัย/ดูงาน จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 66.20 รองลงมา คือ พักผ่อนในวันหยุด จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 20 เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น จำนวน 38 คน จำนวน 9.90 เยี่ยมญาติ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.60 เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.80 และอื่น ๆ ได้แก่ การเดินทางเพื่อมาซื้อกระดัง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50 ตามลำดับ

ด้านประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 36.30 รองลงมา

คือโฮมสเตย์บ้านปะอาว จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 29.30 พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านปะอาวศูนย์ จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 22.70 และศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 11.70 ตามลำดับ

ด้านโอกาสในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานีอีกครั้ง
พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 61.60 รองลงมา คือ ไม่น่าใจ จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 และไม่มาอีก จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.20 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี

ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 385 คน เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 14 สิงหาคม 2562-15 มกราคม 2563 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถาม จำนวน 385 ชุด ซึ่งผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี

ประเด็นที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี

รูปแบบการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความการ	ลำดับที่
1. รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	3.58	0.51	มาก	5
2. รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเข้าร่วมชมงานวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น	3.82	0.61	มาก	3
3. รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวชมผลงานของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในพิพิธภัณฑสถานพื้นบ้าน	3.93	0.55	มาก	1
4. รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวศึกษาเรียนรู้ดูงานเกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น	3.84	0.73	มาก	2

5. รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์	3.67	0.54	มาก	4
ค่าเฉลี่ยความต้องการรูปแบบการท่องเที่ยวโดยภาพรวม	3.77	.48	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับความต้องการต่อรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของความต้องการเท่ากับ 3.77 เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับความต้องการท่องเที่ยวในรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวชมผลงานของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 รองลงมา คือ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวศึกษาเรียนรู้ดูงานเกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเข้าร่วมชมงานวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณากิจกรรมทางการท่องเที่ยวตามรูปแบบทางการท่องเที่ยวที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการ สามารถอธิบายรายละเอียดของข้อมูล จำแนกตามรูปแบบการท่องเที่ยวได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ภายใต้รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวชมผลงานของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน

รูปแบบการท่องเที่ยว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความการ	ลำดับที่
1. มีห้องนั่งฟังบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น	78 (20.30)	132 (34.30)	175 (45.50)	- (-)	- (-)	3.75	0.77	มาก	4
2. มีห้องสำหรับนั่งอ่านหนังสือเกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น	94 (24.40)	132 (34.30)	128 (33.20)	31 (8.10)	- (-)	3.75	0.92	มาก	4
3. มีจุดสำหรับฝึกทำและให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในศาสตร์ต่างๆ โดยไกด์ที่เป็นคนในท้องถิ่นมีความชำนาญ	109 (28.30)	135 (35.10)	133 (34.50)	8 (2.10)	- (-)	3.90	0.84	มาก	2
4. บริการเช่าชุดท้องถิ่นเพื่อถ่ายภาพเป็นที่ระลึก	204 (53.00)	136 (35.30)	45 (11.70)	- (-)	- (-)	4.41	0.69	มากที่สุด	1
5. มีจุดบริการซื้อของฝากของที่ระลึกของท้องถิ่น	105 (27.30)	138 (35.80)	133 (34.50)	7 (1.80)	2 (0.50)	3.88	0.85	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวมด้านรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวชมผลงานของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน						3.93	0.55	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับความต้องการต่อรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวชมผลงานของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของความต้องการเท่ากับ 3.93 เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความต้องการบริการเช่าชุดท้องถิ่นเพื่อถ่ายภาพเป็นที่ระลึกมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 รองลงมา คือ มีจุดสำหรับฝึกทำและให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในศาสตร์ต่างๆ โดยไกด์ที่เป็นคนในท้องถิ่นมีความชำนาญ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 มีจุดบริการซื้อของฝากของที่ระลึกของท้องถิ่น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีห้องนั่งฟังบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีห้องสำหรับนั่งอ่านหนังสือเกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.75 ตามลำดับ

TNI

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ภายใต้รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวศึกษาเรียนรู้ ดูงานเกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

รูปแบบการท่องเที่ยว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความการ	ลำดับที่
1. ศึกษาเรียนรู้ ดูงานศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง	137 (27.30)	114 (32.70)	128 (33.20)	30 (1.30)	1 (0.30)	3.99	0.87	มาก	1
2. ศึกษาเรียนรู้ ดูงานศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน	99 (25.70)	150 (39.00)	133 (34.50)	2 (0.50)	1 (0.30)	3.89	0.79	มาก	2
3. ศึกษาเรียนรู้ ดูงานเกี่ยวกับวิธีการทำนาข้าวหอมมะลิ	110 (28.60)	108 (28.10)	139 (36.10)	18 (4.70)	10 (2.60)	3.75	1.00	มาก	5
4. ศึกษาเรียนรู้ ดูงานศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพื้นบ้าน	106 (27.50)	125 (32.50)	131 (34.00)	22 (5.70)	1 (0.30)	3.81	0.91	มาก	3
5. ศึกษาเรียนรู้ ดูงานเกี่ยวกับวิถีชีวิตคนของคนในท้องถิ่นผ่านการ พักค้างแรมที่โฮมสเตย์ปะอาว	105 (27.30)	126 (32.70)	123 (31.90)	30 (7.80)	1 (0.30)	3.79	0.94	มาก	4
ค่าเฉลี่ยรวมด้านรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวศึกษาเรียนรู้ ดูงานเกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น						3.84	0.73	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับความต้องการต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี ภายใต้รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวศึกษาเรียนรู้ ดูงานเกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของความต้องการเท่ากับ 3.84 เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความต้องการศึกษาเรียนรู้ ดูงานภายในศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 รองลงมา คือ ศึกษาเรียนรู้ ดูงานศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ศึกษาเรียนรู้ ดูงานศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกพื้นบ้าน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 ศึกษาเรียนรู้ ดูงานเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นผ่านการพักค้างแรมที่โฮมสเตย์ปะอาว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ศึกษาเรียนรู้ ดูงานเกี่ยวกับวิธีการทำนาข้าวหอมมะลิ ค่าเฉลี่ย 3.75 ตามลำดับ

TNI

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมทางการท่องเที่ยวภายใต้รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเข้าร่วมชมงานวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

รูปแบบการท่องเที่ยว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความการ	ลำดับที่
1. การฝึกปฏิบัติธรรม บำบัดจิตใจในพิธีบุญข้าวกรรม	63 (16.40)	71 (18.40)	230 (59.70)	10 (2.60)	11 (2.90)	3.43	0.89	มาก	11
2. การเข้าร่วมชมงานประเพณีบุญคุณข้าว โดยคนในท้องถิ่นจัดทำขึ้นเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ข้าวเปลือก ซึ่งเป็นพื้นเลี้ยงชีวิตที่มีเทพารักษ์ คือ “แม่โพสพ”	111 (28.80)	124 (32.20)	127 (33.00)	19 (4.90)	4 (1.00)	3.83	0.93	มาก	5
3. การเข้าร่วมงานตักบาตรข้าวจีบในน้ำอ้อยในประเพณีบุญข้าวจี	122 (31.70)	130 (33.80)	114 (29.60)	13 (3.40)	6 (1.60)	3.91	0.93	มาก	3
4. การเข้าร่วมงานประเพณีฟังเทศน์พระเวสสันดร	116 (30.10)	125 (32.50)	122 (31.70)	14 (3.60)	8 (2.10)	3.85	0.96	มาก	4
5. การเข้าร่วมงานประเพณีสงกรานต์	228 (59.20)	89 (23.10)	50 (13.00)	15 (3.90)	3 (0.80)	4.36	0.90	มากที่สุด	1
6. การเข้าร่วมงานประเพณีบุญบั้งไฟ โดยคนในท้องถิ่นจัดทำขึ้นเพื่อขอฝนในฤดูทำนา	104 (27.00)	122 (31.7)	138 (35.80)	20 (5.20)	1 (0.30)	3.80	0.90	มาก	7
7. การเข้าร่วมงานประเพณีข้าสะ (ล้าง) ซึ่งเป็นการทำบุญเพื่อระลึกถึงผู้มีพระคุณ	120 (31.20)	132 (34.30)	116 (30.10)	14 (3.60)	3 (0.80)	3.91	0.90	มาก	3
8. การเข้าร่วมงานทำบุญตักบาตรในประเพณีวันเข้าพรรษา	117 (30.40)	134 (34.80)	121 (31.40)	12 (3.10)	1 (0.30)	3.92	0.87	มาก	2

รูปแบบการท่องเที่ยว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความการ	ลำดับที่
9. การเข้าร่วมงานประเพณีทำบุญข้าวประดับดิน เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศแก่ญาติผู้ล่วงลับ เพื่อบูชา ผีบรรพบุรุษและผีไร้ญาติ	111 (28.80)	104 (27.00)	153 (39.70)	16 (4.20)	1 (0.30)	3.80	0.91	มาก	7
10. การเข้าร่วมงานประเพณีฟังเทศน์ในประเพณี ทำบุญข้าวสาก เพื่อเป็นการอุทิศกุศล	101 (26.20)	130 (33.80)	139 (36.10)	14 (3.60)	1 (0.30)	3.82	0.87	มาก	6
11. การเข้าร่วมงานประเพณีทำบุญตักบาตรใน ประเพณีวันออกพรรษา	93 (24.20)	123 (31.90)	138 (35.80)	31 (8.10)	-	3.72	0.92	มาก	9
12. การเข้าร่วมงานประเพณีทำบุญทอดกฐิน	74 (19.20)	126 (32.70)	168 (43.60)	17 (4.40)	-	3.67	0.83	มาก	10
13. การเข้าร่วมงานมหกรรมเทศกาลภูมิปัญญา ท้องถิ่น	93 (24.20)	129 (33.50)	146 (37.90)	9 (2.30)	8 (2.10)	3.75	0.91	มาก	8
14. การเข้าร่วมงานมหกรรมเทศกาลอาหาร ท้องถิ่น	104 (27.00)	120 (31.20)	142 (36.90)	17 (4.40)	2 (0.50)	3.80	0.90	มาก	7
ค่าเฉลี่ยรวมด้านรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเข้าร่วมชมงานวัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่น						3.82	0.61	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับความต้องการต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี ภายใต้รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเข้าร่วมชมงานวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของความต้องการเท่ากับ 3.82 เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความต้องการเข้าร่วมงานประเพณีสงกรานต์มากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 รองลงมา คือ การเข้าร่วมงานทำบุญตักบาตรในประเพณีวันเข้าพรรษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 การเข้าร่วมงานตักบาตรข้าวจีบใส่ข้าวสวยในประเพณีบุญข้าวจีบ และการเข้าร่วมงานประเพณีซำชะ (ล้าง) ซึ่งเป็นการทำบุญเพื่อระลึกถึงผู้มีพระคุณมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 การเข้าร่วมงานประเพณีฟังเทศน์พระเวสสันดร 3.85 การเข้าร่วมชมงานประเพณีบุญคูณข้าว โดยคนในท้องถิ่นจัดทำขึ้นเพื่อเป็นสิริมงคลแก่ข้าวเปลือกซึ่งเป็นพื้นเลี้ยงชีวิตที่มีเทพารักษ์ คือ “แม่โพสพ” ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 การเข้าร่วมงานประเพณีฟังเทศน์ในประเพณีทำบุญข้าวสาก เพื่อเป็นการอุทิศกุศล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 การเข้าร่วมงานประเพณีบุญบั้งไฟ โดยคนในท้องถิ่นจัดทำขึ้นเพื่อขอฝนในฤดูทำนา การเข้าร่วมงานประเพณีทำบุญข้าวประดับดินเป็นการทำบุญเพื่ออุทิศแก่ญาติผู้ล่วงลับ เพื่อบูชาผีบรรพบุรุษและผีไร่ญาติ การเข้าร่วมงานมหกรรมเทศกาลอาหารท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 การเข้าร่วมงานมหกรรมเทศกาลอาหารท้องถิ่น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 การเข้าร่วมงานประเพณีทำบุญตักบาตรในประเพณีวันออกพรรษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 การเข้าร่วมงานประเพณีทำบุญทอดกฐิน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การฝึกปฏิบัติธรรม บำบัดจิตใจในพิธีบุญข้าวกรรม ค่าเฉลี่ย 3.43 ตามลำดับ

TNI

TAHITI - NICHI INSTITUTE OF TECHNOLOGY

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ภายใต้รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์

รูปแบบการท่องเที่ยว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความการ	ลำดับที่
1. บายศรีสู่ขวัญ ชมการแสดงต้อนรับของคนในท้องถิ่น	128 (33.20)	136 (35.30)	94 (24.40)	26 (6.80)	1 (0.30)	3.95	0.93	มาก	3
2. เรียนรู้ ฝึกทำอาหารท้องถิ่นโดยใช้วัตถุดิบที่ผลิตโดยคนในท้องถิ่น	145 (37.70)	121 (31.40)	110 (28.60)	6 (1.60)	3 (0.80)	4.04	0.89	มาก	1
3. ปั่นจักรยานท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนปะอาว	115 (29.90)	129 (33.50)	128 (33.20)	11 (2.90)	2 (0.50)	3.89	0.88	มาก	4
4. นั่งรถไถนาเดินตามท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนปะอาว	78 (20.30)	130 (33.80)	119 (30.90)	52 (13.50)	6 (1.60)	3.58	1.09	มาก	6
5. นั่งเกวียนท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนปะอาว	129 (33.50)	119 (30.90)	103 (26.80)	14 (3.60)	20 (5.20)	3.84	1.09	มาก	5
6. เดินท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนปะอาว	23 (6.00)	19 (4.90)	58 (15.10)	285 (74.00)	-	2.43	0.83	น้อย	7
7. กินข้าวพื้นเมืองแบบอีสาน	134 (34.80)	141 (36.60)	92 (23.90)	5 (1.30)	13 (3.40)	3.98	0.97	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวมด้านรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์						3.67	0.54	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับความต้องการต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี ภายใต้รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของความต้องการเท่ากับ 3.67 เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความต้องการเรียนรู้ ฝึกทำอาหารท้องถิ่นโดยใช้วัตถุดิบที่ผลิตโดยคนในท้องถิ่นมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 รองลงมา คือ กินข้าวพื้นเมืองแบบอีสาน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 บายศรีสู่ขวัญ ชมการแสดงต้อนรับของคนในท้องถิ่น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ปั่นจักรยานท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนบ้านปะอาว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 นั่งเกวียนท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนบ้านปะอาว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 นั่งรถไถนาเดินทางท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนบ้านปะอาว ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ เดินทางท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆในชุมชนบ้านปะอาว ค่าเฉลี่ย 2.43 ตามลำดับ

TNI

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แสดงการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ภายใต้รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รูปแบบการท่องเที่ยว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความการ	ลำดับที่
1. การเดินป่าศึกษาธรรมชาติของระบบนิเวศท้องถิ่น	137 (35.60)	94 (24.40)	130 (33.80)	16 (4.20)	8 (2.10)	3.87	1.01	มาก	2
2. ส่องนก	103 (26.80)	60 (15.60)	193 (50.10)	4 (1.00)	25 (6.50)	3.55	1.09	มาก	3
3. ถ่ายภาพ	74 (19.20)	236 (61.30)	49 (12.70)	13 (3.40)	13 (3.40)	3.90	0.86	มาก	1
4. การฝึกทำนาในแปลงสาธิต (ตามฤดูกาลเก็บเกี่ยว)	11 (2.90)	10 (2.60)	348 (90.40)	10 (2.60)	6 (1.60)	3.03	0.47	มาก	4
ค่าเฉลี่ยรวมด้านรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ						3.58	0.51	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับความต้องการต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี ภายใต้รูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของความต้องการเท่ากับ 3.58 เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความต้องการถ่ายภาพมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 รองลงมา คือ การเดินป่าศึกษาธรรมชาติของระบบนิเวศท้องถิ่น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ส่องนก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การฝึกทำนาในแปลงสาธิต (ตามฤดูกาลเก็บเกี่ยว) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.03 ตามลำดับ

ประเด็นที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี

สามารถเขียนสมมติฐานทางสถิติ ดังนี้

H_0 : ลักษณะทางประชากรศาสตร์ไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี

H_1 : ลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี

TNI

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้าน

ปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี จำแนกตามเพศ

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านเพศ				รวม		Chi-Square Test	
	ชาย		หญิง		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%				
1.จำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ไม่รวมครั้งนี้)								
1) ไม่เคยมา	48	12.5	132	34.30	180	46.80	0.788	0.852
2) เคยมา 1 ครั้ง	41	10.60	122	31.70	163	42.30		
3) เคยมา 2 ครั้ง	9	2.30	19	4.90	28	7.30		
4) เคยมา 3 ครั้งขึ้นไป	3	0.80	11	2.90	14	3.60		
รวม	101	26.20	284	73.80	385	100		
2.ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ครั้งล่าสุด)								
1) มกราคม-มีนาคม	28	7.30	41	10.60	69	17.90	9.553	0.023*
2) เมษายน-มิถุนายน	20	5.20	76	19.70	96	24.90		
3) กรกฎาคม-กันยายน	31	8.10	91	23.60	122	31.70		
4) ตุลาคม-ธันวาคม	22	5.70	76	19.70	98	25.50		
รวม	101	26.20	284	73.80	385	100		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านเพศ				รวม		Chi-Square Test	
	ชาย		หญิง		จำนวน	ร้อยละ	χ^2	p
	จำนวน	%	จำนวน	%				
3.ช่วงจำนวนวันพักผ่อนในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้								
1) เข้า-เย็นไปกลับ	78	20.30	196	50.90	274	71.20	3.255	0.196
2) 1 คืน	20	5.20	82	21.30	102	26.50		
3) มากกว่า 1 คืนขึ้นไป	3	0.80	6	1.60	9	2.30		
รวม	101	26.20	284	73.80	385	100		
4.ประเภทที่พักแรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้								
1) โฮมสเตย์บ้านปะอาว	20	5.20	62	16.10	82	21.30	0.186	0.911
2) โรงแรม/รีสอร์ทในอ.เมือง จ.อุบลราชธานี	32	8.30	87	22.60	119	30.90		
3) อื่น ๆ (โปรดระบุ)	49	12.70	135	35.10	184	47.80		
รวม	101	26.20	284	73.80	385	100		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านเพศ				รวม		Chi-Square Test	
	ชาย		หญิง		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%				
5.ผู้ร่วมเดินทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้								
1) คนเดียว	10	2.60	30	7.80	40	10.40	0.313	0.958
2) ครอบครัว/แฟน	17	4.40	43	11.20	60	15.60		
3) กลุ่มคน/คนรู้จัก	47	12.20	139	36.10	186	48.30		
4) หมู่คณะขององค์กร/บริษัท	27	7.00	72	18.70	99	25.70		
รวม	101	26.20	284	73.80	385	100		
6.รูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้								
1) รถยนต์ส่วนตัว	79	20.50	210	54.50	289	75.10	1.945	0.584
2) รถแท็กซี่	20	5.20	65	16.90	85	22.10		
3) รถสามล้อเครื่อง	0	0.00	4	1.00	4	1.00		
4) รถมอเตอร์ไซด์	2	0.50	5	1.30	7	1.80		
รวม	101	26.20	284	73.80	385	100		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านเพศ				รวม		Chi-Square Test	
	ชาย		หญิง		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%				
7.ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้								
1) น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	33	8.60	111	28.80	144	37.40	1.875	0.392
2) 1 ชั่วโมง	60	15.60	158	41.00	218	56.60		
3) มากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป	8	2.10	15	3.90	23	6.00		
รวม	101	26.20	284	73.80	385	100		
8.ประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้/คน								
1) น้อยกว่า 1,000 บาท	60	15.60	197	51.20	257	66.80	4.019	0.259
2) 1,000 – 1,999 บาท	25	6.50	51	13.20	76	19.70		
3) 2,000 – 2,999 บาท	8	2.10	22	5.70	30	7.80		
4) 3,000 บาทขึ้นไป	8	2.10	14	3.60	22	5.70		
รวม	101	26.20	284	73.80	385	100		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านเพศ				รวม		Chi-Square Test	
	ชาย		หญิง		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%				
9.วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้								
1) พักผ่อนในวันหยุด	29	7.50	48	12.50	77	20.00	12.916	0.024*
2) เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น	5	1.30	33	8.60	38	9.90		
3) วิจัย/ดูงาน	66	17.10	189	49.10	255	66.20		
4) เยี่ยมญาติ	0	0.00	10	2.60	10	2.60		
5) เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น	1	0.30	2	0.50	3	0.80		
6) อื่น ๆ	0	0.00	2	0.50	2	0.50		
รวม	101	26.20	284	73.80	385	100		
10.ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)								
1) เลือกศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง	48	47.20	132	34.30	180	46.80	0.033	0.856
ไม่เลือกศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง	53	13.80	152	39.50	205	53.20		
รวม					385	100		
2) เลือกพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอ่าว	66	17.10	191	49.60	257	66.80	0.122	0.727
ไม่เลือกพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอ่าว	35	9.10	93	24.40	128	32.20		
รวม					385	100		

จากตารางที่ 12 พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.284 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ไม่รวมครั้งนี้) เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.852 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์ต่อช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ครั้งล่าสุด) เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.023 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อช่วงจำนวนวันพักผ่อนในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.196 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อประเภทที่พักแรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.911 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อผู้ร่วมเดินทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.958 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.584 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.392 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้/คน เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.259 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์ต่อวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว
อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.024 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับ
นัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรม
ทองเหลืองในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ
0.856 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์
พื้นบ้านปะอวในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ
0.727 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์จำหน่าย
ผลิตภัณฑ์พื้นบ้านในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น)
เท่ากับ 0.409 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0
ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้าน
ปะอวในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.442
ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านเพศไม่มีความสัมพันธ์ต่อโอกาสในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว
อ.เมือง จ. อุบลราชธานีอีกครั้ง เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.638 ซึ่งมากกว่า α (ระดับ
นัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

TNI

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี จำแนกตามอายุ

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านอายุ										รวม		Chi-Square Test	
	ต่ำกว่า 20 ปี		20-29 ปี		30-39 ปี		40-49 ปี		50 ปีขึ้นไป		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
1.จำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ไม่รวมครั้งนี้)														
1.1) ไม่เคยมา	33	66.00	117	50.00	9	23.10	7	17.50	14	63.60	180	46.80	57.881	0.000*
1.2) เคยมา 1 ครั้ง	13	26.00	85	36.30	29	74.40	32	80.00	4	18.20	163	42.30		
1.3) เคยมา 2 ครั้ง	3	6.00	20	8.50	1	2.60	1	2.50	3	13.60	28	7.30		
1.4) เคยมา 3 ครั้งขึ้นไป	1	2.00	12	5.10	0	0.00	0	0.00	1	4.50	14	3.60		
รวม											385	100		
2.ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ครั้งล่าสุด)														
2.1) มกราคม-มีนาคม	2	4.00	46	19.70	4	10.30	13	32.50	4	18.20	69	17.90	59.793	0.000*
2.2) เมษายน-มิถุนายน	5	10.00	62	26.50	15	38.50	7	17.50	7	31.80	96	24.90		
2.3) กรกฎาคม-กันยายน	16	32.00	86	36.80	6	15.40	5	12.50	9	40.90	122	31.70		
2.4) ตุลาคม-ธันวาคม	27	54.00	40	17.10	14	35.90	15	37.50	2	9.10	98	25.50		
รวม											385	100		
3.ช่วงจำนวนวันพักผ่อนในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้														
3.1) เข้า-เย็นไปกลับ	50	100.00	164	70.10	20	51.30	23	57.50	17	77.30	274	71.20	39.909	0.000*
3.2) 1 คืน	0	0.00	64	27.40	18	46.20	17	42.50	3	13.60	102	26.50		
3.3) มากกว่า 1 คืนขึ้นไป	0	0.00	6	2.60	1	2.60	0	0.00	2	9.10	9	2.30		
รวม											385	100		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านอายุ										รวม		Chi-Square Test	
	ต่ำกว่า 20 ปี		20-29 ปี		30-39 ปี		40-49 ปี		50 ปีขึ้นไป		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
4. ประเภทที่พักแรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้														
4.1) โฮมสเตย์บ้านปะอ่าว	10	20.00	52	22.20	5	12.80	9	22.50	6	27.30	82	21.30	14.537	0.069
4.2) โรงแรม/รีสอร์ทในอ.เมือง จ.อุบลราชธานี	6	12.00	77	32.90	15	38.50	15	37.50	6	27.30	119	30.90		
4.3) อื่น ๆ (โปรดระบุ)	34	68.00	105	44.90	19	48.70	16	40.00	10	45.50	184	47.80		
รวม											385	100		
5. ผู้ร่วมเดินทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้														
5.1) คนเดียว	3	6.00	26	11.10	5	12.80	3	7.50	3	13.60	40	10.40	19.389	0.080
5.2) ครอบครัว/แฟน	4	8.00	39	16.70	3	7.70	8	20.00	6	27.30	60	15.60		
5.3) กลุ่มคน/คนรู้จัก	23	46.00	122	52.10	18	46.20	15	37.50	8	36.40	186	48.30		
5.4) หมู่คณะ ขององค์กร/บริษัท	20	40.00	47	20.10	13	33.30	14	35.00	5	22.70	99	25.70		
รวม											385	100		
6. รูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้														
6.1) รถยนต์ส่วนตัว	41	82.00	165	70.50	36	92.30	37	92.50	10	45.50	289	75.10	32.280	0.001*
6.2) รถแท็กซี่	8	16.00	60	25.60	2	5.10	3	7.50	12	54.50	85	22.10		
6.3) รถสามล้อเครื่อง	0	0.00	4	1.70	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	1.00		
6.4) รถมอเตอร์ไซด์	1	2.00	5	2.10	1	2.60	0	0.00	0	0.00	7	1.80		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านอายุ										รวม		Chi-Square Test	
	ต่ำกว่า 20 ปี		20-29 ปี		30-39 ปี		40-49 ปี		50 ปีขึ้นไป		จำนวน	ร้อยละ	χ^2	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
รวม											385	100		
7.ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้														
7.1) น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	34	68.00	81	34.60	12	30.80	8	20.00	9	40.90	144	37.40	53.008	0.000*
7.2) 1 ชั่วโมง	7	14.00	142	60.70	25	64.10	32	80.00	12	54.50	218	56.60		
7.3) มากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป	9	18.00	11	4.70	2	5.10	0	0.00	1	4.50	23	6.00		
รวม											385	100		
8.ประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้/คน														
8.1) น้อยกว่า 1,000 บาท	44	88.00	146	62.40	28	71.80	30	75.00	9	40.90	257	66.80	26.230	0.010*
8.2) 1,000 – 1,999 บาท	3	6.00	51	21.80	6	15.40	7	17.50	9	40.90	76	19.70		
8.3) 2,000 – 2,999 บาท	2	4.00	23	9.80	1	2.60	1	2.50	3	13.60	30	7.80		
8.4) 3,000 บาทขึ้นไป	1	2.00	14	6.00	4	10.30	2	5.00	1	4.50	22	5.70		
รวม											385	100		
9.วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้														
9.1) พักผ่อนในวันหยุด	5	10.00	48	20.50	10	25.60	11	25.70	3	13.60	77	20.00	58.075	0.000*
9.2) เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น	16	32.00	22	9.40	0	0.00	0	0.00	0	0.00	38	9.90		
9.3) วิจัย/ดูงาน	29	58.00	152	65.00	29	74.40	27	67.50	18	81.80	255	66.20		
9.4) เยี่ยมญาติ	0	0.00	9	3.80	0	0.00	0	0.00	1	4.50	10	2.60		
9.5) เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น	0	0.00	1	0.40	0	0.00	2	5.00	0	0.00	3	0.80		
9.6) อื่น ๆ	0	0.00	2	0.90	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	0.50		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านอายุ										รวม		Chi-Square Test	
	ต่ำกว่า 20 ปี		20-29 ปี		30-39 ปี		40-49 ปี		50 ปีขึ้นไป		จำนวน	ร้อยละ	X^2	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
รวม											385	100		
10.ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)														
1) เคยเดินทางมายังศูนย์ หัตถกรรมทองเหลือง	30	60.00	104	44.40	12	30.80	12	30.00	22	100.00	180	46.80	37.593	0.000*
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกศูนย์ หัตถกรรมทองเหลือง	20	40.00	130	55.60	27	69.20	28	70.00	0	0.00	205	53.20		
รวม											385	100		
2) เคยเดินทางมายังพิพิธภัณฑ์ พื้นบ้านปะอาว	38	76.00	146	62.40	24	61.50	27	67.50	22	100.00	257	66.80	15.376	0.004*
รวม											385	100		
3) เคยเดินทางมายังศูนย์ จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	50	100.00	205	87.60	23	59.00	19	47.50	22	100.00	319	82.90	69.479	0.000*
ไม่เคยเดินทางมายังเลือก ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	0	0.00	29	12.40	16	41.00	21	52.50	0	0.00	66	17.10		
รวม											385	100		
4) เคยเดินทางมายังโฮมสเตย์ บ้านปะอาว	15	30.00	138	59.00	21	53.80	31	77.50	15	68.20	220	57.10	23.399	0.000*
ไม่เคยเดินทางมายังเลือก โฮมสเตย์บ้านปะอาว	35	70.00	96	41.00	18	46.20	9	22.50	7	31.80	165	42.90		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านอายุ										รวม		Chi-Square Test	
	ต่ำกว่า 20 ปี		20-29 ปี		30-39 ปี		40-49 ปี		50 ปีขึ้นไป		จำนวน	ร้อยละ	χ^2	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
รวม											385	100		
11.โอกาสในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานีอีกครั้ง														
11.1) มาอีกครั้ง	21	42.00	147	62.80	32	82.10	37	92.50	0	0.00	237	61.60	78.447	0.000*
11.2) ไม่มาอีก	6	12.00	10	4.30	0	0.00	0	0.00	0	0.00	16	4.20		
11.3) ไม่แน่ใจ	23	46.00	77	32.90	7	17.90	3	7.50	22	100.00	132	34.30		
รวม											385	100		
ภาพรวม													266.368	0.000*

จากตารางที่ 13 พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ต่อจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว

อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ไม่รวมครั้งนี้) เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ต่อช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว

อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ครั้งล่าสุด) เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ต่อช่วงจำนวนวันพักผ่อนในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้าน

ปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอายุไม่มีความสัมพันธ์ต่อประเภทที่พักแรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้าน

ปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.069 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านอายุไม่มีความสัมพันธ์ต่อผู้ร่วมเดินทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะ

อว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.080 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชน

บ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ต่อระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอว

อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ต่อประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยว

ภายในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้/คน เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.010 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ต่อวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว
อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับ
นัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรม
ทองเหลืองในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ
0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน
ปะอวในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.004
ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์จำหน่าย
ผลิตภัณฑ์พื้นบ้านในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น)
เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0
ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านปะ
อวในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่ง
น้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอายุมีความสัมพันธ์ต่อโอกาสในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว
อ.เมือง จ. อุบลราชธานีอีกครั้ง เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับ
นัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

TNI

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี จำแนกตามระดับการศึกษา

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านการศึกษา								รวม		Chi-Square Test	
	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา		มัธยมศึกษา/ อาชีวศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
1.จำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ไม่รวมครั้งนี้)												
1.1) ไม่เคยมา	7	58.30	26	33.30	144	49.80	3	50.00	180	46.80	12.310	0.196
1.2) เคยมา 1 ครั้ง	5	41.70	45	57.70	110	38.10	3	50.00	163	42.30		
1.3) เคยมา 2 ครั้ง	0	0.00	5	6.40	23	8.00	0	0.00	28	7.30		
1.4) เคยมา 3 ครั้งขึ้นไป	0	0.00	2	2.60	12	4.20	0	0.00	14	3.60		
รวม									385	100		
2.ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ครั้งล่าสุด)												
2.1) มกราคม-มีนาคม	4	33.30	20	25.60	41	14.20	4	66.70	69	17.90	34.789	0.000*
2.2) เมษายน-มิถุนายน	1	8.30	26	33.30	69	23.90	0	0.00	96	24.90		
2.3) กรกฎาคม-กันยายน	7	58.30	23	29.50	91	31.50	1	16.70	122	31.70		
2.4) ตุลาคม-ธันวาคม	0	0.00	9	11.50	88	30.40	1	16.70	98	25.50		
รวม									385	100		
3.ช่วงจำนวนวันพักผ่อนในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้												
3.1) เข้า-เย็นไปกลับ	9	75.00	50	64.10	209	72.30	6	100.00	274	71.20	17.574	0.007*
3.2) 1 คืน	1	8.30	27	34.60	74	25.60	0	0.00	102	26.50		
3.3) มากกว่า 1 คืนขึ้นไป	2	16.70	1	1.30	6	2.1	0	0.00	9	2.30		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านการศึกษา								รวม		Chi-Square Test	
	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา		มัธยมศึกษา/ อาชีวศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		จำนวน	ร้อยละ	X^2	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
รวม									385	100		
4.ประเภทที่พักแรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้												
4.1) โฮมสเตย์บ้านปะอาว	1	8.30	12	15.40	65	22.50	4	66.70	82	21.30	16.223	0.013*
4.2) โรงแรม/รีสอร์ทในอ.เมือง จ.อุบลราชธานี	2	16.70	21	26.90	96	33.20	0	0.00	119	30.90		
4.3) อื่น ๆ (ไปตระเวน)	9	75.00	45	57.70	128	44.30	2	33.30	184	47.80		
รวม									385	100		
5.ผู้ร่วมเดินทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้												
5.1) คนเดียว	1	8.30	2	2.60	34	11.80	3	50.00	40	10.40	28.021	0.001*
5.2) ครอบครัว/แฟน	2	16.70	8	10.30	50	17.30	0	0.00	60	15.60		
5.3) กลุ่มคน/คนรู้จัก	5	41.70	36	46.20	142	49.10	3	50.00	186	48.30		
5.4) หมู่คณะขององค์กร/บริษัท	4	33.30	32	41.00	63	21.80	0	0.00	99	25.70		
รวม									385	100		
6.รูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้												
6.1) รถยนต์ส่วนตัว	9	75.00	69	88.50	205	70.90	6	100.00	289	75.10	12.841	0.170
6.2) รถแท็กซี่	3	25.00	8	10.30	74	25.60	0	0.00	85	22.10		
6.3) รถสามล้อเครื่อง	0	0.00	0	0.00	4	1.40	0	0.00	4	1.00		
6.4) รถมอเตอร์ไซด์	0	0.00	1	1.30	6	2.10	0	0.00	7	1.80		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านการศึกษา								รวม		Chi-Square Test	
	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา		มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		จำนวน	ร้อยละ	X^2	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
รวม									385	100		
7.ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้												
7.1) น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	3	25.00	18	23.10	121	41.90	2	33.30	144	37.40	13.354	0.038*
7.2) 1 ชั่วโมง	7	58.30	56	71.80	151	52.20	4	66.70	218	56.60		
7.3) มากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป	2	16.70	4	5.10	17	5.90	0	0.00	23	6.00		
รวม									385	100		
8.ประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้/คน												
8.1) น้อยกว่า 1,000 บาท	9	75.00	52	66.70	192	66.40	4	66.70	257	66.80	13.990	0.123
8.2) 1,000 – 1,999 บาท	1	8.30	13	16.70	60	20.80	2	33.30	76	19.70		
8.3) 2,000 – 2,999 บาท	0	0.00	4	5.10	26	9.00	0	0.00	30	7.80		
8.4) 3,000 บาทขึ้นไป	2	16.70	9	11.50	11	3.80	0	0.00	22	5.70		
รวม									385	100		
9.วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้												
9.1) พักผ่อนในวันหยุด	3	25.00	16	20.50	56	19.40	2	33.30	77	20.00	18.440	0.240
9.2) เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น	3	25.00	1	1.30	34	11.80	0	0.00	38	9.90		
9.3) วิจัย/ดูงาน	6	50.00	61	78.20	184	63.70	4	66.70	255	66.20		
9.4) เยี่ยมญาติ	0	0.00	0	0.00	10	3.50	0	0.00	10	2.60		
9.5) เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น	0	0.00	0	0.00	3	1.00	0	0.00	3	0.80		
9.6) อื่น ๆ	0	0.00	0	0.00	2	0.70	0	0.00	2	0.50		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านการศึกษา								รวม		Chi-Square Test	
	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา		มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
รวม									385	100		
10.ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)												
1) เคยเดินทางมายังศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง	4	33.30	21	26.90	152	52.60	3	50.00	180	46.80	17.176	0.001*
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง	8	66.70	57	73.10	137	47.40	3	50.00	205	53.20		
รวม									385	100		
เคยเดินทางมายังพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอว	6	50.00	45	57.70	201	69.60	5	83.30	257	66.80	6.165	0.104
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอว	6	50.00	33	42.30	88	30.40	1	16.70	128	33.20		
รวม									385	100		
2) เคยเดินทางมายังศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	12	100.00	72	92.30	235	81.30	0	0.00	319	82.90	36.871	0.000*
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	0	0.00	6	7.00	54	18.70	6	100.00	66	17.10		
รวม									385	100		
3) เคยเดินทางมายังโฮมสเตย์บ้านปะอว	6	50.00	46	59.00	164	56.70	4	66.70	220	57.10	0.598	0.897
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกโฮมสเตย์บ้านปะอว	6	50.00	32	41.00	125	43.30	2	33.30	165	42.90		
รวม									385	100		
11.โอกาสในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ. อุบลราชธานีอีกครั้ง												
11.1) มาอีกครั้ง	7	58.30	58	74.40	166	57.40	6	100.00	237	61.60	11.764	0.067
11.2) ไม่มาอีก	1	8.30	2	2.60	13	4.50	0	0.00	16	4.20		

พฤติกรรมที่ท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านการศึกษา								รวม		Chi-Square Test	
	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา		มัธยมศึกษา/ อาชีวศึกษา		ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		จำนวน	ร้อยละ	χ^2	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
11.3 ไม่แน่ใจ	4	33.30	18	23.10	110	38.10	0	0.00	132	34.30	207.521	0.000*
รวม									385	100		
ภาพรวม												

จากตารางที่ 14 พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยด้านการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยด้านการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ไม่รวมครั้งนี้) เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.196 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ครั้งล่าสุด) เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อช่วงจำนวนวันพักร่มในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.007 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อประเภทที่พักแรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.013 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อผู้ร่วมเดินทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.170 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.038 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้/คน เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.123 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ต่อวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.240 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอวในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.104 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านการศึกษามีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้านในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านปะอวในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.897 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ต่อโอกาสในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ. อุบลราชธานีอีกครั้ง เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.067 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี จำแนกตามอาชีพ

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านอาชีพ												รวม		Chi-Square Test	
	ข้าราชการ		พนักงานบริษัท		ค้าขาย/ ธุรกิจส่วนตัว		นักเรียน/ นักศึกษา		รับจ้างทั่วไป		อื่น ๆ (โปรดระบุ)		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%					
1.จำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ไม่รวมครั้งนี้)																
1.1) ไม่เคยมา	4	40	15	39.50	10	55.60	125	59.80	10	27.80	16	21.60	180	46.80	102.65	0.000*
1.2) เคยมา 1 ครั้ง	5	50.00	22	57.90	7	38.90	45	21.50	26	72.20	58	78.40	163	42.30		
1.3) เคยมา 2 ครั้ง	1	10.00	1	2.60	1	5.60	25	12.00	0	0.00	0	0.00	28	7.30		
1.4) เคยมา 3 ครั้งขึ้นไป	0	0.00	0	0.00	0	0.00	14	6.70	0	0.00	0	0.00	14	3.60		
รวม													385	100		
2.ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ครั้งล่าสุด)																
2.1) มกราคม - มีนาคม	2	20.00	12	31.60	4	22.20	28	13.40	9	25.00	14	18.90	69	17.90	24.684	0.054*
	4	40.00	7	18.40	4	22.20	57	27.30	6	16.70	18	24.30	96	24.90		
2.2) เมษายน - มิถุนายน	2	20.00	13	34.20	5	27.80	78	37.30	10	27.80	14	18.90	122	31.70		
	2	20.00	6	15.80	5	27.80	46	22.00	11	30.60	28	37.80	98	25.50		
2.3) กรกฎาคม - กันยายน																
2.4) ตุลาคม - ธันวาคม																
รวม													385	100		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านอาชีพ												รวม		Chi-Square Test	
	ข้าราชการ		พนักงานบริษัท		ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว		นักเรียน/นักศึกษา		รับจ้างทั่วไป		อื่น ๆ (โปรดระบุ)		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%					
3.ช่วงจำนวนวันพักผ่อนในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้																
3.1) เข้า-เย็นไปกลับ	4	40.00	22	57.90	12	66.70	173	82.80	23	63.90	40	54.10	274	71.20	45.730	0.000*
3.2) 1 คืน	6	60.00	16	42.10	5	27.80	29	13.90	12	33.30	34	45.90	102	26.50		
3.3) มากกว่า 1 คืนขึ้นไป	0	0.00	0	0.00	1	5.60	7	3.30	1	2.80	0	0.00	9	2.30		
รวม													385	100		
4.ประเภทที่พักแรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้																
4.1) โฮมสเตย์บ้านปะอาว	4	40.00	4	10.50	2	11.10	51	24.40	9	25.00	12	16.20	82	21.30	29.080	0.001*
4.2) โรงแรม/รีสอร์ท ในอ.เมือง จ. อุบลราชธานี	3	30.00	19	50.00	9	50.00	50	23.90	5	13.90	33	44.60	119	30.90		
4.3) อื่น ๆ (โปรดระบุ)	3	30.00	15	39.50	7	38.90	108	51.70	22	61.10	29	39.20	184	47.80		
รวม													385	100		
5.ผู้ร่วมเดินทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้																
5.1) คนเดียว	1	10.00	3	7.90	2	11.10	23	11.00	5	13.90	6	8.10	40	10.40	23.318	0.078
5.2) ครอบครัว/แฟน	4	40.00	7	18.40	5	27.80	31	14.80	3	8.30	10	13.50	60	15.60		
5.3) กลุ่มคน/คนรู้จัก	2	20.00	15	39.50	6	33.30	115	55.00	18	50.00	30	40.50	186	48.30		
5.4) หมู่คณะขององค์กร/ บริษัท	3	30.00	13	34.20	5	27.80	40	19.10	10	27.80	28	37.80	99	25.70		
รวม													385	100		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านอาชีพ												รวม		Chi-Square Test	
	ข้าราชการ		พนักงานบริษัท		ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว		นักเรียน/นักศึกษา		รับจ้างทั่วไป		อื่น ๆ (โปรดระบุ)		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
6.รูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้																
6.1) รถยนต์ส่วนตัว	6	60.00	35	92.10	14	77.80	125	59.80	35	97.20	74	100.00	289	75.10	71.073	0.000*
6.2) รถแท็กซี่	3	30.00	3	7.90	4	22.20	74	35.40	1	2.80	0	0.00	85	22.10		
6.3) รถสามล้อเครื่อง	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	1.90	0	0.00	0	0.00	4	1.00		
6.4) รถมอเตอร์ไซด์	1	10.00	0	0.00	0	0.00	6	2.90	0	0.00	0	0.00	7	1.80		
รวม													385	100		
7.ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้																
7.1) น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	4	40.00	8	21.10	2	11.10	106	50.70	11	30.60	13	17.60	144	37.40	62.401	0.000*
7.2) 1 ชั่วโมง	6	60.00	30	78.90	13	72.20	84	40.20	24	66.70	61	82.40	218	56.60		
7.3) มากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป	0	0.00	0	0.00	3	16.70	19	9.10	1	2.80	0	0.00	23	6.00		
รวม													385	100		
8.ประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้/คน																
8.1) น้อยกว่า 1,000 บาท	6	60.00	23	60.50	10	55.60	146	69.90	22	61.10	50	67.60	257	66.80	19.795	0.180
8.2) 1,000 – 1,999 บาท	3	30.00	6	15.80	4	22.20	43	20.60	7	19.40	13	17.60	76	19.70		
8.3) 2,000 – 2,999 บาท	1	10.00	5	13.20	3	16.70	14	6.70	1	2.80	6	8.10	30	7.80		
8.4) 3,000 บาทขึ้นไป	0	0.00	4	10.50	1	5.60	6	2.90	6	16.70	5	6.80	22	5.70		
รวม													385	100		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านอาชีพ												รวม		Chi-Square Test	
	ข้าราชการ		พนักงานบริษัท		ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว		นักเรียน/นักศึกษา		รับจ้างทั่วไป		อื่น ๆ (โปรตระกูล)		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%					
9.วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้																
9.1) พักผ่อนในวันหยุด	2	20.00	13	34.20	4	22.20	29	13.90	14	38.90	15	20.30	77	20.00	105.234	0.000*
	0	0.00	0	0.00	0	0.00	37	17.70	1	2.80	0	0.00	38	9.90		
9.2) เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น	6	60.00	25	65.80	14	77.80	130	62.20	21	58.30	59	79.70	255	66.20		
9.3) วิจัย/ดูงาน	0	0.00	0	0.00	0	0.00	10	4.80	0	0.00	0	0.00	10	2.60		
9.4) เยี่ยมญาติ	2	20.00	0	0.00	0	0.00	1	0.50	0	0.00	0	0.00	3	0.80		
9.5) เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	1.00	0	0.00	0	0.00	2	0.50		
9.6) อื่น ๆ																
รวม													385	100		
10.ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)																
1) เคยเดินทางมายังศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง	5	50.00	4	10.50	6	33.30	136	65.10	16	44.40	13	17.60	180	46.80	74.947	0.000*
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง	5	50.00	34	89.50	12	66.70	73	34.90	20	55.60	61	82.40	205	53.20		
รวม													385	100		
2) เคยเดินทางมายังพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอาว	7	70.00	16	42.10	12	66.70	159	76.10	22	61.10	41	55.40	257	66.80	23.446	0.000*
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอาว	3	30.00	22	57.90	6	33.30	50	23.90	14	38.90	33	44.60	128	33.20		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านอาชีพ												รวม		Chi-Square Test		
	ข้าราชการ		พนักงานบริษัท		ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว		นักเรียน/นักศึกษา		รับจ้างทั่วไป		อื่น ๆ (โปรดระบุ)		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p	
จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%						
รวม												385	100				
2)เคยเดินทางมายังศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	8	80.00	35	92.10	16	88.90	199	95.20	17	47.20	44	59.50	319	82.90	85.984	0.000*	
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	2	20.00	3	7.90	2	11.10	10	4.80	19	52.80	30	40.50	66	17.10			
รวม												385	100				
3) เคยเดินทางมายังโฮมสเตย์บ้านปะอ่าว	9	90.00	20	52.60	9	50.00	104	49.80	28	77.80	50	67.60	220	57.10	19.293	0.002*	
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกโฮมสเตย์บ้านปะอ่าว	1	10.00	18	47.40	9	50.00	105	50.20	8	22.20	24	32.40	165	42.90			
รวม												385	100				
11.โอกาสในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ. อุบลราชธานีอีกครั้ง																	
11.1) มาอีกครั้ง	6	60.00	34	89.50	11	61.10	81	38.80	31	86.10	74	100.00	237	61.60	115.582	0.000*	
11.2) ไม่มาอีก	0	0.00	1	2.60	0	0.00	14	6.70	1	2.80	0	0.00	16	4.20			
11.3) ไม่แน่ใจ	4	40.00	3	7.90	7	38.90	114	54.50	4	11.10	0	0.00	132	34.30			
รวม												385	100				
ภาพรวม														293.585	0.003*		

จากตารางที่ 15 พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.003 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ไม่รวมครั้งนี้) เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ครั้งล่าสุด) เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.054 ซึ่งเท่ากับ α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อช่วงจำนวนวันพักผ่อนในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อประเภทที่พักแรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอาชีพไม่มีความสัมพันธ์ต่อผู้ร่วมเดินทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.078 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอาชีพไม่มีความสัมพันธ์ต่อประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้/คน เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

เป็น) เท่ากับ 0.180 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองในชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอ่าวในชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้านในชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านปะอ่าวในชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.002 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อโอกาสในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าว อ.เมือง จ. อุบลราชธานีอีกครั้ง เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน										รวม		Chi-Square Test	
	ต่ำกว่า 10,000		10,000-19,999		20,000-29,999		30,000-39,999		40,000 ปีขึ้นไป		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
1.จำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ไม่รวมครั้งนี้)														
1.1) ไม่เคยมา	126	49.40	28	43.10	13	37.10	9	52.90	4	30.80	180	46.80	19.150	0.085
1.2) เคยมา 1 ครั้ง	93	36.50	33	50.80	21	60.00	8	47.10	8	61.50	163	42.30		
1.3) เคยมา 2 ครั้ง	22	8.60	4	6.20	1	2.90	0	0.00	1	7.70	28	7.30		
1.4) เคยมา 3 ครั้งขึ้นไป	14	5.50	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	14	3.60		
รวม											385	100		
2.ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ครั้งล่าสุด)														
2.1) มกราคม-มีนาคม	41	16.10	14	21.50	9	25.70	4	23.50	1	7.70	69	17.90	19.449	0.078
2.2) เมษายน-มิถุนายน	68	26.70	19	29.20	5	14.30	2	11.80	2	15.40	96	24.90		
2.3) กรกฎาคม-กันยายน	81	31.80	18	27.70	12	34.30	9	52.90	2	15.40	122	31.70		
2.4) ตุลาคม-ธันวาคม	65	25.50	14	21.50	9	25.70	2	11.80	8	61.50	98	25.50		
รวม											385	100		
3.ช่วงจำนวนวันพักผ่อนในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้														
3.1) เข้า-เย็นไปกลับ	195	76.5	41	63.10	22	62.90	13	76.50	3	23.10	274	71.20	33.419	0.000*
3.2) 1 คืน	58	22.70	19	29.20	12	34.30	3	17.60	10	76.90	102	26.50		
3.3) มากกว่า 1 คืนขึ้นไป	2	0.80	5	7.70	1	2.90	1	5.90	0	0.00	9	2.30		
รวม											385	100		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน										รวม		Chi-Square Test	
	ต่ำกว่า 10,000		10,000-19,999		20,000-29,999		30,000-39,999		40,000 ปีขึ้นไป		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
4.ประเภทที่พักแรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้														
4.1) โฮมสเตย์บ้านปะอาว	56	22.00	9	13.80	11	31.40	5	29.40	1	7.70	82	21.30	23.924	0.002*
4.2) โรงแรม/รีสอร์ทในอ.เมือง จ.อุบลราชธานี	70	27.50	24	36.90	7	20.00	8	47.10	10	76.90	119	30.90		
4.3) อื่น ๆ (โปรดระบุ)	129	50.60	32	49.20	17	48.60	4	23.50	2	15.40	184	47.80		
รวม											385	100		
5.ผู้ร่วมเดินทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้														
5.1) คนเดียว	24	9.40	8	12.30	2	5.70	6	35.30	0	0.00	40	10.40	30.155	0.003*
5.2) ครอบครัว/แฟน	33	12.90	11	16.90	11	31.40	3	17.60	2	15.40	60	15.60		
5.3) กลุ่มคน/คนรู้จัก	138	54.10	23	35.40	15	42.90	4	23.50	6	46.20	186	48.30		
5.4) หมู่คณะขององค์กร/บริษัท	60	23.50	23	35.40	7	20.00	4	23.50	5	38.50	99	25.70		
รวม											385	100		
6.รูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้														
6.1) รถยนต์ส่วนตัว	181	71.00	52	80.00	30	85.70	15	88.20	11	84.60	289	75.10	12.961	0.372
6.2) รถแท็กซี่	66	25.90	11	16.90	4	11.40	2	11.80	2	15.40	85	22.10		
6.3) รถสามล้อเครื่อง	2	0.80	2	3.10	0	0.00	0	0.00	0	0.00	4	1.00		
6.4) รถมอเตอร์ไซด์	6	2.40	0	0.00	1	2.90	0	0.00	0	0.00	7	1.80		
รวม											385	100		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน										รวม		Chi-Square Test	
	ต่ำกว่า 10,000		10,000-19,999		20,000-29,999		30,000-39,999		40,000 ปีขึ้นไป		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
7.ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้														
7.1) น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	109	42.70	15	23.10	10	28.60	7	41.20	3	23.10	144	37.40	14.943	0.063
7.2) 1 ชั่วโมง	132	51.80	43	66.20	24	68.60	9	52.90	10	76.90	218	56.60		
7.3) มากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป	14	5.50	7	10.80	1	2.90	1	5.90	0	0.00	23	6.00		
รวม											385	100		
8.ประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้/คน														
8.1) น้อยกว่า 1,000 บาท	183	71.80	34	52.30	23	65.70	10	58.80	7	53.80	257	66.80	31.704	0.002*
8.2) 1,000 – 1,999 บาท	49	19.20	17	26.20	6	17.10	3	17.60	1	7.70	76	19.70		
8.3) 2,000 – 2,999 บาท	16	6.30	7	10.80	4	11.40	0	0.00	3	23.10	30	7.80		
8.4) 3,000 บาทขึ้นไป														
รวม											385	100		
9.วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้														
9.1) พักผ่อนในวันหยุด	39	15.30	17	26.20	14	40.00	3	17.60	4	30.80	77	20.00	53.543	0.000*
9.2) เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น	34	13.30	3	4.60	0	0.00	1	5.90	0	0.00	38	9.90		
9.3) วิจัย/ดูงาน	172	67.50	42	64.60	21	60.00	11	64.70	9	69.20	255	66.20		
9.4) เยี่ยมญาติ	7	2.70	3	4.60	0	0.00	0	0.00	0	0.00	10	2.60		
9.5) เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น	1	0.40	0	0.00	0	0.00	2	11.80	0	0.00	3	0.80		
9.6) อื่น ๆ	2	0.80	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	2	0.50		
รวม											385	100		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน										รวม		Chi-Square Test	
	ต่ำกว่า 10,000		10,000-19,999		20,000-29,999		30,000-39,999		40,000 ปีขึ้นไป		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
10.ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)														
1) เคยเดินทางมายังศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง	133	52.20	26	40.00	11	31.40	6	35.30	4	30.80	180	46.80	9.714	0.046*
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง	122	47.80	39	60.00	24	68.60	11	64.70	9	69.20	205	53.20		
รวม											385	100		
2) เคยเดินทางมายังพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอาว	184	72.20	35	53.80	18	51.40	11	64.70	9	69.20	257	66.80	12.006	0.017*
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอาว	71	27.80	30	46.20	17	48.60	6	35.30	4	30.80	128	33.20		
รวม											385	100		
3) เคยเดินทางมายังศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	220	86.30	53	81.50	26	74.30	12	70.60	8	61.50	319	82.90	9.948	0.041*
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	35	13.70	12	18.50	9	25.70	5	29.40	5	38.50	66	17.10		
รวม											385	100		
4) เคยเดินทางมายังโฮมสเตย์บ้านปะอาว	141	55.30	37	56.90	24	68.60	12	70.60	6	46.20	220	57.10	4.120	0.390
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกโฮมสเตย์บ้านปะอาว	114	44.70	28	43.10	11	31.40	5	29.40	7	53.80	165	42.90		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน										รวม		Chi-Square Test	
	ต่ำกว่า 10,000		10,000-19,999		20,000-29,999		30,000-39,999		40,000 ปีขึ้นไป		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
รวม											385	100		
11.โอกาสในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานีอีกครั้ง														
11.1) มาอีกครั้ง	138	54.10	48	73.80	28	80.00	13	76.50	10	76.90	237	61.60	20.049	0.010*
11.2) ไม่มาอีก	13	5.1	1	1.50	2	5.70	0	0.00	0	0.00	16	4.20		
11.3) ไม่แน่ใจ	104	40.80	16	24.60	5	14.30	4	23.50	3	23.10	132	34.30		
รวม											385	100		
ภาพรวม													224.662	0.022*

จากตารางที่ 16 พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.022 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์ต่อจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ไม่รวมครั้งนี้) เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.085 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์ต่อช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ครั้งล่าสุด) เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.078 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ต่อช่วงจำนวนวันพักผ่อนในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ต่อประเภทที่พักแรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.002 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ต่อผู้ร่วมเดินทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.003 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.372 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์ต่อระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.060 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ต่อประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้/คน เนื่องจากค่า P

(ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.002 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ต่อวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.046 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอวในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.017 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้านในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.041 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านปะอวในชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.390 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์ต่อโอกาสในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ. อุบลราชธานีอีกครั้ง เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.010 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี จำแนกตามสถานภาพสมรส

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านสถานภาพสมรส						รวม		Chi-Square Test	
	โสด		สมรส		หย่าร้าง		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
1.จำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ไม่รวมครั้งนี้)										
1.1) ไม่เคยมา	166	48.50	9	24.30	5	83.30	180	46.80	24.208	0.000*
1.2) เคยมา 1 ครั้ง	135	39.50	28	75.70	0	0.00	163	42.30		
1.3) เคยมา 2 ครั้ง	27	7.90	0	0.00	1	16.70	28	7.30		
1.4) เคยมา 3 ครั้งขึ้นไป	14	4.10	0	0.00	0	0.00	14	3.60		
รวม							385	100		
2.ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ครั้งล่าสุด)										
1) มกราคม-มีนาคม	57	16.70	11	29.70	1	16.70	69	17.90	48.292	0.000*
2) เมษายน-มิถุนายน	92	26.90	0	0.00	4	66.70	96	24.90		
3) กรกฎาคม-กันยายน	119	34.80	3	8.10	0	0.00	122	31.70		
4) ตุลาคม-ธันวาคม	74	21.60	23	62.20	1	16.70	98	25.50		
รวม							385	100		
3.ช่วงจำนวนวันพักผ่อนในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้										
3.1) เข้า-เย็นไปกลับ	233	68.10	37	100.00	4	66.70	274	71.20	16.796	0.002*
3.2) 1 คืน	100	29.20	0	0.00	2	33.30	102	26.50		
3.3) มากกว่า 1 คืนขึ้นไป	9	2.60	0	0.00	0	0.00	9	2.30		
รวม							385	100		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านสถานภาพสมรส						รวม		Chi-Square	
	โสด		สมรส		หย่าร้าง		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
4.ประเภทที่พักแรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้										
4.1) โฮมสเตย์บ้านปะอาว	63	18.40	17	45.90	2	33.30	82	21.30	17.046	0.002*
4.2) โรงแรม/รีสอร์ทในอ.เมือง จ.อุบลราชธานี	112	32.70	5	13.50	2	33.30	119	30.90		
4.3) อื่น ๆ (โปรดระบุ)	167	48.80	15	40.50	2	33.30	184	47.80		
รวม							385	100		
5.ผู้ร่วมเดินทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้										
5.1) คนเดียว	32	9.40	6	16.20	2	33.30	40	10.40	39.274	0.000*
5.2) ครอบครัว/แฟน	57	16.70	0	0.00	3	50.00	60	15.60		
5.3) กลุ่มคน/คนรู้จัก	154	45.00	31	83.80	1	16.70	186	48.30		
5.4) หมู่คณะขององค์กร/บริษัท	99	28.90	0	0.00	0	0.00	99	25.70		
รวม							385	100		
6.รูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้										
6.1) รถยนต์ส่วนตัว	249	72.80	37	100.00	3	50.00	289	75.10	16.028	0.014*
6.2) รถแท็กซี่	82	24.00	0	0.00	3	50.00	85	22.10		
6.3) รถสามล้อเครื่อง	4	1.20	0	0.00	0	0.00	4	1.00		
6.4) รถมอเตอร์ไซด์	7	2.00	0	0.00	0	0.00	7	1.80		
รวม							385	100		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านสถานภาพสมรส						รวม		Chi-Square	
	โสด		สมรส		หย่าร้าง		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
7.ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้										
7.1) น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	131	38.30	10	27.00	3	50.00	144	37.40	6.244	0.182
7.2) 1 ชั่วโมง	188	55.00	27	73.00	3	50.00	218	56.60		
7.3) มากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป	23	6.70	0	0.00	0	0.00	23	6.00		
รวม							385	100		
8.ประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้/คน										
8.1) น้อยกว่า 1,000 บาท	231	67.50	24	64.90	2	33.30	257	66.80	16.371	0.012*
8.2) 1,000 – 1,999 บาท	60	17.50	13	35.10	3	50.00	76	19.70		
8.3) 2,000 – 2,999 บาท	30	8.80	0	0.00	0	0.00	30	7.80		
8.4) 3,000 บาทขึ้นไป	21	6.10	0	0.00	1	16.70	22	5.70		
รวม							385	100		
9.วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้										
9.1) พักผ่อนในวันหยุด	59	17.30	18	48.60	0	0.00	77	20.00	67.127	0.000*
9.2) เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น	38	11.10	0	0.00	0	0.00	38	9.90		
9.3) วิจัย/ดูงาน	233	68.10	19	51.40	3	50.00	255	66.20		
9.4) เยี่ยมญาติ	8	2.30	0	0.00	2	33.30	10	2.60		
9.5) เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น	2	0.60	0	0.00	1	16.70	3	0.80		
9.6) อื่น ๆ	2	0.60	0	0.00	0	0.00	2	0.50		
รวม							385	100		
10.ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)										
1) เคยเดินทางมายังศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง	149	43.60	25	67.60	6	100.00	180	46.80	14.667	0.001*
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง	193	56.40	12	32.40	0	0.00	205	53.20		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านสถานภาพสมรส						รวม		Chi-Square	
	โสด		สมรส		หย่าร้าง		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
รวม							385	100		
2) เคยเดินทางมายังพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอว	219	64.00	32	86.50	6	100.00	257	66.80	10.619	0.005*
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอว	123	36.00	5	13.50	0	0.00	128	33.20		
รวม							385	100		
3) เคยเดินทางมายังศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	313	91.50	0	0.00	6	100.00	319	82.90	198.146	0.000*
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	29	8.50	37	100.00	0	0.00	66	17.10		
รวม							385	100		
4) เคยเดินทางมายังโฮมสเตย์บ้านปะอว	190	55.60	25	67.60	5	83.30	220	57.10	3.674	0.159
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกโฮมสเตย์บ้านปะอว	152	44.40	12	32.40	1	16.70	165	42.90		
รวม							385	100		
11.โอกาสในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ. อุบลราชธานีอีกครั้ง										
11.1) มาอีกครั้ง	200	58.50	37	100.00	0	0.00	237	61.60	36.009	0.000*
11.2) ไม่มาอีก	37	100.00	0	0.00	0	0.00	16	4.20		
11.3) ไม่แน่ใจ	126	36.80	0	0.00	6	100.00	132	34.30		
รวม							385	100		
ภาพรวม									125.010	0.013*

จากตารางที่ 17 พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยด้านสถานภาพสมรรถนะความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.013 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรรถนะความสัมพันธ์ต่อจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ไม่รวมครั้งนี้) เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรรถนะความสัมพันธ์ต่อช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ครั้งล่าสุด) เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรรถนะความสัมพันธ์ต่อช่วงจำนวนวันพักผ่อนในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.002 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรรถนะความสัมพันธ์ต่อประเภทที่พักแรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.002 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรรถนะความสัมพันธ์ต่อผู้ร่วมเดินทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรรถนะความสัมพันธ์ต่อรูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.014 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรรถนะไม่มีความสัมพันธ์ต่อระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.182 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรรถนะความสัมพันธ์ต่อประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้/คน เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.012 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์ต่อวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอาวในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.005 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้านในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านปะอาวในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.159 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์ต่อโอกาสในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานีอีกครั้ง เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี จำแนกตามภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน						รวม		Chi-Square Test	
	จังหวัดอุบลราชธานี		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยกเว้นจังหวัดอุบลราชธานี		กรุงเทพมหานคร		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
1.จำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ไม่รวมครั้งนี้)										
1.1) ไม่เคยมา	162	45.10	13	68.40	5	71.40	180	46.80	20.119	0.003*
1.2) เคยมา 1 ครั้ง	161	44.80	1	5.30	1	14.30	163	42.30		
1.3) เคยมา 2 ครั้ง	25	7.00	2	10.50	1	14.30	28	7.30		
1.4) เคยมา 3 ครั้งขึ้นไป	11	3.1	3	15.80	0	0.00	14	3.60		
รวม							385	100		
2.ช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ครั้งล่าสุด)										
2.1) มกราคม-มีนาคม	63	17.50	4	21.10	2	28.60	69	17.90	7.631	0.266
2.2) เมษายน-มิถุนายน	93	25.90	2	10.50	1	14.30	96	24.90		
2.3) กรกฎาคม-กันยายน	115	32.00	4	21.10	3	42.90	122	31.70		
2.4) ตุลาคม-ธันวาคม	88	24.50	9	47.40	1	14.30	98	25.50		
รวม							385	100		
3.ช่วงจำนวนวันพักผ่อนในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้										
3.1) เข้า-เย็นไปกลับ	251	69.90	17	89.50	6	85.70	274	71.20	9.853	0.043*
3.2) 1 คืน	100	27.90	2	10.50	0	0.00	102	26.50		
3.3) มากกว่า 1 คืนขึ้นไป	8	2.20	0	0.00	1	14.30	9	2.30		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านภูมิสำเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน						รวม		Chi-Square Test	
	จังหวัดอุบลราชธานี		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยกเว้นจังหวัดอุบลราชธานี		กรุงเทพมหานคร		จำนวน	ร้อยละ	χ^2	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
รวม							385	100		
4.ประเภทที่พักแรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้										
4.1) โฮมสเตย์บ้านปะอาว	74	20.60	5	26.30	3	42.90	82	21.30	2.537	0.638
4.2) โรงแรม/รีสอร์ทในอ.เมือง จ.อุบลราชธานี	112	31.20	5	26.30	2	28.60	119	30.90		
4.3) อื่น ๆ (โปรดระบุ)	173	48.20	9	47.40	2	28.60	184	47.80		
รวม							385	100		
5.ผู้ร่วมเดินทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้										
5.1) คนเดียว	40	11.10	0	0.00	0	0.00	40	10.40	7.436	0.282
5.2) ครอบครัว/แฟน	56	15.60	2	10.50	2	28.60	60	15.60		
5.3) กลุ่มคน/คนรู้จัก	169	47.10	14	73.70	3	42.90	186	48.30		
5.4) หมู่คณะขององค์กร/บริษัท	94	26.20	3	15.80	2	28.60	99	25.70		
รวม							385	100		
6.รูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้										
6.1) รถยนต์ส่วนตัว	270	75.20	16	84.20	3	42.90	289	75.10	30.209	0.000*
6.2) รถแท็กซี่	80	22.30	3	15.80	2	28.60	85	22.10		
6.3) รถสามล้อเครื่อง	4	1.10	0	0.00	0	0.000	4	1.00		
6.4) รถมอเตอร์ไซด์	5	1.40	0	0.00	2	28.60	7	1.80		
รวม							385	100		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน						รวม		Chi-Square Test	
	จังหวัดอุบลราชธานี		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยกเว้นจังหวัดอุบลราชธานี		กรุงเทพมหานคร		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
7.ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้										
7.1) น้อยกว่า 1 ชั่วโมง	130	36.20	12	63.20	2	28.60	144	37.40	17.668	0.001*
7.2) 1 ชั่วโมง	210	58.50	3	15.80	5	71.40	218	56.60		
7.3) มากกว่า 1 ชั่วโมงขึ้นไป	19	5.30	4	21.10	0	0.00	23	6.00		
รวม							385	100		
8.ประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้/คน										
8.1) น้อยกว่า 1,000 บาท	236	65.70	17	89.50	4	57.10	257	66.80	11.316	0.079
8.2) 1,000 – 1,999 บาท	74	20.60	2	10.50	0	0.00	76	19.70		
8.3) 2,000 – 2,999 บาท	28	7.80	0	0.00	2	28.60	30	7.80		
8.4) 3,000 บาทขึ้นไป	21	5.80	0	0.00	1	14.30	22	5.70		
รวม							385	100		
9.วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้										
9.1) พักผ่อนในวันหยุด	72	20.10	4	21.10	1	14.30	77	20.00	12.750	0.238
9.2) เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น	32	8.90	6	31.60	0	0.00	38	9.90		
9.3) วิจัย/ดูงาน	240	66.90	9	47.40	6	85.70	255	66.20		
9.4) เยี่ยมญาติ	10	2.80	0	0.00	0	0.00	10	2.60		
9.5) เข้าร่วมกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น	3	0.80	0	0.00	0	0.00	3	0.80		
9.6) อื่น ๆ	2	0.60	0	0.00	0	0.00	2	0.50		
รวม							385	100		

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ข้อมูลด้านภูมิสำเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน						รวม		Chi-Square Test	
	จังหวัดอุบลราชธานี		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยกเว้นจังหวัดอุบลราชธานี		กรุงเทพมหานคร		จำนวน	ร้อยละ	X ²	p
	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%				
10.ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)										
1) เคยเดินทางมายังศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง	165	46.00	10	52.60	5	71.40	180	46.80	2.066	0.356
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกศูนย์หัตถกรรม ทองเหลือง	194	54.00	9	47.40	2	28.60	205	53.20		
รวม							385	100		
2) เคยเดินทางมายังพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอาว	237	66.00	14	73.70	6	85.70	257	66.80	1.633	0.442
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอาว	122	34.00	5	26.30	1	14.30	128	33.20		
รวม							385	100		
3) เคยเดินทางมายังศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน	293	81.60	19	100.00	7	100.00	319	82.90	5.769	0.056
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ พื้นบ้าน	66	18.40	0	0.00	0	0.00	66	17.10		
รวม							385	100		
4) เคยเดินทางมายังโฮมสเตย์บ้านปะอาว	209	58.20	6	31.60	5	71.40	220	57.10	5.823	0.054*
ไม่เคยเดินทางมายังเลือกโฮมสเตย์บ้านปะอาว	150	41.80	13	68.40	2	28.60	165	42.90		
รวม							385	100		

จากตารางที่ 18 พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยด้านภูมิลาเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ. อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.382 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยด้านภูมิลาเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันมีความสัมพันธ์ต่อจำนวนครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ไม่รวมครั้งนี้) เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.003 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านภูมิลาเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันไม่มีความสัมพันธ์ต่อช่วงเวลาในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี (ครั้งล่าสุด) เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.266 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านภูมิลาเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันมีความสัมพันธ์ต่อช่วงจำนวนวันพักผ่อนในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.043 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านภูมิลาเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันไม่มีความสัมพันธ์ต่อประเภทที่พักแรมในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.638 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านภูมิลาเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันไม่มีความสัมพันธ์ต่อผู้ร่วมเดินทางในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.282 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านภูมิลาเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันมีความสัมพันธ์ต่อรูปแบบยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.000 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านภูมิลาเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันมีความสัมพันธ์ต่อระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.001 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านภูมิลาเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันไม่มีความสัมพันธ์ต่อประมาณการค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางมาท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้/คน เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.079 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านภูมิลาเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันไม่มีความสัมพันธ์ต่อวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีในครั้งนี้ เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.238 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านภูมิลาเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.356 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านภูมิลาเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะอาวในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.442 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านภูมิลาเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันไม่มีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้านในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.056 ซึ่งมากกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

ปัจจัยด้านภูมิลาเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันมีความสัมพันธ์ต่อประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านปะอาวในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.054 ซึ่งเท่ากับ α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ปัจจัยด้านภูมิลาเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันมีความสัมพันธ์ต่อโอกาสในการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานีอีกครั้ง เนื่องจากค่า P (ความน่าจะเป็น) เท่ากับ 0.007 ซึ่งน้อยกว่า α (ระดับนัยสำคัญ 0.05) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

ดังนั้น ผู้วิจัยขอสรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ด้านเพศและด้านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี ส่วนลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ด้านสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี ซึ่งสามารถนำมาสรุปรายละเอียด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 19 ตารางสรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์	Chi-Square Test		ผลการทดสอบสมมติฐาน
	χ^2	p	
1. เพศ	50.989	0.284	ไม่สอดคล้องตามสมมติฐานการวิจัย
2. อายุ	266.368	0.000	สอดคล้องตามสมมติฐานการวิจัย
3. ระดับการศึกษา	207.521	0.000	สอดคล้องตามสมมติฐานการวิจัย
4. อาชีพ	293.585	0.003	สอดคล้องตามสมมติฐานการวิจัย
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	224.662	0.022	สอดคล้องตามสมมติฐานการวิจัย
6. สถานภาพสมรส	125.010	0.013	สอดคล้องตามสมมติฐานการวิจัย
7. ภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน	95.432	0.382	ไม่สอดคล้องตามสมมติฐานการวิจัย

ส่วนที่ 5 การนำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิชทีครีที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนบ้าน ปะอาว

ผู้วิจัยขอนำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว
อ.เมือง จ. อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิชทีครี ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิง
คุณภาพ (Qualitative Research) และผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)
มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาร่วมกัน เพื่อออกแบบรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนให้เกิดความ
เหมาะสมสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนบ้านปะอาว ภายใต้การดำเนินการดังนี้

ผลการขยายผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และผลการวิจัย เชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ผลการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี
บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิชทีครี พบว่า ชุมชนปะอาวมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางด้าน
ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นมากที่สุด ประกอบไปด้วย ภูมิปัญญาหัตถกรรมเครื่อง
ทองเหลืองปะอาว ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นปะอาว และศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านปะ
อาว สอดคล้องกับผลการศึกษาความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น และ
ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนบ้าน
ปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิชทีครี ที่พบว่า อัตลักษณ์ที่โดดเด่นของ
ชุมชน คือ ภูมิปัญญาหัตถกรรมเครื่องทองเหลืองปะอาว ซึ่งนอกจากนี้ผลการศึกษาความคิดเห็นของ
ผู้ให้ข้อมูลยังสอดคล้องกับผลการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชน
บ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิชทีครีที่พบว่า นักท่องเที่ยวมี
ประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว ณ ศูนย์หัตถกรรมเครื่องทองเหลืองปะอาวมากที่สุด ซึ่ง
สอดคล้องกับผลการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการในการ
เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิชทีครีที่
พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมผลงานของภูมิปัญญาและ
วัฒนธรรมท้องถิ่นในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านของชุมชนปะอาวมากที่สุด โดยรายละเอียดของผลการ
วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และผลการวิจัยเชิง
ปริมาณ (Quantitative Research) สามารถนำมาเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิชทีครีที่
เหมาะสมกับบริบทชุมชน ภายใต้ขั้นตอนการวางแผนแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งขึ้น
แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี อย่าง
ยั่งยืน บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิชทีครี ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการท่องเที่ยวและบุคคลที่มี

ส่วนเกี่ยวข้องประเมินรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว และผู้วิจัยได้นำเอาข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเรียบร้อยแล้วเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบและ กิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดค้นโคมะ จิษฐ์ศิริที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนบ้านปะอาว โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (Swot analysis)

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT ANALYSIS) ได้แก่ จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ของการท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาพร้อมกัน แล้วทำการขยายผลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายในและภายนอก (Swot analysis) โดยมีรายละเอียดของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ด้านจุดแข็ง

1. ชุมชนปะอาวมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวด้านสิ่งดึงดูดใจที่เป็นเอกลักษณ์ ได้แก่ ศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง ศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองบ้านปะอาว ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช (พิพิธภัณฑสถานบ้านปะอาว)
2. ชุมชนปะอาวมีศักยภาพทางการท่องเที่ยวด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ การทำหัตถกรรมทองเหลือง การทอผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ การเรียนรู้ และเข้าเยี่ยมชมพิพิธภัณฑสถานบ้านปะอาว
3. ชุมชนปะอาวมีผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของที่ระลึกที่มีเอกลักษณ์เฉพาะและได้ถูกคัดเลือกให้เป็นสินค้า OTOP นวัตกรรมจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สินค้าหัตถกรรมทองเหลือง ผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ
4. ชุมชนปะอาวมีประวัติศาสตร์ความเป็นมามากกว่า 200 ปี
5. ชุมชนปะอาวมีวัฒนธรรมประเพณี 2 ชนชาติ ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยฮิด 12 ครอง 14 และวัฒนธรรมการสร้างบ้านแบบลาว

ด้านจุดอ่อน

1. กิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวไม่มีความหลากหลาย
2. ชุมชนปะอาวขาดการนำเสนอผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกที่มีความหลากหลาย และมีความทันสมัย
3. นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในชุมชนปะอาวมีลักษณะเฉพาะกลุ่มจึงทำให้ชุมชนปะอาวยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว

4. ชุมชนปะอ่าวไม่มีการกำหนดโปรแกรมนำเที่ยวที่ชัดเจน สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือน

5. ขาดบุคลากรในการดำเนินงานในช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยว

6. สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอ่าว ได้แก่ ศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง ศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองบ้านปะอ่าว ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช (พิพิธภัณฑสถานบ้านปะอ่าว) ขาดการจัดเก็บข้อมูลด้านสถิติของนักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ ชัดเจน

7. สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอ่าว ได้แก่ ศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง ศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองบ้านปะอ่าว ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช (พิพิธภัณฑสถานบ้านปะอ่าว) ขาดการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าชมต่อรอบ และการกำหนดช่วงเวลาในการเข้าชมอย่างเป็นระบบและชัดเจน

8. สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอ่าว ได้แก่ ศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง ศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองบ้านปะอ่าว ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช (พิพิธภัณฑสถานบ้านปะอ่าว) ขาดการรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ

9. ขาดการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนที่ต่อเนื่อง

ด้านโอกาส

1. ชุมชนปะอ่าวเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐ

2. ชุมชนปะอ่าวเป็น 1 ในชุมชนท่องเที่ยวเมืองรองที่หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการบรรจุกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนปะอ่าวเข้าไปในโปรแกรมการนำเที่ยว “อีสานเขียว เทียวหน้าฝน”

3. ชุมชนปะอ่าวมีการสร้างความร่วมมือระหว่างเครือข่ายการท่องเที่ยวระดับภูมิภาค

4. องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อบต.) มีงบประมาณในการสนับสนุนให้ตัวแทนของชุมชนไปศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จด้านการท่องเที่ยว

5. หัตถกรรมทองเหลืองได้ถูกคัดเลือกให้เป็นผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกของจังหวัดอุบลราชธานีในการไปจัดแสดงสินค้าตามงานมหกรรมต่าง ๆ ของทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

6. มีหน่วยงานภาครัฐส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดฝึกอบรมทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้กับชุมชนปะอ่าว

7. มีหน่วยงานภาครัฐคอยให้ความช่วยเหลือประสานงานด้านการรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว

8. มีหน่วยงานภาคเอกชนเข้าไปทำกิจกรรม CSR ในชุมชนบ้านปะอ่าว ได้แก่ กลุ่มธนาคารเพื่อช่วยในการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ให้แก่ ประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง ศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองบ้านปะอ่าว และศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช (พิพิธภัณฑสถานบ้านปะอ่าว)

9. นักธุรกิจเข้ามาลงทุนในจังหวัดอุบลราชธานีเพิ่มขึ้น
10. มีการสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในชุมชน ได้แก่ หนองน้ำปะอาว
11. นักท่องเที่ยวสามารถออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวชุมชนปะอาวได้ด้วยตนเอง
12. ชุมชนปะอาวใช้ระยะเวลาไม่นานในการเดินทางจากตัวเมืองเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว
13. ชุมชนปะอาวได้รับความสนใจจากสื่อระดับประเทศและสื่อระดับท้องถิ่น ได้แก่ สารคดีเครื่องทองเหลืองปะอาวทางสื่อโทรทัศน์ และการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนในสื่อมิเดียของหน่วยงานภาครัฐในระดับจังหวัด
14. ชุมชนปะอาวเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาดูงานสำหรับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียน นักศึกษา
15. การอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นถูกบรรจุเข้าเป็น 1 รายวิชาในหลักสูตรของโรงเรียนบ้านปะอาว

ด้านอุปสรรค

1. หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนเมืองรองที่มีพื้นที่ติดกับการท่องเที่ยวเมืองหลักมากกว่าการท่องเที่ยวชุมชนเมืองรองที่มีพื้นที่ไม่ติดกับการท่องเที่ยวเมืองหลัก
2. การเดินทางเข้าศึกษาดูงานในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนปะอาวลดน้อยลง เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องงบประมาณในการส่งเสริมการศึกษาดูงานของหน่วยงานภาครัฐลดลง
3. งบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนปะอาวมักค่อนข้างจำกัดในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ ห้องน้ำ สถานที่สำหรับการทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสม
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาารูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกัน
5. การแข่งราคาและการควบคุมการผลิตในการผลิตผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกทางการท่องเที่ยวของท้องถิ่น ส่งผลทำให้ชุมชนไม่สามารถผลิตผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกของท้องถิ่นสำหรับจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนได้ เนื่องจากกระบวนการในการผลิตเป็นงานแฮนด์เมดที่ต้องใช้ความละเอียดอ่อนและใช้เวลานานในการผลิตสินค้าออกมาในแต่ละชิ้น
6. ผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกทางการท่องเที่ยวของท้องถิ่นราคาค่อนข้างแพง
7. ขาดที่พักแรมที่ได้มาตรฐานที่เป็นไปตามมาตรฐานที่พักแรมที่รัฐบาลกำหนดทำให้นักท่องเที่ยวขาดความเชื่อถือในการเข้ารับบริการ

ขั้นตอนการวิเคราะห์ Tows matrix

สำหรับขั้นตอนนี้หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT ANALYSIS) ได้แก่ จุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และ อุปสรรค (Threats) ของการท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ Tows matrix ซึ่งเป็นการนำเอาผลการวิเคราะห์ด้านจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) ของการท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว มาทำการวิเคราะห์แบบจับคู่ของเนื้อหาเข้าด้วยกัน ได้แก่

การนำเอาจุดแข็ง (Strengths) และโอกาส (Opportunities) ของการท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาพร้อมกัน เพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก (SO)

การนำเอาจุดอ่อน (Weaknesses) และโอกาส (Opportunities) ของการท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาพร้อมกัน เพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)

การนำเอาจุดแข็ง (Strengths) และอุปสรรค (Threats) ของการท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาพร้อมกัน เพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์เชิงรับ (ST)

การนำเอาจุดอ่อน (Weaknesses) และอุปสรรค (Threats) ของการท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาพร้อมกัน เพื่อนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT) โดยมีรายละเอียดของข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 20 ตารางวิเคราะห์ Tows matrix

SO กลยุทธ์เชิงรุก	WO เชิงแก้ไข
1. เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของท้องถิ่นผสมผสานกับการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและตระหนักถึงวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การสร้างประสบการณ์ที่ดีทางการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว 2. อนุรักษ์เสน่ห์ย่านเมืองเก่าไทยลาว เพื่อบอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชุมชนบ้านปะอาว 3. พัฒนาและส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว โดยการนำเสนอในแง่มุมของวัฒนธรรมพื้นบ้านและภูมิปัญญาของท้องถิ่น	1. ออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว Green Rice Cultivation เทียวหน้าฝน เพื่อเชื่อมโยงโครงการ “อีสานเขียว เทียวหน้าฝน” 2. เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ OTOP นวัตกรรมด้วยนวัตกรรม 3. สร้างความร่วมมือทางการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค ภายใต้แนวคิด Surprise Marketing เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนปะอาวให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น 4. การจัดตั้งศูนย์ค้นคว้าวิจัยที่คุรุ (KANKOUMACHIZUKURI CENTER) เพื่อ

ผ่านสื่อมีเดียและการออกแบบกราฟฟิกที่ง่ายต่อการจดจำ 4. พัฒนาและออกแบบรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเมืองหลักและเมืองท่องเที่ยวใกล้เคียงในเขตพื้นที่อีสานตอนล่าง 5. ส่งเสริมการลงทุนในการประกอบธุรกิจบริการทางด้านการท่องเที่ยวสำหรับผู้ประกอบการท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการเงินและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น 6. ศึกษาดูงานชุมชนท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยวในแง่ของชุมชนที่มีความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม	ดำเนินงานบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนปะอาวแบบมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง หน่วยงานภาครัฐท้องถิ่น ผู้ประกอบการท้องถิ่นและผู้ประกอบการใกล้เคียง ประชาชนในชุมชนบ้านปะอาว สถาบันการศึกษา สถาบันการเงิน และกลุ่มอาชีพในชุมชนปะอาว
ST กลยุทธ์เชิงรับ	WT เชิงป้องกัน
1. ออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย โดยใช้จุดเด่นด้านสิ่งดึงดูดใจและกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาวแบบมีส่วนร่วม 2. เพิ่มคุณค่าของผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนบ้านปะอาว ด้วยการเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์และเพิ่มความหลากหลายด้านราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของชุมชน 3. จัดฝึกอบรมผู้ประกอบการที่พักโฮมสเตย์สำหรับการท่องเที่ยวชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐท้องถิ่นและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาให้แก่ที่พักโฮมสเตย์ของชุมชนปะอาวได้มาตรฐานโฮมสเตย์	1. สร้างระบบจัดเก็บข้อมูลทางการท่องเที่ยวให้มีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง หน่วยงานภาครัฐท้องถิ่น ผู้ประกอบการท้องถิ่นและหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลตามจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชนบ้านปะอาว โดยการร่วมกันจัดเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม 2. กำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว 3. จัดตั้งจุดบริการให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยว

ตามที่หน่วยงานภาครัฐกำหนด ซึ่งจะทำให้ นักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อมั่นในการให้บริการ 5. สร้างจิตสำนึก “บ้านสวยด้วยมือเรา” ให้แก่ ประชาชนและผู้ประกอบการท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ ในพื้นที่ชุมชนบ้านปะอาว เพื่อสร้างทัศนียภาพที่ สวยงาม น่ามอง ให้แก่ชุมชน	

ขั้นตอนแนวทางการวางแผนเพื่อการพัฒนา รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซทึคุริสำหรับชุมชนปะอาว

ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการวางแผนเพื่อการพัฒนา รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซทึคุริ ซึ่งผู้วิจัยได้นำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ตลอดจนผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (Swot analysis) และผลการวิเคราะห์ Tows matrix มาประกอบขั้นตอนการวางแผนในการดำเนินงานภายใต้หลักการแนวคิด “ค้นโคมะจิซทึคุริ” ประกอบไปด้วย

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการกำหนดวิสัยทัศน์สำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน โดยจะต้องคำนึงถึงกลิ่นอายที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น (ふるさと: FURUSATO) ไม่คัดลอกเลียนแบบเอกลักษณ์ของท้องถิ่นอื่น และจะต้องเป็นวิสัยทัศน์ที่มุ่งเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความยั่งยืน มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ และตัวชี้วัดความสำเร็จสำหรับการพัฒนา รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวชุมชนปะอาว

1. ปะอาวเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงประสบการณ์
2. การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมเข้ากับรูปแบบและ

กิจกรรมทางการท่องเที่ยว

เป้าประสงค์ 5 ปี (2564-2568)

1. การเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงประสบการณ์ เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว
2. การเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงประสบการณ์ เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว โดยมีกลุ่มคนรุ่นใหม่มาสืบสานต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. วัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นเกิดความยั่งยืน โดยใช้รูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือ เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่แก่คนรุ่นหลังได้ศึกษาและเรียนรู้

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ดัชนีการรับรู้และเข้าใจในเอกลักษณ์ไทยเอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี
2. มีจำนวนกลุ่มคนรุ่นใหม่สนใจเข้าร่วมออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ บนฐานปัญญาท้องถิ่นร่วมกับนักปราชญ์ชาวบ้านที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับภูมิปัญญาของท้องถิ่น ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5% ของจำนวนคนรุ่นใหม่ในชุมชน
3. รายได้จากการท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ต่อปีเมื่อเทียบกับรายได้ที่เกิดจากการทำการเกษตรในท้องถิ่น
4. ประชาชนในท้องถิ่นมีอาชีพเสริมนอกฤดูกาลทำนาด้วยการประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยว
5. รายได้ส่วนหนึ่งจากการท่องเที่ยวสามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชนให้สะอาดสวยงาม น่าอยู่
6. อุตสาหกรรมท้องถิ่นมียอดขายเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี
7. จำนวนนักท่องเที่ยวเฉพาะ (Niche Interests) เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการวางแผนและการกำหนดกลยุทธ์สำหรับการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซทีครีสำหรับชุมชนบ้านปะอาว โดยผู้วิจัยได้นำเอาผลของการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ตลอดจนผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (Swot analysis) และผลการวิเคราะห์ Tows matrix มาประกอบขั้นตอนการวางแผนและการกำหนดกลยุทธ์ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการแนวคิด “ค้นโคมะจิซทีครี” ซึ่งการวางแผนและการกำหนดกลยุทธ์ ประกอบไปด้วย กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงแก้ไข กลยุทธ์เชิงรับ และกลยุทธ์เชิงป้องกัน จะต้องมุ่งเน้นการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม การสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวและประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ตลอดจนให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยใช้ทรัพยากรท้องถิ่นอย่างสมดุลเพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลยุทธ์เชิงรุก

กลยุทธ์ที่ 1 เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของที่ท้องถิ่นผสมผสานกับการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและตระหนักถึงวัฒนธรรมประเพณีของที่ท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การสร้างประสบการณ์ที่ดีทางการท่องเที่ยวชุมชนปะอาว

เป้าประสงค์

1. การนำเสนอขายผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของที่ท้องถิ่นปะอาวผ่านเรื่องเล่า (Storytelling) เพื่อกระตุ้นความต้องการในการซื้อของนักท่องเที่ยว
2. จำนวนนักท่องเที่ยวเฉพาะ (Niche Interests) ที่เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนปะอาวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด

1. ผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนปะอาวมียอดจำนวนการจำหน่ายเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี
2. จำนวนนักท่องเที่ยวเฉพาะ (Niche Interests) ที่เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาวเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 5 ต่อปี
3. จำนวนนักท่องเที่ยวที่ตัดสินใจมาท่องเที่ยวซ้ำ (Repeated traveling) ที่เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนปะอาวเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 3

แนวทางการพัฒนา

1. จัดฝึกอบรมศิลปะการเล่าเรื่องและสร้างเรื่องเล่าสำหรับการนำเสนอภูมิปัญญา ได้แก่ ภูมิปัญญาด้านการทำหัตถกรรมทองเหลือง การทอผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ บนฐานแห่งการบอกเล่าด้วยจิตวิญญาณของคนในชุมชนบ้านปะอาว โดยการบอกเล่าเรื่องและสร้างเรื่องเล่าเกี่ยวกับที่มาของวัตถุดิบว่ามีจุดเด่นอะไร มีกระบวนการผลิตอย่างไรบ้าง กอปรกับการเล่าเรื่องเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแบบการเล่าอิงประวัติศาสตร์ให้นักท่องเที่ยวสัมผัสและเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างผลิตภัณฑ์หัตถกรรมท้องถิ่นกับวิถีชีวิตของชุมชนที่มีมาตั้งแต่สมัยอดีตที่ยังคงอยู่ให้เห็นและสืบทอดในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มมูลค่าแบบสองทางทั้งมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าหัตถกรรมทองเหลือง ผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือและการสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวให้กับชุมชนปะอาว

2. ส่งเสริมการตลาดเฉพาะกลุ่ม เพื่อดึงดูดการเดินทางท่องเที่ยวและกระตุ้นการกลับมาเที่ยวซ้ำ บนฐานการชูจุดเด่นของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวที่มีเอกลักษณ์ โดยการส่งเสริมการตลาดกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษ เช่น กลุ่มที่มุ่งหาประสบการณ์ที่แท้จริง ต้องการสัมผัสวัฒนธรรมและวิถีชุมชนปะอาว กลุ่มนักท่องเที่ยวนักเรียนนักศึกษาที่ต้องการเรียนรู้

วัฒนธรรม ภูมิปัญญาของชุมชนบ้านปะอาว เพื่อไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือนำไปต่อยอดทางธุรกิจในอนาคต

3. สร้าง Brand Royalty ให้กับผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของที่ท้องถิ่นปะอาว ด้วยอาศัยหลักการกฎแห่งเลข 3 เพื่อการแนะนำ การบอกต่อกลุ่มการตลาดเฉพาะกลุ่ม โดยวิธีการ *Direct Mail* ไปยังกลุ่มตลาดเฉพาะโดยตรงผ่านทางสื่อออนไลน์ ทั้งหมด 3 ครั้ง ได้แก่

ครั้งแรกส่งอีเมลเพื่อขอบคุณที่ซื้อผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของที่ท้องถิ่น หลังนักท่องเที่ยวซื้อผลิตภัณฑ์ 3 วัน

ครั้งที่สองส่งอีเมล เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของที่ท้องถิ่นที่น่าสนใจของชุมชน พร้อมกับแสดงข้อมูลเกี่ยวกับความประทับใจที่นักท่องเที่ยวได้ชื่นชมผลิตภัณฑ์ของชุมชน หลังจากนักท่องเที่ยวซื้อผลิตภัณฑ์ 3 สัปดาห์

ครั้งที่สาม สำหรับนักท่องเที่ยวที่ยังไม่ยอมกลับมาซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนซ้ำ ผู้ประกอบหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องส่งอีเมลเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจด้วยวิธีการมอบส่วนลดพิเศษ กระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนปะอาวซ้ำ หลังนักท่องเที่ยวซื้อผลิตภัณฑ์ 1 ปี

กลยุทธ์ที่ 2 อนุรักษ์เสน่ห์ย่านเมืองเก่าไทยลาว เพื่อบอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชุมชนปะอาว

เป้าประสงค์

1. บอกเล่าเรื่องราวการออกแบบและการสร้างบ้านเรือนแบบวัฒนธรรมไทย ลาว ให้แก่ประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเข้าใจ
2. อนุรักษ์บ้านเรือนแบบวัฒนธรรมไทยลาวให้คงอยู่สืบต่อไปในอนาคตให้ลูกหลานได้เรียนรู้ตลอดจนนักท่องเที่ยวผู้เดินทางมาเยือน

ตัวชี้วัด

1. ประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยวยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างบ้านเรือนแบบวัฒนธรรมไทย ลาว อยู่ในระดับมาก
2. ประชาชนในชุมชนเข้าร่วมโครงการ “อนุรักษ์เสน่ห์ย่านเมืองเก่าไทยลาว” ไม่นต่ำกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของชุมชน

แนวทางการพัฒนา

1. สร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมให้แก่เด็กและผู้ใหญ่ทุกคนในชุมชน โดยการรณรงค์ให้ทุกคนรับผิดชอบต่อทรัพย์สินหรือบ้านของตนเองไม่ว่าจะเป็นบ้านเก่าแบบไทยลาว หรือบ้านที่ปลูกสร้างใหม่ก็พยายามเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่แปลกแยก เคารพต่อกฎระเบียบของชุมชนที่ว่าด้วยการควบคุมอาคารและภูมิทัศน์อย่างเคร่งครัด

2. จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์เสน่ห์ย่านเมืองเก่าไทยลาว เช่น กลุ่มอนุรักษ์บ้านเก่าแบบไทย กลุ่มอนุรักษ์บ้านเก่าแบบลาว เป็นต้น

3. ส่งเสริมการสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วน ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปะอาว ภาควิชาการ ภาคเอกชน สื่อมวลชน รวมถึงองค์กรเพื่อสังคมที่ไม่แสวงผลกำไรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ให้ความร่วมมือในด้านการให้ข้อมูล การปฏิบัติการ และการสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกันเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูบ้านเรือนแบบไทยและลาว โดยผลักดันให้เป็นนโยบายของท้องถิ่น มีการจัดทำข้อบังคับ (Guideline Control)

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาและส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว โดยการนำเสนอในแง่มุมของวัฒนธรรมพื้นบ้านและภูมิปัญญาของท้องถิ่น ผ่านสื่อมีเดียและการออกแบบกราฟฟิกที่ง่ายต่อการจดจำ

เป้าประสงค์

1. จัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนปะอาวแบบมีส่วนร่วม
2. นักท่องเที่ยวและประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนปะอาวมีความพึงพอใจต่อการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นอย่างสมดุล
3. นักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนปะอาวเพิ่มมากขึ้นทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ
4. ชุมชนปะอาวเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวชุมชนของกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะ (Niche Interests) เช่น กลุ่มที่มุ่งหาประสบการณ์ที่แท้จริง ต้องการสัมผัสวัฒนธรรมและวิถีชุมชนปะอาว กลุ่มนักท่องเที่ยวนักเรียนนักศึกษาที่ต้องการเรียนรู้วัฒนธรรม ภูมิปัญญาของชุมชนบ้านปะอาว

ตัวชี้วัด

1. มีจำนวนประชาชนในท้องถิ่นปะอาวเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ร้อยละ 80 ของจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั้งหมด
2. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ร้อยละ 20 ของจำนวนประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว ร้อยละ 80
4. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มชาวไทยตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนปะอาวเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 5 ต่อปี
5. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มชาวต่างชาติตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนปะอาวเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 3 ต่อปี

6. นักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ แล้วสามารถนำประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวชุมชนไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือนำไปต่อยอดทางธุรกิจ ร้อยละ 80

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนปะอาวแบบมีส่วนร่วม ระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นปะอาว สถาบันการศึกษาภาคเอกชน สื่อมวลชน รวมถึงองค์กรเพื่อสังคมที่ไม่แสวงผลกำไรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ให้ความร่วมมือในด้านการให้ข้อมูล การปฏิบัติการ และการสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน จัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน โดยจัดให้มีการจัดทำปฏิทินเทศกาลทางประเพณีและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งปี เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว

2. สร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยวและประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านปะอาวภายใต้การใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นอย่างสมดุล โดยการจัดโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทางด้านทรัพยากรท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เพื่อสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชน ผู้ประกอบการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวให้เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่น สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุออกมาทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นของตน เช่น การเป็นอาสาสมัครในการถ่ายทอดให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวผู้มาเยือนเกี่ยวกับความรู้ด้านประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนองค์ความรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนปะอาวให้แก่ักท่องเที่ยว สร้างมาตรฐานในการให้บริการทางการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน กำหนดกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายหลักที่ชุมชนต้องการ แล้ววางแผนการส่งเสริมการตลาดของชุมชนแบบมีส่วนร่วม สร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน

3. สร้างการรับรู้ข้อมูลทางการท่องเที่ยวและกระตุ้นให้กลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนปะอาวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ด้วยการให้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมีเดียและการออกแบบ Infographic ที่ง่ายต่อการจดจำ โดยเน้นการสื่อสารด้านลายเส้น และภาพวาด เพื่อสื่อความหมายแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เพื่อลดปัญหาความสามารถในการสื่อสารด้านภาษาต่างประเทศให้แก่คนในท้องถิ่น มีการจัดให้ข้อมูลและแชร์ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวที่เป็นจริงผ่านสื่อมีเดียหลากหลายช่องทาง เพื่อนำไปสู่การประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวให้กับคนภายนอกได้รู้จัก

4. ชุมชนปะอาวเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวชุมชนของกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะ (Niche Interests) เช่น กลุ่มที่มุ่งหาประสบการณ์ที่แท้จริง ต้องการสัมผัสวัฒนธรรมและวิถีชุมชนปะอาว กลุ่มนักท่องเที่ยวนักเรียนนักศึกษาที่ต้องการเรียนรู้วัฒนธรรม ภูมิปัญญาของชุมชนบ้านปะอาว เพื่อไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือนำไปต่อยอดทางธุรกิจในอนาคต

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาและออกแบบรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเมืองหลักและเมืองท่องเที่ยวใกล้เคียงในเขตพื้นที่อีสานตอนล่าง

เป้าประสงค์

1. เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ผ่านการออกแบบโปรแกรมทัวร์ที่มีการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ดึงเอาคุณค่าทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดให้แก่นักท่องเที่ยวที่สนใจได้เข้าร่วมทำกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม
2. สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. อนุรักษ์ทรัพยากรทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอุตสาหกรรมท้องถิ่น เพื่อใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต ตลอดจนเพื่อสร้างความตระหนัก รัก ห่วงแหน และภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง
4. เชื่อมโยงการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวกับเมืองท่องเที่ยวหลักและเมืองท่องเที่ยวใกล้เคียงในเขตพื้นที่อีสานตอนล่าง เพื่อกระตุ้นการรับรู้ของนักท่องเที่ยวร่วมกัน

ตัวชี้วัด

1. มีจำนวนนักท่องเที่ยวซื้อทัวร์นำเที่ยวชุมชนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3 ต่อปี
2. รายได้จากการจำหน่ายของที่ระลึกตามจุดต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10 ของรายได้ของชุมชนทั้งหมดที่เกิดจากอุตสาหกรรมท้องถิ่น
3. ประชาชนในท้องถิ่นมีอัตราการรับรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเพิ่มสูงขึ้นทุกปี
4. เมืองท่องเที่ยวหลักในเขตพื้นที่อีสานตอนล่าง จำนวน 3 จังหวัด ให้ความร่วมมือในการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนปะอาวร่วมกันภายในปี 2564

แนวทางการพัฒนา

1. ออกแบบรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบมีส่วนร่วมควบคู่กับสร้างเรื่องเล่า (Story Telling) เพื่อเพิ่มมูลค่าทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น อุตสาหกรรมท้องถิ่น และเพิ่มมูลค่าเพิ่มทางด้านจิตใจให้แก่นักท่องเที่ยวซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวซ้ำ เช่น กิจกรรมการทำหัตถกรรมทองเหลือง กิจกรรมการทอผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ กิจกรรมสาธิตการทำนา กิจกรรมการทำอาหารท้องถิ่น กิจกรรมพักโฮมสเตย์เรียนรู้วิถีถิ่น
2. สร้างการรับรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ลงในหลักสูตรการศึกษาในชุมชน จัดทำคู่มือการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่น ปลุกฝังจิตสำนึกในการรักบ้านเกิดให้แก่คนในชุมชน

3. ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมระหว่างการท่องเที่ยวในเมืองหลักและเมืองท่องเที่ยวใกล้เคียงในเขตพื้นที่อีสานตอนล่าง ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐในระดับจังหวัด องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และผู้ประกอบการ สร้างความร่วมมือกันในการจัดตั้งศูนย์การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยว เพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวหรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ของตนให้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่เข้าร่วมในโครงการ เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยง สร้างความร่วมมือในการเปิดโอกาสให้แก่เมืองท่องเที่ยวที่เข้าร่วมเครือข่ายการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่อีสานตอนล่างในการจัดงานเทศกาลอาหารหรือสินค้าท้องถิ่น และการจัดงานแนะนำแหล่งท่องเที่ยว แต่ควรว่าจ้างบุคลากรในการจัดงานเทศกาลจะต้องว่าจ้างบริษัทในท้องถิ่นนั้น เพื่อส่งเสริมและสร้างอาชีพให้กับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ หรืออาจจะใช้บุคลากรของเมืองตนเองเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมการลงทุนในการประกอบธุรกิจบริการทางด้านการท่องเที่ยวสำหรับผู้ประกอบการท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการเงินและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

เป้าประสงค์

1. ส่งเสริมการลงทุนในภาคการบริการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สำหรับผู้ประกอบการท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่นแบบเกื้อกูล
2. ลดการอพยพย้ายถิ่นฐานของประชาชนในชุมชนปะอาวไปประกอบอาชีพในแหล่งท้องถิ่นอื่น

ตัวชี้วัด

1. มีจำนวนผู้ประกอบการท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น
2. มีจำนวนประชากรที่อพยพย้ายถิ่นฐานของประชาชนในชุมชนปะอาวไปประกอบอาชีพในแหล่งท้องถิ่นอื่นลดลงเรื่อยๆ ทุกปี

แนวทางการพัฒนา

ส่งเสริมการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง โดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและสถาบันทางการเงินคือธนาคาร ร่วมมือกันในการส่งเสริมการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการท้องถิ่น วางแผนกำหนดสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ร่วมกันอย่างยุติธรรมต่อทุกฝ่าย ตลอดจนวางแผนการระดมทุนผ่านช่องทางอื่น ๆ เช่น การนำโครงการหรือแผนธุรกิจ (Business Plan) ไปนำเสนอต่อ funding portal พิจารณา ซึ่งธุรกิจที่ผู้ประกอบการท้องถิ่นต้องการเปิดดำเนินการจะต้องผ่านการพิจารณาแบบมีส่วนร่วมจากกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว และต้องเป็นธุรกิจที่เอื้อต่ออุตสาหกรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่น ก่อให้เกิดการจ้างงานให้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านปะอาว เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ 6 ศึกษาดูงานชุมชนท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยวในแง่ของชุมชนที่มีความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม
เป้าประสงค์

1. คุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นดีขึ้น ทรัพยากรท้องถิ่นได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูให้คงอยู่สามารถใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต
2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนท่องเที่ยวอื่น เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยง

ตัวชี้วัด

1. รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี
2. ประชาชนในท้องถิ่นเห็นคุณค่าของตนเองในระดับสูงและอยากทำประโยชน์ให้กับชุมชน โดยการเป็นอาสาสมัครช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ได้แก่ อาสาสมัครด้านการท่องเที่ยว อาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น อาสาสมัครด้านการอนุรักษ์กิจกรรมด้านวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ส่งเสริมให้ตัวแทนผู้นำชุมชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันแล้วบุคลากรสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาดูงานในท้องถิ่นอื่นมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนปะอาว

กลยุทธ์เชิงรับ

กลยุทธ์ที่ 1 ออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย โดยใช้จุดเด่นด้านสิ่งดึงดูดใจและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว แบบมีส่วนร่วม

เป้าประสงค์

1. เพิ่มความหลากหลายให้กับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว เพื่อดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือน
2. เพิ่มประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือน

ตัวชี้วัด

1. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 3 ต่อปี
2. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวใหม่ในระดับมาก

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาต่อยอดทุนทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นหัตถกรรมทองเหลือง ผ่านกิจกรรมการสาธิต ทำกระดิ่ง การทำกระพรวน การทำชุดเขียนหมาก การทำเกวียนเทียมวัวจำลอง และการทำกำไล ผ่านสารคดีให้นักท่องเที่ยวชมก่อนการเข้าร่วมทำกิจกรรม จัดโซนแสดงนิทรรศการผลงานและรางวัลต่าง ๆ ของครูบุญมี ล้อมวงค์ ผู้สืบทอดภูมิปัญญาหัตถกรรมทองเหลืองรุ่นปัจจุบันมาจากบรรพบุรุษ กิจกรรมออกแบบลวดลายหัตถกรรมทองเหลืองด้วยลูกกลิ้งพิมพ์ลายและแท่งกดพิมพ์ลายลงบนแบบพิมพ์ซีดี มีลายลวดลายให้นักท่องเที่ยวเลือกทำ ได้แก่ ลายลูกแก้ว ลายอิงลูกหวาย ลายกลีบบัว ลายต้นสน และลายดอกไม้แบบใหม่ เป็นต้น ผ่านการถ่ายทอดจากนักปราชญ์ชาวบ้านครูบุญมี ล้อมวงค์ จัดโซนการเข้าชมขั้นตอนกรรมวิธีการทำหัตถกรรมทองเหลือง สำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมออกแบบลวดลายหัตถกรรมทองเหลืองด้วยลูกกลิ้งพิมพ์ลายและแท่งกดพิมพ์ลายลงบนแบบพิมพ์ซีดี จำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าของฝากของที่ระลึกจากหัตถกรรมทองเหลือง บริการจัดส่งของฝากของที่ระลึกหากนักท่องเที่ยวไม่ต้องการนำสินค้ากลับด้วยตนเอง จำหน่ายโปสเตอร์ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากหัตถกรรมทองเหลือง จำหน่ายโปสเตอร์ สมุดโน้ต ลายลูกแก้ว ลายอิงลูกหวาย ลายกลีบบัว ลายต้นสน และลายดอกไม้แบบใหม่ให้นักท่องเที่ยวสะสม เป็นต้น

2. พัฒนาต่อยอดทุนทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ จัดทำสารคดีการสืบสานภูมิปัญญาการทอผ้าท้องถิ่น “ผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ” และกรรมวิธีในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ขั้นตอนการเลี้ยง การทำเส้นไหม การกรอไหม การสาวไหม การเข้าพันหวี หรือฟืม การเข้าห่ม้วน ขั้นตอนการทอผ้าไหม ผ่านสารคดีให้นักท่องเที่ยวชมก่อนการเข้าร่วมทำกิจกรรม จัดโซนแสดงนิทรรศการผลงานและรางวัลต่าง ๆ ของกลุ่มสหกรณ์บริการหัตถกรรมบ้านปะอาว จำกัด กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านปะอาว กลุ่มอาชีพตัดเย็บกระเป๋าผ้าพื้นเมืองบ้านปะอาว วิสาหกิจชุมชนผ้ากบับแปรรูปชุมชนบ้านปะอาว เพื่อบอกเล่าเรื่องราวความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ บริการให้เข้าชมท้องถิ่น เช่น ผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และผ้าไหมลายกบับ โดยออกแบบชุดสำหรับนักท่องเที่ยวชาย และหญิง ทั้งสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ พร้อมกับการจัดโซนสำหรับให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูปให้สอดคล้องกับบรรยากาศวิถีท้องถิ่น กิจกรรมทอผ้าไหมลายลูกแก้ว การทอผ้าไหมลายกบับ และการย้อมผ้าไหมมะเกลือ เป็นต้น จำหน่ายของที่ระลึกที่ทำจากผ้าไหมที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ได้แก่ การจำหน่ายผ้าถุง เสื้อผ้า กระเป๋าถือ กระเป๋าเงิน กรอบรูปภาพผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ จำหน่ายโปสเตอร์ภาพถ่ายผ้าไหมลวดลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ ผ้าไหมลายกบับ ตุ๊กตาผ้าไหม สมุดโน้ตหน้าปกผ้าไหมลายลูกแก้ว ผ้าเช็ดหน้า พัด เป็นต้น

3. พัฒนาต่อยอดทุนทางด้านวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ฮีต 12 ครอง 14 จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีฮีต 12 ครอง 14 ขึ้น โดยสมาชิกคือคนในชุมชน เพื่อดำเนินการดูแล

เกี่ยวกับการจัดงานเทศกาล ประเพณีของชุมชนปะอาวเฉพาะ จัดทำตารางกิจกรรมงานประเพณีท้องถิ่น ฮีต 12 ครอง 14 ทั้งปี นำเสนอเมนูอาหารท้องถิ่นตามฤดูกาล เป็นต้น

4. พัฒนาต่อยอดวิธีการทำนา จำหน่ายแพคเกจท่องเที่ยวกิจกรรมการปักดำนา การเก็บเกี่ยวข้าวแบบโบราณร่วมกับกิจกรรมการปักโฮมสเตย์ และกิจกรรมท่องเที่ยวอื่น ๆ ในชุมชนเข้าด้วยกันตามฤดูกาลในการทำนา ฤดูกาลเก็บเกี่ยว จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากข้าวที่ผลิตขึ้นภายในชุมชน ตลอดจนการให้บริการด้านอาหารท้องถิ่นที่มีส่วนในการนำข้าวของท้องถิ่นมาผลิตให้นักท่องเที่ยวได้รับประทาน เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มคุณค่าของผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนบ้านปะอาว ด้วยการเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์และเพิ่มความหลากหลายด้านราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของชุมชน

เป้าประสงค์

1. พัฒนาผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนปะอาวให้มีความหลากหลาย
2. เพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนปะอาว
3. สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

ตัวชี้วัด

1. มีผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนปะอาวเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 2 ผลิตภัณฑ์ ภายในปี 2564
2. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อด้านผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนปะอาวในระดับมาก
3. รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนปะอาวเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี

แนวทางการพัฒนา

1. สร้างความหลากหลายในรายได้ให้กับผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนปะอาว ให้มีความหลากหลายให้ครอบคลุมความต้องการที่แตกต่างของนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในซื้อผลิตภัณฑ์มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อความพึงพอใจสูงสุดของนักท่องเที่ยว เช่น การสร้างผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกที่มีราคาและคุณภาพที่หลากหลาย แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นราคาผลิตภัณฑ์จะต้องสอดคล้องกับคุณภาพที่นักท่องเที่ยวจะได้รับ

2. เพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนบ้านปะอาว จัดฝึกอบรมการออกแบบรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีความทันสมัย สะดวกสบาย สามารถพกพาได้สะดวก พัฒนาช่องทางการจำหน่ายผ่านช่องทางที่หลากหลาย

กลยุทธ์ที่ 3 จัดฝึกอบรมผู้ประกอบการที่พักโฮมสเตย์ สำหรับการท่องเที่ยวชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐท้องถิ่นและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาให้แก่ที่พักโฮมสเตย์ของชุมชนปะอาวได้มาตรฐานโฮมสเตย์ตามที่หน่วยงานภาครัฐกำหนด ซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อมั่นในการให้บริการ

เป้าประสงค์

1. นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในการเข้าพักแรมโฮมสเตย์บ้านปะอาวมากขึ้น
2. สนับสนุนให้เกิดการจ้างงานในชุมชน
3. อุตสาหกรรมท้องถิ่นเกิดความยั่งยืน
4. ส่งเสริมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตัวชี้วัด

1. จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าพักแรมโฮมสเตย์บ้านปะอาวมีจำนวนเพิ่มขึ้น
2. ผู้ประกอบการที่พักแรมโฮมสเตย์บ้านปะอาวมีรายได้เพิ่มขึ้น
3. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท้องถิ่น ได้แก่ ชวนา ชวนวน มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าให้แก่ผู้ประกอบการที่พักแรมโฮมสเตย์บ้านปะอาวเพิ่มขึ้น
4. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากต่อกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ทางโฮมสเตย์ได้จัดไว้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนา

1. สร้างมาตรฐานโฮมสเตย์บ้านปะอาวตามมาตรฐานโฮมสเตย์ที่กรมการท่องเที่ยวกำหนด เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเกิดความมั่นใจในการเข้าพักแรมโฮมสเตย์ ภายใต้การกำหนดมาตรฐานด้านที่พัก ด้านอาหาร ด้านความปลอดภัย ด้านอัยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน ด้านรายการนำเที่ยว ด้านทรัพยากรทางด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ด้านการบริหารจัดการของกลุ่มโฮมสเตย์ และด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

2. ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดทำโฮมสเตย์ โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานโฮมสเตย์ตามที่กรมการท่องเที่ยวกำหนด อาทิ การจัดอบรมด้านที่พักโฮมสเตย์ ด้านอาหาร ด้านความปลอดภัย ด้านอัยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน ด้านรายการนำเที่ยว ด้านทรัพยากรทางด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ด้านการบริหารจัดการของกลุ่มโฮมสเตย์ และด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

3. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการโฮมสเตย์กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท้องถิ่น ได้แก่ กลุ่มหัตถกรรมทองเหลือง กลุ่มสหกรณ์ชวนา กลุ่มถั่วลิสง กลุ่มสหกรณ์ผ้าไหมปะอาว ผู้ประกอบการจำหน่ายพืช ผัก สวนครัวในชุมชนบ้านปะอาว เป็นต้น โดยผู้ประกอบการโฮมสเตย์

มีการจัดซื้อและจัดหาวัตถุดิบที่ผลิตขึ้นจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอาว ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น

4. ส่งเสริมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสในขณะที่เข้าพักโฮมสเตย์บ้านปะอาว โดยการออกแบบกิจกรรมในการเข้าพักโฮมสเตย์ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ออกแบบแพคเกจกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกทำกิจกรรมได้หลากหลายเหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ การออกแบบแพคเกจสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กที่ต้องการออกแบบโปรแกรมท่องเที่ยวด้วยตัวเอง นักท่องเที่ยวที่มาอยู่กับบริษัททัวร์ นักท่องเที่ยวที่ซื้อแพคเกจเอง เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ 4 สร้างจิตสำนึก “บ้านสวยด้วยมือเรา” ให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนบ้านปะอาว เพื่อสร้างทัศนียภาพที่สวยงาม น่านมั่ง ให้แก่ชุมชนเป้าประสงค์

สร้างค่านิยม “บ้านสวยด้วยมือเรา” ให้กับประชาชนในท้องถิ่นและสร้างความรู้สึกระทึกใจให้นักท่องเที่ยวอยากกลับมาท่องเที่ยวชุมชนปะอาวซ้ำ

ตัวชี้วัด

1. หน้าบ้านของแต่ละครอบครัว วัด โรงเรียน ในชุมชนมีความสวยงาม สะอาดเพิ่มขึ้น
2. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อทัศนียภาพของท้องถิ่นในระดับมาก
3. ประชาชนในท้องถิ่นสนใจเข้าร่วมโครงการ “บ้านสวยด้วยมือเรา” ร้อยละ 80 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

แนวทางการพัฒนา

1. สนับสนุนการใช้พื้นที่และการอนุรักษ์บ้านเรือนแบบไทยลาว โดยสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในชุมชนใช้ประโยชน์จากการดูแลบ้านเรือนของตนเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจควบคู่กัน อาทิ ใช้พื้นที่บ้านในการทำการค้าเปิดบ้านเป็นร้านค้า เปิดบ้านเป็นสถานที่พักแรมโฮมสเตย์ เป็นต้น

2. จัดโครงการ “รักบ้าน” รมรงค์ให้ประชาชนในชุมชนปะอาวทำความสะอาดและปรับปรุงทัศนียภาพหน้าบ้านของตนเองให้น่าอยู่ สวยงาม สร้างความร่วมมือระหว่างประชาชน วัด และสถาบันการศึกษาให้เห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาด เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่น่าอยู่ให้กับชุมชนและเพื่อสร้างความสวยงามทางทัศนียภาพให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือน โดยมีการกำหนดพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

เชิงแก้ไข

กลยุทธ์ที่ 1 ออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว Green Rice Cultivation เทียบหน้าฝน เพื่อเชื่อมโยงโครงการ “อีสานเขียว เทียบหน้าฝน”

เป้าประสงค์

1. สร้างรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของชุมชนในฤดูกาลทำนาในฤดูฝน
2. สร้างความร่วมมือระดับภูมิภาคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในช่วงฤดูฝน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือน

ตัวชี้วัด

1. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงฤดูฝนที่ชุมชนเพิ่มมากขึ้น
2. มีจำนวนนักท่องเที่ยวสนใจซื้อโปรแกรมท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชาวนาปะอาว ร้อยละ 10 ของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนชุมชนปะอาวในช่วงฤดูฝน
3. มีรายได้จากการท่องเที่ยวในช่วงฤดูฝนที่ชุมชนเพิ่มมากขึ้น
4. มีจำนวนประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการต้อนรับนักท่องเที่ยวและสาธิตวิถีการทำนาให้นักท่องเที่ยว ภายใต้โครงการกิจกรรมการท่องเที่ยว Green Rice Cultivation เทียบหน้าฝน จำนวนไม่น้อยกว่า 6 คน
5. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว Green Rice Cultivation เทียบหน้าฝน อยู่ในระดับมาก
6. ความพึงพอใจของประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการต้อนรับนักท่องเที่ยวและสาธิตวิถีการทำนาให้นักท่องเที่ยว ภายใต้โครงการกิจกรรมการท่องเที่ยว Green Rice Cultivation เทียบหน้าฝน อยู่ในระดับมาก

แนวทางการพัฒนา

1. สร้างรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว Green Rice Cultivation เทียบหน้าฝน เพื่อแก้ไขปัญหาในด้านการขาดแคลนบุคลากรทางการท่องเที่ยวในช่วงฤดูกาลทำนา โดยการอาศัยการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีวัฒนธรรมในการทำนาไปพร้อมกับชาวบ้านผ่านกิจกรรมการสาธิตให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำนาผ่านประสบการณ์จริง รับประทานอาหารที่ยังร่วมกันแบบวิถีถิ่น เป็นต้น

2. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว Green Rice Cultivation เทียบหน้าฝน โดยส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำนาที่มีมาตั้งแต่สมัยอดีตให้นักท่องเที่ยวที่สนใจในการเรียนรู้วิถีการทำนา และทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติตนในการเป็นเจ้าบ้านที่ดี

3. ส่งเสริมความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในช่วงฤดูฝน เข้าร่วมโครงการ “อีสานเขียว เทียวหน้าฝน” ที่หน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจัดขึ้น ออกแบบรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นวิถีการทำนา จัดสรรบุคลากรสำหรับถ่ายทอดองค์ความรู้การทำนา เพื่อส่งมอบประสบการณ์ที่ดีในการเดินทางท่องเที่ยวมอบให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือน

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ OTOP นวัตกรรมด้วยนวัตกรรม

เป้าประสงค์

1. ผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนมีความหลากหลายและมีคุณภาพมากขึ้น โดยอาศัยนวัตกรรมมาใช้ในการเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์
2. ผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนเป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

ตัวชี้วัด

1. ชุมชนปะอามีผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนเพิ่มมากขึ้นไม่ต่ำกว่า 3 ผลิตภัณฑ์
2. นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนอยู่ในระดับมาก
3. รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. เพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกด้วยนวัตกรรมสมัยใหม่ จัดฝึกอบรมการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกประเภทต่าง ๆ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการรักษาคุณภาพของสีทองเหลืองให้คงสภาพไม่ดำ เทคโนโลยีการป้องกันสีผ้าไหมตกเวลาซัก เป็นต้น
2. สำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการซื้อผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึก โดยอาศัยแบบสอบถามแล้วนำความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวไปสู่การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว อันจะเป็นผลทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกซ้ำ

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างความร่วมมือทางการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค ภายใต้แนวคิด Surprise Marketing เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนปะอามีให้เป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

เป้าประสงค์

1. การประชาสัมพันธ์ชุมชนปะอามีให้เป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป
2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นและเมืองหลักทางการท่องเที่ยว

ตัวชี้วัด

1. ชุมชนปะอวเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปเพิ่มมากขึ้น
2. มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นและเมืองหลักทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างน้อย

2 เมือง

แนวทางการพัฒนา

1. สร้างการรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการตลาดแบบ Surprise Marketing โดยใช้มาสคอตให้คนในชุมชน จัดตั้งทีมงานในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ชุมชนปะอวขึ้นเฉพาะ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จ ออกแบบและสร้างมาสคอตที่สะท้อนความเป็นตัวตนของชุมชน กำหนดวิธีการในการสร้างการรับรู้ให้แก่คนในชุมชนเกี่ยวกับการใช้มาสคอตในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและผลประโยชน์ที่จะได้รับ สร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการท้องถิ่นให้ติดโลโก้ของมาสคอตในการติดแบรนด์สินค้า กำหนดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการรักและหวงแหนทรัพยากรท้องถิ่น โดยการใช้มาสคอตในการสร้างจิตสำนึกให้กับนักเรียนในท้องถิ่น เป็นต้น

2. โฆษณาประชาสัมพันธ์ชุมชนปะอวให้นักท่องเที่ยวได้รู้จัก ด้วยวิธีการส่งเสริมการตลาดแบบ Surprise Marketing โดยใช้มาสคอตในการทำการประชาสัมพันธ์ชุมชนบ้านปะอว วางแผนการทำการตลาดแบบ Surprise Marketing ได้แก่ ช่วงแนะนำตัวมาสคอต ช่วงโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนบ้านปะอว และช่วงการสร้าง brand loyalty ให้กับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนบ้านปะอว โดยอาศัยการใช้คาแรคเตอร์ของมาสคอตมาสร้างจุดขายให้กับผลิตภัณฑ์ จัดตั้งร้านจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกและผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรมท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอว เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป

3. ส่งเสริมการจัดเทศกาลทางผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นระหว่างชุมชนปะอวและเมืองหลักทางการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม จัดงานเทศกาลอาหารท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นในพื้นที่เมืองหลักทางการท่องเที่ยว ภายใต้การสร้างความร่วมมือแบบเครือข่ายมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้เมืองท่องเที่ยวหลักเข้ามาจัดเทศกาลต่าง ๆ ในพื้นที่ชุมชนบ้านปะอว หรือชุมชนปะอวสามารถไปจัดเทศกาลต่าง ๆ ของชุมชนตามเมืองหลักทางการท่องเที่ยวได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ชุมชนให้เป็นที่รู้จักโดยอาศัยความมีชื่อเสียงของเมืองหลักทางการท่องเที่ยว ในขณะเดียวกันเมืองหลักทางการท่องเที่ยวก็ได้รับผลประโยชน์ในแง่ของการโฆษณาประชาสัมพันธ์เมืองของตนด้วยเช่นเดียวกัน

กลยุทธ์ที่ 4 การจัดตั้งศูนย์คันโคมาจิซึกุริ (KANKOUMACHIZUKURI CENTER) เพื่อดำเนินงานบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนปะอวแบบมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง หน่วยงานภาครัฐท้องถิ่น ผู้ประกอบการท้องถิ่นและผู้ประกอบการใกล้เคียง ประชาชนในชุมชนบ้านปะอว สถาบันการศึกษา สถาบันการเงิน และกลุ่มอาชีพในชุมชนบ้านปะอว

เป้าประสงค์

1. จัดตั้งบริษัทส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนปะอวที่มุ่งเน้นการนำผลกำไรที่ได้ไปพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น ตลอดจนการนำผลกำไรที่ได้ไปใช้ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. โฆษณาประชาสัมพันธ์กิจกรรมของท้องถิ่น เชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือน

ตัวชี้วัด

1. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนปะอวตลอดทั้งปี
2. นักท่องเที่ยวที่พักแรมโฮมสเตย์ปะอวมีจำนวนวันพักค้างแรมมากกว่า 1 คืน เพิ่มมากขึ้น
3. รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น
4. ผู้ประกอบการท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มมากขึ้น
5. โครงสร้างพื้นฐานสำหรับบริการประชาชนในท้องถิ่นได้รับการพัฒนา มีความสะดวกสบายมากขึ้น โดยไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐอย่างเดียว

แนวทางการพัฒนา

1. **จัดตั้งบริษัทส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว** โดยเป็นการลงทุนร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการท้องถิ่น กลุ่มอาชีพในชุมชนปะอว เพื่อเปิดดำเนินการในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนปะอวขึ้นโดยเฉพาะ โดยวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อกำหนดการนำผลกำไรที่ได้ไปพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายใต้การดำเนินการ ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ตัวชี้วัด และขั้นตอนการวางแผนการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม

2. **ส่งเสริมโฆษณาประชาสัมพันธ์กิจกรรมของท้องถิ่น** เชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือน โดยการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนในช่วงเวลาต่าง ๆ อาทิ การจัดกิจกรรมงานประเพณีฮีต 12 คอง 14 ในแต่ละเดือน กิจกรรมการท่องเที่ยวในฤดูต่าง ๆ ข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรมท่องเที่ยวของชุมชน วิธีการเดินทางมายังชุมชน กิจกรรมต่าง ๆ ของผู้ประกอบการท้องถิ่นจัดขึ้น เป็นต้น

เชิงป้องกัน

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างระบบจัดเก็บข้อมูลทางการท่องเที่ยวให้มีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง หน่วยงานภาครัฐท้องถิ่น ผู้ประกอบการท้องถิ่นและหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลตามจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชนบ้านปะอาว โดยการร่วมกันจัดเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม

เป้าประสงค์

วางแผนด้านการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ตัวชี้วัด

1. หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง หน่วยงานภาครัฐท้องถิ่น ผู้ประกอบการท้องถิ่นและหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลตามจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชนปะอาวสามารถนำข้อมูลไปสรุปผล เพื่อใช้ในการคาดการณ์แนวโน้มของสถานการณ์ท่องเที่ยวชุมชนปะอาวในมุมมองด้านต่าง ๆ ในอนาคตได้
2. ข้อมูลในฐานข้อมูลมีความถูกต้องและเป็นจริงสอดคล้องกับสถานการณ์จริงของชุมชน
3. มีความสะดวกในการสืบค้น

แนวทางการพัฒนา

ส่งเสริมความร่วมมือในการวางแผนด้านการตลาดท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว โดยใช้โปรแกรมในการจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ใช้งานง่าย สะดวกต่อการเรียกใช้ข้อมูล กำหนดข้อมูลที่หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง หน่วยงานภาครัฐท้องถิ่น ผู้ประกอบการท้องถิ่นและหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลตามจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชนปะอาวต้องการรู้ แล้วทำการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการจัดเก็บข้อมูล กำหนดวิธีการจัดเก็บข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลเดียวกัน เพื่อใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีประสบการณ์และเข้าใจกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายมากขึ้น

กลยุทธ์ที่ 2 กำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว

เป้าประสงค์

พัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

ตัวชี้วัด

1. ชุมชนปะอาวมีความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ
2. ชุมชนปะอาวมีความยั่งยืนทางด้านสังคม
3. ชุมชนปะอาวมีความยั่งยืนทางด้านวัฒนธรรม
4. ชุมชนปะอาวมีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา

1. กำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวใน 1 วัน ว่าสามารถดำเนินการได้จำนวนกี่คน กี่กรุ๊ป ต่อ 1 กิจกรรม

ที่ชุมชนสามารถรองรับได้ โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับด้านพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรม พื้นที่ลานจอดรถ สถานที่พักแรมโฮมสเตย์ ห้องสุขา ความสามารถในการเก็บขยะ ร้านอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น

2. กำกับดูแลขีดความสามารถในการรองรับ โดยนักท่องเที่ยวไม่สามารถเข้าพักโฮมสเตย์บ้านปะอว และกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในชุมชนปะอวได้หากไม่ดำเนินการจองล่วงหน้าก่อนการเดินทาง เพื่อป้องกันจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าพื้นที่เกิดขีดความสามารถของชุมชนที่รับได้ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ 3 จัดตั้งจุดบริการให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยว

เป้าประสงค์

1. รักษาความปลอดภัยให้แก่ชุมชน
2. รักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

ตัวชี้วัด

1. ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้สึกปลอดภัยในระดับมาก เมื่อมีนักท่องเที่ยวต่างถิ่นเดินทางมาเยือนชุมชนของตน
2. นักท่องเที่ยวมีความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวในระดับมาก

แนวทางการพัฒนา

จัดตั้งจุดตรวจลงทะเบียนนักท่องเที่ยวตรงทางเข้าของชุมชนบ้านปะอว เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านปะอว ได้แก่ จุดลงทะเบียนสำหรับนักท่องเที่ยว บริการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวภายในชุมชน บริการให้เช่าจักรยาน บริการไกด์ชุมชนนำเที่ยว จำหน่ายแพคเกจท่องเที่ยว และมีบริการอาสาสมัครตำรวจท่องเที่ยวชุมชนคอยบริการนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: ชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี บนแนวคิด “คั่นโคมะจิชที่คุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจเกี่ยวกับทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ศึกษารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว และนำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดคั่นโคมะจิชที่คุรีที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน ซึ่งการศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) ระหว่างข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Methodology) มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (semi-structure) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) ประกอบไปด้วย ผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ ตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น โดยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ออกเป็น 2 วิธี ประกอบไปด้วย การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้กับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น และการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบตามสะดวก (Convenience Sampling) ใช้กับผู้ให้ข้อมูลกลุ่มตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ตามแนวคิดของบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2554, น. 227) รวมจำนวนทั้งสิ้น 12 ท่าน กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลตามแนวคิดของ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยใช้วิธีแบบสามเส้าด้านข้อมูล (data triangulation) แบบสามเส้าด้านวิธีการเก็บข้อมูล (Methodological triangulation) และแบบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) ของสุภางค์ จันทวานิช (สุภางค์ จันทวานิช, 2556, น. 129) การเก็บรวบรวมข้อมูลในจากแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (semi-structure) ผู้วิจัยใช้วิธีการบันทึกเสียงและการจดบันทึก แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามทฤษฎีของ Miles and Huberman (1994 อ้างอิงใน ชาย โพธิ์สิตา, 2554, น. 337) ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ที่เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ในการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน บทความ

หนังสือทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ ดุษฎีนิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสารสนเทศที่ได้สืบค้นจากระบบอินเทอร์เน็ต ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาญี่ปุ่น แล้วนำไปวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ร่วมกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยเชิงปริมาณมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามสำรวจรายการ (Checklist questionnaire) ใช้ในการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวชมชนปะอ่าวพร้อมกับแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยเรียงลำดับจากน้อยไปมาก โดยใช้สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวชมชนบ้านปะอ่าว แบบสอบถามดังกล่าวมีค่าความน่าเชื่อถือของแบบสอบถาม (Reliability of the best) โดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา Cronbach's Alpha ได้เท่ากับ 0.83 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชมชนบ้านปะอ่าว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี ประกอบไปด้วย ศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมหล่อทองเหลือง ศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน โสมสเดย์ ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน จำนวน 385 คน โดยใช้สูตรในการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการหาค่าเฉลี่ยของประชากร (Population Mean, μ) แบบไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ของคัสซานี ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 เปอร์เซนต์ และยอมรับให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ 1 ใน 10 ส่วนของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนทั้งหมดครบตามจำนวนที่กำหนด คือ 385 ชุดคำถาม คิดเป็น 100 เปอร์เซนต์ของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย และในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคำนวณสถิติสำเร็จรูป SPSS โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบไปด้วย ค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage) ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) พร้อมทั้งใช้สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) การวิเคราะห์ด้วยค่าไคสแควร์ (Chi-Square) ของเพียร์สัน เพื่อใช้ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพ และภูมิลำเนาที่อยู่ปัจจุบัน และตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมและความต้องการรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวชมชนบ้านปะอ่าว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี โดยกำหนดให้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: ชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี บนแนวคิด “คันโคมะจิชทีครี” พบประเด็นที่สำคัญที่สามารถนำมาสรุปผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.

อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดคันโคมะจิชทีครี

การศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัติของชุมชน ด้านสภาพภูมิศาสตร์ ด้านสภาพสังคม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านทรัพยากรท้องถิ่นของชุมชนบ้านปะอาว อาทิ บทความวิจัย บทความวิชาการ วิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลทางสื่อออนไลน์ ตลอดจนผู้วิจัยได้ลงสำรวจพื้นที่ด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องมือแบบสำรวจทรัพยากรของชุมชนตามแนวคิด “คันโคมะจิชทีครี” ซึ่งสามารถสรุปได้ 2 ประเด็นใหญ่ ๆ ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับชุมชนบ้านปะอาว

ชุมชนบ้านปะอาวตั้งอยู่บนถนนแจ้งสนิท- ยโสธร ห่างจากตัวเมืองประมาณ 25 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 27,500 ไร่ ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านปะอาวส่วนมากประกอบอาชีพทำนามีจำนวนประชากร ทั้งสิ้น 5,389 คน จำแนกเป็นชาย 2,687 คน หญิง 2,702 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 122.47 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,518 ครัวเรือน โดยประชาชนในตำบลปะอาวส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีโรงเรียนในพื้นที่ 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านข่าโคม และโรงเรียนบ้านหนองสร้างหมากแข้ง มีโรงเรียนขยายโอกาส จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านปะอาว มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านปะอาว มีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ ได้แก่ ทางหลวงจังหวัดหมายเลข 23 ถนนแจ้งสนิทเป็นเส้นทางหลักเชื่อมระหว่างจังหวัดอุบลราชธานีกับจังหวัดยโสธรและอีกหลายจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และยังมีจำนวนเส้นทางคมนาคมที่เป็นถนนลูกรัง ถนนดิน ถนนหินคลุก ถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก และจำนวนถนนอื่น ๆ เชื่อมระหว่างหมู่บ้านและตำบลอื่น ๆ โดยการขนส่งในเขตตำบลปะอาว มีรถโดยสารประจำทางจากหมู่บ้านถึงตัวเมืองอุบลราชธานี ได้แก่ รถประจำทางสายอุบล- ปะอาว รถประจำทางสายอุบล-ท่าวาปี รถประจำทางสายอุบล-เซียงใน รถประจำทางสายอุบล- ยโสธร เป็นต้น มีหอกระจายข่าวประจำชุมชน จำนวน 8 แห่ง และมีไฟฟ้าและน้ำประปาขยายทั่วทั้งชุมชน

ประเด็นที่ 2 สรุปผลรายงานการสำรวจทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว

ผู้วิจัยขอสรุปผลการรายงานด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีให้บริการในปัจจุบัน ชุมชนบ้านปะอาวมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีการใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน ได้แก่

1.1) ด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ประกอบไปด้วย ศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์บ้านปะอาว ศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอาว และศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองปะอาว เป็นต้น ซึ่งจุดท่องเที่ยวทั้ง 3 แห่ง ของแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว เปิดให้บริการต้อนรับนักท่องเที่ยวทุกวัน

1.2) ด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวด้านทรัพยากรบริการ ได้แก่ การให้บริการที่พักแรมแบบโฮมสเตย์ จำนวน 10 หลัง สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 90 - 100 คน มีกิจกรรมการท่องเที่ยวไว้บริการนักท่องเที่ยว ตลอดจนมีการคมนาคมขนส่งที่สะดวกสบาย นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางจากตัวเมืองมายังจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้หลากหลายช่องทาง ได้แก่ รถเช่า รถเช่าพร้อมคนขับ รถแท็กซี่มอเตอร์ และรถโดยสาร สายอุบลราชธานี - เชื่องใน เวลาเดินทาง 11.00 – 12.00 น.

2) ทรัพยากรท้องถิ่นที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวได้ในอนาคต ชุมชนบ้านปะอาวมีทรัพยากรที่สามารถนำมาพัฒนาเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวให้มีรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายมากขึ้น ได้แก่

2.1) ด้านทรัพยากรทางธรรมชาติ ได้แก่ นาข้าว ประชาชนในชุมชนบ้านปะอาวส่วนมากประกอบอาชีพทำนาหลัก และแต่ละครัวเรือนก็มีความรู้ด้านการดำนา เกี่ยวข้าว เก็บข้าวขึ้นยุ้งฉางข้าว ซึ่งเป็นหนึ่งในวัฒนธรรมที่สามารถนำไปสร้างรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้เกิดความหลากหลายให้กับชุมชนบ้านปะอาวได้ โดยที่รูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น นอกจากนี้ชุมชนยังมีพื้นที่ป่าชุมชน คือ ป่าชุมชนดอนชีที่ในสมัยก่อนเคยเปิดให้บริการนักท่องเที่ยว แต่ปัจจุบันได้ปิดการให้บริการไปแล้ว แต่อย่างไรก็ตามกลับพบว่า ป่าชุมชนดอนชียังมีทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าบางชนิดอาศัยอยู่ ได้แก่ กวาง นกยูง เป็นต้น

2.2) ด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ได้แก่ ประเพณีฮีต 12 ครอง 14 ซึ่งเป็นกิจกรรมประเพณีเกี่ยวกับศาสนาและหลักการแนวทางในการปฏิบัติในสังคมที่จะต้องยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม และเป็นจารีตประเพณีที่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอาวมีการยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนี้ โดยกิจกรรมประเพณี ฮีต 12 ครอง 14 จะมีการจัดกิจกรรมขึ้นในทุก ๆ เดือน จึงทำให้หากนำกิจกรรมประเพณีที่คนในชุมชนจัดขึ้นในทุก ๆ

เดือน นำมาใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้าร่วมกิจกรรมกับคนในชุมชนยอมทำให้โอกาสที่นักท่องเที่ยวจะตัดสินใจเดินทางไปเยือนชุมชนค่อนข้างเป็นไปได้สูง เนื่องจากรูปแบบกิจกรรมมีความเป็นเอกลักษณ์ มีความหลากหลาย และมีเรื่องราวที่แตกต่างกันไป ตามรูปแบบของกิจกรรมนั้น ๆ ในขณะเดียวกันชุมชนก็ยังได้เผยแพร่วัฒนธรรมและประเพณีของตนเองไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว ตลอดจนเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่นด้วย

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นต่อการประเมินศักยภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิตฺติคุริ

การศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (semi-structure) เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอาว จำนวน 12 ท่าน สามารถนำมาสรุปผลการศึกษาได้ 7 ประเด็น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ด้านศักยภาพและอัตลักษณ์ของพื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว

อัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชุมชนบ้านปะอาว ได้แก่ ทรัพยากรทางด้านหัตถกรรมภูมิปัญญาการทำเครื่องทองเหลืองปะอาว และหัตถกรรมการทอผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ และชุมชนบ้านปะอาวยังมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวในด้านพื้นที่ ได้แก่ ด้านสถานที่ตั้งที่อยู่ ไม่ห่างจากตัวเมืองอุบลราชธานีใช้ระยะเวลาในการเดินทางไม่นาน มีสถานที่จอดรถที่กว้างขวางเพียงพอตามจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชน

ประเด็นที่ 2 ด้านศักยภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาวมีศักยภาพในการเป็นชุมชนท่องเที่ยว เห็นได้จากการที่หน่วยงานภาครัฐทั้งในระดับท้องถิ่นและส่วนกลางได้มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อาทิ โครงการหมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม โครงการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น โครงการกระตุ้นการท่องเที่ยวภาคอีสาน ภายใต้แคมเปญ “อีสานเที่ยวหน้าฝน” โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว โครงการสนับสนุนให้งบประมาณในการพัฒนาชุมชนท่องเที่ยว โครงการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาและออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์ของชุมชนบ้านปะอาว โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชน และโครงการอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โครงการสนับสนุนเกี่ยวกับงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพในชุมชน

แต่อย่างไรก็ตามกลับพบว่า ชุมชนบ้านปะอาวยังขาดศักยภาพด้านการบริหารจัดการขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวยังไม่ชัดเจนเป็นระบบ เนื่องจากจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชน

บ้านปะอวไม่ได้มีการจัดเก็บจำนวนสถิตินักท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลที่แท้จริงได้ทำให้ยากต่อการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว เช่น การนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาด้านการตลาดท่องเที่ยวชุมชน การนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในการเข้าเยี่ยมชมแต่ละจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชน และยังขาดศักยภาพในการให้บริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำมีจำนวนไม่เพียงพอเพราะจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชน ส่วนมากมีบริการห้องน้ำสำหรับนักท่องเที่ยวแค่ห้องเดียวและไม่แยกห้องน้ำชาย ห้องน้ำหญิง

ประเด็นที่ 3 ด้านศักยภาพในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอว

ชุมชนบ้านปะอวมีศักยภาพในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในลักษณะรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ ภายใต้กิจกรรมการสาธิตและการมีส่วนร่วมในการทำเวิร์คชอป (workshop) แบบมีส่วนร่วมระหว่างคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมทองเหลือง การทอผ้าไหมย้อมสีจากธรรมชาติ และกิจกรรมการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของวัฒนธรรมท้องถิ่น ณ ศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นปะอว

ประเด็นที่ 4 ด้านศักยภาพในการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอว

หน่วยงานภาครัฐมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอวตามพันธกิจของหน่วยงานเท่านั้น โดยส่วนมากจะมีส่วนร่วมในด้านการจัดสรรงบประมาณในการจัดฝึกอบรมด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้แก่ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกให้กับชุมชน การสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบเครือข่ายระหว่างภูมิภาคอีสานใต้ และมีการส่งเสริมโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอวแก่นักท่องเที่ยว จัดโปรแกรมนำเที่ยวโดยบรรจุการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอวเข้าร่วมกับโปรแกรมนำเที่ยวของจังหวัดอุบลฯ ในขณะที่ผู้ประกอบการท้องถิ่นและตัวแทนกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอวส่วนมากไม่ได้มีส่วนร่วมในการคิดวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอว ส่วนใหญ่จะเป็นในลักษณะการบริหารจัดการการท่องเที่ยวแค่เพียงในกลุ่มธุรกิจของตนเองเท่านั้น

ประเด็นที่ 5 ด้านศักยภาพภายในและภายนอกของการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว สามารถสรุปผลการศึกษาได้ ออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

5.1) ด้านจุดแข็ง

ชุมชนบ้านปะอวมีประวัติศาสตร์ความเป็นนามากกว่า 200 ปี และมีวัฒนธรรมประเพณี 2 ชนชาติ ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยอีสาน 12 ครอง 14 และวัฒนธรรมการสร้างบ้านแบบลาว ในขณะเดียวกันชุมชนบ้านปะอวยังมีจุดแข็งด้านกิจกรรมและสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ได้แก่ หัตถกรรมเครื่องทองเหลืองปะอว การทอผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือซึ่งเป็นการย้อมสีจากสี

ธรรมชาติที่ได้จากเปลือกไม้ และผลไม้ที่หาได้ในท้องถิ่น กอปรกับมีกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปศึกษาและเรียนรู้ด้านวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของชุมชน ณ ศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑสถานบ้านปะอาว นอกจากนี้ชุมชนยังมีผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของที่ระลึกที่มีชื่อเสียงมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นสินค้า OTOP นวัตกรรมประจำจังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ สินค้าหัตถกรรมทองเหลือง ผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ

5.2) ด้านจุดอ่อน

สถานที่ท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว ได้แก่ ศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง ศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองบ้านปะอาว ศูนย์วัฒนธรรมเฉลิมราช (พิพิธภัณฑสถานบ้านปะอาว) ขาดการจัดเก็บข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยว ขาดการกำหนดช่วงเวลาในการเปิด – ปิด และจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าชมต่อรอบที่ชัดเจน ขาดการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ไม่มีโปรแกรมนำเที่ยวชุมชนสำหรับบริการนักท่องเที่ยวโดยส่วนมากต้องอาศัยความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐเท่านั้นในการออกแบบโปรแกรมนำเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มทำให้ชุมชนบ้านปะอาวไม่ค่อยเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากนัก ในขณะที่การโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาวมีความหลากหลายแต่ขาดความต่อเนื่องทำให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของชุมชนไม่เป็นปัจจุบัน ขาดบุคลากรในการดำเนินงานในช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยวข้าว ชุมชนบ้านปะอาวถึงแม้จะมีจุดเด่นด้านกิจกรรมและสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นแต่ลักษณะของกิจกรรมและสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวยังไม่มีความหลากหลายเช่นเดียวกันกับผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนที่ไม่มีความหลากหลายและไม่ทันสมัย

5.3) ด้านโอกาส

ชุมชนบ้านปะอาวเป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ หัตถกรรมทองเหลืองได้ถูกคัดเลือกให้เป็นผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกของจังหวัดอุบลราชธานีในการไปจัดแสดงสินค้าตามงานมหกรรมต่าง ๆ ของทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน และชุมชนบ้านปะอาวยังเป็น 1 ในชุมชนท่องเที่ยวเมืองรองที่หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการบรรจุกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาวเข้าไปในโปรแกรมการนำเที่ยว “อีสานเขียว เทียวหน้าฝน” มีเครือข่ายทางการท่องเที่ยวระดับภูมิภาคมีงบประมาณในการสนับสนุนให้ตัวแทนของชุมชนไปศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จด้านการท่องเที่ยว มีหน่วยงานภาครัฐส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดฝึกอบรมทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกให้กับชุมชน มีหน่วยงานภาครัฐคอยให้ความช่วยเหลือประสานงานด้านการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว มีหน่วยงานภาคเอกชนเข้าไปทำกิจกรรม CSR ในชุมชนบ้านปะอาว ได้แก่ กลุ่มธนาคาร เพื่อช่วยในการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ให้แก่ประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง ศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมืองบ้านปะอาว และศูนย์วัฒนธรรม

เฉลิมราช (พิพิธภัณฑสถานบ้านปะอว) มีนักธุรกิจเข้ามาลงทุนในจังหวัดอุบลราชธานีเพิ่มขึ้นทำให้โอกาสในการผลักดันผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกในเชิงพาณิชย์มากขึ้น เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาดูงานสำหรับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นด้วยการบรรยายวิชาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าเป็น 1 รายวิชาในหลักสูตรของโรงเรียนบ้านปะอวเพื่อให้นักเรียนซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญในการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านปะอวในอนาคต และปัจจุบันนี้ชุมชนได้มีแหล่งท่องเที่ยวใหม่เกิดขึ้น 1 แห่ง ได้แก่ หนองน้ำปะอว นักท่องเที่ยวสามารถออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอวได้ด้วยตนเองเนื่องจากชุมชนไม่มีโปรแกรมนำเที่ยวสำหรับบริการนักท่องเที่ยวที่ชัดเจน และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ใช้ระยะเวลาไม่นานในการเดินทางจากตัวเมืองเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว ในขณะที่โอกาสในการโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอวก็มีโอกาสเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากชุมชนได้รับความสนใจจากสื่อระดับประเทศและสื่อระดับท้องถิ่นในการเข้าทำข่าว ได้แก่ สารคดีเครื่องทองเหลืองปะอวทางสื่อโทรทัศน์ และการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนในสื่อมีเดียของหน่วยงานภาครัฐในระดับจังหวัด

ด้านอุปสรรค

หน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนเมืองรองที่มีพื้นที่ติดกับการท่องเที่ยวเมืองหลักมากกว่าการท่องเที่ยวชุมชนเมืองรองที่มีพื้นที่ไม่ติดกับการท่องเที่ยวเมืองหลัก เช่น ชุมชนบ้านปะอว ปัจจุบันการเดินทางเข้าศึกษาดูงานในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว ลดน้อยลง เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องงบประมาณในการส่งเสริมการศึกษาดูงานของหน่วยงานภาครัฐลดลง งบประมาณในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอวมีค่อนข้างจำกัดในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางการท่องเที่ยว ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวมีการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบไม่เชื่อมโยง ชุมชนไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกของที่ถือนเป็นงานแฮนด์เมคที่ต้องใช้เวลาและใช้เวลานานในการผลิตสินค้าออกมาในแต่ละชิ้นจึงทำให้ราคาค่อนข้างแพง และชุมชนขาดการให้บริการด้านที่พักแรมที่ได้มาตรฐานที่เป็นไปตามมาตรฐานที่พักแรมที่รัฐบาลกำหนดทำให้นักท่องเที่ยวขาดความเชื่อถือในการเข้ารับบริการ

ประเด็นที่ 6 ด้านศักยภาพทางการตลาดท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว

ชุมชนบ้านปะอวมีจำนวนนักท่องเที่ยวประมาณ 3,000-4,000 คน ต่อปี โดยคิดจากสถิติของจุดท่องเที่ยวหลักภายในชุมชนบ้านปะอวที่มีการประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุด คือ จุดท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรมทองเหลือง นักท่องเที่ยวโดยส่วนมากที่มาเยือนชุมชน คือ นักท่องเที่ยวกลุ่มนักเรียน/นักศึกษา เพศหญิง โดยมีวัตถุประสงค์ทางการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาดูงานด้านงานหัตถกรรมทองเหลือง และการทอผ้าไหมพื้นเมืองของชุมชน ใช้วิธีการเดินทางมายังจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ

โดยส่วนมากเป็นรถยนต์ส่วนตัว จุดท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวของตนสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาได้มากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวอื่น จุดท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองและศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวของตนสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาได้มากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น โฮมสเตย์บ้านปะอาว ผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวของตนสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวกลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 50 กว่าปีขึ้นไปได้มากกว่ากลุ่มนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น และผู้ประกอบการร้านอาหารผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นว่าธุรกิจของตนสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวกลุ่มทั่วไปได้ เพราะให้บริการอาหารท้องถิ่นที่นักท่องเที่ยวมีความคุ้นเคย

ประเด็นที่ 7 ด้านความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาวของตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอาว

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความต้องการอยากได้กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีความเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีการใช้จ่ายทางการท่องเที่ยวภายในชุมชน

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคเมจิจิตรี

การศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประชากร คือนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 385 คน เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 14 สิงหาคม 2562-15 มกราคม 2563 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถาม จำนวน 385 ชุด ซึ่งผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพสมรส และภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบัน

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ 73.80 มีช่วงอายุ 20-29 ปี จำนวน 234 คิดเป็นร้อยละ 60.80 ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี/อนุปริญญา จำนวน 289 คน คิดเป็นร้อยละ 75.10 อาชีพนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 54.30 รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 66.20 สถานภาพโสด จำนวน 342 คน คิดเป็นร้อยละ 88.80 และมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ภายในจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 359 คน คิดเป็นร้อยละ 93.20

ประเด็นที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาวมาก่อน จำนวน 180 คน คิดเป็นร้อยละ 46.80 โดยมีการเดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน มากที่สุด จำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 31.70 มีรูปแบบการเดินทางแบบท่องเที่ยวแบบเช้า-เย็น ไปกลับ จำนวน 274 คน คิดเป็นร้อยละ 71.20 หากพักแรมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเลือกพักที่พักรับรอง/รีสอร์ทใน อ. เมือง จ. อุบลราชธานี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 30.90 เดินทางท่องเที่ยวพร้อมกับกลุ่มเพื่อน/คนรู้จัก จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 48.30 วิธีการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาวมาโดยรถยนต์ จำนวน 289 คิดเป็นร้อยละ 75.10 ซึ่งมีการใช้เวลาในการท่องเที่ยวภายในชุมชน 1 ชั่วโมง จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 56.60 มีค่าใช้จ่ายทางการท่องเที่ยวประมาณน้อยกว่า 1,000 บาท จำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 66.80 วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยว คือ เพื่อทำวิจัย/ดูงาน จำนวน 255 คน คิดเป็นร้อยละ 66.20 โดยนักท่องเที่ยวที่เคยมีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี ส่วนใหญ่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองมากที่สุด จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 36.30 และภาพรวมหากนักท่องเที่ยวมีโอกาสนักท่องเที่ยวจะเดินทางกลับมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาวอีกครั้ง อ.เมือง จ.อุบลราชธานีอีกครั้ง จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 61.60

วัตถุประสงค์ที่ 4 เพื่อศึกษารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึทึริ

การศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประชากร คือ นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 385 คน เริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 14 สิงหาคม 2562-15 มกราคม 2563 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถาม จำนวน 385 ชุด ซึ่งสามารถนำมาสรุปผลการศึกษาออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผลการศึกษารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซึทึริ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับความต้องการต่อรูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมของความต้องการเท่ากับ 3.77 เมื่อพิจารณารูปแบบการท่องเที่ยวเป็นรายด้าน

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความต้องการท่องเที่ยวในรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวชมผลงานของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ

3.93 เมื่อพิจารณารายละเอียดของกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวชมผลงานของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านเป็นรายด้าน

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับความต้องการบริการเช่าชุดท้องถิ่นเพื่อถ่ายภาพเป็นที่ระลึกมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 รองลงมา คือ มีจุดสำหรับฝึกทำและให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นในศาสตร์ต่างๆ โดยไกด์ที่เป็นคนในท้องถิ่นมีความชำนาญ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 มีจุดบริการซื้อของฝากของที่ระลึกของท้องถิ่น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีห้องนั่งฟังบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น และมีห้องสำหรับนั่งอ่านหนังสือเกี่ยวกับภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.75 ตามลำดับ

ประเด็นที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านเพศและด้านภูมิลำเนาที่อาศัยอยู่ปัจจุบันของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี ส่วนลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ด้านสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอาว อ. เมือง จ.อุบลราชธานี ที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

วัตถุประสงค์ที่ 5 เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี อย่างยั่งยืน บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิชที่คุรีที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน

การศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 5 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาพร้อมกัน (Content analysis) แล้วผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ไปขยายผลสู่ขั้นตอนการวิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT analysis) และทาวซ์เมทริกซ์ (TOWS matrix) เพื่อให้ทราบถึงจุดแข็ง (Strengths) ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เพื่อนำไปกำหนดกลยุทธ์เชิงรุกและกลยุทธ์เชิงรับในการวางแผนด้านการท่องเที่ยวของชุมชนให้สร้างความดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันก็ทำให้ทราบถึงจุดอ่อน (Weaknesses) ที่ควรปรับปรุงแก้ไขทางการท่องเที่ยวของชุมชน ซึ่งจะนำไปสู่ขั้นตอนการวางแผนด้านกลยุทธ์เชิงรุกและเชิงป้องกัน และนอกจากนี้ยังเป็นการวิเคราะห์ถึงโอกาส (Opportunities) ทางการท่องเที่ยวของชุมชนว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้การท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาวสามารถกลายเป็นจุดหมายปลายทางหลักที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนได้และทำให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวสูงสุด ตลอดจนการวิเคราะห์เกี่ยวกับอุปสรรค (Threats) ทางการท่องเที่ยวท่องเที่ยวชุมชน เพื่อนำไปวางแผนกลยุทธ์เชิงรับเพื่อรับมือกับอุปสรรคที่เกิดขึ้น และกลยุทธ์เชิงป้องกันที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต หลังจากทำการ

วิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT analysis) เสร็จแล้วผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มากำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาและออกแบบรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้เกิดความเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ของชุมชนบ้านปะอาวมากที่สุด ทั้งในส่วนของกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก (SO) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาพร้อมกันระหว่างจุดแข็งและโอกาส กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) เป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาพร้อมกันระหว่างจุดอ่อนและโอกาส กลยุทธ์เชิงรับ (ST) เป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาพร้อมกันระหว่างจุดแข็งและอุปสรรค และกลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT) เป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาพร้อมกันระหว่างจุดอ่อนและอุปสรรค ด้วยวิธีการวิเคราะห์ ทาวซ์เมทริกซ์ (TOWS matrix)

ต่อมาผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด ทั้งที่ได้จากผลการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และผลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) รวมทั้งผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT analysis) และทาวซ์เมทริกซ์ (TOWS matrix) มากำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ แล้วนำไปกำหนดกลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงแก้ไข กลยุทธ์เชิงรับ กลยุทธ์เชิงป้องกัน ตลอดจนกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้กับชุมชนในการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวชุมชนให้เกิดความยั่งยืนให้แก่ชุมชนบ้านปะอาวได้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ภายใต้แนวคิด “คั่นโคมะจิซทิกูริ” ซึ่งผู้วิจัยได้จัดทำเป็นคู่มือการพัฒนารูปแบบ และกิจกรรมทางการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาวขึ้น เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติในการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านปะอาวขึ้น ทั้งนี้คู่มือฉบับนี้ได้ผ่านการตรวจประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวและทำการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยว ตัวแทนผู้อำนวยการการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ตัวแทนสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว ประธานศูนย์อนุรักษ์หัตถกรรมหล่อทองเหลือง ประธานศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน ประธานโฮมสเตย์ ประธานศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ตัวแทนผู้ประกอบการร้านอาหาร และตัวแทนประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านปะอาว จำนวนทั้งสิ้น 11 ท่าน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1) วิสัยทัศน์การท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว ได้แก่

1. ปะอาวเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงประสบการณ์
2. การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นผสมเข้ากับรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

5.2) เป้าประสงค์ 5 ปี (2564-2568)

1. การเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงประสบการณ์ เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นที่

รู้จักของนักท่องเที่ยว

2. การเป็นแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงประสบการณ์ เพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว โดยมีกลุ่มคนรุ่นใหม่มาสืบสานต่อภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. วัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นเกิดความยั่งยืน โดยใช้รูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวมาเป็นเครื่องมือ เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่แก่คนรุ่นหลังได้ศึกษาและเรียนรู้

5.3) ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ดัชนีการรับรู้และเข้าใจในเอกลักษณ์ไทยเอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักท่องเที่ยวชาวไทยเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี

2. มีจำนวนกลุ่มคนรุ่นใหม่สนใจเข้าร่วมออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ บนฐานปัญญาท้องถิ่นร่วมกับนักปราชญ์ชาวบ้านที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับภูมิปัญญาของท้องถิ่น ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5% ของจำนวนคนรุ่นใหม่ในชุมชน

3. รายได้จากการท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ต่อปีเมื่อเทียบกับรายได้ที่เกิดจากการทำการเกษตรในท้องถิ่น

4. ประชาชนในท้องถิ่นมีอาชีพเสริมนอกฤดูกาลทำนาด้วยการประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยว

5. รายได้ส่วนหนึ่งจากการท่องเที่ยวสามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ชุมชนให้สะอาดสวยงาม น่าอยู่

6. อุตสาหกรรมท้องถิ่นมียอดจำหน่ายเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี

7. จำนวนนักท่องเที่ยวเฉพาะ (Niche Interests) เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี

กลยุทธ์เชิงรุก

โครงการที่ 1 เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของท้องถิ่นผสมผสานกับการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว เพื่อช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจและตระหนักถึงวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การสร้างประสบการณ์ที่ดีทางการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว

เป้าประสงค์

1. การนำเสนอขายผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของท้องถิ่นปะอวผ่านเรื่องเล่า (Storytelling) เพื่อกระตุ้นความต้องการในการซื้อของนักท่องเที่ยว

2. จำนวนนักท่องเที่ยวเฉพาะ (Niche Interests) ที่เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอวเพิ่มมากขึ้น

ตัวชี้วัด

1. ผลผลิตภัณธ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนบ้านปะอามียอดจำนวนการจำหน่ายเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 3 ต่อปี
2. จำนวนนักท่องเที่ยวเฉพาะ (Niche Interests) ที่เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอามีเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 5 ต่อปี
3. จำนวนนักท่องเที่ยวที่ตัดสินใจมาท่องเที่ยวซ้ำ (Repeated traveling) ที่เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอามีเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 3

แนวทางการพัฒนา

1. จัดฝึกอบรมศิลปะการเล่าเรื่องและสร้างเรื่องเล่าสำหรับการนำเสนอภูมิปัญญา ได้แก่ ภูมิปัญญาด้านการทำหัตถกรรมทองเหลือง การทอผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ บนฐานแห่งการบอกเล่าด้วยจิตวิญญาณของคนในชุมชนบ้านปะอามี โดยการบอกเล่าเรื่องและสร้างเรื่องเล่าเกี่ยวกับที่มาของวัตถุดิบว่ามีจุดเด่นอะไร มีกระบวนการผลิตอย่างไรบ้าง กอปรกับการเล่าเรื่องเชื่อมโยงกับประวัติความเป็นมาของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแบบการเล่าอิงประวัติศาสตร์ให้นักท่องเที่ยวสัมผัสและเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างผลิตภัณฑ์หัตถกรรมท้องถิ่นกับวิถีชีวิตของชุมชนที่มีมาตั้งแต่สมัยอดีตที่ยังคงอยู่ให้เห็นและสืบทอดในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มมูลค่าแบบสองทางทั้งมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าหัตถกรรมทองเหลือง ผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือและการสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวให้กับชุมชนบ้านปะอามี

2. ส่งเสริมการตลาดเฉพาะกลุ่ม เพื่อดึงดูดการเดินทางท่องเที่ยวและกระตุ้นการกลับมาเที่ยวซ้ำ บนฐานการชูจุดเด่นของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอามีที่มีเอกลักษณ์ โดยการส่งเสริมการตลาดกับกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษ เช่น กลุ่มที่มุ่งหาประสบการณ์ที่แท้จริง ต้องการสัมผัสวัฒนธรรมและวิถีชุมชนปะอามี กลุ่มนักท่องเที่ยวนักเรียนนักศึกษาที่ต้องการเรียนรู้วัฒนธรรม ภูมิปัญญาของชุมชนบ้านปะอามี เพื่อไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือนำไปต่อยอดทางธุรกิจในอนาคต

3. สร้าง Brand Royalty ให้กับผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของท้องถิ่นปะอามี ด้วยอาศัยหลักการกฎแห่งเลข 3 เพื่อการแนะนำ การบอกต่อกลุ่มการตลาดเฉพาะกลุ่ม โดยวิธีการ Direct Mail ไปยังกลุ่มตลาดเฉพาะโดยตรงผ่านทางสื่อออนไลน์ ทั้งหมด 3 ครั้ง ได้แก่

ครั้งแรกส่งอีเมลเพื่อขอบคุณที่ซื้อผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของท้องถิ่น หลังนักท่องเที่ยวซื้อผลิตภัณฑ์ 3 วัน

ครั้งที่สองส่งอีเมล เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของท้องถิ่นที่น่าสนใจของชุมชน พร้อมกับแสดงข้อมูลเกี่ยวกับความประทับใจที่นักท่องเที่ยวได้ชื่นชมผลิตภัณฑ์ของชุมชน หลังจากนักท่องเที่ยวซื้อผลิตภัณฑ์ 3 สัปดาห์

ครั้งที่สาม สำหรับนักท่องเที่ยวที่ยังไม่ยอมกลับมาซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนซ้ำ ผู้ประกอบหรือฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องส่งเมลเพื่อติดต่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจด้วยวิธีการมอบส่วนลดพิเศษ กระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนบ้านปะอาวซ้ำ หลังนักท่องเที่ยวซื้อผลิตภัณฑ์ 1 ปี

โครงการที่ 2 อนุรักษ์เสน่ห์ย่านเมืองเก่าไทยลาว เพื่อบอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชุมชนบ้านปะอาว

เป้าประสงค์

1. บอกเล่าเรื่องราวการออกแบบและการสร้างบ้านเรือนแบบวัฒนธรรมไทยลาวให้แก่ประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และเข้าใจ
2. อนุรักษ์บ้านเรือนแบบวัฒนธรรมไทยลาวให้คงอยู่สืบต่อไปในอนาคตให้ลูกหลานได้เรียนรู้ตลอดจนนักท่องเที่ยวผู้เดินทางมาเยือน

ตัวชี้วัด

1. ประชาชนในชุมชนและนักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างบ้านเรือนแบบวัฒนธรรมไทย ลาว อยู่ในระดับมาก
2. ประชาชนในชุมชนเข้าร่วมโครงการ “อนุรักษ์เสน่ห์ย่านเมืองเก่าไทยลาว” ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดของชุมชน

แนวทางการพัฒนา

1. **สร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อส่วนรวมให้แก่เด็กและผู้ใหญ่ทุกคนในชุมชน** โดยการรณรงค์ให้ทุกคนรับผิดชอบต่อทรัพย์สินหรือบ้านของตนเองไม่ว่าจะเป็นบ้านเก่าแบบไทยลาว หรือบ้านที่ปลูกสร้างใหม่ก็พยายามเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่แปลกแยก เคารพต่อกฎระเบียบของชุมชนที่ว่าด้วยการควบคุมอาคารและภูมิทัศน์อย่างเคร่งครัด
2. **จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์เสน่ห์ย่านเมืองเก่าไทยลาว** เช่น กลุ่มอนุรักษ์บ้านเก่าแบบไทย กลุ่มอนุรักษ์บ้านเก่าแบบลาว เป็นต้น
3. **ส่งเสริมการสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วน** ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นปะอาว ภาควิชาการ ภาคเอกชน สื่อมวลชน รวมถึงองค์กรเพื่อสังคมที่ไม่แสวงผลกำไรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ให้ความร่วมมือในด้านการให้ข้อมูล การปฏิบัติการ และการสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูบ้านเรือนแบบไทยและลาว โดยผลักดันให้เป็นนโยบายของท้องถิ่น มีการจัดทำข้อบังคับ (Guideline Control)

**โครงการที่ 3 พัฒนาและส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว โดยการนำเสนอใน
แง่มุมของวัฒนธรรมพื้นบ้านและภูมิปัญญาของท้องถิ่น ผ่านสื่อมีเดียและการออกแบบกราฟฟิกที่ง่าย
ต่อการจดจำ**

เป้าประสงค์

1. จัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านปะอาวแบบมีส่วนร่วม
2. นักท่องเที่ยวและประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านปะอาวมีความพึงพอใจต่อการ
ใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นอย่างสมดุล
3. นักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาวเพิ่มมากขึ้น
ทั้งชาวไทย และชาวต่างชาติ
4. ชุมชนบ้านปะอาวเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวชุมชนของกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะ
(Niche Interests) เช่น กลุ่มที่มุ่งหาประสบการณ์ที่แท้จริง ต้องการสัมผัสวัฒนธรรมและวิถีชุมชนบ้าน
ปะอาว กลุ่มนักท่องเที่ยวนักเรียนนักศึกษาที่ต้องการเรียนรู้วัฒนธรรม ภูมิปัญญาของชุมชนบ้าน
ปะอาว

ตัวชี้วัด

1. มีจำนวนประชาชนในท้องถิ่นปะอาวเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญา
ท้องถิ่น ร้อยละ 80 ของจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนทั้งหมด
2. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ร้อยละ
20 ของจำนวนประชาชนที่เข้าร่วมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ประชาชนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อรูปแบบและกิจกรรมการ
ท่องเที่ยว ร้อยละ 80
4. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มชาวไทยตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว
เพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 5 ต่อปี
5. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มชาวต่างชาติตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้าน
ปะอาวเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 3 ต่อปี
6. นักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติกลับมาท่องเที่ยวซ้ำ และสามารถนำ
ประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาวในครั้งแรกไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือ
นำไปต่อยอดทางธุรกิจ ร้อยละ 80

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านปะอาวแบบมี
ส่วนร่วม ระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นปะอาว สถาบันการศึกษาภาคเอกชน สื่อมวลชน รวมถึง

องค์กรเพื่อสังคมที่ไม่แสวงผลกำไรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ให้ความร่วมมือในด้านการให้ข้อมูล การปฏิบัติการ และการสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกัน จัดกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน โดยจัดให้มีการจัดทำปฏิทินเทศกาลทางประเพณีและวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งปี เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว

2. สร้างความพึงพอใจให้นักท่องเที่ยวและประชาชนผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านปะอวภายใต้การใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นอย่างสมดุล โดยการจัดโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทางด้านทรัพยากรท้องถิ่นอย่างยั่งยืน เพื่อสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชน ผู้ประกอบการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการท่องเที่ยวให้เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่น สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุออกมาทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ท้องถิ่นของตน เช่น การเป็นอาสาสมัครในการถ่ายทอดให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวผู้มาเยือนเกี่ยวกับความรู้ด้านประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนองค์ความรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านปะอวให้นักท่องเที่ยว สร้างมาตรฐานในการให้บริการทางการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐาน กำหนดกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายหลักที่ชุมชนต้องการ แล้ววางแผนการส่งเสริมการตลาดของชุมชนแบบมีส่วนร่วม สร้างกิจกรรมทางการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน

3. สร้างการรับรู้ข้อมูลทางการท่องเที่ยวและกระตุ้นให้กลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ด้วยการให้ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อมีเดียและการออกแบบ Infographic ที่ง่ายต่อการจดจำ โดยเน้นการสื่อสารด้านลายเส้น และภาพวาด เพื่อสื่อความหมายให้นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เพื่อลดปัญหาความสามารถในการสื่อสารด้านภาษาต่างประเทศให้แก่คนในท้องถิ่น มีการจัดให้ข้อมูลและแชร์ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอวที่เป็นจริงผ่านสื่อมีเดียหลากหลายช่องทาง เพื่อนำไปสู่การประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอวให้กับคนภายนอกได้รู้จัก

4. ชุมชนบ้านปะอวเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวชุมชนของกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะ (Niche Interests) เช่น กลุ่มที่มุ่งหาประสบการณ์ที่แท้จริง ต้องการสัมผัสวัฒนธรรมและวิถีชุมชนปะอว กลุ่มนักท่องเที่ยวนักเรียนนักศึกษาที่ต้องการเรียนรู้วัฒนธรรม ภูมิปัญญาของชุมชนบ้านปะอว เพื่อไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือนำไปต่อยอดทางธุรกิจในอนาคต

โครงการที่ 4 พัฒนาและออกแบบรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเมืองหลักและเมืองท่องเที่ยวใกล้เคียงในเขตพื้นที่อีสานตอนล่าง

เป้าประสงค์

1. เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ ผ่านการออกแบบโปรแกรมทัวร์ที่มีการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ดึงเอาคุณค่าทางด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดให้นักท่องเที่ยวที่สนใจได้เข้าร่วมทำกิจกรรมแบบมีส่วนร่วม

2. สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. อนุรักษ์ทรัพยากรทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอุตสาหกรรมท้องถิ่น เพื่อใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต ตลอดจนเพื่อสร้างความตระหนักรัก ห่วงแหน และภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง
4. เชื่อมโยงการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเกี่ยวกับเมืองท่องเที่ยวหลักและเมืองท่องเที่ยวใกล้เคียงในเขตพื้นที่อีสานตอนล่าง เพื่อกระตุ้นการรับรู้ของนักท่องเที่ยวร่วมกัน

ตัวชี้วัด

1. มีจำนวนนักท่องเที่ยวซื้อตั๋วรถนำเที่ยวชุมชนเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3 ต่อปี
2. รายได้จากการจำหน่ายของที่ระลึกตามจุดต่าง ๆ ที่นักท่องเที่ยวเข้าร่วมทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10 ของรายได้ของชุมชนทั้งหมดที่เกิดจากอุตสาหกรรมท้องถิ่น
3. ประชาชนในท้องถิ่นมีอัตราการรับรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเพิ่มสูงขึ้นทุกปี
4. เมืองท่องเที่ยวหลักในเขตพื้นที่อีสานตอนล่าง จำนวน 3 จังหวัด ให้ความร่วมมือในการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาวร่วมกันภายในปี 2564

แนวทางการพัฒนา

1. ออกแบบรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์แบบมีส่วนร่วมควบคู่กับสร้างเรื่องเล่า (Story Telling) เพื่อเพิ่มมูลค่าทางด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น อุตสาหกรรมท้องถิ่น และเพิ่มมูลค่าเพิ่มทางด้านจิตใจให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งจะมีผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวซ้ำ เช่น กิจกรรมการทำหัตถกรรมทองเหลือง กิจกรรมการทำผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ กิจกรรมสาธิตการทำนา กิจกรรมการทำอาหารท้องถิ่น กิจกรรมพักโฮมสเตย์เรียนรู้วิถีถิ่น
2. สร้างการรับรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ลงในหลักสูตรการศึกษาในชุมชน จัดทำคู่มือการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่น ปลุกฝังจิตสำนึกในการรักบ้านเกิดให้แก่คนในชุมชน
3. ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมระหว่างการท่องเที่ยวในเมืองหลักและเมืองท่องเที่ยวใกล้เคียงในเขตพื้นที่อีสานตอนล่าง ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐในระดับจังหวัด องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และผู้ประกอบการ สร้างความร่วมมือกันในการจัดตั้งศูนย์การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยว เพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวหรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ของตนให้กับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่เข้าร่วมในโครงการ เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยง สร้างความร่วมมือในการเปิดโอกาสให้แก่เมืองท่องเที่ยวที่เข้าร่วมเครือข่ายการท่องเที่ยวในพื้นที่

อีสานตอนล่างในการจัดงานเทศกาลอาหารหรือสินค้าท้องถิ่น และการจัดงานแนะนำแหล่งท่องเที่ยว แต่ควรว่าจ้างบุคลากรในการจัดงานเทศกาลจะต้องว่าจ้างบริษัทในท้องถิ่นนั้น เพื่อส่งเสริมและสร้างอาชีพให้กับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ หรืออาจจะใช้บุคลากรของเมืองตนเองเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

โครงการที่ 5 ส่งเสริมการลงทุนในการประกอบธุรกิจบริการทางด้านการท่องเที่ยวสำหรับผู้ประกอบการท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการเงินและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

เป้าประสงค์

1. ส่งเสริมการลงทุนในภาคการบริการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สำหรับผู้ประกอบการท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่นแบบเกื้อกูล
2. ลดการอพยพย้ายถิ่นฐานของประชาชนในชุมชนบ้านปะอาวไปประกอบอาชีพในแหล่งท้องถิ่นอื่น

ตัวชี้วัด

1. มีจำนวนผู้ประกอบการท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น
2. มีจำนวนประชากรที่อพยพย้ายถิ่นฐานของประชาชนในชุมชนบ้านปะอาวไปประกอบอาชีพในแหล่งท้องถิ่นอื่นลดลงเรื่อยๆ ทุกปี

แนวทางการพัฒนา

ส่งเสริมการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการท้องถิ่นและผู้ประกอบการที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง โดยองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและสถาบันทางการเงินคือธนาคารร่วมมือกันในการส่งเสริมการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการท้องถิ่น วางแผนกำหนดสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ร่วมกันอย่างยุติธรรมต่อทุกฝ่าย ตลอดจนวางแผนการระดมทุนผ่านช่องทางอื่น ๆ เช่น การนำโครงการหรือแผนธุรกิจ (Business Plan) ไปนำเสนอต่อ funding portal พิจารณา ซึ่งธุรกิจที่ผู้ประกอบการท้องถิ่นต้องการเปิดดำเนินการจะต้องผ่านการพิจารณาแบบมีส่วนร่วมจากกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว และต้องเป็นธุรกิจที่เอื้อต่ออุตสาหกรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่น ก่อให้เกิดการจ้างงานให้แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านปะอาว เป็นต้น

โครงการที่ 6 ศึกษาฐานชุมชนท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยวในแง่ของชุมชนที่มีความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์

1. คุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นดีขึ้น ทรัพยากรท้องถิ่นได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูให้คงอยู่สามารถใช้ประโยชน์ได้ในอนาคต
2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนท่องเที่ยวอื่น เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยง

ตัวชี้วัด

1. รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี
2. ประชาชนในท้องถิ่นเห็นคุณค่าของตนเองในระดับสูงและอยากทำประโยชน์ให้กับชุมชน โดยการเป็นอาสาสมัครช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ

แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครเพื่อพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ได้แก่ อาสาสมัครด้านการท่องเที่ยว อาสาสมัครด้านสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น อาสาสมัครด้านการอนุรักษ์กิจกรรมด้านวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. ส่งเสริมให้ตัวแทนผู้นำชุมชนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันแล้วบุคลากรสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาดูงานในท้องถิ่นอื่นมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนบ้านปะอ่าว

กลยุทธ์เชิงรับ

โครงการที่ 1 ออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย โดยใช้จุดเด่นด้านสิ่งดึงดูดใจและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอ่าว แบบมีส่วนร่วม

เป้าประสงค์

1. เพิ่มความหลากหลายให้กับกิจกรรมทางการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าว เพื่อดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือน
2. เพิ่มประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือน

ตัวชี้วัด

1. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 3 ต่อปี
2. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวใหม่ในระดับมาก

แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาต่อยอดทุนทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นหัตถกรรมทองเหลือง ผ่านกิจกรรมการสาธิต ทำกระดิ่ง การทำกระพรวน การทำชุดเขียนหมาก การทำเกวียนเทียมวัวจำลอง และการทำกำไล ผ่านสารคดีให้นักท่องเที่ยวชมก่อนการเข้าร่วมทำกิจกรรม จัดโซนแสดงนิทรรศการผลงานและรางวัลต่าง ๆ ของครูบุญมี ล้อมวงค์ ผู้สืบทอดภูมิปัญญาหัตถกรรมทองเหลืองรุ่นปัจจุบันมาจากบรรพบุรุษ กิจกรรมออกแบบลวดลายหัตถกรรมทองเหลืองด้วยลูกกลิ้งพิมพ์ลายและแท่งกดพิมพ์ลายลงบนแบบพิมพ์ซีดี โดยมีลวดลายให้นักท่องเที่ยวเลือกทำ ได้แก่ ลายลูกแก้ว ลายอิงลูกหวาย ลายกลีบบัว

ลายต้นสน และลายดอกไม้แบบใหม่ เป็นต้น ผ่านการถ่ายทอดจากนักปราชญ์ชาวบ้านครูบุญมี ล้อมวงค์ จัดโซนการเข้าชมขั้นตอนกรรมวิธีการทำหัตถกรรมทองเหลือง สำหรับนักท่องเที่ยวที่ไม่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมออกแบบลวดลายหัตถกรรมทองเหลืองด้วยลูกกลิ้งพิมพ์ลายและแท่งกดพิมพ์ลายลงบนแบบพิมพ์ซีดี จำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าของฝากของที่ระลึกจากหัตถกรรมทองเหลือง บริการจัดส่งของฝากของที่ระลึกหากนักท่องเที่ยวไม่ต้องการนำสินค้ากลับด้วยตนเอง จำหน่ายโปสเตอร์ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากหัตถกรรมทองเหลือง จำหน่ายโปสเตอร์ สมุดโน้ต ลายลูกแก้ว ลายอิงลูกหวาย ลายกลีบบัว ลายต้นสน และลายดอกไม้แบบใหม่ให้นักท่องเที่ยวสะสม เป็นต้น

2. พัฒนาค่ายอดทุนทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ

จัดทำสารคดีการสืบสืบทอดภูมิปัญญาการทอผ้าท้องถิ่น “ผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ” และกรรมวิธีในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ขั้นตอนการเลี้ยง การทำเส้นไหม การกรอไหม การสาวไหม การเข้าฟันหวีหรือฟืม การเข้าหัวม้วน ขั้นตอนการทอผ้าไหม ผ่านสารคดีให้นักท่องเที่ยวชมก่อนการเข้าร่วมทำกิจกรรม จัดโซนแสดงนิทรรศการผลงานและรางวัลต่าง ๆ ของกลุ่มสหกรณ์บริการหัตถกรรมบ้านปะอาว จำกัด กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านปะอาว กลุ่มอาชีพตัดเย็บกระเป๋าผ้าพื้นเมืองบ้านปะอาว วิสาหกิจชุมชนผ้ากาบบัวแปรรูปชุมชนบ้านปะอาว เพื่อบอกเล่าเรื่องราวความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ บริการให้เข้าชมชุดท้องถิ่น เช่น ผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และผ้าไหมลายกาบบัว โดยออกแบบชุดสำหรับนักท่องเที่ยวชาย และหญิง ทั้งสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ พร้อมกับการจัดโซนสำหรับให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูปให้สอดคล้องกับบรรยากาศวิถีท้องถิ่น กิจกรรมทอผ้าไหมลายลูกแก้ว การทอผ้าไหมลายกาบบัว และการย้อมผ้าไหมมะเกลือ เป็นต้น จำหน่ายของที่ระลึกที่ทำจากผ้าไหมที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ได้แก่ การจำหน่ายผ้าถุง เสื้อ ผ้า กระเป๋าถือ กระเป๋าเงิน กรอบรูปภาพผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ จำหน่ายโปสเตอร์ภาพถ่ายผ้าไหมลวดลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ ผ้าไหมลายกาบบัว ตุ๊กตาผ้าไหม สมุดโน้ตหน้าปกผ้าไหมลายลูกแก้ว ผ้าเช็ดหน้า พัด เป็นต้น

3. พัฒนาค่ายอดทุนทางด้านวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ฮีต 12 ครอง 14 จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีฮีต 12 ครอง 14 ขึ้น โดยสมาชิกคือคนในชุมชน เพื่อดำเนินการดูแล

เกี่ยวกับการจัดงานเทศกาล ประเพณีของชุมชนบ้านปะอาวเฉพาะ จัดทำตารางกิจกรรมงานประเพณีท้องถิ่น ฮีต 12 ครอง 14 ทั้งปี นำเสนอเมนูอาหารท้องถิ่นตามฤดูกาล เป็นต้น

4. พัฒนาค่ายอดวิถีการทำนา จำหน่ายแพคเกจท่องเที่ยวกิจกรรมการปักดำนา การเก็บเกี่ยวข้าวแบบโบราณร่วมกับกิจกรรมการพักโฮมสเตย์ และกิจกรรมท่องเที่ยวอื่น ๆ ในชุมชน

เข้าด้วยกันตามฤดูกาลในการทำนา ฤดูกาลเก็บเกี่ยว จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากข้าวที่ผลิตขึ้นภายในชุมชน ตลอดจนการให้บริการด้านอาหารท้องถิ่นที่มีส่วนในการนำข้าวของท้องถิ่นมาผลิตให้นักท่องเที่ยวได้รับประทาน เป็นต้น

โครงการที่ 2 เพิ่มคุณค่าของผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนบ้านปะอาว ด้วยการเพิ่มความหลากหลายของผลิตภัณฑ์และเพิ่มความหลากหลายด้านราคาที่เหมาะสมกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกของชุมชน

เป้าประสงค์

1. พัฒนาผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนบ้านปะอาวให้มีความหลากหลาย
2. เพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนบ้านปะอาว
3. สร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

ตัวชี้วัด

1. มีผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนบ้านปะอาวเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 2 ผลิตภัณฑ์ภายในปี 2564
2. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อด้านผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนบ้านปะอาวในระดับมาก
3. รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนบ้านปะอาวเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี

แนวทางการพัฒนา

1. สร้างความหลากหลายในรายผลิตให้กับผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนบ้านปะอาวให้มีความหลากหลายให้ครอบคลุมความต้องการที่แตกต่างของนักท่องเที่ยว เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในซื้อผลิตภัณฑ์มากขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อความพึงพอใจสูงสุดของนักท่องเที่ยว เช่น การสร้างผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกที่มีราคาและคุณภาพที่หลากหลาย แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นราคาผลิตภัณฑ์จะต้องสอดคล้องกับคุณภาพที่นักท่องเที่ยวจะได้รับ

2. เพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนบ้านปะอาว จัดฝึกอบรมการออกแบบรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีความทันสมัย สะดวกสบาย สามารถพกพาได้สะดวก พัฒนาช่องทางการจำหน่ายผ่านช่องทางที่หลากหลาย

โครงการที่ 3 จัดฝึกอบรมผู้ประกอบการที่ปักโฮมสเตย์ สำหรับการท่องเที่ยวชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐท้องถิ่นและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาให้แก่ที่ปักโฮมสเตย์ของชุมชนบ้านปะอาวได้มาตรฐานโฮมสเตย์ตามที่หน่วยงานภาครัฐกำหนด ซึ่งจะทำให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความเชื่อมั่นในการให้บริการ

เป้าประสงค์

1. นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในการเข้าพักโฮมสเตย์บ้านปะอาวมากขึ้น
2. สนับสนุนให้เกิดการจ้างงานในชุมชน
3. อุตสาหกรรมท้องถิ่นเกิดความยั่งยืน

4. ส่งเสริมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ตัวชี้วัด

1. จำนวนนักท่องเที่ยวผู้เข้าพักแรมโฮมสเตย์บ้านปะอามีจำนวนเพิ่มขึ้น
2. ผู้ประกอบการที่พักแรมโฮมสเตย์บ้านปะอามีรายได้เพิ่มขึ้น
3. ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท้องถิ่น ได้แก่ ชาวนา ชาวสวน มีรายได้จากการจำหน่ายสินค้าให้แก่ผู้ประกอบการที่พักแรมโฮมสเตย์บ้านปะอามีเพิ่มขึ้น
4. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากต่อกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ทางโฮมสเตย์ได้จัดไว้บริการสำหรับนักท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนา

1. สร้างมาตรฐานโฮมสเตย์บ้านปะอามีตามมาตรฐานโฮมสเตย์ที่กรมการท่องเที่ยวกำหนด เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความมั่นใจในการเข้าพักแรมโฮมสเตย์ ภายใต้การกำหนดมาตรฐานด้านที่พัก ด้านอาหาร ด้านความปลอดภัย ด้านอัยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน ด้านรายการนำเที่ยว ด้านทรัพยากรทางด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ด้านการบริหารจัดการของกลุ่มโฮมสเตย์ และด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

2. ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดทำโฮมสเตย์ โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ในมาตรฐานโฮมสเตย์ตามที่กรมการท่องเที่ยวกำหนด อาทิ การจัดอบรมด้านที่พักโฮมสเตย์ ด้านอาหาร ด้านความปลอดภัย ด้านอัยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน ด้านรายการนำเที่ยว ด้านทรัพยากรทางด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรม ด้านการบริหารจัดการของกลุ่มโฮมสเตย์ และด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

3. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการโฮมสเตย์กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท้องถิ่น ได้แก่ กลุ่มหัตถกรรมทองเหลือง กลุ่มสหกรณ์ชาวนา กลุ่มถั่วลิสง กลุ่มสหกรณ์ผ้าไหมปะอามี ผู้ประกอบการจำหน่ายพืช ผัก สวนครัวในชุมชนบ้านปะอามี เป็นต้น โดยผู้ประกอบการโฮมสเตย์มีการจัดซื้อและจัดหาวัตถุดิบที่ผลิตขึ้นจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอามี ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น

4. ส่งเสริมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสในขณะที่เข้าพักโฮมสเตย์บ้านปะอามี โดยการออกแบบกิจกรรมในการเข้าพักโฮมสเตย์ให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ออกแบบแพคเกจกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักท่องเที่ยวสามารถเลือกทำกิจกรรมได้หลากหลายเหมาะสมกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ได้แก่ การออกแบบแพคเกจสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กที่ต้องการออกแบบโปรแกรมท่องเที่ยวด้วยตัวเอง นักท่องเที่ยวที่มากับบริษัททัวร์ นักท่องเที่ยวที่ซื้อแพคเกจเอง เป็นต้น

โครงการที่ 4 สร้างจิตสำนึก “บ้านสวยด้วยมือเรา” ให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนบ้านปะอาว เพื่อสร้างทัศนียภาพที่สวยงาม น่านมอง ให้แก่ชุมชน

เป้าประสงค์

สร้างค่านิยม “บ้านสวยด้วยมือเรา” ให้กับประชาชนในท้องถิ่นและสร้างความรู้สึกระทึกใจให้นักท่องเที่ยวอยากกลับมาท่องเที่ยวชมชุมชนบ้านปะอาวซ้ำ

ตัวชี้วัด

1. หน้าบ้านของแต่ละครอบครัว วัด โรงเรียน ในชุมชนมีความสวยงาม สะอาดเพิ่มขึ้น
2. นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อทัศนียภาพของท้องถิ่นในระดับมาก
3. ประชาชนในท้องถิ่นสนใจเข้าร่วมโครงการ “บ้านสวยด้วยมือเรา” ร้อยละ 80 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

แนวทางการพัฒนา

1. สนับสนุนการใช้พื้นที่และการอนุรักษ์บ้านเรือนแบบไทยลาว โดยสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในชุมชนใช้ประโยชน์จากการดูแลบ้านเรือนของตนเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจควบคู่กัน อาทิ ใช้พื้นที่บ้านในการทำการค้าเปิดบ้านเป็นร้านค้า เปิดบ้านเป็นสถานที่พักแรมโฮมสเตย์ เป็นต้น

2. จัดโครงการ “รักบ้าน” รมรงค์ให้ประชาชนในชุมชนบ้านปะอาวทำความสะอาดและปรับปรุงทัศนียภาพหน้าบ้านของตนเองให้น่าอยู่ สวยงาม สร้างความร่วมมือระหว่างประชาชน วัด และสถาบันการศึกษาให้เห็นความสำคัญของการรักษาความสะอาด เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่น่าอยู่ให้กับชุมชนและเพื่อสร้างความสวยงามทางทัศนียภาพให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือน

เชิงแก้ไข

โครงการที่ 1 ออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว Green Rice Cultivation เที่ยวหน้าฝน เพื่อเชื่อมโยงโครงการ “อีสานเขียว เที่ยวหน้าฝน”

เป้าประสงค์

1. สร้างรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของชุมชนในฤดูกาลทำนาในฤดูฝน
2. สร้างความร่วมมือระดับภูมิภาคในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในช่วงฤดูฝน เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือน

ตัวชี้วัด

1. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงฤดูฝนที่ชุมชนเพิ่มมากขึ้น

2. มีจำนวนนักท่องเที่ยวสนใจซื้อโปรแกรมท่องเที่ยวเรียนรู้วิถีชาวนาปะอาว ร้อยละ 10 ของจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนชุมชนบ้านปะอาวในช่วงฤดูฝน
3. มีรายได้จากการท่องเที่ยวในช่วงฤดูฝนที่ชุมชนเพิ่มมากขึ้น
4. มีจำนวนประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการต้อนรับนักท่องเที่ยวและสาธิตวิถีการทำนาให้แก่นักท่องเที่ยว ภายใต้โครงการกิจกรรมการท่องเที่ยว Green Rice Cultivation เทียวหน้าฝน จำนวนไม่น้อยกว่า 6 คน
5. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว Green Rice Cultivation เทียวหน้าฝน อยู่ในระดับมาก
6. ความพึงพอใจของประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการต้อนรับนักท่องเที่ยวและสาธิตวิถีการทำนาให้แก่นักท่องเที่ยว ภายใต้โครงการกิจกรรมการท่องเที่ยว Green Rice Cultivation เทียวหน้าฝน อยู่ในระดับมาก

แนวทางการพัฒนา

1. **สร้างรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว Green Rice Cultivation เทียวหน้าฝน** เพื่อแก้ไขปัญหาในด้านการขาดแคลนบุคลากรทางการท่องเที่ยวในช่วงฤดูกาลทำนา โดยการอาศัยการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีวัฒนธรรมในการทำนาไปพร้อมกับชาวบ้าน ผ่านกิจกรรมการสาธิตให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำนาผ่านประสบการณ์จริง รับประทานอาหารเที่ยงร่วมกันแบบวิถีถิ่น เป็นต้น

2. **ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว Green Rice Cultivation เทียวหน้าฝน** โดยส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำนาที่มีมาตั้งแต่สมัยอดีตให้แก่นักท่องเที่ยวที่สนใจในการเรียนรู้วิถีการทำนา และทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติตนในการเป็นเจ้าบ้านที่ดี

3. **ส่งเสริมความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในช่วงฤดูฝน** เข้าร่วมโครงการ “อีสานเขียว เทียวหน้าฝน” ที่หน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจัดขึ้น ออกแบบรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นวิถีการทำนา จัดสรรบุคลากรสำหรับถ่ายทอดองค์ความรู้การทำนา เพื่อส่งมอบประสบการณ์ที่ดีในการเดินทางท่องเที่ยวมอบให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือน

โครงการที่ 2 เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ OTOP นวัตกรรมด้วยนวัตกรรม

เป้าประสงค์

1. ผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนมีความหลากหลายและมีคุณภาพมากขึ้น โดยอาศัยนวัตกรรมมาใช้ในการเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์
2. ผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนเป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

ตัวชี้วัด

1. ชุมชนบ้านปะอามีผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนเพิ่มมากขึ้นไม่ต่ำกว่า 3 ผลิตภัณฑ์
2. นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนอยู่ในระดับมาก
3. รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

1. เพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกด้วยนวัตกรรมสมัยใหม่ จัดฝึกอบรมการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกประเภทต่าง ๆ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการรักษาคุณภาพของสีทองเหลืองให้คงสภาพไม่ดำ เทคโนโลยีการป้องกันสีผ้าไหมตกเวลาซัก เป็นต้น
2. สำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการซื้อผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึก โดยอาศัยแบบสอบถามแล้วนำความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวไปสู่การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อสร้างความพึงพอใจให้แก่นักท่องเที่ยว อันจะเป็นผลทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกซ้ำ

โครงการที่ 3 สร้างความร่วมมือทางการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค ภายใต้แนวคิด Surprise Marketing เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอวให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

เป้าประสงค์

1. การประชาสัมพันธ์ชุมชนบ้านปะอวให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป
2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นและเมืองหลักทางการท่องเที่ยว

ตัวชี้วัด

1. ชุมชนบ้านปะอวเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไปเพิ่มมากขึ้น
2. มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นและเมืองหลักทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างน้อย

2 เมือง

แนวทางการพัฒนา

1. สร้างการรับรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมการตลาดแบบ Surprise Marketing โดยใช้มาสคอตให้คนในชุมชน จัดตั้งทีมงานในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ชุมชนบ้านปะอวขึ้นเฉพาะ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จ ออกแบบและสร้างมาสคอตที่สะท้อนความเป็นตัวตนของชุมชน กำหนดวิธีการในการสร้างการรับรู้ให้แก่คนในชุมชนเกี่ยวกับการใช้มาสคอตในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและผลประโยชน์ที่จะได้รับ สร้างความร่วมมือกับผู้ประกอบการท้องถิ่น

ให้ติดโลโก้ของมาสคอตในการติดแบรนด์สินค้า กำหนดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการรักและหวงแหนทรัพยากรท้องถิ่นโดยการใช่มาสคอตในการสร้างจิตสำนึกให้กับนักเรียนในท้องถิ่น เป็นต้น

2. โฆษณาประชาสัมพันธ์ชุมชนบ้านปะอ่าวให้นักท่องเที่ยวได้รู้จัก ด้วยวิธีการส่งเสริมการตลาดแบบ Surprise Marketing โดยใช่มาสคอตในการทำการประชาสัมพันธ์ชุมชนบ้านปะอ่าววางแผนการทำการตลาดแบบ Surprise Marketing ได้แก่ ช่วงแนะนำตัวมาสคอต ช่วงโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนบ้านปะอ่าว และช่วงการสร้าง brand loyalty ให้กับผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนบ้านปะอ่าว โดยอาศัยการใช้คาแรคเตอร์ของมาสคอตมาสร้างจุดขายให้กับผลิตภัณฑ์ จัดตั้งร้านจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกและผลิตภัณฑ์ในอุตสาหกรรมท้องถิ่นชุมชนบ้านปะอ่าว เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป

3. ส่งเสริมการจัดเทศกาลทางผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นระหว่างชุมชนบ้านปะอ่าวและเมืองหลัก **ทางการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม** จัดงานเทศกาลอาหารท้องถิ่น ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นในพื้นที่เมืองหลักทางการท่องเที่ยว ภายใต้การสร้างร่วมมือแบบเครือข่ายมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้เมืองท่องเที่ยวหลักเข้ามาจัดเทศกาลต่าง ๆ ในพื้นที่ชุมชนบ้านปะอ่าว หรือชุมชนบ้านปะอ่าวสามารถไปจัดเทศกาลต่าง ๆ ของชุมชนตามเมืองหลักทางการท่องเที่ยวได้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการโฆษณาประชาสัมพันธ์ชุมชนให้เป็นที่รู้จักโดยอาศัยความมีชื่อเสียงของเมืองหลักทางการท่องเที่ยว ในขณะเดียวกันเมืองหลักทางการท่องเที่ยวก็ได้รับผลประโยชน์ในแง่ของการโฆษณาประชาสัมพันธ์เมืองของตนด้วยเช่นเดียวกัน

โครงการที่ 4 การจัดตั้งศูนย์ค้นคว้าวิจัยที่คุริ (KANKOUMACHIZUKURI CENTER) เพื่อ **ดำเนินงานบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าวแบบมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐ** **ส่วนกลาง หน่วยงานภาครัฐท้องถิ่น ผู้ประกอบการท้องถิ่นและผู้ประกอบการใกล้เคียง ประชาชนใน** **ชุมชนบ้านปะอ่าว สถาบันการศึกษา สถาบันการเงิน และกลุ่มอาชีพในชุมชนบ้านปะอ่าว**

เป้าประสงค์

1. จัดตั้งบริษัทส่งเสริมและพัฒนากการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าวที่มุ่งเน้นการนำผลกำไรที่ได้ไปพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่น ตลอดจนการนำผลกำไรที่ได้ไปใช้ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. โฆษณาประชาสัมพันธ์กิจกรรมของท้องถิ่น เชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือน

ตัวชี้วัด

1. มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอ่าวตลอดทั้งปี
2. นักท่องเที่ยวที่พักแรมโฮมสเตย์ปะอ่าวมีจำนวนวันพักค้างแรมมากกว่า 1 คืน เพิ่มขึ้น
3. รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น
4. ผู้ประกอบการท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

5. โครงสร้างพื้นฐานสำหรับบริการประชาชนในท้องถิ่นได้รับการพัฒนา มีความสะดวกสบายมากขึ้น โดยไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐอย่างเดียว

แนวทางการพัฒนา

1. จัดตั้งบริษัทส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว โดยเป็นการลงทุนร่วมกันระหว่างองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการท้องถิ่น กลุ่มอาชีพในชุมชนปะอาว เพื่อเปิดดำเนินการในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาวขึ้นโดยเฉพาะ โดยวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อมุ่งเน้นการนำผลกำไรที่ได้ไปพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ภายใต้การดำเนินการ ได้แก่ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ตัวชี้วัด และขั้นตอนการวางแผนการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม

2. ส่งเสริมโฆษณาประชาสัมพันธ์กิจกรรมของท้องถิ่น เชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือน โดยการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนในช่วงเวลาต่าง ๆ อาทิ การจัดกิจกรรมงานประเพณีฮีต 12 คอง 14 ในแต่ละเดือน กิจกรรมการท่องเที่ยวในฤดูต่าง ๆ ข้อมูลเกี่ยวกับโปรแกรมท่องเที่ยวของชุมชน วิธีการเดินทางมายังชุมชน กิจกรรมต่าง ๆ ของผู้ประกอบการท้องถิ่นจัดขึ้น เป็นต้น

เชิงป้องกัน

โครงการที่ 1 สร้างระบบจัดเก็บข้อมูลทางการท่องเที่ยวให้มีความเชื่อมโยงระหว่าง หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง หน่วยงานภาครัฐท้องถิ่น ผู้ประกอบการท้องถิ่นและหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลตามจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชนบ้านปะอาว โดยการร่วมกันจัดเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม

เป้าประสงค์

วางแผนด้านการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ตัวชี้วัด

1. หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง หน่วยงานภาครัฐท้องถิ่น ผู้ประกอบการท้องถิ่น และหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลตามจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชนบ้านปะอาวสามารถนำข้อมูลไปสรุปผลเพื่อใช้ในการคาดการณ์แนวโน้มของสถานการณ์การท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาวในมุมมองด้านต่าง ๆ ในอนาคตได้

2. ข้อมูลในฐานะข้อมูลมีความถูกต้องและเป็นจริงสอดคล้องกับสถานการณ์จริงของชุมชน

3. มีความสะดวกในการสืบค้น

แนวทางการพัฒนา

ส่งเสริมความร่วมมือในการวางแผนด้านตลาดท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว โดยใช้โปรแกรมในการจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ใช้งานง่าย สะดวกต่อการเรียกใช้ข้อมูล กำหนดข้อมูลที่หน่วยงานภาครัฐส่วนกลาง หน่วยงานภาครัฐท้องถิ่น ผู้ประกอบการท้องถิ่นและหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลตามจุดท่องเที่ยวต่าง ๆ ในชุมชนบ้านปะอาวต้องการรู้ แล้วทำการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการจัดเก็บข้อมูล กำหนดวิธีการจัดเก็บข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปจัดเก็บไว้ในฐานข้อมูลเดียวกัน เพื่อใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลร่วมกัน ซึ่งจะทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีประสบการณ์และเข้าใจกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายมากขึ้น

โครงการที่ 2 กำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว

เป้าประสงค์

พัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน

ตัวชี้วัด

1. ชุมชนบ้านปะอาวมีความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ
2. ชุมชนบ้านปะอาวมีความยั่งยืนทางด้านสังคม
3. ชุมชนบ้านปะอาวมีความยั่งยืนทางด้านวัฒนธรรม
4. ชุมชนบ้านปะอาวมีความยั่งยืนทางด้านสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา

1. กำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวใน 1 วัน ว่าสามารถดำเนินการได้จำนวนกี่คน กี่กรุ๊ป ต่อ 1 กิจกรรมที่ชุมชนสามารถรองรับได้ โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับด้านพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรม พื้นที่ลานจอดรถ สถานที่พักแรมโฮมสเตย์ ห้องสุขา ความสามารถในการเก็บขยะ ร้านอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น

2. กำกับดูแลขีดความสามารถในการรองรับ โดยนักท่องเที่ยวไม่สามารถเข้าพักโฮมสเตย์บ้านปะอาว และกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านปะอาวได้หากไม่ดำเนินการจองล่วงหน้าก่อนการเดินทาง เพื่อป้องกันจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าพื้นที่เกิดขีดความสามารถของชุมชนที่รับได้ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

โครงการที่ 3 จัดตั้งจุดบริการให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยว

เป้าประสงค์

1. รักษาความปลอดภัยให้แก่ชุมชน
2. รักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

ตัวชี้วัด

1. ประชาชนในท้องถิ่นมีความรู้สึกปลอดภัยในระดับมาก เมื่อมีนักท่องเที่ยวต่างถิ่นเดินทางมาเยือนชุมชนของตน
2. นักท่องเที่ยวมีความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยในการเดินทางท่องเที่ยวในระดับมาก

แนวทางการพัฒนา

จัดตั้งจุดตรวจลงทะเบียนนักท่องเที่ยวตรงทางเข้าของชุมชนบ้านปะอาว เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวและประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านปะอาว ได้แก่ จุดลงทะเบียนสำหรับนักท่องเที่ยว บริการให้ข้อมูลการท่องเที่ยวภายในชุมชน บริการให้เช่าจักรยาน บริการไกด์ชุมชนนำเที่ยว จำหน่ายแพคเกจท่องเที่ยว และมีบริการอาสาสมัครตำรวจท่องเที่ยวชุมชนคอยบริการนักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่

ประวัติความเป็นมาของชุมชนปะอาว

ชุมชนปะอาวเริ่มต้นก่อตั้งขึ้นมาพร้อม ๆ กับการกำเนิดเมืองอุบลราชธานี มีอายุราว 200 กว่าปี ตามตำนานเล่าว่าบรรพบุรุษของประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นเป็นชาวลาวเวียงจันทร์ โดยมี พระวอ พระตาเป็นผู้นำไพร่พลอพยพหนีราชภัยมาจากกรุงศรีสัตนาคนหุต (ล้านช้าง) เข้ามาตั้งบ้านแปงเมืองที่หนองบัวลุ่ม (ปัจจุบันคือจังหวัดหนองบัวลำภู) โดยตั้งชื่อเมืองว่า นครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบาน ต่อมาเกิดศึกสงครามพระเจ้ากรุงสัตนาคนหุตได้ตามมารุกรานทำให้พระวอ พระตาตายในที่รบ ท้าวคำผงบุตรของพระตาและพลพรรคได้รวบรวมไพร่พลอพยพหนีมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ดอนมดแดง และห้วยแจระแม อันเป็นที่ตั้งของจังหวัดอุบลราชธานีในปัจจุบัน โดยในสมัยพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกฯ ได้ยกฐานะห้วยแจระแม เป็นเมืองอุบลราชธานีศรีวนาลัย ในปี พ.ศ. 2335 ต่อมาได้ย้ายมาอยู่ที่บริเวณดงอู่ผึ้งในพื้นที่ใกล้เคียง อันเป็นที่ตั้งของจังหวัดอุบลราชธานีในปัจจุบัน

ต่อมาท่านขุนใหญ่และขุนน้อยได้อพยพติดตามมาพร้อมกับท้าวคำผง และได้พาไพร่พลส่วนหนึ่งแยกย้ายออกไปหาทำเลที่ตั้งหมู่บ้านเพื่ออยู่อาศัยและได้มาถึงทำเลแห่งหนึ่งเป็นที่ลุ่มอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเป็นที่อยู่อาศัยและทำมาหากินเป็นอย่างดีผู้เป็นพี่ (ขุนใหญ่) จึงมอบให้ผู้เป็นน้อง (ขุนน้อย) รวมทั้งไพร่พลส่วนหนึ่ง ตั้งหลักปักฐานอยู่ ณ หมู่แห่งหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า “ป่าอาว” ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า “ปะอาว” จนถึงปัจจุบัน โดยคำว่า ปะอาว เพี้ยนมาจาก ป่าอาว ออกเสียงเป็นภาษาอีสาน (ป่า หมายถึง ปล่อยทิ้งไว้ ส่วนคำว่า อาว คือ ผู้ที่มีศักดิ์เป็นน้องของพ่อ หรือเทียบเท่า)

ดังนั้น บ้านปะอาวจึงหมายถึง บ้านซึ่งผู้ที่เป็นพี่ชายปล่อยให้น้องชายอยู่ที่นี้ ส่วนผู้ที่เป็นพี่ชายได้พาสมัครพรรคพวกอีกส่วนหนึ่งอพยพขึ้นไปทางเหนือและได้พบทำเลที่เป็นชัยภูมิที่เหมาะสม จึงได้ตั้งหลักปักฐานก่อตั้งเป็นบ้าน มีชื่อว่า บ้านโพนเมือง อยู่เขตพื้นที่ตำบลหนองเล่า อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานีในปัจจุบัน (สุริยา โชคสวัสดิ์, เจริญ ชุมมวล, สุขอังคณา ลี, ไทย แสงเทียน, และ Meng Fuk Lee (2551))

สถานที่และกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

1. ศูนย์หัตถกรรมเครื่องทองเหลืองปะอาว

ลักษณะของกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

1.1) ชมสารคดีเครื่องทองเหลืองปะอาว แล้วทำกิจกรรมการสาธิตและทำ Workshop ทำกระดิ่ง การทำกระพรวน การทำชุดเชี่ยนหมาก ทำเกวียนเทียมวัวจำลอง และทำกำไล พร้อมกับออกแบบลวดลายหัตถกรรมทองเหลืองด้วยลูกกลิ้งพิมพ์ลายและแท่งกดพิมพ์ลายลงบนแบบพิมพ์ขี้ผึ้ง ที่มีลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเลือกทำได้ อาทิ ลายลูกแก้ว ลายอิงลูกหวาย ลายกลีบบัว ลายต้นสน และลายดอกไม้แบบใหม่ ผ่านการถ่ายทอดจากนักปราชญ์ชาวบ้านครูบุญมี ล้อมวงค์

1.2) ชมนิทรรศการแสดงผลงานและรางวัลต่าง ๆ ของครูบุญมี ล้อมวงค์ ผู้สืบทอดภูมิปัญญาหัตถกรรมทองเหลืองรุ่นปัจจุบันมาจากบรรพบุรุษ

1.3) กิจกรรมช้อปปิ้งจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าของฝากของที่ระลึกจากหัตถกรรมทองเหลือง จำหน่ายโปสเตอร์ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากหัตถกรรมทองเหลือง จำหน่ายโปสเตอร์ สมุดโน้ต ลายลูกแก้ว ลายอิงลูกหวาย ลายกลีบบัว ลายต้นสน และลายดอกไม้แบบใหม่ให้นักท่องเที่ยวสะสมเป็นต้น พร้อมบริการจัดส่งหากนักท่องเที่ยวไม่สะดวกรับผลิตภัณฑ์ในวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว

2. ศูนย์จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง

ลักษณะของกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

2.1) ชมสารคดีการสืบสานภูมิปัญญาการทอผ้าท้องถิ่นและทำ Workshop “ผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ” และกรรมวิธีในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ขั้นตอนการเลี้ยง การทำเส้นไหม การกรอไหม การสาวไหม การเข้าฝืนหวีหรือฟืม การเข้าห่ม้วน ขั้นตอนการทอผ้าไหม

2.2) ชมนิทรรศการแสดงผลงานและรางวัลต่าง ๆ ของกลุ่มสหกรณ์บริการหัตถกรรมบ้านปะอาว จำกัด กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านปะอาว กลุ่มอาชีพตัดเย็บกระเป๋าผ้าพื้นเมืองบ้านปะอาว วิสาหกิจชุมชนผ้ากบบัวแปรรูปชุมชนบ้านปะอาวที่บอกเล่าเรื่องราวความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ

2.3) บริการให้เช่าชุดท้องถิ่น ได้แก่ ผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และผ้าไหมลายกบบัว พร้อมกับการจัดโซนสำหรับให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูป

2.4) กิจกรรมช้อปปิ้งสินค้าที่ระลึกที่ทำจากผ้าไหมที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ได้แก่ การจำหน่ายผ้าถุง เสื้อ ผ้า กระเป๋าถือ กระเป๋าเงิน กรอบรูปภาพผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ จำหน่ายโปสเตอร์ภาพถ่ายผ้าไหมลวดลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ ผ้าไหมลายกบบัว ตุ๊กตาผ้าไหม สมุดโน้ตหน้าปกผ้าไหมลายลูกแก้ว ผ้าเช็ดหน้า พัด เป็นต้น

3. ศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น

ลักษณะของกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

- 3.1) ชมสารคดีประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนปะอาว
- 3.2) กิจกรรมช้อปปิ้งสินค้าที่ระลึกประเภท ภาพถ่ายทัศนียภาพของชุมชนทั้งในปัจจุบันและอดีต ภาพถ่ายโปสเตอร์เครื่องทองเหลือง ผ้าไหมพื้นบ้านปะอาว

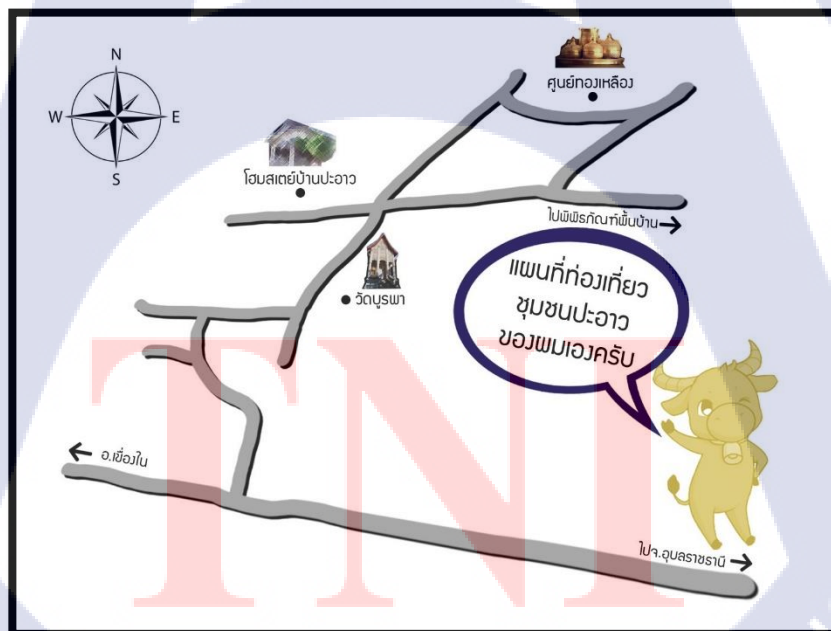
4. กิจกรรมการสาธิตการดำนาในฤดูฝน การเก็บเกี่ยวข้าวในฤดูหนาว

- 4.1) กิจกรรมการเก็บเกี่ยวข้าวแบบโบราณ (ช่วงฤดูหนาวประมาณเดือนปลายเดือนพฤศจิกายน - ต้นเดือนมกราคม)
- 4.2) กิจกรรมการดำนาแบบโบราณ (ขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศ)
- 4.3) กิจกรรมช้อปปิ้งและบริการอาหารท้องถิ่นที่ทำจากข้าวที่ผลิตขึ้นภายในชุมชน

5. โฮมสเตย์เรียนรู้วิถีถิ่น

- 5.1) กิจกรรมการปักดำนา (ตามฤดูกาลเท่านั้น)
- 5.2) กิจกรรมการเกี่ยวข้าว (ตามฤดูกาลเท่านั้น)
- 5.3) กิจกรรมร่วมทำอาหารท้องถิ่นปะอาว พร้อมรับประทานอาหารค่ำพาแลง

6. เส้นทางโปรแกรมนำเที่ยวชุมชนปะอาว

คิวอาร์โค้ดรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว

ภาพที่ 15 คิวอาร์โค้ดรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน
กรณีศึกษา: ชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ. อุบลราชธานี บนแนวคิด “คันโคมะจิซทีคุริ” สามารถนำมา
อภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

จากผลการสำรวจและประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.
อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดคันโคมะจิซทีคุริ พบว่า ชุมชนปะอาวมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มี
เอกลักษณ์ประจำท้องถิ่น คือ เครื่องทองเหลืองบ้านปะอาว ผ้าไหมย้อมมะเกลือลายลูกแก้ว ในขณะที่
ทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการนำมาพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบและ
กิจกรรมทางการท่องเที่ยว คือ ด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนที่ยาวนานมากกว่า 200 ปี
ศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นซึ่งเป็นสถานที่เก็บรวบรวมเรื่องราวทางด้านประวัติศาสตร์ของชุมชน
ทรัพยากรทางด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับ観光まちづくり推進協議会 (2004) ที่ได้
อธิบายถึงแนวทางในการสร้างเมืองท่องเที่ยว“คันโคมะจิซทีคุริ” (観光まちづくり) ไว้ว่าในการ
พัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องอาศัยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เพื่อมาสร้าง
มุมมองทางการท่องเที่ยวใหม่ ๆ แล้วนำไปพัฒนาต่อยอดให้เป็นเมืองที่มีชีวิตชีวา ในขณะที่ทรัพยากร
ท้องถิ่นประเภทอื่น ๆ ที่ยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวของชุมชนแต่ยังสามารถนำมา
พัฒนาต่อยอดเพื่อใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยวให้มีรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่มีความ
หลากหลายมากขึ้นได้ ประกอบไปด้วย นาข้าว การทำน่านับว่าเป็นอาชีพหลักของชุมชน และชุมชนมี
การยึดถือประเพณีฮีต 12 คอง 14 ซึ่งป่าชุมชนดอนซิมี่พื้นที่กว้างขวาง มีจุดสำหรับไว้ให้ชาวบ้านทำบุญ
จัดกิจกรรมทางศาสนาได้อย่างเพียงพอ และมัยรีนเนื่องจากสถานที่เต็มไปด้วยต้นไม้นานาชนิด
สอดคล้องกับแนวคิดของ (野原, 2008, p. 30) ที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นการอนุรักษ์ฟื้นฟูด้าน
วัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้คงอยู่ โดยชุมชนสามารถสร้างกิจกรรมทาง

วัฒนธรรมและประเพณีของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การสร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยวให้ที่มาเยือน ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและในขณะเดียวกันชุมชนท้องถิ่นก็สามารถอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไปในอนาคตได้ และนอกจากนี้ยังมีพื้นที่ป่าชุมชนป่าชุมชนดอนชีที่ในสมัยก่อนเคยเปิดให้บริการนักท่องเที่ยว แต่ปัจจุบันได้ปิดการให้บริการไปแล้ว แต่ยังมีทรัพยากรป่าไม้ที่หลากหลายและสัตว์ป่าบางชนิดยังอาศัยอยู่ ได้แก่ กวาง นกยูง เป็นต้น สอดคล้องกับ ฟองจันทร์ หลวงจันทร์ดวง สุรัชย์ กังวล และวราภรณ์ นันทะเสน (2561) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน ผลการศึกษา พบว่า ชุมชนต้นแบบการท่องเที่ยวในภาคเหนือตอนบนที่มีศักยภาพและความพร้อมในการพัฒนาให้เป็น "แหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน" จะต้องประกอบไปด้วยตัวบ่งชี้ที่เกี่ยวข้องกับด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยว การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ในขณะที่ด้านผลการศึกษาลักษณะทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนบ้านปะอาว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้น โคมะจิซึทศุริ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอาว คือ บุคคลที่เป็นนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนมาก่อน เดินทางมาในช่วงเดือน กรกฎาคม-กันยายนมากที่สุด แบบเช้า-เย็น ไปกลับ ไม่พักค้างแรมที่ชุมชน เดินทางท่องเที่ยวกับกลุ่มเพื่อน/คนรู้จัก โดยใช้พาหนะรถยนต์ ใช้เวลาในการท่องเที่ยวภายในชุมชน 1 ชั่วโมง ใช้จ่ายทางการท่องเที่ยวประมาณน้อยกว่า 1,000 บาท โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวคือเพื่อทำวิจัย/ดูงาน ส่วนใหญ่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวศูนย์หัตถกรรมทองเหลืองมากกว่าจุดท่องเที่ยวอื่น ๆ และภาพรวม นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีกครั้ง สอดคล้องกับ (大社充, 2013, pp. 39,49) ที่ได้นำเสนอแนวทางในการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยวชุมชนไว้ว่า การดำเนินการด้านการตลาดสำหรับการท่องเที่ยวชุมชนจะมีความแตกต่างจากหลักการพัฒนาการตลาดในธุรกิจอื่น ๆ เนื่องจากต้องให้ความสำคัญต่อความต้องการของชุมชนเป็นหลัก โดยพื้นฐานการทำการตลาดท่องเที่ยวชุมชนต้องอาศัยการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและลักษณะทางประชากรศาสตร์ และจะต้องทราบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนกี่คน วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเดินทางมาจากไหน ด้วยวิธีการในรูปแบบใด เช่น เดินทางโดยเครื่องบิน รถไฟ รถยนต์ เป็นต้น ซึ่งนักการตลาดญี่ปุ่นได้นำเสนอหลักการในการออกแบบโปรแกรมท่องเที่ยวภายใต้หลักการแนวคิด 6W2H1S ได้แก่ นักการตลาดต้องรู้ว่าขายทรัพยากรอะไรให้นักท่องเที่ยว何に(What) ฤดูกาลท่องเที่ยวคือช่วงไหนいつ(When) มีจุดท่องเที่ยวที่ไหนบ้างที่จะส่งเสริมด้านการตลาดท่องเที่ยวどこで(Where) นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายคือใคร誰が(Who) สรรหาบุคลากรในการทำงานด้านการตลาดท่องเที่ยว誰に対して(Whom) ทำไมต้องขายทรัพยากรทางการท่องเที่ยวประเภทนี้なぜ(Why) วิธีการในการส่งเสริมด้านการตลาดท่องเที่ยวเป็นอย่างไรどうやって(How) ราคาโปรแกรมทัวร์เท่าไรいくら

らで(How much) และมีการรักษาความปลอดภัยบริการนักท่องเที่ยวอย่างไบบ้างセイフティー (Safety)

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ลักษณะด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ด้านสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานีที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 สอดคล้องกับ (สุรรัตน์ เตชะทวิวรรณ, 2545, น. 71) ที่กล่าวว่าพฤติกรรมที่แสดงออกมาของนักท่องเที่ยวกลุ่มต่าง ๆ มีผลต่อพฤติกรรมในการเดินทางท่องเที่ยว

สำหรับด้านรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องการในการเดินทางมาท่องเที่ยวชุมชนบ้านปะอว อ.เมือง จ.อุบลราชธานี บนฐานแนวคิดค้นโคมะจิซทึคุริ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการท่องเที่ยวในรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวชมผลงานของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นในพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านมากที่สุดและมีความต้องการทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเมื่อเดินทางมาถึงชุมชน คือ ต้องการบริการเช่าชุดท้องถิ่นเพื่อถ่ายภาพเป็นที่ระลึกมากที่สุด สอดคล้องกับ (สักรินทร์ อินทรวงค์ เกรียงศักดิ์ เขียวมัน และศักดิ์ชาย สิกขา, 2558) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ศิลปหัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอว: การอนุรักษ์และพัฒนาเพื่อต่อยอดภูมิปัญญาหัตถกรรมชุมชน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า หัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอวสามารถนำมาพัฒนาและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีคุณค่าเพิ่มขึ้นได้ โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ นำเสนอคู่มือในการพัฒนารูปแบบและ กิจกรรมการท่องเที่ยวสำหรับชุมชนบ้านปะอวขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ประกอบไปด้วย วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดความสำเร็จ กลยุทธ์เชิงรุก กลยุทธ์เชิงแก้ไข กลยุทธ์เชิงรับ กลยุทธ์เชิงป้องกัน และแนวทางการปฏิบัติของแต่ละกลยุทธ์ สอดคล้องกับ (พระครูสุตบุรพาสถิตภิรมจิตระพอง, 2558) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการอนุรักษ์และเพิ่มมูลค่าหัตถกรรมทองเหลืองบ้านปะอว ตำบลปะอว อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ชุมชนปะอวควรมีจัดทำคู่มือ การประกอบเครื่องหัตถกรรมทองเหลือง จัดกิจกรรมในรูปแบบการเรียนการสอนในหลักสูตรท้องถิ่น เกี่ยวกับการประกอบหัตถกรรมทองเหลืองและควรให้มีการเรียนการสอนในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน อธิบายถึงความคุ้มค่าและประโยชน์ในการผลิตเครื่องทองเหลือง เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับหัตถกรรมทองเหลือง โดยอาศัยหลักการตลาดในการเพิ่มมูลค่าและการสร้างเครือข่าย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เจริญนโยบาย

1.1 หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ หน่วยงานการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานีและหน่วยงานสำนักวัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี ควรมีการกำหนดนโยบายในการจัดฝึกอบรมให้แก่ผู้ประกอบการท้องถิ่นชุมชนปะอาวเกี่ยวกับเทคนิคการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของท้องถิ่นด้วยนวัตกรรมให้มีความหลากหลายทั้งด้านราคาและประเภทของผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายแล้วผสานเข้ากับการสื่อความหมายทางการท่องเที่ยว

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลปะอาวควรมีการกำหนดเขตพื้นที่ชุมชนย่านเมืองเก่าไทยลาว เพื่อบอกเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของชุมชนปะอาว

1.3 หน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานีควรมีการกำหนดนโยบายในการวางแผนและพัฒนาในการส่งเสริมตลาดท่องเที่ยวชุมชนปะอาว โดยการนำเสนอในแง่มุมของวัฒนธรรมพื้นบ้านและภูมิปัญญาของท้องถิ่น ผ่านสื่อมีเดียและการออกแบบกราฟฟิกที่ง่ายต่อการจดจำร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว ผู้ประกอบการท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นของชุมชนปะอาว

1.4 หน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานีควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดฝึกอบรมด้านการพัฒนาและออกแบบรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเมืองหลักและเมืองท่องเที่ยวใกล้เคียงในเขตพื้นที่อีสานตอนล่าง ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลปะอาว ผู้ประกอบการท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นของชุมชนปะอาว

1.5 องค์การบริหารส่วนตำบลปะอาวควรมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับด้านการส่งเสริมการลงทุนสำหรับผู้ประกอบการท้องถิ่น โดยการสร้างความร่วมมือระหว่างสถาบันการเงิน

1.6 หน่วยงานการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานีควรมีการกำหนดนโยบายให้ผู้ประกอบการท้องถิ่นหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนปะอาวมีโอกาสในการไปศึกษาดูงานชุมชนท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารจัดการทางการท่องเที่ยวในแง่ของชุมชนที่มีความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

1.7 หน่วยงานการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานีควรมีการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐกับผู้ประกอบการที่พักโฮมสเตย์ของชุมชนปะอาวในด้านการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างมาตรฐานโฮมสเตย์ตามที่หน่วยงานภาครัฐกำหนด

1.8 องค์การบริหารส่วนตำบลปะอาวควรมีกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงทัศนียภาพที่สวยงามสำหรับชุมชนแบบมีส่วนร่วม

1.9 องค์การบริหารส่วนตำบลปะอาวควรมีกำหนดนโยบายในการส่งเสริมและพัฒนาการออกแบบรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว Green Rice Cultivation เทียบหน้าฝน เพื่อเชื่อมโยงโครงการ “อีสานเขียว เทียบหน้าฝน” แบบมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ผู้ประกอบการท้องถิ่น และประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนปะอาว

1.10 องค์การบริหารส่วนตำบลปะอาวควรมีกำหนดนโยบายในการสร้างความร่วมมือทางการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวในระดับภูมิภาค ภายใต้แนวคิด Surprise Marketing เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวชุมชนปะอาวให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

1.11 องค์การบริหารส่วนตำบลปะอาวควรมีกำหนดนโยบายในการจัดตั้งศูนย์คันโคมาจิซุทึริ (KANKOUMACHIZUKURI CENTER) เพื่อดำเนินงานบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนปะอาวแบบมีส่วนร่วมระหว่างหน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หน่วยงานการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ผู้ประกอบการท้องถิ่น ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนปะอาว สถาบันการศึกษา สถาบันการเงิน และกลุ่มอาชีพในชุมชนปะอาว

1.12 องค์การบริหารส่วนตำบลปะอาวควรมีกำหนดนโยบายในการสร้างระบบจัดเก็บข้อมูลทางการท่องเที่ยวให้มีความเชื่อมโยงระหว่างระหว่างหน่วยงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หน่วยงานการท่องเที่ยวและกีฬาแห่งประเทศไทย สำนักงานจังหวัดอุบลราชธานี ผู้ประกอบการท้องถิ่น โดยการจัดเก็บข้อมูลแบบมีส่วนร่วม

1.13 องค์การบริหารส่วนตำบลปะอาวควรมีกำหนดนโยบายในการจัดตั้งจุดบริการให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยวขึ้นในชุมชนปะอาว

2. เชิงปฏิบัติการ

2.1 แนวทางการปฏิบัติสำหรับหน่วยงานภาครัฐ มีดังนี้

2.1.1 จัดฝึกอบรมศิลปะการเล่าเรื่องและสร้างเรื่องเล่าสำหรับการนำเสนอภูมิปัญญา ด้านการทำหัตถกรรมทองเหลือง การทอผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ โดยการบอกเล่าเรื่องราวและที่มาของวัตถุดิบว่ามีจุดเด่นอะไร มีกระบวนการผลิตอย่างไรบ้าง กอปรกับการเล่าเรื่องเชื่อมโยงกับประวัติความเป็นมาของประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

2.1.2 ส่งเสริมการตลาดเฉพาะกลุ่ม เพื่อดึงดูดการเดินทางท่องเที่ยวและกระตุ้นการกลับมาเที่ยวซ้ำ บนฐานการชูจุดเด่นของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาวที่มีเอกลักษณ์

2.1.3 ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมระหว่างการท่องเที่ยวในเมืองหลักและเมืองท่องเที่ยวใกล้เคียงในเขตพื้นที่อีสานตอนล่าง

2.1.4 สร้างความหลากหลายในรายได้ให้กับผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของชุมชนปะอาวให้มีความหลากหลายให้ครอบคลุมความต้องการที่แตกต่างของนักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกในซื้อผลิตภัณฑ์มากขึ้น

2.1.5 จัดฝึกอบรมการออกแบบรูปแบบบรรจุภัณฑ์ที่มีความทันสมัย สะดวกสบาย สามารถพกพาได้สะดวก พัฒนาช่องทางการจำหน่ายผ่านช่องทางที่หลากหลาย

2.1.6 ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานโฮมสเตย์ตามกิจกรรมการท่องเที่ยวกำหนด

2.1.7 ส่งเสริมความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในช่วงฤดูฝนของชุมชนปะอาว

2.1.8 จัดฝึกอบรมการออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้าที่ระลึกประเภทต่าง ๆ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการรักษาคุณภาพของสีทองเหลืองให้คงสภาพไม่ดำ เทคโนโลยีการป้องกันสีผ้าไหมตกเวลาซัก เป็นต้น

2.1.9 สร้างการรับรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ลงในหลักสูตรการศึกษาในชุมชน จัดทำคู่มือการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่น ปลูกฝังจิตสำนึกในการรักบ้านเกิดให้แก่นักเรียนในชุมชน

2.1.10 พัฒนาต่อยอดทุนทางด้านวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น ฮีต 12 ครอง 14 จัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีฮีต 12 ครอง 14 ขึ้น โดยสมาชิกคือคนในชุมชน เพื่อดำเนินการดูแลเกี่ยวกับการจัดงานเทศกาล ประเพณีของชุมชนปะอาวเฉพาะ จัดทำตารางกิจกรรมงานประเพณีท้องถิ่น ฮีต 12 ครอง 14 ทั้งปี นำเสนอเมนูอาหารท้องถิ่นตามฤดูกาล เป็นต้น

2.1.11 พัฒนาต่อยอดวิถีการทำนา จำหน่ายแพคเกจท่องเที่ยวกิจกรรมการปักดำนา การเก็บเกี่ยวข้าวแบบโบราณร่วมกับกิจกรรมการพักโฮมสเตย์ และกิจกรรมท่องเที่ยวอื่น ๆ ในชุมชนเข้าด้วยกันตามฤดูกาลในการทำนา ฤดูกาลเก็บเกี่ยว จำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจากข้าวที่ผลิตขึ้นภายในชุมชน ตลอดจนการให้บริการด้านอาหารท้องถิ่นที่มีส่วนในการนำข้าวของท้องถิ่นมาผลิตให้นักท่องเที่ยวได้รับประทาน เป็นต้น

2.1.12 สร้างรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยว Green Rice Cultivation เที่ยวหน้าฝนให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีวัฒนธรรมในการทำนาไปพร้อมกับชาวบ้าน ผ่านกิจกรรมการสาธิตให้นักท่องเที่ยวได้ทดลองทำนาผ่านประสบการณ์จริง รับประทานอาหารเที่ยงร่วมกันแบบวิถีถิ่น เป็นต้น

2.2 แนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการท้องถิ่น มีดังนี้

2.2.1 ศูนย์หัตถกรรมเครื่องทองเหลืองปะอาว มีแนวทางในการออกแบบรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ดังนี้

2.2.1.1 จัดทำสารคดีเครื่องทองเหลืองปะอาว และจัดกิจกรรมการสาธิตและทำ Workshop ทำกระดิ่ง การทำกระพรวน การทำชุดเขี่ยนหมาก ทำเกวียนเทียมวัวจำลอง และทำกำไล พร้อมกับออกแบบลวดลายหัตถกรรมทองเหลืองด้วยลูกกลิ้งพิมพ์ลายและแท่งกดพิมพ์ลายลงบนแบบพิมพ์ซีดีที่มีลวดลายที่เป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเลือกทำได้ อาทิ ลายลูกแก้ว ลายอิงลูกหวาย ลายกลีบบัว ลายต้นสน และลายดอกไม้แบบใหม่ ผ่านการถ่ายทอดจากนักปราชญ์ชาวบ้านครูบุญมี ล้อมวงค์

2.2.1.2 จัดนิทรรศการแสดงผลงานและรางวัลต่าง ๆ ของครูบุญมี ล้อมวงค์ ผู้สืบทอดภูมิปัญญาหัตถกรรมทองเหลืองรุ่นปัจจุบันมาจากบรรพบุรุษ

2.2.1.3 จัดทำผลิตภัณฑ์สินค้าของฝากของที่ระลึกที่สะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของหัตถกรรมทองเหลือง เช่น จำหน่ายโปสเตอร์ผลิตภัณฑ์ภาพหัตถกรรมทองเหลือง สมุดโน้ตให้นักท่องเที่ยวสะสม เป็นต้น พร้อมบริการจัดส่งหากนักท่องเที่ยวไม่สะดวกรับผลิตภัณฑ์ในวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว

2.2.1.4 สร้าง Brand Royalty ให้กับผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของท้องถิ่นปะอาว ด้วยอาศัยหลักการกฎแห่งเลข 3 โดยวิธีการ Direct Mail

2.2.1.5 กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวใน 1 วัน ว่าสามารถดำเนินการได้จำนวนกี่คน กี่กรุ๊ป ต่อ 1 กิจกรรม ที่สามารถรองรับได้ โดยคำนึงถึงความสามารถในการรองรับด้านพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรม พื้นที่ลานจอดรถ ห้องสุขา ความสามารถในการเก็บขยะ เป็นต้น

2.2.2 ศูนย์จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง มีแนวทางในการออกแบบรูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ดังนี้

2.2.2.1 จัดทำสารคดีภูมิปัญญาการทอผ้าท้องถิ่นและจัดกิจกรรมการสาธิตและทำ Workshop ได้แก่ การสาธิตกรรมวิธีในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ขั้นตอนการเลี้ยง การทำเส้นไหม การกรอไหม การสาวไหม การเข้าพันหวีหรือฟืม การเข้าห่ม้วน ขั้นตอนการทอผ้าไหม

2.2.2.2 จัดนิทรรศการแสดงผลงานและรางวัลต่าง ๆ ของกลุ่มสหกรณ์บริการหัตถกรรมบ้านปะอาว จำกัด กลุ่มสตรีสหกรณ์บ้านปะอาว กลุ่มอาชีพตัดเย็บกระเป๋าผ้าพื้นเมืองบ้านปะอาว วิสาหกิจชุมชนผ้ากบบัวแปรรูปชุมชนบ้านปะอาวที่บอกเล่าเรื่องราวความภาคภูมิใจในภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลจากหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ

2.2.2.3 บริการให้เช่าชุดท้องถิ่น ได้แก่ ผ้าไหมลายลูกแก้วย้อมมะเกลือซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และผ้าไหมลายกบบัว พร้อมกับการจัดโซนสำหรับให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูป

2.2.2.4 จำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกที่ทำจากผ้าไหมที่มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ได้แก่ การจำหน่ายผ้าถุง เสื้อผ้า กระเป๋าถือ กระเป๋าเงิน กรอบรูปภาพผ้าไหม ลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ จำหน่ายโปสเตอร์ภาพถ่ายผ้าไหมลวดลายลูกแก้วย้อมมะเกลือ ผ้าไหมลาย กาบบัว ตุ๊กตาผ้าไหม สมุดโน้ตหน้าปกผ้าไหมลายลูกแก้ว ผ้าเช็ดหน้า พัด เป็นต้น

2.2.2.5 สร้าง Brand Royalty ให้กับผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของ ท้องถิ่นปะอาว ด้วยอาศัยหลักการกฎแห่งเลข 3 โดยวิธีการ Direct Mail

2.2.2.6 กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวใน 1 วัน ว่าสามารถดำเนินการได้จำนวนกี่คน กี่กรุ๊ป ต่อ 1 กิจกรรม ที่สามารถรองรับได้ โดยคำนึงถึง ความสามารถในการรองรับด้านพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรม พื้นที่ลานจอดรถ ห้องสุขา ความสามารถในการเก็บขยะ เป็นต้น

2.2.3 ศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น มีแนวทางในการออกแบบรูปแบบและ กิจกรรมทางการท่องเที่ยว ดังนี้

2.2.3.1 จัดทำสารคดีประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชุมชนปะอาว

2.2.3.2 จำหน่ายกิจกรรมผลิตภัณฑ์สินค้าที่ระลึกประเภท ภาพถ่าย ทัศนียภาพของชุมชนทั้งในปัจจุบันและอดีต ภาพถ่ายโปสเตอร์เครื่องทองเหลือง ผ้าไหมพื้นบ้าน ปะอาว

2.2.3.3 สร้าง Brand Royalty ให้กับผลิตภัณฑ์ของฝากของที่ระลึกของ ท้องถิ่นปะอาว ด้วยอาศัยหลักการกฎแห่งเลข 3 โดยวิธีการ Direct Mail

2.2.3.4 กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในการทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวใน 1 วัน ว่าสามารถดำเนินการได้จำนวนกี่คน กี่กรุ๊ป ต่อ 1 กิจกรรม ที่สามารถรองรับได้ โดยคำนึงถึง ความสามารถในการรองรับด้านพื้นที่ในการใช้ประโยชน์ในการทำกิจกรรม พื้นที่ลานจอดรถ ห้องสุขา ความสามารถในการเก็บขยะ เป็นต้น

2.2.4 ผู้ประกอบโฮมสเตย์ปะอาว มีแนวทางในการออกแบบรูปแบบและกิจกรรม ทางการท่องเที่ยว ดังนี้

2.2.4.1 จัดกิจกรรมการปักดำนา (ตามฤดูกาลเท่านั้น)

2.2.4.2 จัดกิจกรรมการเกี่ยวข้าว (ตามฤดูกาลเท่านั้น)

2.2.4.3 จัดกิจกรรมร่วมทำอาหารท้องถิ่นปะอาว พร้อมรับประทานอาหารค่ำ พาแลง

2.2.4.4 กำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยว ต้องทำการจองล่วงหน้าก่อนการเดินทางเข้าพัก เพื่อป้องกันจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าพื้นที่เกิน ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่

2.2.5 แนวทางการปฏิบัติสำหรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นชุมชนปะอามีดังนี้

2.2.5.1 ประชาชนที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนปะอาร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการท้องถิ่น เพื่อพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

2.2.5.2 ประชาชนในท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุงทัศนียภาพชุมชนให้เกิดความสวยงาม น่าอยู่ โดยเฉพาะในส่วนของพื้นที่หน้าบ้านของตนเอง

2.2.5.3 ประชาชนในท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยวชุมชนแบบมีส่วนร่วมกับผู้ประกอบการท้องถิ่น เพื่อร่วมมือกันถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและให้บริการทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือน ประกอบไปด้วย ศูนย์หัตถกรรมเครื่องทองเหลืองปะอว ศูนย์จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง ศูนย์เฉลิมราชพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น และโฮมสเตย์ปะอว เป็นต้น

3. เจริญวิชาการ

ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิด “คันโคมะจิซทิกุริ” ในบริบทท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่อื่น ๆ เนื่องจากแต่ละชุมชนจะมีทรัพยากรของท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาและออกแบบกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน

TNI